

BİRİNCİ KISIM
Mükellefiyet
BİRİNCİ BÖLÜM
Verginin Mevzuu

Mevzu

Madde 1

(4783 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003) Gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tâbidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır. (*)
(*) (4783 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli) (4369 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Gerçek kişilerin gelirleri, gelir vergisine tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği, tasarruf veya harcamasına kaynak teşkil eden her türlü kazanç ve iratların safi tutarıdır. (**)
(Bkz. Geçici 56 ncı madde). (**) (Değişmeden önceki şekli) Mevzu:
Madde 1 _ Gerçek kişilerin gelirleri (Gelir Vergisi)ne tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

Gelirin unsurları

Madde 2

(4783 sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003) Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır :

1. Ticarî kazançlar,
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları il nazara alınır. (*)

(*)(4783 Sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli) (4369 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticari kazançlar
2. Ziraî kazançlar
3. Ücretler
4. Serbest meslek kazançları
5. Gayrimenkul sermaye iratları
6. Menkul sermaye iratları

7. Kaynağı ne olursa olsun diğer her türlü kazanç ve iratlar Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları il nazara alınır. (**)

(**) (Değişmeden	önceki	şekli)	Gelirin	unsurlar
Madde 2	Gelire	giren kazanç	ve iratlar	°unları
1.		Ticari		kazançla
2.		Zirai		kazançla
3.				Ücretle
4.	Serbest		meslek	kazançlar
5.	Gayrimenkul		sermaye	iratlar
6.	Menkul		sermaye	iratlar
7.	Sair	kazanç	ve	iratlar

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tesbitinde gerçek ve safi miktarları il nazara alınır.

(2454 sayılı Kanununun 1'inci maddesiyle fıkra kaldırılmıştır).

İKİNCİ BÖLÜM

Tam Mükellefiyet

Mükellefler

Madde 3

Aşağıda yazılı gerçek kişiler Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirler:

1. Türkiye'de yerleşmiş olanlar;
2. (202 sayılı Kanununun 1'inci maddesiyle değişen bent) Resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları (Bu gibilerden, buldukları memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratları dolayısıyla Gelir Vergisi'ne veya benzeri bir vergiye tabi tutulmuş bulunanlar, mezkur kazanç ve iratları üzerinden ayrıca vergilendirilmezler.)

Türkiye'de yerleşme

Madde 4

Aşağıda yazılı kimseler Türkiye'de yerleşmiş sayılır:

1. İkametgahı Türkiye'de bulunanlar (İkametgah, Kanunu Medenin 19'uncu ve müteakip maddelerinde yazılı olan yerlerdir);
2. (202 sayılı Kanununun 2'nci maddesiyle değişen bent) Bir takvim yılı içinde Türkiye'de devamlı olarak altı ayda fazla oturanlar (Geçici ayrılmalar Türkiye'de oturma süresini kesmez.)

Yerleşme Sayılmayan Haller

Madde 5

Aşağıda yazılı yabancılar memlekette altı aydan fazla kalsalar dahi, Türkiye'de yerleşmiş sayılmazlar:

1. Belli ve geçici görev veya iş için Türkiye'ye gelen iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın ve yayıncı muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen diğer kimselerle tahsil veya tedavi veya istirahat veya seyahat amacıyla gelenler;
2. Tutukluluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle Türkiye'de alıkonulmuş veya kalmış olanlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Dar Mükellefiyet

Mükellefler ve Mevzu Madde 6

(2361 sayılı Kanununun 2'nci maddesiyle değişen madde) Türkiye'de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler sadece Türkiye'de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler.

Kazanç Veya İradın Türkiye'de Elde Edilmesi Madde 7

(1137 sayılı Kanununun 1'inci maddesiyle değişen bent) Dar mükellefiyete tabi kimseler bakımından kazanç v iradın Türkiye'de elde edildiği aşağıdaki şartlara göre tayin olunur:

1. **(2574 sayılı Kanununun 1'inci maddesiyle değişen bent)** Ticari kazançlarda; kazanç sahibinin Türkiye'de işyerini açması veya daimi temsilci bulundurması ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla sağlanması (Bunların şartları haiz olsalar dahi iş merkezi Türkiye'de bulunmayanlardan, ihraç edilmek üzere Türkiye'de satın aldıkları veya imal ettikleri malları Türkiye'de satmaksızın yabancı memleketlere gönderenlerin bu işlerden doğan kazançları Türkiye'de elde edilmiş sayılmaz.

Türkiye'de satmaktan maksat, alıcı veya satıcının veya her ikisinin Türkiye'de olması veya satış aktinin Türkiye'de yapılmış olmasıdır. İş merkezinden maksat ise, iş bakımından muamelelerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği merkezdir.

2. Zirai kazançlarda: Zirai faaliyetlerin Türkiye'de icra edilmesi;

3. Ücretlerde:

a) Hizmetin Türkiye'de ifa edilmiş veya edilmekte olması veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

b) **(2361 sayılı Kanununun 3'üncü maddesiyle değişen fıkra)** Türkiye'de kain müesseselerin idare meclisi başkan ve üyelerine, denetçilerine tasfiye memurlarına ait huzur hakkı, aidat, ikramiye ve benzerlerinin Türkiye'de değerlendirilmesi;

4. Serbest meslek kazançlarında: Serbest meslek faaliyetlerinin Türkiye'de icra edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

5. Gayrimenkul sermaye iratlarında: Gayrimenkulün Türkiye'de bulunması ve bu mahiyetteki mal ve hakların Türkiye'de kullanılması veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

6. Menkul sermaye iratlarında: Sermayenin Türkiye'de yatırılmış olması;

7. **(4369 sayılı Kanununun 81/C-1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** Diğer kazanç ve iratlarda: (*)

Bu kazanç veya iratları doğuran işin veya muamelenin Türkiye'de ifa edilmesi veya Türkiye'de değerlendirilmesi;

Bu maddenin 3'üncü, 4'üncü, 5'inci ve 7'inci bentlerinde sözü edilen değerlendirmeden maksat, ödemenin Türkiye'de yapılması veya ödeme yabancı memlekette yapılmışsa, Türkiye'de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılan hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır.
(* (Değişmeden önceki ibare) Sair kazanç ve iratlarda:

İşyeri ve Daimi Temsilci

Madde 8

7'nci maddenin 1 numaralı bendinde yazılı iş yeri, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tayin olunur.

Aynı maddede yazılı daimi temsilci, bir hizmet veya vekalet akdi ile temsil edilene bağlı olup, onun nam ve hesabına muayyen veya gayrimuayyen bir müddetle veya müteaddit ticari muameleler ifasına yetkili bulunan kimsedir.

Aşağıda yazılı kimseler, başkaca şartlar aranmaksızın temsil edilenin daimi temsilcisi sayılırlar.

1. Ticari mümessiller, tüccar vekilleri ve memurları ile Ticaret Kanunu'nun hükümlerine göre acenta durumunda bulunanlar;
2. **(202 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle değişen bent)** Temsil edilene ait reklam giderleri hariç olmak üzere giderleri devamlı olarak kısmen veya tamamen temsil edilen tarafından ödenenler;
3. Mağaza veya depolarında temsil edilen hesabına konsinyasyon suretiyle satmak üzere devamlı olarak mal bulunduranlar.

Bir kimsenin birkaç kişiyi aynı zamanda temsil etmesi, daimi temsilcilik vasfını değiştirmez.

İKİNCİ KISIM

Muaflık ve İstisnalar

BİRİNCİ BÖLÜM

Esnaf Muaflığı

Vergiden Muaf Esnaf

Madde 9

(4369 sayılı Kanununun 26 ncı maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1999) Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışanlar gelir vergisinden muaftır.(1)

1. Motorlu nakil vasıtaları kullanmamak şartı ile gezici olarak veya bir iş yeri açmaksızın perakende ticaret ile iştigal edenler **(4369 sayılı Kanununun 26 ncı maddesiyle değişen parantez içi hüküm Yürürlük; 1.1.1999)** (Giyim eşyalarıyla zati ve süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda, bakkaliye ve temizlik maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı neviden malları satanlar hariç) ;(2)
2. Bir iş yeri açmaksızın gezici olarak ve doğrudan doğruya müstehlike iş yapan hallaç, kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, çilingir, ayakkabı tamircisi, kundura boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıcısı, çamaşır yıkayıcısı ve hamallar gibi küçük sanat erbabı;
3. Köylerde gezici olarak her türlü sanat işleri ile uğraşanlar ile aynı yerlerde aynı işleri bir iş yeri açmak suretiyle yapanlardan 47'nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar (51'inci madde şümülüne

girenler bu muafiyetten faydalanamazlar);

4. Nehir, göl ve denizlerde ve su geçitlerinde toplamı 50 rüsum tonilatoya (50 rüsum tonilato dahil) kadar makinesiz veya motorsuz nakil vasıtaları işletenler; hayvanla veya bir adet hayvan arabası ile nakliyecilik yapanlar (Bu bentte yazılı ölçüler, birlikte yaşayan eşlerle velayet altındaki çocuklar hakkında veya ortaklık halindeki işletmelerde, bu kimselerin veya ortaklığın işlettiği vasıtalar toplu olarak nazara alınmak suretiyle tespit edilir);

5. Ziraat işlerinde kullandıkları hayvan, hayvan arabası, motor, traktör gibi vasıtalar veya sandallarla nakliyeciliği mutat hale getirmeksizin ara sıra ücret karşılığında eşya ve insan taşıyan çiftçiler;

6. **(5615 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 04.04.2007)** Evlerde kullanılan dikiş, nakış, mutfak robotu, ütü ve benzeri makine ve aletler hariç olmak üzere, muharrik kuvvet kullanmamak ve dışarıdan işçi almamak şartıyla; oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamûlleri, kırpıntı deriden üretilen mamûller, örgü, dantel, her nevi nakış işleri ve turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, pul, payet, boncuk işleme, tığ örgü işleri, ip ve urganları, tarhana, erişte, mantı gibi ürünleri işyeri açmaksızın **(7162 sayılı Kanununun 1'inci maddesiyle eklenen ibare Yürürlük; 30.1.2019)**veya yıl içinde gerçekleştirilen satış tutarı, ilgili yıl için geçerli olan asgari ücretin yıllık brüt tutarından fazla olmamak üzere, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden**(11)** satanlar. Bu ürünlerin, pazar takibi suretiyle satılması ile ticarî, zirâî veya meslekî faaliyetleri dolayısıyla gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olanların düzenledikleri hariç olmak üzere; düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması muafıktan faydalanmaya engel değildir.**(3)**

7. **(5766 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle eklenen bent, Yürürlük: 01.07.2008)**Ticari işletmelere ait atıkları mutat olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanlar;

8.**(6322 sayılı kanununun 4.maddesiyle değişen bent; Yürürlük 15.06.2012)**Bu Kanununun 47 nci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi ürettikleri ürünleri satanlara münhasır olmak üzere el dokuma işleri, bakır işlemeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkçılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyacılık ve bunlar gibi geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan ve kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyette bulunanlar;**(10)**

(7103 Sayılı Kanununun 3 üncü maddesiyle eklenen bent; Yürürlük: 27.03.2018)9. 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca lisanssız yürütülebilecek faaliyetler kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretimi amacıyla, sahibi oldukları veya kiraladıkları konutların çatı ve/veya cephelerinde kurdukları kurulu gücü azami 10 kW'a kadar (10 kW dâhil) olan (Kat maliklerince ana gayrimenkulün ortak elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulan dâhil) yalnızca bir üretim tesisinden üretilen elektrik enerjisinin ihtiyaç fazlasını son kaynak tedarik şirketine satanlar (Bu bendin uygulanmasında üçüncü fıkra hükmü dikkate alınmaz.);

10. Yukarıdaki bentlerde sözü edilen işlere benzerlik gösterdikleri Maliye Bakanlığınca kabul edilen ticaret ve sanat işleri ile iştigal edenler.

(4339 sayılı kanununun 26.maddesiyle ikinci fıkra 1.1.1999 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.)

(5615 sayılı kanununun 1.maddesiyle değişen fıkra)(4.4.2007 tarihinden geçerli olmak üzere) Ticarî, zirâî veya meslekî kazancı dolayısı ile gerçek usûlde Gelir Vergisine tâbi olanlar ile yukarıda sayılan

işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine bağlılık arz edecek şekilde yapanlar esnaf muaflığından faydalanamazlar.(6)

(4444 sayılı Kanununun 14/A maddesiyle kaldırılmıştır Yürürlük; 14.8.1999)

(4369 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 1.1.1999) Esnaf muaflığından faydalananlar faaliyetleri ile ilgili olarak satın aldıkları mallara ve giderlerine ilişkin, gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden aldıkları belgeleri saklamak zorundadırlar.**(4444 sayılı kanununun 14/A1.maddesiyle birinci cümleden sonra gelen hükümler kaldırılmıştır. Yürürlük; 14/8/1999)(7)**

(4369 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1999) Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak, milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muafır.
(9)

(6322 sayılı kanununun 4.maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük 15.06.2012) Esnaf muaflığına ilişkin şartları taşıyanlara talepleri halinde vergi dairesince Esnaf Vergi Muafiyeti Belgesi verilir. Bu belgenin şekil ve muhtevasının tayin ve tespiti ile iptali ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(3946 sayılı Kanununun 6'ncı maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 1.1.1994) Bu muaflığın, 94 üncü madde uyarınca tevkif suretiyle kesilen vergiye şümulü yoktur.

(1) Madde 9 _ (Değişmeden önceki şekli)(2361 sayılı Kanununun 4'üncü maddesiyle değişen madde) Ticaret ve sanat erbabından aşağıda yazılı şekil ve suretle çalışan ve yıllık alış, satış veya hasılat tutarları 48'inci maddede yazılı hadlerin yarısını aşmayanlar Gelir Vergisinden muafır.

(2) (Parantez içi hükmün değişmeden önceki şekli) (halı, kilim, battaniye, mensucat, trikotaj, saat, kıymetli maden ve madeni eşyalar gibi değeri yüksek olan maddeleri perakende olarak satanlarla, giyilecek eşya, gıda ve her türlü bakkaliye maddelerinin pazar takibi suretiyle satışını mutat meslek haline getirenler hariç);

(3)(5615 Sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli)6. Hariçten işçi almamak, muharrik kuvvet kullanmamak kayıt ve şartı ile oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamülleri, örgü, dantel, her nevi nakış işlerini ve her nevi turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, ip ve urganları dükkân açmaksızın satanlardan 47'nci maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı şartları haiz bulunanlar;

(4)(5766 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 8. Yukarıdaki 1-7 numaralı bentlerde sözü edilen işlere benzerlik gösterdikleri, Danıştay'ın muvafık mütalaası üzerine, Maliye Bakanlığınca kabul ve ilan olunan ticaret ve sanat işleri ile işgal edenler.

(5) (Kaldırılmadan önceki şekli) Yukarıda 1-7 numaralı bentlerde sözü edilen işleri yapanlardan

48'inci maddede yazılı hadlerin (alış, satış tutarları ve hasılat hadleri) iki katını aşanlar gerçek usulde vergilendirilirler.

(6)(5615 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli) Ticari, zirai veya mesleki kazancı dolayısı ile gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olanlar ile yukarıda sayılan işleri Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerine devamlılık ve bağlılık arz edecek şekilde yapanlar esnaf muaflığından faydalanamazlar.

(7) (Kaldırılmadan önceki şekli) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yoklamaya yetkililer veya yoklamaya yetkililerle birlikte belediye zabıtalara müstereken yapılan denetimlerde, vergiden muaf esnafın bir takvim yılı içinde bir defa mal alış ve giderlerine ilişkin belgeleri yanında bulundurmadığının veya bulundurduğu belgenin satışını yaptığı mal ve hizmetle ilişkisinin olmadığı tespit halinde, "Esnaf Muaflığı Belgesi" iptal edilir. Belgesi iptal edilenlerden muaflık şartlarını taşıyanlar, aynı faaliyete devam etmek istemeleri halinde yeniden belge almak zorundadırlar.

(8) (Kaldırılmadan önceki şekli) 4369 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 1.1.1999) Esnaf muaflığı şartlarını topluca taşıyanlar bu muaflıktan yararlanabilmek için ilgili esnaf odasına kayıt olmak ve durumlarını tevsik etmek suretiyle belediyeden "Esnaf Muaflığı Belgesi" almak zorundadırlar. Belediyelerce esnaf muaflığı belgesi bir takvim yılı için verilir. Esnaf muaflığı belgesinin şekil ve muhtevasını tayin ve tespiti ve uygulamaya ilişkin usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

9) (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1994) Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak millî piyango bileti satanlar, yukardaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muaftır.

(10)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) (5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle değişen bent, Yürürlük: 01.07.2008) Yukarıdaki 1-7 numaralı bentlerde sözü edilen işlere benzerlik gösterdikleri, Danıştay'ın muvafık mütalaası üzerine, Maliye Bakanlığınca kabul ve ilan olunan ticaret ve sanat işleri ile işgal edenler. **(4)**

İKİNCİ BÖLÜM Vergiden Muaf Çiftçiler

Küçük Çiftçi Muaflığı Madde 10

(4369 sayılı Kanunun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)
(*)

Küçük çiftçi muaflığı:
(*) Madde 10 _ **(Kaldırılmadan önceki şekli)** Küçük çiftçi Gelir Vergisinden muaftır. Çiftçilerin bu vergi karşısında küçük çiftçi olup olmadıkları 12 nci ve 13 üncü maddelerde yazılı

işletme büyüklüğüne ve yıllık satış tutarı esaslarına göre tayin olunur. Bu şartlardan herhangi birini haiz bulunmayanlar küçük çiftçi muaflığından faydalanamazlar. **(202 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değişen fıkra, Fıkra 6 paragraftan oluşmaktadır.)** Aile reisi beyanına tabi zirai gelirlerde işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarları; aile reisi, eş ve küçük çocuklar için toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda küçük çiftçi muaflığı, ortaklığın işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarı ölçülerine göre tayin edilir. Ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmez. 52 nci maddede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile muaflık ölçüleri bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarları toplanmak suretiyle nazara alınır. Her biri 12 ve 13 üncü maddelerde yazılı ölçülerin altında kalan birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ve satış ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı nazara alınır. Gerek şahsi işletmesi gerek dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen muaflıktan faydalandığı halde, kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki paylarının toplamı muaflık ölçülerini aşan çiftçiler muaflıktan faydalanamazlar. Payları toplamı muaflık ölçülerini aşmayan diğer ortakların muaflıkları devam eder. **(2454 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişen şekli)** Yarıcılık ortaklık sayılır.

Küçük Çiftçi Muaflığının Hududu **Madde 11**

(4369 sayılı Kanunun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*)
Küçük çiftçi muaflığının hududu
(*) Madde 11 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) (202 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle değişen madde) Küçük çiftçi muaflığı zirai kazançlara münhasırdır. Bu muaflıktan faydalananlar, diğer kazanç ve iratları üzerinden b kanun hükümleri gereğince vergiye tabi tutulurlar. **(2454 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle değişen fıkra)** Ticari veya mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisine tabi olanlardan zirai faaliyette bulunanlar ile bir biçerdövere veya benzeri mahiyetteki bir motorlu araca veya birden fazla traktöre sahip olan çiftçiler küçük çiftçi muaflığından faydalanamazlar. **(2361 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen fıkra)** Küçük çiftçi muaflığının, bu Kanunun 94 üncü maddede uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

İşletme Büyüklüğü Ölçüsü **Madde 12**

(4369 sayılı Kanunun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*)
İşletme büyüklüğü ölçüsü
(*) Madde 12 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) (2454 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen madde) Küçük çiftçi muaflığını tayin bakımından bir takvim yılı içinde nazara alınacak işletme büyüklüğü ölçüleri şunlardır: **(87/11986 sayılı B.K.K. ile belirlenen ölçüler parantez içinde siyah ile yazılmıştır)**
1'inci grup: Hububat ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 310 **(610)** dönüm
2'nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 140 **(210)** dönüm
3'üncü grup: Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 130 **(500)** dönüm
4'üncü grup: Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 **(200)** dönüm
5'inci grup: Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 **(115)** dönüm
6'ncı grup: Pancar ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 **(150)** dönüm
7'nci grup: Patates, soğan, sarmısak ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 **(125)** dönüm
8'inci grup: Çay ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 20 **(20)** dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);

9'uncu grup: Tütün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 (200) dönüm
10'uncu grup: Sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 (150) dönüm
11'inci grup: Sera ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 1,5 (5) dönüm
12'nci grup: Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 (135) dönüm
13'üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 60 (220) dönüm
14'üncü grup: Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 80 (170) dönüm;
15'inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 750 (750) ağaç
16'ncı grup: Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 1200 (1200) ağaç
17'nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 475 (475) ağaç
18'inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 700 (700) ağaç
19'uncu grup: Muz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 3 (3) dönüm
20'nci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş kaysıda 750 (750) ağaç
21'inci grup: Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 700 (700) ağaç
22'nci grup: Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 50 (50) dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç)
23'üncü grup: Büyükbaş hayvan sayısı 50 (80) adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç)
24'üncü grup: Küçükbaş hayvan sayısı 250 (315) adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile küme hayvanları hariç)

Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teklifi üzerine, bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için bir yıl uygulanmış olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre **(3393 sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle değişen miktar)** on katın aşmamak üzere artırmak veya azaltmak suretiyle yeniden tespiti yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girecektir. Yukarıda yazılı ziraat gruplarının birkaç tanesinin içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşmadığı takdirde muaflık devan eder.

Yukarıda zikredilen, meyveli meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken tespit olunur.

Satış Tutarı Ölçüsü

Madde 13

(4369 sayılı Kanununun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*)

(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) Madde 13- **(3380 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle değişen fıkra)** Küçük çiftlik muaflığından faydalanabilmek için ziraat mahsullerinin bir takvim yılı içindeki satış bedelleri tutarının **(3946 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 60.000.000 lirası **(864.000.000) (X)** geçmemesi şarttır.

Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında ve 12'nci maddede işletme büyüklüğü ölçüsü gösterilmeyen ziraat faaliyetlerinde muaflık, yalnız yıllık satış tutarı ölçüsüne göre tayin olunur.

(X) 864 Milyon liralık hat 1996 yılı yeniden değerlendirme oranına göre belirlenmiş ve 200 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile açıklanmıştır. Önceki hadler için 95/7593, 95/6300 ile 93/5146 Sayılı B.K.K.'na bakınız.

Muaflıktan Mükellefliğe, Mükelleflikten Muaflığa Geçiş

Madde 14

(4369 sayılı Kanununun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*)

(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) Madde 14 _ **(2361 sayılı Kanununun 9 uncu maddesiyle değişen fıkra)** 12 ve 13'üncü maddelerde yazılı hadleri aşan çiftçiler bu durumun meydana geldiği takvim yılı başından itibaren küçük çiftçi muaflığını kaybederler.

Bu suretle mükellefiyete girenler muafiyet şartlarının kalktığı tarihten itibaren keyfiyeti vergi dairesine bildirmeyen ve mükellefiyetle ilgili ödevlerini Vergi Usul Kanunundaki esaslara göre yerine getirmeye mecburdurlar.

Mükellef durumunda iken muaflık şartlarını iktisap edenler müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren küçük çiftçi muaflığından faydalanırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Diğer Muaflıklar

Diplomat Muaflığı Madde 15

Yabancı devletlerin Türkiye'de bulunan elçi, maslahatgüzar ve konsolosları (Fahri konsoloslar hariç) ile elçilik ve konsolosluklara mensup olan ve o memleketin uyrukluğunda bulunan memurları, Türkiye'de resmi bir göreve memur edilenler bu sıfatlarından dolayı ve karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisi'nden muaftırlar.

Bu muaflığın menkul sermaye iradı üzerinden tevkif suretiyle alınan vergiye şümulü yoktur.

Ücret İstisnası Madde 16

Yabancı elçilik ve konsoloslukların 15'inci maddeye girmeyen memur ve hizmetlerinin yalnız bu işlerinden dolayı aldıkları ücretler karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisi'nden istisna edilir.

Göçmen ve Mülteci Muaflığı Madde 17

(4369 sayılı Kanununun 82/3-b maddesiyle kaldırılmıştır. Yürürlük; 29.7.1998) (*)
Göçmen ve mülteci muaflığı

(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) **(2361 sayılı Kanununun 10'uncu maddesiyle değişen madde)** İskan Kanun hükümlerine göre göçmen ve mülteci sayılanlarla yerleştirilenlerin, mezkur Kanunda kazanç vergisi muaflığı için konulan kayıt, şart ve sürelerle bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratların **(3946 sayılı Kanununun 26'ncü maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 2.800.000 lirası **(200 G.T. 1997 yılı için 31.100.000)** Gelir Vergisinden müstesnadır.

Bu istisnanın menkul sermaye iradı üzerinden alınacak verginin tevkif yolu ile kesilen kısmına şümulü yoktur.

Mükerrer Madde 17

(2361 sayılı Kanununun 11'inci maddesiyle kaldırılmıştır.)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Kazançlarda İstisnalar

Serbest Meslek Kazançlarında Madde 18

(3239 sayılı Kanunun 40. maddesi ile değişen madde) (4444 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle değişen fıkra, Yürürlük; 1.1.2000) Müellif, mütercim, heykeltraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikaye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat Gelir Vergisinden müstesnadır. (*)

Eserlerin neşir, temsil, icra ve teşhir gibi suretlerle değerlendirilmesi karşılığında alınan bedel ve ücretler istisnaya dahildir.

Yukarıda yazılı kazançların arızî olarak elde edilmesi istisna hükmünün uygulanmasına engel teşkil etmez.

Serbest meslek kazançları istisnasının, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur. (**)

(*) Madde 18 _ (Değişmeden önceki şekli) (3239 sayılı Kanunun 40'inci maddesiyle değişen madde) Müellif, mütercim, heykeltraş, hattat, ressam, bestekâr ve mucitlerin ve bunların kanunî mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak veya kitap, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hâsılat Gelir Vergisinden müstesnadır.

(**)4369 sayılı Kanunun Geçici 7'nci maddesine göre; 1.1.1999-31.12.2008 tarihleri arasında; Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde sayılan serbest meslek faaliyetlerinden elde edilen hasılatın aynı Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamını aşan kısmı için 18 inci maddedeki istisna uygulanmaz. Bu istisnanın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

PTT Acentalarında Kazanç İstisnası Mükerrer Madde 18

(3418 sayılı Kanunun 23'üncü maddesiyle eklenen madde) PTT acentalığı faaliyetinden elde edilen kazançların gelir vergisinden müstesnadır. Bu kazanç istisnasının, bu kanunun 94' üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

Ticarî ve ziraî kazançlarda yatırım indirimi istisnası Madde 19

(5479 Sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere kaldırılmıştır. Yürürlük;08.04.2006)(1)

(1) 4842 sayılı Kanunun 1'inci maddesiyle başlığı ile birlikte yeniden düzenlenen madde Yürürlük 24.04.2003)1. Dar mükellefiyete tâbi olanlar dahil, ticarî veya ziraî kazançları bilanço esasına göre tespit edilen vergiye tâbi mükellefler (adi ortaklıklar, kollektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil) faaliyetlerinde kullanmak üzere satın aldıkları veya imal ettikleri amortismanına tâbi iktisadî kıymetlerin maliyet bedellerinin % 40'ını vergi matrahlarının tespitinde ilgili kazançlarından yatırım indirimi istisnası olarak indirir.

konusu yaparlar.

Petrol Kanunu ve Maden Kanununa göre yürütülen arama ve sondaj faaliyetleri için yapılan ve aktifleştirile harcamlar yatırım indirimi istisnası uygulamasından yararlanır.

2. (5024 Sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen fıkra: Yürürlük;01.01.2004) Yatırım indirimi istisnası uygulamasına, istisnaya konu iktisadî kıymete ilişkin harcamaların yapıldığı yılda başlanır ve indirilecek tutar ulaşıncaya kadar devam olunur.

Yatırım harcamalarının yapıldığı yıla ilişkin vergi matrahının tespitinde, kazancın yetersiz olması nedeniyle dikkate alınamayan istisna tutarı, izleyen dönemlerde, bu dönemlerde Devlet İstatistik Enstitüsü Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksinde meydana gelen artış oranında artırılarak dikkate alınır. (*)

3. (5024 Sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen fıkra: Yürürlük;01.01.2004) Enflasyon düzeltmesi uygulanmayan dönemlerde, yatırım indirimi istisnası tutarının hesaplanmasında amortismanına tâbi iktisadî kıymetin aktife alındığı hesap dönemi sonundaki düzeltilmiş değeri esas alınır.

Ancak iktisadî kıymetin aktife alındığı hesap döneminden önceki hesap dönemlerinde gerçekleşen harcamaların gerçekleştirildikleri dönem sonundaki düzeltilmiş değerleri ile dikkate alınır. İzleyen dönemlerde enflasyon düzeltmesi nedeniyle bu harcamalardan kaynaklanan farklar üzerinden yatırım indirimi istisnası hesaplanmaz. (**)

4. Aşağıda belirtilen iktisadî kıymetler ile ilgili olarak yatırım indirimi hesaplanmaz.

- Bedeli 5 milyar liradan **(2004/8295 sayılı B.K.K. ile belirlenen tutar 10.000 YTL. Geçerlilik; 01.01.2005 Yürürlük; 29.12.2004)(***)** az olan iktisadi kıymetler (iktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz eden iktisadi kıymetler haddin aşılmadığının tespitinde bir bütün olarak dikkate alınır.)

- Yurt içinde veya dışında daha önce kullanılmış olan iktisadî kıymetler (yüzer havuzlar ile oniki yaşından küçük gemiler hariç).

- **(5228 Sayılı Kanunun 59/3-a maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 31.07.2004)** Gayri maddî haklar ile ekonomik ömrü 5 yıldan daha kısa olan özel maliyet bedelleri (****)(yatırım indiriminden yararlanan iktisadi kıymetlerin kullanılabilmesi için gerekli olan bilgisayar programları hariç).

- Mal ve hizmet üretimi ile doğrudan ilgili olmayan; alet, edevat, mefruşat ve büro demirbaşları.

- Bedelsiz olarak iktisap edilen iktisadî kıymetler.

- Satın alma suretiyle iktisap edilen veya inşa edilen binalar (mal ve hizmet üretim yeri olarak kullanılmak üzere inşa edilenler hariç).

- Arazi veya arsalar.

- Binek otomobili ve benzeri kara taşıtları, yat, kotra, tekne ve benzeri motorlu deniz araçları ile uçak ve helikopter gibi hava taşıtları (işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olanlar hariç).

- Yurt dışındaki yatırımlarda kullanılmak üzere alınan iktisadî kıymetler.

5. Yatırım indirimi istisnasına konu iktisadî kıymetleri aktife alındıkları tarihten itibaren iki yıl içinde elden çıkarılmayan mükellefler, bu iktisadî kıymetlerle ilgili olarak yatırım indirimi istisnası uygulama haklarını kaybederler. Bu durumda daha önce yararlanılan yatırım indirimi istisnası için herhangi bir işlem yapılmaz.

6. Mükellefler kayıtlarını, hesaplanan ve yararlanılan yatırım indirimi istisnası tutarlarının yıllar itibariyle takibini yapacak şekilde tutarlar.

7. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. (*****) (*) **(Değişmeden önceki şekli)** 2. Yatırım indirimi istisnası tutarının hesaplanmasında amortismanına tabi iktisadi

kıymetin maliyet bedeli esas alınır
(**)(Değişmeden önceki şekli) 3. Yatırım indirimi istisnası uygulamasına, istisnaya konu iktisadi kıymete ilişkin harcamaların yapıldığı yılda başlanır ve indirilecek tutara ulaşıncaya kadar devam olunur. Yatırım harcamalarının yapıldığı yıla ilişkin vergi matrahının tespitinde, kazancın yetersiz olması nedeniyle dikkate alınmayan istisna tutar izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır
(***) 2003/6578 sayılı B.K.K.ile 2004 yılı için 6.000.000.000.- lira
(****)(Değişmeden önceki şekli) Gayri maddi haklar
(*****)(Değişmeden önceki şekli) Zirai kazançlarda istisna
Madde 19- (2361 sayılı Kanunun 13.maddesi ile kaldırılmıştır.)

(6745 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişen başlık, Yürürlük; 01.01.2017) Kreş ve gündüz bakımevleri ile eğitim ve öğretim işletmelerinde kazanç istisnası (1)
Madde 20

(6745 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare, Yürürlük; 01.01.2017)Özel kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim (2), ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarının işletilmesinden elde edilen kazançlar, ilgili Bakanlığın görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde beş vergilendirme dönemi gelir vergisinden müstesnadır. İstisna, **(6745 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle eklenen ibare, Yürürlük; 01.01.2017)**kreş ve gündüz bakımevleri ile okulların faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren başlar.

(1)**(Değişmeden önceki şekli)** Eğitim ve öğretim işletmelerinde kazanç istisnası

(2)**(Değişmeden önceki şekli)** Okul öncesi eğitim

Genç girişimcilerde kazanç istisnası:(*)(6663 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen mükerrer madde Yürürlük; 10.02.2016)
Mükerrer Madde 20

Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişilerin, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının 75.000 Türk lirasına kadar olan kısmı, aşağıdaki şartlarla gelir vergisinden müstesnadır.

- 1. İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması,**
- 2. Kendi işinde bilfiil çalışılması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),**
- 3. Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması halinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla bu maddedeki şartları taşıması,**
- 4. Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hali hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki**

faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,

5. Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması.

İstisna kapsamındaki faaliyetlerden kazanç elde edilmemesi veya istisna haddinin altında kazanç elde edilmesi hallerinde dahi yıllık beyanname verilir.

Bu istisnanın, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(*)Değişmeden önceki şekli : Mükerrer Madde 20 Eğitim, Öğretim ve Sağlık Hizmet İşletmelerinde Kazanç İstisnası

(3946 sayılı Kanunun 38'inci maddesiyle kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1994)(*)
(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) Mükerrer Madde 20 - (3239 sayılı Kanunun 41'inci maddesiyle eklenen madde) Okul, kreş ve spor tesisleri ile 50 yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde 35 yatak) kapasitesinden az olmamak üzere, yurt ve sağlık tesislerinin (huzurevleri dahil) işletilmesinden elde edilen kazançlar, ilgili bakanlığın görüşü alınmak suretiyle Maliye ve Gümrük Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde 5 yıl süreyle Gelir Vergisinden müstesna tutulurlar. İstisna, kuruluşların faaliyete geçtiği tarihten itibaren başlar. Bu kuruluşların kalkınmada öncelikli yörelerde kurulması halinde bunlardan elde edilecek kazançlar yukarıdaki şartlar dahilinde 10 yıl süreyle gelir vergisinden müstesna tutulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sermaye İratlarında İstisnalar

Gayrimenkuller ve Haklarda

Madde 21

(4369 sayılı Kanunun 27'nci maddesiyle değişen fıkra Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998) Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 1.500.000.000 (*) **(4842 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle Kanuni had olarak belirlenmiştir. Yürürlük; 24.4.2003; Geçerlilik; 1.1.2003)** lirası gelir vergisinden müstesnadır. **(**)** **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 5.400 TL.)** İstisna haddi üzerinde hasılat elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz. **(***)**

Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile **(6322 sayılı kanunun 5.maddesiyle değişen ibare;1.1.2013 tarihinden itibaren elde edilen hasılatlara uygulanmak üzere Yürürlük 15.06.2012)** istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı aşanlar **(****)** bu istisnadan

faydalanamazlar.

(*)(Değişmeden önceki şekli) 240.000.000

(**) (Değişmeden önceki şekli) (2004/8295 sayılı B.K.K. ile 2005 takvim yılı için 2.000 YTL. Geçerlilik; 1.1.2005, 2005/9826 sayılı B.K.K. ile 2006 yılı için 2.200 YTL Geçerlik; 01.01.2006)(+) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 2.300 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 2.400 YTL.)(270 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2009 yılı için 2.600 TL.)(273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2010 yılı için 2.600 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 2.800 TL.)(280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 3.000 TL.)(284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 3.200 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 3.600 TL.) (290 Seri No'lu Gelir Vergisi Tebliği ile 2016 yılı için 3.800 TL)(296 Seri No'lu Gelir Vergisi Tebliği ile 2017 yılı için 3.900 TL)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 4.400 TL.)

(+) 2003/6578 sayılı B.K.K. ile 2004 yılı için 1.800.000.000, 246 Seri No.lu G.V.G.T. ile 2003 yılı için 1.500.000.000, 200173398 sayılı B.K.K. ile 2002 yılı için 950.000.000; 2000/1689 sayılı B.K.K. ile 2001 yılı için 700.000.000; 228 Seri No.lu G.V.G.T. ile açıklanan miktarlar (1999 yılı için 420.000.000; 2000 yılı için 630.000.000)

(***) (Değişmeden önceki şekli) Madde 21- (2772 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değişen fıkra) Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın (3946 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993) 3.600.000 lirası Gelir Vergisinden müstesnadır.(x) (x) İstisna tutarı 1996 yılı gelirlerine uygulanmak üzere 41.400.000.- TL'na yükseltilmiştir. 41.400.000 TL'lik istisna tutarı 1996 yeniden değerlendirme oranına göre tespit edilmiş ve 200 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile açıklanmıştır. Önceki hadler için 95/7593, 94/6300 ile 93/5146 sayılı B.K.K.'larına bakınız.

(****)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar

Mükerrer Madde 21

(4842 sayılı Kanunun 37/1-a maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(*)
(*)(4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki madde (4697 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 07.10.2001) Bireysel emeklilik sisteminde emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'u ve te primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemeler gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre tevkifat yapılmaz.

Menkul sermaye iratlarında(*)

Madde 22

(6728 sayılı kanunun 11 inci maddesiyle değişen fıkra;Yürürlük 09.08.2016)(6327 sayılı kanunun

3.maddesiyle değişen fıkrâ; Yürürlük 29.08.2012)1. Sigorta süresi en az on yıl veya ömür boyu olan tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır. Şu kadar ki; bu istisnadan yararlananların (bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında sigorta yaptıranlar dâhil) vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenler hariç olmak üzere, on yıl tamamlanmadan tek primli yıllık gelir sigortalarından ayrılmaları hâlinde, ayrılma tarihinde yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı üzerinden, 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendine göre tevkifat yapılır. İrat tutarlarının tespitinde 75 inci maddede yer alan hükümlere uyulur.(****)

(6728 sayılı kanunun 11 inci maddesiyle eklenen fıkrâ;Yürürlük 09.08.2016) 2. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendi ile aynı fıkranın (16) numaralı bendinin (c) alt bendi kapsamında yapılan ödemeleri, sigorta süresi on yıl ve üzeri veya ömür boyu olan tek primli yıllık gelir sigortalarına yatıranların, bu sigorta için yatırdıkları kısma tekabül eden ödemelerin içerdiği irat tutarları (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dâhil) gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutarlar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) ve (16) numaralı bentlerine göre tevkifat yapılmaz. Şu kadar ki; bu istisnadan yararlananların vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenler hariç olmak üzere, ödeme olarak on yıl tamamlanmadan tek primli yıllık gelir sigortalarından ayrılmaları hâlinde, bu fıkraya göre istisna edilen tutarlar üzerinden, ödemenin kaynağına göre 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendi veya aynı fıkranın (16) numaralı bendinin (b) alt bendi için belirlenen oranlar dikkate alınarak tevkifat yapılır. İrat tutarlarının tespitinde 75 inci maddede yer alan hükümlere uyulur.

3. Tam mükellef kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılır ve tevkif edilen verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.(**)

(*) (4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki başlık) Menkul sermaye iratlarında (**)(4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki madde) (3239 sayılı Kanunun 138/b maddesiyle kaldırılmıştır.)

(**)(6327 sayılı kanununla değişmeden önceki şekli) (4842 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 24.04.2003) 1. Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i, Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan diğer sigorta şirketlerinden on yıl süreyle prim ödeyenler ile vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 10'u ve tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.

İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre tevkifat yapılmaz.

(****)Değişmeden önceki şekli: (6327 sayılı kanunun 3.maddesiyle değişen fıkrâ; Yürürlük 29.08.2012)1. Tek primli yıllık gelir sigortalarından yapılan ödemelerin tamamı gelir vergisinden müstesnadır.(***)

Ücretlerde

Madde 23

(2361 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen madde) Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisi'nden istisna edilmiştir:

1. Köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5.000'i aşmayan yerlerde faaliyet gösteren ve münhasıran el ile dokunan halı ve kilim imal eden işletmelerde çalışan işçilerin ücretleri;
2. **(4369 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 29.7.1998)** Gelir Vergisi'nden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri;**(1)**
3. Toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri;
4. **(4369 sayılı Kanunun 82/3-b maddesiyle bent kaldırılmıştır. Yürürlük ; 29.7.1998)(2)**
5. Köy muhtarları ile köylerin katip, korucu, imam, bekçi ve benzeri hizmetlilerine köy bütçesinden ödenen ücretler ile çiftçi mallarını koruma bekçilerinin ücretleri;
6. Hizmetçilerin ücretleri (Hizmetçiler özel fertler tarafından evlerde, bahçelerde, apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde orta hizmetçiliği, süt ninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık gibi özel hizmetlerde çalıştırılanlardır.) (Mürebbiyelere ödenen ücretler istisna kapsamına dahil değildir);
7. Sanat okulları ile bu mahiyetteki enstitülerde, ceza ve ıslahevlerinde, darülacezelerin atelyelerinde çalışan öğrencilere, hükümlü ve tutuklulara ve düşkünlere verilen ücretler;
8. **(4108 sayılı Kanunun 16 ncı maddesiyle değişen bent)** Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin **(4369 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 29.7.1998)** 800 000 lirayı**(3)** (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılında uygulanmak üzere 19 TL.)**(4)** aşmaması ve buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakten yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir.);**(5)**
9. **(3239 sayılı Kanunun 42'nci maddesiyle değişen bent)** Genel olarak maden işletmelerinde ve fabrikalarda çalışan işçilere ve özel kanunlarına göre barındırılması gereken memurlarla müstahdemlere konut tedariki ve bunların aydınlatılması, ısıtılması ve suyunun temini suretiyle sağlanan menfaatler ile mülkiyeti işverene ait brüt alanı 100 m²'yi aşmayan konutların hizmet erbabına mesken olarak tahsisi suretiyle sağlanan menfaatler (Bu konutların 100 m²'yi aşması halinde, aşan kısma isabet eden menfaat için bu istisna hükmü uygulanmaz);
10. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak amacıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri;
11. **(4697 sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 07.10.2001)** Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen aylıkların toplamı, en yüksek Devlet memuruna **(6728 sayılı kanunun 12 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 01.09.2016)** çalışılan süreye bağlı olarak ödenen tutardan **(9)** fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye

tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil); **(6)**

12.**(5228 sayılı Kanunun 59/3-b maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 31.07.2004)** 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanununa tabi çırakların **(7)** asgari ücreti aşmayan ücretleri.

13. **(3239 sayılı Kanunun 42'nci maddesiyle eklenen bent)** Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, malûliyet, dul ve yetim aylıkları;

(6728 sayılı kanunun 12 inci maddesiyle değişen bent ;Yürürlük 01.09.2016)14. a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin, Ekonomi Bakanlığında alınan izne istinaden kurulan bölgesel yönetim merkezlerinde münhasıran merkezin faaliyet izni kapsamında istihdam ettikleri hizmet erbabına Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;**(10)**

15. **(3239 sayılı Kanunun 42'nci maddesiyle eklenen bent)** Yüz ve daha aşağı sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde bir, yüzden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde iki, amatör sporcu çalıştıranların, her yıl millî müsabakalara iştirak ettiklerinin belgelenmesi ve bu amatör sporculara ödenen ücretler.

(Asgari ücretin iki katını aşmamak kaydıyla)

(7103 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen bent; Yürürlük: 27.03.2018)16. İşverenlerce, kadın hizmet erbabına kreş ve gündüz bakımevi hizmeti verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (İşverenlerce bu hizmetlerin verilmediği durumlarda, ödemenin doğrudan bu hizmetleri sağlayan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılması şartıyla, her bir çocuk için aylık, asgarî ücretin aylık brüt tutarının %15'ini**(2018/11674 sayılı BKK ile %50 Yürürlük-5/5/2018)** aşmamak üzere bu istisnadan yararlanır. Kreş ve gündüz bakımevi hizmetini sağlayanlara yapılan ödemelerin belirlenen istisna tutarını aşan kısmı ile hizmet erbabına bu amaçla nakden yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu bentte yer alan %15 oranını, asgarî ücretin aylık brüt tutarının %50'sine kadar artırmaya ve kanuni seviyesine getirmeye **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(11), bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.).

(7161 sayılı kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen bent ; Yürürlük: 01.02.2019 tarihinde uygulanmak üzere 18.01.2019)17. Kamu kurum ve kuruluşları hariç Türk Hava Kurumu veya kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış kabin memurlarına ödenen aylık ücretin gerçek safi değerinin %70'i (Cumhurbaşkanı, bu oranı %100'e kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.).

---

(1) (Değişmeden önceki şekli) (2361 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen madde) 2. Gelir Vergisinden muaf veya götürü gider usulünde vergiye tabi çiftçilerin ziraat işlerinde bilfiil çalışan işçilerin ücretleri (Bekçi ve çoban ücretleri dahil);
(2) 4. (Kaldırılmadan önceki şekli) 'Ticari ve sınai kazançları vergiden muaf bulunanların bu işlerinde çalıştırılan hizmet erbabının ücretler
(3) (Değişmeden önceki ibare) 100 000 lırayı(+)
(+) (Önceki yıllarda uygulanan tutarlar) 218 seri nolu GVK Genel Tebliği gereği 1999 yılı için 1.400.000 TL, 97/10351 sayılı B.K.K.ile 1998 yılı için 600.000.-TL, 1997 yılı için (200 seri nolu Gelir

Vergisi Genel Tebliği'ndeki açıklamalar gereği 1996 yeniden değerlendirme oranına göre tespit edilmiştir.) 300.000.- TL, Önceki hadler için 95/7593, 94/6300 ile 93/5146 sayılı B.K.K.'larına bakınız. **(4) (Değişmeden önceki şekli)(273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2010 yılında uygulanmak üzere 10,00 TL.)(2004/8295 sayılı B.K.K. ile 2005 yılı için 7,5 YTL., 2005/9826 sayılı B.K.K. ile 2006 takvim yılında uygulanmak üzere 8,25 YTL. Geçerlilik; 01.01.2006)(*) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılında uygulanmak üzere 8,80 YTL.) (266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılında uygulanmak üzere 9,00 YTL.)(280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılında uygulanmak üzere 11,70 YTL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılında uygulanmak üzere 12,00 TL.)(287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılında uygulanmak üzere 13,00 TL.) (302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılında uygulanmak üzere 16 TL.)**

(*)2003/6578 sayılı B.K.K.ile 7.000.000 lira, 2002/5000 sayılı B.K.K.ile 6.000.000, 2001/3398 sayılı B.K.K. ile 4.500.000, 2000/1689 sayılı B.K.K.ile 2.350.000 lira, 228 Seri No.lu G.V.K. Genel Tebliği ile belirlenen miktar 2.100.000 lira

(5) (4108 Sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 8. Hizmet erbabına işyerinde veya müstemilatında bedava yemek vermek suretiyle sağlanan menfaatler (Bu amaçla da olsa hizmet erbabına nakit ve ayın olarak yapılan ödemeler vergiye tabi tutulur);

(6) (Değişmeden önceki şekli) 11. (2361 sayılı Kanunun 17'inci maddesiyle değişen madde) Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli sandıkları ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş olmak kaydıyla Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (Tüzel kişiliği haiz muhtelif emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen aylıklar toplamı, en yüksek devlet memuruna ödenen en yüksek ödeme tutarından fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dahil);(x)

(x) (Değişmeden önceki şekli)11 Kanunla kurulan veya tüzel kişiliği haiz bulunan emekli sandıkları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (Tüzel kişiliği haiz muhtelif emekli sandıkları tarafından ödenen aylıklar toplamı; hizmet süresi ve aylık seviyesi aynı olan Devlet memurlarına ödenen miktardan fazla ise, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklardahil);

(7) (Değişmeden önceki şekli) 2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu hükümlerine tabi çırakların

(8) (Kaldırılmadan önceki şekli) 14. (4842 sayılı Kanunun 37/1-b maddesiyle yürürlükten kaldırılan bent. Yürürlük; 01.06.2003) (x)

(x) (Kaldırılmadan önceki şekli) 14. (3239 sayılı Kanunun 42'nci maddesiyle eklenen bent) Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

(9)Değişmeden önceki ibare: ödenen en yüksek ödeme tutarından

(10)Değişmeden önceki şekli: 14. (4962 sayılı Kanunun 5' inci maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 01.06.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 07.08.2003) Kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tâbi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler; (8)

(11)Değişmeden önceki şekli:Bakanlar Kurulu

Gider Karşılıklarında

Madde 24

(2361 sayılı Kanunun 18'inci maddesiyle değişen madde) Gider karşılığı olarak aşağıda yazılı ödemeler

10. (3239 sayılı Kanununun 44'üncü maddesiyle eklenen bent) Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları

(*) (Değişmeden önceki şekli) 3. (4369 sayılı Kanununun 29'uncu maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 29.07.19...
doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar ile 10 yıl süre ile prim veya aidat ödenmiş
kalan tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları ile sigorta şirketleri ve yardım sandıkları tarafından ödenen tazminat, yar
aynı emekli sandığı ile sigorta şirketleri ve yardım sandıklarından muhtelif zamanlarda alınan ikramiye, tazminat ve

(x) (Değişmeden önceki şekli) 3. (2361 sayılı Kanununun 19'uncu maddesiyle değişen bent) Kanunla kurulan vey
ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar (Kamu idare ve müesseseleri ile kanunla kurulan sosyal güvenlik kurum
muhtelif emekli sandıklarından, gerek aynı emekli sandığından muhtelif zamanlarda alınan ikramiye ve tazminatlar

(1) (Değişmeden önceki şekli) 1. Ölüm,(6462 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.20...

(**) (Çıkarılmadan önceki şekli) ile üyelerinin geri verilen mevduatı.

(***) (Değişmeden önceki şekli)ve işsizlik sebepleriyle verilen tazminat

(****) Değişmeden önceki ibare: sakatlık

(*****)Değişmeden önceki şekli : ödenen en yüksek ödeme tutarından

(*****)Değişmeden önceki şekli :7. (2320 sayılı Kanununun 2'nci maddesiyle değişen bent) 1475 ve 854

Vatan Hizmetleri Yardımlarında

Madde 26

Aşağıdaki yazılı vatan hizmetleri yardımları Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

1. Harb malullüğü zamları;
2. Harb malullerine ve şehit, dul ve yetimlerine verilen tekel beyiyeleri;
3. Şehitlerin dul ve yetimlerine şehit, dul ve yetimi sıfatıyla yapılan bilumum ödemeler (Bu hükmün tatbikinde hususi kanunlarına göre kendilerine şehit sıfatı verilenlerle harp, isyan, eşkiya, kaçakçı takip ve müsademesanıkların ve mahkumların takibi, manevra, talim ve tatbikat esnasında görev başında veya görevden doğasebeplerle ölenler şehit sayılır.);
4. Vatan hizmetleri tertibinden bağlanan aylıklar ile ödenen mükafatlar.

Teçhizat ve Tayın Bedellerinde

Madde 27

Aşağıda yazılı teçhizat ve tayın bedelleri Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

1. Özel kanunlara dayanarak verilen yemek ve hayvan yem bedelleri veya bu mahiyette yapılan ödemeler;
2. Demirbaş olarak verilen giyim eşyası (Resmi ve özel daire ve müesseselerce hizmet erbabına işin icabı olarak verilen ve bunların işten ayrılmaları halinde geri alınan giyim eşyası);
3. Tahsilde bulunanlar için yapılan giyim giderleri.

Tahsil ve Tatbikat Ödemelerinde Madde 28

Tahsil ve tatbikat giderleri karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler Gelir Vergisi'nden istisna edilmiştir:

1. Resmi ve özel müesseseler ve şahıslar hesabına yabancı memleketlerde tahsilde veya stajda bulunan öğrenci ve memurlara gider karşılığı olarak verilen paralar (özel müesseseler tarafından yapılan ödemeler, benzeri devle öğrenci ve memurlarına verilen miktardan fazla olduğu takdirde, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (As görev veya memuriyet dolayısıyla alınan ücretler bu istisnaya dahil değildir);
2. Resmî ve özel müesseselere ve şahıslar hesabına Türkiye'de tahsilde bulunan öğrenciye iâşe, ibate ve tahsil gideri olarak ödenen paralar;
3. Öğrencilere tatbikat dolayısıyla öğretim müesseseleri veya tahsil masrafları deruhte edenler tarafından verilen paralar.

Teşvik İkramiye ve Mükafatları Madde 29

Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:

1. İlim ve fenni, güzel sanatları, tarımı, hayvan yetiştirilmesini ve memleket bakımından faydalı olan diğer işleri ve faaliyetleri teşvik maksadıyla verilen ikramiyeler ve mükafatlar;

(7161 sayılı kanunun 4 üncü maddesiyle değişen bent ; Yürürlük: 01.02.2019 tarihinde uygulanmak üzere 18.01.2019)2. Subay, astsubay, erbaş ve erlere ve ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere, uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen tazminatlar, gündelikler, ikramiyeler ve zamlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren personele fiilen uçuş hizmetleri ve kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan müesseselerde denizaltıma dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aym mahiyetteki ödemeler;(2)

3. **(2361 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen bent)** Spor yarışmalarına katılan amatör sporculara ödenen ödül ve ikramiyeler;

4. **(2361 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen bent)** Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler.

(1) (5766 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilenlere; uçuş hizmetleri, denizaltıma dalış yapanlara dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;

(2) Değişmeden önceki şekli: 2. **(2361 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen bent)** Subay, astsubay, erbaş ve erlere ve ordu hizmetinde bulunan sivil makinistlere, uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen tazminatlar, gündelikler, ikramiyeler, zamlar ile Türk Hava Kurumu veya **(5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle değişen ibare, Yürürlük: 06.06.2008)** kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış personele; fiilen uçuş hizmeti, denizaltıma dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;(1)

Sergi ve Panayır İstisnası
Madde 30

Dar mükellefiyete tabi olanların:

1. Hükümetin müsaadesiyle açılan sergi ve panayırlarda yaptıkları ticari faaliyetlerden elde ettikleri kazançlar (Türkiye'de başkaca iş yeri ve daimi temsilcileri bulunmamak şartıyla);

2. Bu sergi ve panayırlarda yaptıkları serbest meslek faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar;

Gelir Vergisi'nden müstesnadır.

YEDİNCİ BÖLÜM
İndirimler

(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)Engellilik(4) indirimi

Madde 31

(4842 sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2004)Çalışma gücünün asgarî % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece (6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)engelli(5), asgarî % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece (6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)engelli(5), asgarî % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece (6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engelli(5) sayılır ve aşağıda (6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engellilik(4) dereceleri itibariyle belirlenen aylık tutarlar, hizmet erbabının ücretinden indirilir.

(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) Engellilik(4) indirimi;

- Birinci derece **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engelliler(6) için 440.000.000 lira,(*) (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 1.200 TL.)**

- İkinci derece **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engelliler(6) için 220.000.000 lira,**) (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 650 TL.)**

- Üçüncü derece **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engelliler(6) için 110.000.000 liradır.(***) (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 290 TL.)**

(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013) engellilik(4) derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye, Sağlık ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile belirlenir.(****)

(* (Değişmeden önceki şekli)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 1.000 TL.) (296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 yılı için 900 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 880 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 800 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 770 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 700 TL.) (273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2010 yılı için 680 TL.) (2005/9826 sayılı B.K.K. ile 530 YTL. Geçerlilik 1.1.2006)(1) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 570 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 600 YTL.)

(1) (2005/9826 sayılı B.K.K. ile değişmeden önceki şekli) (2004/8295 sayılı BKK ile belirlenen tutar 480 YTL Geçerlilik; 01.01.2005 Yürürlük; 29.12.2004)

(**) (Değişmeden önceki şekli) (302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 530 TL.)(296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 yılı için 470 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 440 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 400 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 380 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 350 TL.)(273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2010 yılı için 330 TL.) (2005/9826 sayılı B.K.K. ile 265 YTL. Geçerlilik 1.1.2006)(2) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 280 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 300 YTL.)

(2) (2005/9826 sayılı B.K.K. ile değişmeden önceki şekli) (2004/8295 sayılı BKK ile belirlenen tutar 240 YTL Geçerlilik; 01.01.2005 Yürürlük; 29.12.2004)

(***) (Değişmeden önceki şekli)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 240 TL.) (296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 yılı için 210 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 200 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 190 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 180 TL.)Sakatlık (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 170 TL.) (273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2010 yılı için 160 TL.)(2005/9826 sayılı B.K.K. ile 133 YTL. Geçerlilik 1.1.2006)(3) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 140 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 150 YTL.)

(3) (2005/9826 sayılı B.K.K. ile değişmeden önceki şekli) (2004/8295 sayılı BKK ile belirlenen tutar 120 YTL Geçerlilik; 01.01.2005 Yürürlük; 29.12.2004)

(****) (4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki başlık) İndirim Hadleri (3239 sayılı Kanunun 45'inci maddesiyle değişen madde) MADDE-31 Gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde aşağıdaki indirimler uygulanır. 1. Özel indirim: (3689 sayılı Kanunun 7'inci maddesi ile belirlenen miktarlar) Günde (1.200), ayda (36.000), yılda (432.000) liradır. (2002/5000 sayılı BKK ile 1.1.2003'den itibaren elde edilen ücretlere uygulanmak üzere günde "1.500.000", ayda "45.000.000", yılda "540.000.000" lira olarak tespit edilmiştir. Geçerlilik; 1.1.2003, Yürürlük; 30/12/2002) (x)

(3824 sayılı Kanunun 2'nci maddesi ile değişen alt bent. Yürürlük; 11.7.1992) Bakanlar Kurulu, özel indirim tutarlarını, sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücret tutarına kadar artırmaya yetkilidir. Bu yetki, sürekli olarak fiilen, kalkınmada birinci ve ikinci derecede öncelikli yörelerde çalışanlar ile bu yörelerdeki il ve ilçelerde çalışanlar ve kalkınmada birinci ve ikinci derecede öncelikli yöreler veya diğer yörelerde çalışan asgarî ücretlilere farklı özel indirim tutarları tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

2. Sakatlık indirimi: Çalışma gücünün asgari % 80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece sakat, asgari % 60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece sakat, asgari % 40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece sakat sayılır ve aşağıda belirtilen sakatlık indiriminden faydalanırlar.

Sakatlık	indirim,	özel	indirim	tutarının;
– Birinci	derece	sakatlar	için sekiz	katı,
– İkinci	derece	sakatlar	için dört	katı,
– Üçüncü	derece	sakatlar	için iki	katıdır.

Sakatlık derecelerine göre tespit edilecek indirimler, özel indirimle eklenerek hizmet erbabının ücretinden indirilir.

Sakatlık derecelerinin tespit şekli ile uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye ve Gümrük, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıklarınca bu konuda müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile tespit edilir.

Aile reisinin, eşinin ve çocuklarının herbirinin gerçek usulde tespit edilen ücret gelirine bu maddede yer alan özel indirim ve sakatlık indirimi uygulanır.

(x) (2002/5000 sayılı B.K.K. ile) Özel indirim tutarları; Adıyaman, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Hakkari, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde 1.1.2003 tarihinden itibaren uygulanmak üzere günde (2.100.000), ayda (63.000.000), yılda (756.000.000) lira olarak uygulanır.

Önceki tutarlar için; 2001/3398, 2000/1689, 99/13645, 98/12030, 97/10416, 97/9954, 96/8955, 95/7593, 94/6300, 93/5146 ile 92/3892 sayılı B.K.K.'larına bakınız.

(4) Değişmeden önceki ibare: Sakatlık

(5) Değişmeden önceki ibare: sakat

(6) Değişmeden önceki ibare: sakatlar

Asgarî geçim indirimi(*)

Madde 32

(5615 sayılı kanunun 2 nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1/1/2008 tarihinden itibaren elde edilecek gelirlere uygulanmak üzere 04.04.2007) Ücretin gerçek usûlde vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulanır.

Asgarî geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5, (6445 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen ibare Yürürlük;01.05.2015)üçüncü çocuk için %10, diğer çocuklar için % 5'dir. Gelirin kısmî döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınır. Asgarî geçim indirimi, bu fıkraya göre belirlenen tutar ile 103 üncü maddedeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz.

İndirimin uygulamasında "çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

İndirim tutarının tespitinde mükellefin, gelirin elde edildiği tarihteki medenî hali ve aile durumu esas alınır. İndirim, yukarıdaki oranlara göre hesaplanan tutarları aşmamak kaydıyla, ücret geliri elde eden

aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı, çocuklar için eşlerden yalnızca birisinin gelirin e uygulanır. Boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınır.

(7103 Sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük: 27.03.2018) Net ücretleri, bu Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarife nedeniyle bu maddedeki esaslara göre sadece kendisi için asgarî geçim indirimi hesaplanan asgarî ücretlilere, içinde bulunulan yılın Ocak ayına ilişkin ödenen net ücretin (ilgili yılda geçerli asgarî ücretin dönemsel olarak farklı tutarlarda belirlenmiş olması halinde, yeni asgarî ücretin geçerli olduğu aylar için artışın uygulandığı ilk aydaki ücret üzerinden Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan tarifenin ilk dilimindeki oran baz alınarak hesaplanan net ücretin) altında kalanlara, bu tutar ile bu tutarın altında kalındığı aylara ilişkin olarak aylık hesaplanan net ücreti arasındaki fark tutar, ücretlinin asgarî geçim indirimine ayrıca ilave edilir. Bu fıkroda geçen net ücret, yasal kesintiler sonrası ücret tutarına asgarî geçim indiriminin ilavesi sonucu oluşan ücreti ifade eder.

(5904 sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle eklenen fıkra. Yürürlük; 01.01.2009)Ücretlerin vergilendirilmesinde asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra, varsa teşvik amaçlı diğer indirim ve istisnalar dikkate alınır.

(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanı(***) indirim konusu yapılacak toplam tutarın asgarî ücretin yıllık brüt tutarını aşmaması şartıyla ikinci fıkroda belirtilen asgarî geçim indirimi oranlarını artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

Asgarî geçim indiriminin uygulama dönemleri ve mahsup şekli ile diğer hususlara ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.(**)

(*) (5615 Sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle değişmeden önceki başlık) Medeni Hal Esası

(**) (5615 Sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle değişmeden önceki madde) (3239 sayılı Kanunun 138/b maddesiyle kaldırılmıştır.)

(***) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

Yurt dışına hizmet veren işletmelerde indirim:

Madde 33

(6728 sayılı kanunun 13 üncü maddesiyle değişen madde;Yürürlük 01.01.2017) Bu Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (13) numaralı bendi ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan indirim kapsamındaki faaliyet alanlarında hizmet veren işverenlerin, destek personeli hariç olmak üzere, münhasıran bu faaliyetler için istihdam ettikleri ve fiilen bu işleri ifa eden hizmet erbabına ödedikleri ücretler üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan vergiden, işverenin bu faaliyetlerinden sağladığı hasılatın %85'inin yurt dışından elde edilmiş olması ve fatura veya benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi şartıyla, her bir çalışan için faaliyetin yapıldığı yılın ocak ayına ait asgari ücretin safi tutarının bu Kanunun 103 üncü maddesindeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir diliminde yer alan oranla çarpılmasıyla bulunan indirim tutarı mahsup edilir.

Bu indirim, yıl içinde vergilendirme dönemleri itibarıyla tahsil edilen vergilerin, bu maddede yer alan şartların gerçekleşmesi hâlinde, takvim yılına ilişkin yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin

verildiği tarihten sonraki vergilendirme dönemlerine ilişkin muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergilerden mahsup edilmek suretiyle uygulanır.

Bu maddede yer alan %85 oranını, hizmet alanları itibarıyla veya kazanç tutarına bağlı olarak ayrı ayrı veya birlikte %50'ye kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(**), bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. (*)

(*) Değişmeden önceki şekli : Çocuk Tabiri

(**) Değişmeden önceki şekli :Bakanlar Kurulu

Aile Gelirinde İndirim

Madde 34

(3239 sayılı Kanununun 138/b maddesiyle kaldırılmıştır.)

Vergi Karnesi Esası

Madde 35

(2454 sayılı Kanununun 7'nci maddesiyle değişen madde)

A) İndirimlerden faydalanmak isteyenler Vergi Usul Kanunu esaslarına göre vergi karnesi almak zorundadırlar.

B) Bu Kanun'un 2'nci maddesinde sayılan kazanç ve iratları elde edenler (İstisna ve muafiyetlerden faydalanana dahil) vergi karnesi almak ve Gelir Vergisi yönünden durumlarını ve bu durumda meydana gelen değişiklikleri karnelerine yazdırmak zorundadırlar.

(2574 sayılı Kanununun 7'nci maddesiyle değişen fıkra) Bu bentte yazılı vergi karnesinin ihtiva edeceği hususlar karnelerine yazılmaya ilişkin şekli ve esaslar ile uygulama zamanı Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilir.

İndirimin Uygulanmayacağı Gelirler

Madde 36

(980 sayılı Kanununun 4'üncü maddesiyle değişen madde) Muhtelif yerlerden ücret alan hizmet erbabı için 31'inci maddede yazılı indirimler bunlardan yalnız en yüksek olan ücretin vergisine uygulanır. Hizmet erbabının vergi karnesi varsa indirimin uygulanacağı ücret bu karneyi muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir. Vergi Usul Kanununun 31'inci maddesiyle karne almaktan muaf tutulmuş olanlarda indirimin uygulanacağı ücret, aile durumu sual varakasını muhafaza eden işverenden aldığı ücrettir.

31'inci maddedeki indirimler, dar mükellefiyete tabi kimselere şamil değildir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yatırım İndirimi

(9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanununun 37 nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.)

Yatırım İndiriminin Mahiyeti

Ek Madde 1

(4842 sayılı Kanunun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(*)

(*)(4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek madde)

(4369 sayılı Kanunun 30'uncu maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Dar mükellefiyete tabi olanlar dahil, ticarî veya ziraî kazançları üzerinden vergiye tabi mükelleflerin (adi ortaklıklar, kollektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil), yatırım indiriminden faydalanması kabul edilmiş bulunan yatırımları kapsamında yaptıkları ve müteakip vergilendirme döneminde yapmayı öngördükleri yatırım harcamaları bu bölümde yazılı şartlar dahilinde ilgili kazançlarından indirilir.

Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yapılan yatırımlarda yatırım indirimi, harcamanın yapıldığı yıl kazancından başlayarak uygulanır.(1)

(1) Ek Madde 1 _ (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1994) Dar mükellefiyete tabi olanlar dahil, ticarî veya ziraî kazançları üzerinden vergiye tabi mükelleflerin (adi ortaklıklar, kollektif ve adi komandit şirketler ile kurumlar vergisi mükellefleri dahil) yaptıkları yatırımlar, bu bölümde yazılı kayıt ve şartlar dahilinde, ilgili kazançlarından indirilir.

Yatırım İndirimin Şartları

Ek Madde 2

(4842 sayılı Kanunun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(*)

(*)(4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek madde)

(3946 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1994) Yatırım indiriminin uygulanmasında aşağıda yazılı şartlar topluca aranır.

1. İndirimin uygulanacağı ticarî ve ziraî kazanç bilanço esasına göre tespit edilmiş olmalıdır.

2. Yatırımlar, kalkınma planları ve yıllık programlarda belirtilenlerden Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı **(4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin C fıkrasının 14 numaralı bendi ile değişen ibare Yürürlük; 29.7.1998)(1)** tarafından müştereken seçilen sektörler veya konularda yapılmalıdır.

3. **(4369 sayılı Kanunun 30'uncu maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Yapılan yatırım ticari ve sınırlı yatırımlar için en az elli milyar **(1.1.2000 tarihinden itibaren 76 milyar)** lira, zirai yatırımlar için en az 5 milyar **(1.1.2000 tarihinden itibaren 15 milyar)** lira olmalıdır. Kalkınmada öncelikli yörelerde bu tutarların yarısı dikkate alınır. **(97/10351 sayılı B.K.K. ile sırasıyla 30.000.000.000 lira,5.000.000.000.-lira, Yürürlük; 1.1.1998)**

(2)

4. **(4108 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 2.6.1995)** Yatırıma başlamadan önce Hazine Müsteşarlığına başvurularak gerekli bilgi ve belgelerin tevdi edilmiş ve yukarıda belirtilen şartların mevcudiyeye tasdik edilerek Yatırım Teşvik Belgesi verilmiş olmalıdır. Şu kadar ki, Yatırım Teşvik Belgesi aranmaksızın yatırım indirimi uygulanacak yatırım türü veya miktarlarını (bu fıkranın 3 numaralı bendinde yer alan miktarları aşmama ve bu miktarların yarısından aşağı olmamak üzere) yöreler veya sektörler itibariyle ayrı ayrı belirlemeye ve bu hükümün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespiti Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı müştereken yetkilidir.

Araştırma, plan ve proje masrafları ile arazi temini için yapılan giderler hariç olmak üzere, yatırımla ilgili her türlü harcamalar yatırıma başladığını gösteren belge ile birlikte sunulmalıdır.

5. Yatırım, tasdik edilmiş bulunan şartlar ve süreler dahilinde yapılmış olmalıdır. Tasdik edilen şartlarda meydana gelecek değişikliklerin ve sürelerde doğabilecek gecikmelerin vukuundan itibaren üç ay içinde Hazine Müsteşarlığına **(4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin C fıkrasının 14 numaralı bendi ile değişen ibare Yürürlük; 29.7.1998)(3)** bildirilmesi ve onayının alınması şarttır.

Müracaatın zamanında yapılmaması veya değişikliklerin kabul edilmemesi halinde, evvelce yapılan tasdik hükümsüz addolunur ve yatırım indiriminden yararlanma hakkı ortadan kalkar.

Hazine Müsteşarlığı, **(4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin C fıkrasının 14 numaralı bendi ile değişen ibare Yürürlük; 29.7.1998)(4)** yukarıdaki şartlar çerçevesinde vereceği Yatırım Teşvik Belgesinin bir örneğini Maliye

Bakanlığı'na gönderir. Belgedeki vize ve iptaller de ayrıca bildirilir. Yatırım indiriminden yararlanma şartları ve uygulama esasları ile diğer hususlar Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı'nca (4369 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin C fıkrasının 14 numaralı bendi ile değiştirilen ibare) belirlenir. **Yürürlük; 29.7.1998)(5)müştereken**

(1) Ek Madde 2 _ 2. bent (**Değişmeden önceki ibare**) Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı
(2) 3. (**Değişmeden önceki şekli**) Yapılan yatırım, ticarî ve sınaî yatırımlar için en az 3.000.000.000 lira, (96/895 sayılı B.K.K ile 18.000.000.000 lira **Yürürlük; 1.1.1997**) zirai yatırımlar için en az 500.000.000 lira (96/895 sayılı B.K.K. ile 3.000.000.000 lira) olmalıdır.
(3) 5. (**Değişmeden önceki ibare**) Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı
(4) 5. (**Değişmeden önceki ibare**) Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı
(5) 5. (**Değişmeden önceki ibare**) Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı

Yatırım İndiriminin Konusu ve Nispeti

Ek Madde 3

(4842 sayılı Kanununun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır **Yürürlük; 24.04.2003**)(*)
(*) (4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek madde) (4108 sayılı Kanununun 17'nci maddesiyle değiştirilen madde **Geçerlilik; 1.1.1995**) Yatırım indirimine, kaynağı ne olursa olsun, ek 2' nci maddede yazılı şartları haiz bulunan yatırımlarla ilgili harcamalardan; bina, makina, tesisat, araç (sadece işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olanlar) ve benzeri amortismanına tabi aktif değerlerin yer alanlarının maliyet bedelleri esas teşkil eden Aktif değerlerin yeni olmasından maksat, bunların yurt içinde veya dışında daha önce hiçbir şekilde kullanılmamış bulunmasıdır. Yurt dışında kullanılmış olsa dahi Hazine Müsteşarlığı'nca uygun görülen makina ve tesislerin ithal halinde, bu aktif kıymetler yatırım indirimi uygulaması bakımından yeni addolunur. Personel lojmanları inşası (kalkınmada öncelikli yörelerde yapılanlar hariç) ve tefrişi, arazi veya arsa tedariki, yedek parça temini, esas proje dışında münferit tesisat, makina, araç mübayaası için yapılan harcamalara yatırım indirimi uygulanmaz. İnşa edilmiş olarak veya inşa halinde satın alınan binaların satın alma bedeli üzerinden yatırım indirimi yapılmaz.

Petrol Kanunu'na göre yürütülen arama ve sondaj faaliyetleri için yapılan ve aktifleştirilen harcamalardan, ilgili bakanlığın görüşü alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığı'nca belirlenenler, yatırım indirimi uygulaması bakımından yatırım harcaması sayılır. (4369 sayılı Kanununun 30'uncu maddesiyle değiştirilen fıkra **Yürürlük; 1.1.1999**) Yatırım indirimi oranı, yatırım tutarının % 40'ıdır. Bakanlar Kurulu bu oranı kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100'e, 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınaî yatırımlarda % 200'e kadar artırmaya veya kanuni orandan az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu oran, organizasyon, sanayi bölgelerinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde % 100 olarak uygulanır. (1.1.1999) Bakanlar Kurulu'nca tespit edilen yeni oranlar, Bakanlar Kurulu Kararı'nın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren yapılan harcamalara uygulanır.

(1) (**Ek 3'üncü maddenin 5'inci fıkrasının değiştirilen önceki şekli**) Yatırım indiriminin nispeti, yatırım miktarının % 30'udur. Bakanlar Kurulu bu oranı, kalkınmada öncelikli yöreler ile kalkınma planı ve yıllık programlarda özel önem taşıdığı belirtilen sektörlerde yapılan yatırımlar için % 100 oranına kadar artırmaya veya kanunî orandan az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir.

Yatırım İndiriminin Başlangıcı ve Uygulama Süresi

Ek Madde 4

(4842 sayılı Kanununun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır **Yürürlük; 24.04.2003**)(*)
(*) (4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek madde) (4369 sayılı Kanununun 30'uncu maddesiyle değiştirilen madde **Yürürlük; 1.1.1999**) Yatırım indirimini uygulanmasına, yatırım teşvik belgesinin alındığı tarihte beyanname verme süresi geçmemiş hesap döneminde itibaren başlanır ve indirimden yararlanılacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunur.

(4369 sayılı Kanununun 30'uncu maddesiyle değişen fıkraya Yürürlük; 1.1.1998 tarihinden itibaren alınan yatırım teşvik belgeleri kapsamında yapılan yatırım harcamaları için geçerli olmak üzere 29.7.1998) Yapılan yatırım harcamalarının ilgili yıl kazancından indirilemeyen kısmı, izleyen yıllarda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerleme oranında artırılarak dikkate alınır (Teşvik belgesiz yatırımlar bu maddede yeniden değerleme hükümlerinden yararlanamaz). Her yatırım için faydalanılacak indirim tutarı, o yatırım içerisinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif kıymetlerin değerleri toplamına, Yatırım Teşvik Belgesi'nde yer alan indirim oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

Birden fazla Yatırım Teşvik Belgesi almış mükelleflerin safi kazancının yetersizliği nedeniyle yararlanılamayan indirim tutarının bulunması halinde, öncelikle önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili devreden indirimler, daha sonra yeni yatırımlara ilişkin indirimler, önceki dönemlerde yapılan ve indirilemeyen tutarın bulunmaması halinde ise bir yıl sonra yapılacak yatırımlarla ilgili indirimler uygulanır. Teşvik belgeli yatırımlarda, yapılması öngörülen ve önceki hesap dönemi kazancına ilişkin olarak yatırım indiriminin konu edilen yatırım harcamalarının öngörülen tutarın yüzde onunu geçen bir oranda düşük olması halinde, eski yapılan yatırım harcaması dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48 inci maddesine göre belirlenen tecil faizi ile birlikte cezasız tahsil olunur. (1)

(1) Ek Madde 4 _ (Değişmeden önceki şekli) (2361 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle değişen madde) Yatırım indiriminin uygulanmasına, yatırım konusunu teşkil eden aktif değerlere ilişkin harcamaların yapıldığı takvim yılından itibaren başlanır ve indirimden faydalanacak miktara ulaşıncaya kadar devam olunur. **(4108 sayılı Kanununun 17'nci maddesiyle eklenen fıkraya Yürürlük; 1.1.1995)** İlgili yıl kazancından indirilemeyen yatırım indirimi tutarı, izleyen ilk üç yılda Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerleme oranında artırılarak dikkate alınır. (Teşvik Belgesiz yatırımlar bu maddedeki yeniden değerleme hükümlerinden faydalanamaz).

Her yatırım için faydalanılacak indirim tutarı, o yatırım içerisinde yer alan indirimden yararlanabilecek aktif değerlerin kıymetleri toplamına, **(3239 sayılı Kanununun 46'ncı maddesiyle değişen ibare)** Yatırım Teşvik ve Yatırım İndirimi Belgesinde yazılı olan indirim nispetinin uygulanması suretiyle hesaplanır. Birden fazla **(3239 sayılı Kanununun 46'ncı maddesiyle değişen ibare)** Yatırım Teşvik ve Yatırım İndirimi Belgesi almış mükelleflerin safi kazancının kifayetsizliği sebebiyle önceki yıllarda tamamen uygulanmamış olan eski yatırımlarla ilgili müdevver indirim tutarlarının mevcut bulunması halinde, evvela bu indirimler uygulanır, onda sonra yeni yatırımlara müteallik indirimlerin uygulanmasına başlanır.

Yatırım İndirimine Mevzu Aktif Değerlerin Satış ve Devri

Ek Madde 5

(4842 sayılı Kanununun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(*)
(*) (4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek madde)

Yatırım indirimine mevzu aktif değerlerin satış veya devri halinde aşağıdaki şekilde muamele yapılır.

a) Satan veya devreden yönünden

Komple tesislerde yatırım tamamlandıktan, diğerlerinde istimal ve istihsale başlandıktan sonra yatırıma mevzu aktif değerlerin topluca satış veya devri halinde, satıcı yönünden bir muamele uygulanmaz. Komple tesislerde yatırım tamamlanmadan, diğerlerinde istimal ve istihsale başlanmadan yatırıma mevzu aktif değerlerin topluca satış veya devri halinde, yatırım indirimi dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.

b) Satın veya devir alan yönünden

Yatırım indiriminden kısmen faydalanmış veya hiç faydalanmamış aktif değerleri kısmen veya tamamen satın veya devir alan kimse (Yatırım indiriminden faydalanma şartları mevcut olmak kaydıyla) işbu indirimden faydalanır. Daha önce indirimden hiç faydalanılmamış olması halinde, faydalanılacak miktar, satan veya devir edene tanınan yatırım indiriminin miktarına ve satın ve devir alanın faydalanabileceği indirim nisbetlerine göre hesaplanır. Bahis konusu aktif değerler için daha önce yatırım indiriminden istifade edilmiş ise, satın veya devir alan, aynı değer üzerinden hesaplanacak bakiye indirim kısmından faydalanır. Ancak bu bakiye kısım, bahis konusu aktif değerle

için daha önce istifade edilmiş indirimlerin satın veya devir alanın istifade edebileceği nispete göre hesaplanacağı aşamada indirimden tenzili suretiyle bulunacak miktarı

c) şartların ihlali halinde yapılacak muamele

Yatırım indirimine mevzu aktif değerlerin (Yatırımın hangi safhasında olursa olsun) yatırımla güdülen gaye dışında parça parça satılması veya ek 2'nci maddedeki şartlardan herhangi birinin ihlali halinde, yatırım indirimi dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı hadis olmuş sayılır. Bu maddeye göre zamanında alınamayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun husule geldiği tarihi takip eden yılın başından itibaren başlar.

Muhasebe Usulü

Ek Madde 6

(4842 sayılı Kanunun 37/1-c maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(*)
(*) (4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki ek maddeler)

Mükellefler muhasebelerini, yatırım indiriminden istifade ettikleri miktarların seneler itibariyle takibini temin edecek tarzda tanzim ederler.

Her yıl istifade edilen yatırım indirimi miktarı yıllık beyannamelerde ayrıca gösterilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Gelir Unsurlarının Tesbiti

BİRİNCİ BÖLÜM

Ticari Kazanç

Ticari Kazancın Tarifi

Madde 37

Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı kazançlar ticari kazanç sayılır:

1. Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden;
2. Coberlik işlerinden;
3. Özel okul ve hastanelerle benzeri yerlerin işletilmesinden;
4. Gayrimenkullerin alım, satım ve inşa işleriyle devamlı olarak uğraşanların bu işlerinden;
5. **(202 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen bent)** Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden;
6. **(202 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle değişen bent)** Satın alınan veya trampa suretiyle iktisap olunan arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde parsellenerek bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılmasından; elde edilen kazançlar.
7. **(4842 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 01.01.2004)** Dış protezciliğinden elde edilen kazançlar.

Kollektif ortaklıklarda ortakların, adi veya eshamlı komandit ortaklıklarda komandite ortakların ortaklık karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir. (66'ncı madde hükmü mahfuzdur.)

Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esası) veya **(4369 sayılı Kanunun 81/C-2 maddesiyle değişen ibare Yürürlük;**

1.1.1999) basit(*) usullere göre tespit edilir.

Özel okul ve hastanelerle benzeri yerleri işleten serbest meslek erbabı, serbest meslek kazançlarını da işletmenin kayıtlarına ithal edebilirler.
(*) (Değişmeden önceki ibare) götürü

Bilanço Esasında Ticari Kazancın Tespiti Madde 38

Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsdeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerler arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;
2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümleri ile b kanununun 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulur.

(5024 Sayılı Kanunun 9/b maddesiyle yürürlükten kaldırılan fıkra. Yürürlük:01.01.2004)(1)

(5024 Sayılı Kanunun 9/b maddesiyle yürürlükten kaldırılan fıkra. Yürürlük:01.01.2004)(2)

(1) (5024 Sayılı Kanunla kaldırılmadan önceki şekli)(4684 sayılı Kanunun 17'inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 03.07.2001) Mükelleflerin iktisap tarihinden itibaren en az iki tam yıl süreyle işletmelerinde kayıtlı bulunan gayrimenkul, iştirak hisseleri ve amortisman tabii diğer iktisadi kıymetleri elden çıkarmaları halinde, bu iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli bunların elden çıkarıldıkları ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünde belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınabilir. Rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle edinilen iştirak hisseleri ile iştirak edilen kurumun ihtiyat akçeleri, banka provizyonları ve Vergi Usul Kanununa göre ayrılan yeniden değerlendirme fonlarının sermayeye ilavesi dolayısıyla bedelsiz alınmış iştirak hisselerinin en az iki yıl öncesinde iştirak edilen şirketlere ait olması halinde, rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle edinilen veya alınan bu iştirak hisseleri iki yıl önce iktisap edilmiş sayılır. Rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle veya bedelsiz olarak edinilen hisseler için maliyet bedeli artırımını, bu hisselerin itibari değeri üzerinde bunların edinilmesine yol açan sermaye artırımının tescili tarihinden itibaren uygulanır. Bu hüküm 39 uncu maddede gereğince işletme hesabı esasına göre ticari kazancın tespitinde de uygulanır. Bilanço esasında defter tutan mükellefler tarafından artırılan maliyet bedeline tekabül eden kazançlar, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir. Bu fon, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmede çekildiği takdirde, o yılın kazancına dahil edilerek vergiye tabi tutulur. Söz konusu iktisadi kıymetlerin alım satımı ile devamlı olarak uğraşanlar, alım satımını yaptıkları iktisadi kıymetler için bu hükümden yararlanamaz. Şu kadar ki, inşaat yapımına tahsis edilen arsa ve arazilere ilişkin olarak inşaatın bitim tarihine kadar geçen süre için bu fıkra hükmüne göre maliyet bedeli artırımını yapılabilir. Ancak, inşaatın tamamlanmasından önce satışı yapılmış gayrimenkuller için maliyet artırımını satışın yapıldığı tarihe kadar uygulanır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasında ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. (**)(*)
(*) (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük:01.01.1994) Gayrimenkullerin ve menkul kıymetlerin alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanlar hariç olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin iktisap tarihinden itibaren en az iki tam yıl süre ile aktiflerinde yer alan gayrimenkul ve iştirak hisselerinin elden çıkarılmasında maliyet bedeli, bunların iktisap edildiği ve elde çıkarıldığı yıllar hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yenide

değerleme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınır. (**) (4684 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (4108 sayılı Kanunun 18'inci maddesiyle değişen fıkra) (Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük; 2.6.1995) Mükelleflerin iktisap tarihinden itibaren en az iki tam yıl süreyle işletmelerinde kayıtlı bulunan gayrimenkul, iştirak hisseleri ve amortismanına tabi diğer iktisadi kıymetleri elde ettikleri ve çıkarıldıkları yıllar hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınabilir. Bu hüküm 39'uncu madde gereğince işletme hesabı esasına göre ticari kazancın tespitinde de uygulanır. Bilanço esasında defter tutan mükellefler tarafından artırılan maliyet bedelinin tekabül eden kazançlar, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında gösterilir. Bu fon, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, o yılın kazancına dahil edilerek vergiye tabi tutulur. Söz konusu iktisadi kıymetlerin alım satımı ile devamlı olarak uğraşanlar, alım satım yaptıkları iktisadi kıymetler için bu hükümden yararlanamazlar. Şu kadar ki, inşaat yapımına tahsis edilen arsa ve arazilere ilişkin olarak inşaatın bitim tarihine kadar geçen süre için bu fıkra hükmüne göre maliyet bedeli artırımı yapılabilir. Ancak, inşaatın tamamlanmasından önce satışı yapılan gayrimenkuller için maliyet artırımı satışı yapıldığı tarihe kadar uygulanır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(2) (5024 Sayılı Kanunla kaldırılmadan önceki şekli) (4842 sayılı Kanunun 5'inci maddesiyle eklenen fıkra) (Yürürlük; 24.04.2003) Sürekli olarak işlenmiş altın alım-satımı ve imali ile iştigal eden mükellefler, altın satım tarihindeki İstanbul Altın Borsasında oluşan has altın değeri ile satılan mamulün has altın maliyet bedeli arasındaki oluşan farkı, maliyet bedeline ilave ederler. Söz konusu fark, bilançonun pasifinde özel bir fon hesabında izlenir. Bu fon, sermayeye ilave dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, yılın kazancına dahil edilerek vergiye tâbi tutulur. Bu mükelleflerin kullandıkları yabancı kaynaklara ait gider ve maliyet unsurlarının sadece ilgili dönemde ayrılan fonu aşan kısmı gider kabul edilir.

İşletme Hesabı Esasında Ticari Kazancın Tespiti Madde 39

İşletme hesabı esasına göre ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler arasındaki müspet farktır.

(Elde edilen hasılat, tahsil olunan paralarla tahakkuk eden alacakları; giderler ise, tediye olunan ve borçlanılan meblağları ifade eder.)

Emtia alım ve satımı ile uğraşanlarda ticari kazancın bulunması için hesap dönemi sonundaki emtia mevcudunun değeri hasılatla, dönem başındaki emtia mevcudunun değeri ise giderlere ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41'inci maddeleri hükümlerine uyulur.

Ticari Kazancın Tespitinde İndirilecek Giderler Mükerrer Madde 39

(3946 Sayılı Kanunun 38/2-C maddesiyle kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1994)(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) Mükerrer Madde 39 _ (3824 Sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle değişen maddesi) (Yürürlük; 1.1.1992) Ticari faaliyete bağlı olarak elde edilen aşağıda yazılı gelirler ticarî kazançtan indirilir.

1. Geliri vergiden müstesna bulunan menkul kıymetlerin iratları
2. Devlet tahvili ve Hazine bonusu faizleri
3. Kurumlardan elde edilen ve Türkiye'de kurumlar vergisine veya 94'üncü maddenin (A) fıkrasının 8 ve 1 numaralı bentlerine göre vergi tevkiyatına tabi tutulmuş kâr payları
4. Yatırım fonları katılma belgelerine ve yatırım ortaklıkları hisse senetlerine ödenen kâr payları

5. Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan, Gelir Vergisi Kanununun 75'inci maddesinin numaralı bendinde yer alan menkul kıymetlerden sağlanan iratlar.

İndirilecek Giderler

Madde 40

Safi kazancın tespit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler; **(4108 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle eklenen hüküm Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995)** (İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılatın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleri de indirebilirler.)
2. **(365 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değişen şekli)** Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilatında iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (Bu primlerin ve aidatın istirdat edilmemek üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerine veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği haiz bulunmaları şartıyla), 27'nci maddede yazılı giyim giderleri;
3. İşle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar;
4. İşle ilgili ve yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süreye maksur olmak şartıyla);
5. **(4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1995)** Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri **(4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999) (*)**
6. **(2772 sayılı Kanunun 5'inci maddesiyle değişen bent)** İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar;
7. **(2361 sayılı Kanunun 29'uncu maddesiyle değişen bent)** Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar. **(4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle eklenen hüküm Yürürlük; 1.1.1995)** **(4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999)**** **(6728 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen parantez içi hüküm; Yürürlük 09.08.2016)** (İşletmeye dâhil olan gayrimenkulün iktisadi değerini artırıcı niteliği olan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamalar, yapıldığı yılda doğrudan gider yazılabilir.)
8. **(3239 sayılı Kanunun 48'inci maddesiyle eklenen bent)** İşverenlerce, Sendikalar Kanunu hükümlerine göre sendikalara ödenen aidatlar (şu kadar ki; ödenen aidatın bir aylık tutarı, işyerinde işçilere ödenen çiplak ücretin bir günlük toplamını aşamaz).
- (6327 sayılı kanunun 4.maddesiyle değişen bent; Yürürlük 01.01.2013)**9. İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (İşverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve ücretle ilişkilendirilmeksizin ticari kazancın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Gerek işverenler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gerekse bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı

bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı, ödemenin yapıldığı ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.).

(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanı(*****) bu oranı yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir. (****)

10. (5035 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen bent. Geçerlilik; 01.01.2004, Yürürlük; 02.01.2004) Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan **(5281 sayılı Kanunun 43/8-a maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004)** gıda, temizlik, giyecek ve yakacak(***) maddelerinin maliyet bedeli.

11. (6645 Sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 23.04.2015)Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen işbaşı eğitim programlarından faydalananlara, programı yürüten işverenlerce fiilen ödenen tutarlar (Bu kapsamda işverenler tarafından ticari kazancın tespitinde ücretle ilişkilendirilmeksizin her bir katılımcı itibarıyla indirim konusu yapılacak tutar aylık olarak asgari ücretin brüt tutarının yarısını aşamaz.).

*) (Kaldırılmadan önceki şekli) 5. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1995) Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ve ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan diğer taşıtların giderlerinin yarısı)

(**)(Kaldırılmadan önceki şekli) 7. (2361 sayılı Kanunun 29'uncu maddesiyle değişen bent) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle eklenen hüküm Yürürlük; 1.1.1995) (Nakliyecilikte kullanılanlar hariç olmak üzere, binek otomobillerinin ve zati ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan diğer taşıtların amortismanlarının yarısı.)

(***) (Değişmeden önceki şekli) gıda maddelerinin

(****) (Değişmeden önceki şekli) 9. (4697 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 07.10.2001) İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları. (Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamaz.)

(*****) (Değişmeden önceki şekli)Bakanlar Kurulu

Gider Kabul Edilmeyen Ödemeler

Madde 41

Aşağıda yazılı ödemelerin gider olarak indirilmesi kabul olunmaz.

1. Teşebbüs sahibi ile eşinin ve çocuklarının işletmeden çektikleri paralar veya aynen aldıkları sair değerler (Aynen alınan değerler emsal bedeli ile değerlendirilerek teşebbüs sahibinin çektiklerine ilave olunur.)
2. Teşebbüs sahibinin kendisine, eşine, küçük çocuklarına işletmeden ödenen aylıklar, ücretler,

ikramiyeler, komisyonlar ve tazminatlar;

3. Teşebbüs sahibinin işletmeye koyduğu sermaye için yürütülecek faizler;

4. Teşebbüs sahibinin, eşinin ve küçük çocuklarının işletmede cari hesap veya diğer şekillerdeki alacakları üzerinden yürütülecek faizler;

5. **(5615 sayılı kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 04.04.2007)**Bu fıkranın 1 ilâ 4 numaralı bentlerinde yazılı olan işlemler hariç olmak üzere, teşebbüs sahibinin, ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edilen bedel veya fiyatlar üzerinden mal veya hizmet alım ya da satımında bulunması halinde, emsallere uygun bedel veya fiyatlar ile teşebbüs sahibince uygulanmış bedel veya fiyat arasındaki işletme aleyhine oluşan farklar işletmeden çekilmiş sayılır.

Teşebbüs sahibinin eşi, üstsoy ve altsoyu, üçüncü derece dahil yansoy ve kayın hısımları ile doğrudan veya dolaylı ortağı bulunduğu şirketler, bu şirketlerin ortakları, bu şirketlerin idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından kontrolü altında bulunan diğer şirketler ilişkili kişi sayılır.

Bu bent uygulamasında, imalat ve inşaat, kiralama ve kiraya verme, ödünç para alınması veya verilmesi, ücret, ikramiye ve benzeri ödemeleri gerektiren işlemler, her hâl ve şartta mal veya hizmet alım ya da satımı olarak değerlendirilir.

İşletmeden çekilmiş sayılan farklar, ilişkili kişi tarafından beyan edilmiş gelir veya kurumlar vergisi matrahının hesabında dikkate alınmış ise ilişkili kişinin vergilendirme işlemleri buna göre düzeltilir. İlişkili kişiler ve bu kişilerle yapılan işlemler hakkında bu maddede yer almayan hususlar bakımından, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13 üncü maddesi hükmü uygulanır.

6. Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile teşebbüs sahibinin suçlarından doğan tazminatlar (Akitlerde ceza şartı olarak derpiş edilen tazminatlar, cezai mahiyette tazminat sayılmaz.)

7. **(3571 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen bent)** Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklâm giderlerinin % 50'si **(90/1081 sayılı B.K.K. ile (0) sıfır) ((700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(*), bu oranı % 100'e kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye yetkilidir).

8. **(4008 sayılı Kanunun 25'inci maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1995)** Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz, uçak ve helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ile amortismanları;

(6322 sayılı kanunun 6.maddesiyle düzenlenen bent; Yürürlük 15.06.2012)9. Kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanınca(**) kararlaştırılan kısmı.

Belirlenecek oranı sektörler itibarıyla farklılaştırmaya **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(*), bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir

10. **(4756 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 21.05.2002)** Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı

ödenen tazminat giderleri.

Bu maddenin uygulanmasında, kollektif şirketlerin ortakları ile adi ve eshamlı komandit şirketlerin komandite ortakları teşebbüs sahibi sayılır.

(*) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

(**) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulunca

Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işleri

Madde 42

(2361 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle değişen madde.) Birden fazla takvim yılına sirayet eden **(5035 sayılı Kanunun 48/4-a maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2004, Yürürlük; 02.01.2004)** inşaat (dekapaj işleri de inşaat işi sayılır) ve onarma işlerinde**(1)** kar veya zarar için bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, mezkur yıl beyannamesinde gösterilir.

Mükellefler bu madde kapsamına giren hallerde her inşaat ve onarma işinin hasılat ve giderlerini ayrı bir defterde tutmakta oldukları defterlerin ayrı sayfalarında göstermeye ve düzenleyecekleri beyannameleri işlerin ikmal edildiği takvim yılını takip eden yılın **(5766 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle değişen ibare, Yürürlük; 06.06.2008)** Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar**(2)** vermeye mecburdurlar.

(1)(Değişmeden önceki şekli) inşaat ve onarma işlerinde

(2) (5766 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (5228 sayılı Kanunun 59/3-c maddesiyle değişen ibare, Yürürlük; 31.07.2004) Mart ayının onbeşinci günü akşamına kadar**(x)**

(x) (Değişmeden önceki şekli) Mart ayı sonuna kadar

Müşterek Genel Giderler ve Amortismanların Dağıtılması

Madde 43

Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde veya bu işlerin diğer işlerle birlikte yapılması halinde müşterek genel giderler ve amortismanlar aşağıdaki esaslara göre dağıtılır:

1. **(5024 Sayılı Kanunun 7'inci maddesiyle değişen bent: Yürürlük;01.01.2004)** Yıl içinde birden fazla inşaat ve onarma işinin birlikte yapılması halinde, her yıla ait müşterek genel giderler bu işlere ait harcamaların (enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde düzeltilmiş tutarlarının) enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarlarının birbirine olan nispeti dahilinde;**(*)**

2. **(5024 Sayılı Kanunun 7'inci maddesiyle değişen bent: Yürürlük;01.01.2004)** Yıl içinde tek veya birden fazla inşaat ve onarma işinin bu madde şümülüne girmeyen işlerle birlikte yapılması halinde, her yıla ait müşterek genel giderler, bu işlere ait harcamalar ile diğer işlere ait satış ve hasılat tutarlarının (enflasyon düzeltmesi yapılan dönemlerde bunların düzeltilmiş tutarlarının) birbirine olan nispeti dahilinde;**(**)**

3. Birden fazla inşaat ve onarma işlerinde veya bu işlerle sair işlerde müştereken kullanılan tesisat, makina ve ulaştırma vasıtalarının amortismanları, bunların her işte kullanıldıkları gün sayısına göre.

(*) (Değişmeden önceki şekli) 1. Yıl içinde birden fazla inşaat ve onarma işinin birlikte yapılması halinde, her yıl

ait müşterek genel giderler tahsil olunan istihkak bedellerinin birbirine olan nisbeti dahilinde;

(**) (Değişmeden önceki şekli) 2. Yıl içinde tek veya birden fazla inşaat ve onarma işinin bu madde şümulüne girmeyen işlerle birlikte yapılması halinde, her yıla ait müşterek genel giderler tahsil olunan istihkak bedelleriyle diğer işlere ait satış veya hasılat tutarlarının birbirine olan nisbeti dahilinde;

İnşaat ve Onarma İşlerinde İşin Bitimi

Madde 44

(2361 sayılı Kanunun 31'inci maddesiyle değişen madde) İnşaat ve onarma işlerinde geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde **(5035 Sayılı Kanunun 48/4-b maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik:01.01.2004 Yürürlük:02.01.2004)** geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarih(*); diğer hallerde işin fiilen tamamlandığı veya fiilen bırakıldığı tarih bitim tarihi olarak kabul edilir.

Bitim tarihinden sonra bu işlerle ilgili olarak yapılan giderler ve her ne nam ile olursa olsun elde edilen hasılat, bütçe giderlerinin yapıldığı veya hasılatın elde edildiği yılın kâr veya zararının tespitinde dikkate alınır.

(*) (Değişmeden önceki şekli) geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın düzenlendiği tarih

Ulaştırma İşlerinde Matrah

Madde 45

(2574 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle değişen madde) Dar mükellefiyete tabi olanların Türkiye ile yabancı memleketler arasında yaptıkları ulaştırma işlerinde elde ettikleri kazançlar Kurumlar Vergisine tabi yabancı memleketlerin ulaştırma kurumlarının kazançlarının tayinine ait esaslara göre tespit olunur.

Basit Usulde Ticari Kazancın Tespiti

Madde 46

(4369 sayılı Kanunun 31'inci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) 47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.

Basit usulde ticari kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile giderler ve satılan malların alış bedelleri arasındaki müspet farktır. Bu fark yapılan faaliyetle ilgili olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre alınması ve beyan edilmesi mecburi olan alış ve giderler ile hasılatlara ilişkin belgelerde yazılı tutarlara göre hasaplanır. Bu suretle tespit ve beyan olunan kazanç vergi tarhına esas alınır. Bu usulde vergilendirilenler, kazancın tespiti ve Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma hükümleri hariç, bildirme, vesikalar, muhafaza, ibraz, diğer ödevler ve ceza hükümleri ile bu Kanun ve diğer kanunlarda yer alan ikinci sınıf tüccarlar hakkındaki hükümlere tabidirler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, faaliyetlerine ilişkin mal alış ve giderleri ile hasılatlarını gösteren belgeleri ayrı ayrı dosyalarda saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin kayıtları, mükelleflerin bağlı buldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulur. Bu bürolarda 13.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanun'a göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunludur. Bu büroların kayıt, tasdik ve vergi dairesine karşı yükümlülükleri ile diğer usuller Maliye Bakanlığı'nca belirlenir.

Basit usule tabi ticaret erbabından, sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği veya kullandığı tespit edilenler, bu hususun kendilerine tebliğ edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren ikinci sınıf tüccarlar ile ilişkin hükümlere tabi olurlar.

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47' nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48' inci maddede yazılı hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usulde tespit edilenler, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Acik

ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulde hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahs işine ait olanlara, ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

(6322 sayılı kanunun 7.maddesiyle değişen fıkra; Yürürlük 15.06.2012) Basit usule tabi olmanın şartlarında herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarını haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler dilekçelerinde belirttikleri tarihten veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden, 47 nci maddede yazılı şartları taşıyanlardan arka arkaya iki hesap döneminin iş hacmi 48 inci maddede yazılı hadlerden düşük olanlar, yazılı talepleri üzerine bu şartın gerçekleşmesini takip eden takvim yılından başlayarak basit usule geçebilirler. İşin eşve çocuklara devri halinde iş hacminin hesabında devirden önceki süreler de dikkate alınır. Sahte veya muhteviyatitibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri tespit edilenler hiçbir suretle basit usulde vergilendirilmezler.(*)

(6322 sayılı kanunun 7.maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük 15.06.2012) Gerçek usulde vergilendirilmekte iken işini terk eden mükellefler ile basit usulün şartlarını kaybedenlerden gerçek usulde vergilendirilmeye başlamada önce işini terk eden mükellefler, terk tarihini takip eden yılın başından itibaren iki yıl geçmedikçe basit usulde dönebilirler. Bu hüküm, işin eş veya çocuklara devri halinde de uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir

(*)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarına haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler, bu talepleri doğrultusunda takip eden yılın başından veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiç bir şekilde basit usule dönebilirler. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle basit usulden yararlanamazlar.

Basit usule tabi olmanın genel şartları(*)

Madde 47

(2361 sayılı Kanunun 34 üncü maddesiyle değişen madde) (4369 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) Basit usule(**) tabi olmanın genel şartları şunlardır:

1. Kendi işinde bilfiil çalışmak veya bulunmak (işinde yardımcı işçi ve çırak kullanmak, seyahat, hastalık, ihtiyarlık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak bilfiil işinin başında bulunmamak bu şartı bozmaz. Ölüm halinde iş sahibinin dul eşi veya küçük çocukları namına işe devam olunduğu takdirde, bunların bilfiil işin başında bulunup bulunmamasına bakılmaz.)

2. **(4369 sayılı Kanunun 32'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** İşyeri mülkiyetinin iş sahibine ait olması halinde emsal kira bedeli, kiralanmış olması halinde yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde **(4842 sayılı Kanunun 16 nci maddesiyle kanuni had olarak belirlenen tutarlar. Yürürlük: 24.04.2003, Geçerlilik: 1.1.2003)** 2.300.000.000 lirayı (***) (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 9.000 TL.)(****) diğer yerlerde 1.700.000.000 lirayı (*****)(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2019

tarihinden itibaren 6.000 TL.)(*****) aşmamak.(*****)

3. Ticari, zirai veya mesleki faaliyetler dolayısıyla gerçek usulde Gelir Vergisi'ne tabi olmamak.

2 ve 3 numaralı bent hükümleri öteden beri işe devam edenlerde takvim yılı başındaki, yeniden işe başlayanlarda ise işe başlama tarihindeki duruma göre uygulanır.

(*) **(4369 sayılı Kanunun 32'inci maddesiyle değişmeden önceki şekli)** Götürü usule tabi olmanın genel şartları

(**) **(Değişmeden önceki şekli)** Götürü usule

(***) **(Değişmeden önceki şekli)** 420 milyon (246 Seri No.lu G.V.K. Genel Tebliği ile 1.1.2003'ten geçerli olmak üzere 2.300.000.000)

(****) **(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2018 tarihinden itibaren 7.400 TL.)(296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2017 tarihinden itibaren 6.500 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2015 tarihinden itibaren 6.000 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2013 tarihinden itibaren 5.300 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2012 tarihinden itibaren 5.000 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2011 tarihinden itibaren 4.600 TL.) (273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2010 tarihinden itibaren 4.300 TL.)**

(*****)(Değişmeden önceki şekli) 300 milyon (246 Seri No.lu G.V.K. Genel Tebliği ile 1.1.2003'ten geçerli olmak üzere 1.700.000.000)

(*****)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2018 tarihinden itibaren 4.900 TL.)(296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2017 tarihinden itibaren 4.300 TL.)(287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2015 tarihinden itibaren 4.000 TL.)(284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2013 tarihinden itibaren 3.700 TL.)(280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2012 tarihinden itibaren 3.500 TL.)(278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2011 tarihinden itibaren 3.200 TL.)(273 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2010 tarihinden itibaren 3.000 TL.)

(*****)(Değişmeden önceki şekli) 2. (2574 sayılı Kanunun 10'uncu maddesiyle değişen şekli) **(3946 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktarlar)**, İşyerlerinin Emlak Vergisi tarhına esas olan vergi değerleri toplamı 12.000.000 lirayı vergi değeri bilinmeyen hallerde yıllık kira bedeli toplamı 1.800.000 lirayı aşmamak (Yıllık kira bedelinin emsaline nazaran düşük bulunması halinde emsal kira bedeli esas alınır.)(X)

(X) 244 Seri nolu G.V.K. G.T. ile 2002 yılından ,itibaren sırasıyla 1.500.000.000 liraya, 1.100.000.000 lira, 2000/1689 sayılı B.K.K. ile 2001 yılından itibaren sırasıyla 1 milyar lira, 720 milyon lira. 230 Seri no.lu G.V.K G.T. ile 2000 yılından itibaren sırasıyla 630 milyon liraya, 450 milyon lira. 4369 Sayılı Kanun madde 32, 97/10351 sayılı kararlar söz konusu miktarlar 1998 yılı için sırasıyla 120.000.000.- TL ve 18.000.000.- TL olarak belirlenmiştir. Önceki hadler için 96/7843, 95/6595, 93/5142 ve 923892 sayılı B.K.K. 'larına bakınız.

Basit Usule Tabi Olmanın Özel Şartları

Madde 48

(4369 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 34.000.000.000 lirayı **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 120.000 TL)** veya yıllık satışları tutarının 47.000.000.000 lirayı **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel**

Tebliğİ ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 180.000 TL) aşmaması,

2. 1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 17.000.000.000 lirayı **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğı ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 60.000 TL) aşmaması,**

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının 34.000.000.000 lirayı **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğı ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 120.000 TL) aşmaması,**

(5281 sayılı Kanununun 43/8-b maddesiyle değışen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004) Milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi kar hadleri emsallerine nazaran bariz şekilde düşük olarak tespit edilmiş bulunan emtia için, bu maddenin 1 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı hadler yerine ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Maliye Bakanlığınca belirlenecek alım satım hadleri uygulanır. **(1) (2)**

(1) 30/12/2004 tarihli ve 5281 sayılı Kanununun 43 üncü maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Tekele tabi maddelerle, damga pulu, milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi" ibaresi, "Milli piyango bileti, akaryakıt, şeker ve bunlar gibi" olarak değıştirilmiştir.

(2) 305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğı ile 2019 takvim yılında da basit usulden yararlanabilmeleri için;31.12.2018 tarihi itibariyle aşağıda belirtilen hadlerin aşılması gerekir.

Emtianın Cinsi	Büyükşehir Belediye Sınırları Dışında Kalan Yerlerde		Büyükşehir Belediye Sınırları İçinde Kalan Yerlerde	
	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)	Yıllık Alım Ölçüsü (TL)	Yıllık Satış Ölçüsü (TL)
Değerli Kağıt	190.000	220.000	240.000	270.000
Şeker - Çay	148.000	190.000	180.000	230.000
Milli Piy. Bileti, Hemen Kazan, Süper Toto vb.	148.000	190.000	180.000	230.000
İçki (Bira ve Şarap Hariç) - İspirto-Sigara-Tütün	148.000	190.000	180.000	230.000
Akaryakıt (LPG hariç)	220.000	230.000	270.000	320.000

Özel Şartlar Gösterilmeyen İşler Madde 49

(3689 sayılı Kanununun 12'nci maddesiyle kaldırılmıştır.)

Götürü Usule Tabi Olmanın Şartlarını Takvim Yılı İçinde Kaybedenler Madde 50

(4369 sayılı Kanunun 82/3-c maddesiyle madde yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(*)
(* (Kaldırılmadan önceki şekli) Madde 50 _ (3946 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle değişen maddesiyle)
Yürürlük; 1.1.1994) Götürü usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Şu kadar ki, 48'inci maddede yazılı yıllık alış, satış ve hâsılat hadlerinin bir katını aşanlar bu hadleri aştıkları tarihten itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Götürülük şartlarını haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazılı ile bildirenler, taleplerini takip eden ay başından veya taleplerini izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinde itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Herhangi bir şekilde gerçek usulde vergilendirilecek olanlar ve gerçek usulde vergilendirilen mükellefler, bir daha hiçbir şekilde götürü usule dönemezler. Bu kişilerin aynı türden iş yapan eş ve çocukları da bu faaliyetleri nedeniyle götürü usulden yararlanamazlar.

Basit(*) Usulün Hududu Madde 51

Aşağıda yazılı olanlar, (4369 sayılı Kanunun 81/C-2 maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) basit(**) usulden faydalanamazlar:

1. Kollektif şirket ortakları ile, komandit şirketlerin komandite ortakları;
2. İkrizat işleriyle uğraşanlar;
3. Sarraflar ile kıymetli maden ve mücevherat alım satımı ile uğraşanlar;
4. (4108 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen bent Geçerlilik; 1.1.1995) Bu Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan kişi ve kurumlara karşı inşaat ve onarma işini taahhüt edenler ile bu mükelleflere karşı derece derece taahhütte bulunanlar;(***)
5. Sigorta prodüktörleri;
6. Her türlü ilan ve reklam işleriyle uğraşanlar veya bu işlere tavassut edenler;
7. Gayrimenkul ve gemi alım satımı ile uğraşanlar;
8. (3418 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle değişen bent) Tavassut işi yapanlar (dayıbaşılar hariç);
9. (2361 sayılı Kanunun 36'nci maddesiyle eklenen bent) Maden işletmeleri, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları işletenler;
10. (2361 sayılı Kanunun 36'nci maddesiyle eklenen bent) Şehirlerarası yük ve yolcu taşımacılığı yapanlar ile treyler, çekici ve benzerlerinin sahip veya işleticileri (3505 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle eklenen hüküm) (Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha aşağı oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus motorlu kara taşıtları ile yolcu taşıyanlar hariç);
11. (4444 sayılı Kanunun 14/A-2 maddesiyle kaldırılmıştır Yürürlük; 14.8.1999)(****)
12. (3946 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 30.12.1993) (700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(6) kararlaştırılan iş grupları, sektörler, il ve ilçeler, büyükşehir belediyeleri dahil olmak üzere il ve ilçelerin belediye sınırları (mücevvir alanlar dahil), belediyelerin nüfusları, yöreler itibariyle veya sabit bir işyerinde faaliyette bulunulup bulunulmadığına göre gerçek usulde vergilendirilmesi gerekli

görülenler.(*****)

(*) (Değişmeden önceki ibare) Götürü
(**) (Değişmeden önceki ibare) götürü
(***) 4. (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1994) Her türlü taahhüt işleri yapanlar ile bu kişilere derece derece taahhütte bulunanlar
(****) 11. (Kaldırılmadan önceki şekli) (3505 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle eklenen bent) Ödeme kaydedici cihazları kullanan mükellefler;
(*****) 8/5521 sayılı B.K.K. ile "zirai mahsul satın alarak bu mahsulleri kısmen veya tamamen tüketici dışında kalanlara satan ticaret erbabının gerçek usulde vergilendirilmeleri" kararlaştırılmıştır. 92/2683 sayılı B.K.K. ile "her türlü televizyon, video, radyo, teyp, müzik seti, disk-çalar, kamera, bilgisayar, soğutucu, çamaşır ve bulaşık makinası, elektrikli süpürge, elektronik müzik aletleri, elektrikli dikiş makinası ile elektrikle çalışan benzeri eşyaların alım-satımı ve üretimi ile uğraşan mükelleflerin gerçek usulde vergilendirilmesi" kararlaştırılmıştır.

(6)(Değişmeden önceki şekli)Maliye Bakanlığınca teklif edilen ve Bakanlar Kurulunca

İKİNCİ BÖLÜM Zirai Kazanç

Zirai Kazanç, Zirai Faaliyet, Zirai İşletme, Çiftçi ve Mahsulün Tarifi Madde 52

(202 sayılı Kanunun 21'inci maddesiyle değişen madde) Zirai faaliyetten doğan kazanç zirai kazançtır.

Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiatın istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalini, avlanmasını, avcılarını ve yetiştiricilerini tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder.

Bazı nebat ve hayvan nevelerinde istihsalin doğrudan doğruya arazi üzerinde yapılmaması zirai faaliyetin mahiyetini değiştirmez.

Aşım yaptırmak maksadiyle erkek damızlık beslenmesi, çiftçiye ait her türlü ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde çalıştırılması da zirai faaliyetlerden sayılır.

Mahsullerin değerlendirilmeleri maksadiyle ve zirai istihsale müteferri olarak işlenmesi de zirai faaliyete girer. Ancak, bu ameliye, aynı teşebbüsün cüz'ünü teşkil eden bir işletmede vukua geliyorsa, bu ameliyenin zirai faaliyet sayılabilmesi için işletmenin sınıai bir müessese ehemmiyet ve genişliğinde olmaması ve faaliyetini, cüz'ünü teşkil ettiği teşebbüsün mahsullerine hasretmesi şarttır.

Satışların dükkan ve mağaza açılarak yapılması halinde, mahsullerin dükkan ve mağazaya gelinceye kadar geçirdikleri safhalar zirai faaliyet sahasında kalır. Çiftçiler tarafından doğrudan doğruya zirai faaliyetleri ile ilgili alım satım işlerinin tedviri için açılan yazıhaneler, faaliyetleri bu mevzu münhasır kalmak şartıyla dükkan ve mağaza sayılmaz.

Yukarıda yazılı faaliyetlerin içinde yapıldığı işletmelere zirai işletme bu işletmeleri işleten gerçek kişilere (Adi şirketler dahil), vergiye tabi olsun veya olmasınlar, çiftçi ve bu faaliyetler neticesinde

istihsal olunan maddelere de mahsul denir.

Kollektif şirketlerle adi veya eshamlı komandit şirketler zirai faaliyetle iştigal etseler dahi çiftçi sayılmazlar. Zirai faaliyetle iştigal eden kollektif şirketlerin ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortaklarının şirket kârından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir.

Bir çiftçiye veya ortaklığa ait olup aynı köy sınırları içinde veya birbirine bitişik arazi üzerinde bulunan yahut istihsal şartlarına göre birbirine bağıllık ve beraberlik arz eden işletmeler tek işletme sayılır.

Zirai Kazançta Vergileme

Madde 53

(4369 sayılı Kanununun 34 üncü maddesiyle değışen madde Geçerlilik; 1.1.1998, Yürürlük: 29.7.1998) Çiftçileri elde ettikleri zirai kazançlar, bu kanunun 94' üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54' üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bir mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler.**(4962 sayılı Kanununun 6' ncı maddesiyle eklenen cümle Yürürlük;07.08.2003, Geçerlilik; 01.01.2004)**Ancak, çiftçiye ait olmakla beraber zirai işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler ticarî kazanç hükümlerine göre vergilendirilir.

Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklı halindeki işletmelerde, işletme büyüklüğü toplu olarak nazara alınır. Ortaklıklarda, ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değıştirmez. 52' nci maddede yazılı tevkifatli işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle nazara alınır. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerini tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınır.

54' üncü maddede yazılı ziraat gruplarının bir kaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, eğer birden fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar gerçek usulde vergilendirilir.

Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı bu ölçüyü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilir. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilirler. Yarıcılık ortakları sayılır.

Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istemde bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergiye geçebilirler. 54 üncü maddede yazılı ölçüleri aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek usulde; gerçek usule tabi olanlardan bu ölçülerin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilirler.

Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan(***) çiftçiler çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi ayni ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usuller, ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir. (*) (**)

(*) Zirai kazançların tespit şekilleri
Madde 53 _ **(Değışmeden önceki şekli) (202 sayılı Kanununun 22'nci maddesiyle değışen madde) (2454 sayılı Kanununun 22'nci maddesiyle değışen madde)**

Kanunun 9'uncu maddesiyle değişen fıkrada) Yıllık hasılatları tutarı (3946 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993) yüzymilyon liradan (G.T. 20 1.728.000.000, Geçerlilik: 1.1.1996) aşığı olan çiftçilerin kazançları götürü gider esasına yüzymilyon lira veya daha fazla olan çiftçilerin kazançları ise gerçek kazanç usulüne (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına) göre tespit olunur.
Bu hükmün tatbikinde, aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmeler ile ortaklı halindeki işletmelerde, satış hasılatı tutarı toplu olarak nazara alınır.
Yeni işe başlayanların veya muafiyetten mükellefiyete geçenlerin işe başladıkları veya mükellefiyete geçtikleri yıl içerisindeki kazançları götürü gider usulüne göre tespit olunur.
Kazançları götürü gider usulüne göre tespit edilecek çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesine bildirmek şartıyla müteakip vergilendirme dönemi başından; yeni işe başlayanlar, işe başlama tarihinden itibaren gerçek kazanç usulüne geçebilirler. Bu şekilde gerçek kazanç usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.
(3239 sayılı Kanunun 51'inci maddesiyle eklenen hüküm) şu kadar ki; satış hâsılatlarının tamamı üzerinden tevkif suretiyle Gelir Vergisi alınmış olan çiftçiler, yıllık satış hâsılatları tutarına bakılmaksızın diledikleri takdirde götürü gider usulüne geçebilirler.

(**) (Değişmeden önceki miktar (95/7593 sayılı BKK ile 1995 takvim yılına ait hasılat tutarı) 1.000.000.000 lira

(94/6300 sayılı B.K.K. ile 1994 takvim yılına ait hasılat tutarı)	400.000.000.-lira
(93/5146 sayılı B.K.K. ile 1993 takvim yılına ait hasılat tutarı)	200.000.000.-lira
(92/3892 sayılı B.K.K. ile 1992 takvim yılına ait hasılat tutarı)	120.000.000.-lira
(91/2569 sayılı B.K.K. ile 1991 takvim yılına ait hasılat tutarı)	80.000.000.-lira
(3689 sayılı kanunla 1990 takvim yılına ait hasılat tutarı)	50.000.000.-lira
(89/14258 sayılı B.K.K. ile 1989 takvim yılına ait hasılat tutarlarına uygulanmak üzere)	20.000.000.-lira

(Değişmeden önceki miktar) 4.000.000.-lira.

(***) (5661 sayılı Kanunun 3' üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan ibare) ve Ziraat Odası'ndan, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlükleri'nden çiftçi belgesini almayan

İşletme Büyüklüğü Ölçüleri

Madde 54

(4369 sayılı Kanunun 35'inci maddesiyle değişen madde Geçerlilik; 1.1.1998, Yürürlük: 29.7.1998) Zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak ölçüler şunlardır:

(1.1.1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 98/12095 sayılı B.K.K. ile tespit edilen ölçüler parantez içinde siyah ile yazılmıştır.)

A) Arazi üzerinde yapılan zirai faaliyetlerde:

1 inci grup: Hububat ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı taban arazide 600 **(900)** kıraç arazide 1200 **(1700)** dönüm.

2 nci grup: Bakliyat, afyon, susam, keten, kendir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 **(1000)** dönüm;

3 üncü grup: Ayçiçeği ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 600**(950)** dönüm;

4 üncü grup: Pamuk ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 **(400)** dönüm;

5 inci grup: Çeltik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 **(300)** dönüm;

- 6 ncı grup:** Pancar ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 **(300)** dönüm;
- 7 nci grup:** Patates, soğan, sarmısak ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı **200 (200)** dönüm;
- 8 inci grup:** Çay ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 40 **(150)** dönüm (Mahsul verebilecek hale gelmeyenler hariç);
- 9 uncu grup:** Tütün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 **(200)** dönüm;
- 10 uncu grup:** Sebze ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 200 **(200)** dönüm;
- 11 inci grup:** Sera ve çiçekçilik ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 8 **(8)** dönüm;
- 12 nci grup:** Kavun ve karpuz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 300 **(300)** dönüm;
- 13 üncü grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş fındık ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 **(250)** dönüm.
- 14 üncü grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş bağ ve incir ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 250 **(250)** dönüm;
- 15 inci grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş antep fıstığında 1500 **(2500)** ağaç;
- 16 ncı grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş zeytinliklerde 2500 **(4500)** ağaç;
- 17 nci grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş narenciyede 1250 **(1500)** ağaç;
- 18 inci grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş elmada 1000 **(2000)** ağaç ;
- 19 uncu grup:** Muz ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 20 **(30)** dönüm;
- 20 inci grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş kayısıda 1000 **(2000)** ağaç;
- 21 inci grup:** Meyve verebilecek hale gelmiş armut, kiraz, vişne, şeftalide 1000 **(2000)** ağaç;
- 22 nci grup:** Diğer meyve ve ürün ziraatinde ekili arazinin yüzölçümü toplamı 100 **(100)** dönüm, **yer fıstığı 350** dönüm (Meyve ve ürün verebilecek hale gelmeyenler ile palamut hariç);
- 23 üncü grup:** Büyükbaş hayvan sayısı 150 **(150)** adet (İş hayvanları ile iki yaşından küçük, büyükbaş hayvanlar hariç);
- 24 üncü grup:** Küçükbaş hayvan sayısı 500 **(750)** adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç);
- B) Arazi üzerinde yapılmayan zirai faaliyetler ile kara ve su avcılığında:**
- 1 inci grup:** Deniz ve iç su balıkları yetiştiriciliği;
- a) Denizlerdeki sınırları belirlenebilen üretim alanlarında yapılan balık yetiştiriciliğinde (ağ kafes vb.) 500 **(750)**m²,
- b) İç su balıkları yetiştiriciliğinde sınırları belirlenebilen havuz (beton, toprak vb.), göl, gölet ve baraj gölleri gibi üretim alanlarında 600 **(900)**m²,
- 2 nci grup:** Denizlerde yapılan balık avcılığında toplam tekne boyu 20 **(20)** metre;
- 3 üncü grup:** Arıcılık ziraatinde kovan sayısı 500 **(500)** adet;
- 4 üncü grup:** İpek böcekçiliği ziraatinde kutu sayısı 500 **(500)** adet ;
- (700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)Cumhurbaşkanı(**),**

bu ölçüleri gerekli gördüğü bölgeler için yıllık olmak kaydıyla arazi ve ürün türlerine göre beş katına kadar artırmaya veya kanuni haddenden az olmamak üzere yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu şekilde tespit olunan ölçüler, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren yürürlüğe girer.

Yukarıda (A) bendinde zikredilen meyveli ve meyvesiz ağaçlarda meyve ve ürün verebilecek hale gelme durumu başlangıcı ile (B) bendinde işletme büyüklüğü gösterilmeyen zirai faaliyetlerde işletme büyüklüğü ölçüsü Tarım, Orman ve Maliye Bakanlıkları'nca müştereken tespit olunur. (*)

(*) (Değişmeden önceki şekli) **Götürü gider usulü:**

Madde 54 _ (202 sayılı Kanununun 23'üncü maddesiyle değişen madde) Götürü gider usulünde safi zirai kazanç mükellefin beyan edeceği hasılatın üzerinden tespit olunur. Götürü gider usulünde hasılat, 56'ncı maddede yazılı (Bu maddenin 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı olanlar hariç) unsurlardan terekküp eder. Bu usulde götürü gider:

1. (2574 sayılı Kanununun 12'nci maddesiyle değişen bent) Vergi Usul Kanununun 45'inci maddesinde yer alan götürü gider emsallerinin mükellefçe beyan edilen hasılatına uygulanması veya, 2. Mükellefçe, beyan olunan hasılatın elde edilmesi için yapıldığı bildirilen ve 57'nci maddede sayılan (Bu maddenin 10 numaralı bendinde yazılı olanlar hariç) gerçek giderlerin toplanması, Suretiyle tespit olunur.

Mükellefler bu usullerden herhangi birisinin kendilerine uygulanmasını seçmekte serbest olup bu seçimi yıllık beyannamelerinde belirtirler. Şu kadar ki, yıllık beyannamelerin verilmesinden sonra mükellefler seçtikleri usulden o yıl için dönemezler. Yıllık beyannamede götürü gider usullerinden hangisinin seçildiği belirtilmediği takdirde mükellef birinci usulü seçmiş sayılır.

Götürü giderlerin yukarıki 1 numaralı bende göre tespiti halinde; tevsik edilmek ve beyannamede gösterilmek şartıyla, zirai faaliyette kullanılan arazi ve binalarla ilgili kiralar, aynı vergi, resim ve harçlarla işletme için alınan ve işletmeye harcanan borç paraların faizleri hasılatın üzerinden indirilir.

(2454 sayılı Kanununun 10'uncu maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

(2361 sayılı Kanununun 38'inci maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

(2361 sayılı Kanununun 38'inci maddesiyle eklenen fıkra) Gerçek kazanç usulünden götürü gider usulüne geçen çiftçilerin önceki yıllardan devreden ürünlerinin satış hasılatına götürü gider uygulanmaz. Bir evvelki yıldan devreden ürünlerin maliyet bedelleri ve satıldığı yıl yapılan gerçek giderler, tevsik edilmek ve beyannamede gösterilmek şartıyla bu ürünlere isabet eden satış hasılatından indirilir ve bu suretle bulunan safi kazanç matraha eklenir.

(**) (Değişmeden önceki şekli) Bakanlar Kurulu, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu'nun teklifi üzerine

Kazancın Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Tespiti

Madde 55

(2361 sayılı Kanununun 39 uncu maddesiyle değişen madde) Zirai işletme hesabı esasına göre zirai kazanç, hesap dönemi içinde para ile tahsil edilen veya alacak olarak tahakkuk eden hasılat ile ödenen veya borçlanılan giderler arasındaki müspet farktır.

(2454 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle eklenen fıkra) Zirai kazancın işletme hesabı esasına göre tespitinde hesap dönemi başındaki mahsullerin değeri giderlere, hesap dönemi sonundaki mahsullerin değeri ise hasılatla ilave olunur.

Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Hasılat Madde 56

(202 sayılı kanunun 25 inci maddesiyle değişen madde) Zirai işletme hesabı esasına göre hasılat aşağıda yazılı unsurlardan terekküp eder:

1. Evvelki yıllardan devredilenler de dahil olmak üzere istihsal olunan, satın alınan veya sair suretlerle elde edilmiş her türlü zirai mahsullerin satış bedelleri (Primler, risturnlar ve benzerleri dahil);
2. Ziraat makina ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai istihsal işlerinde çalıştırılması mukabilinde alınan bedeller;
3. Gider yazılan değerlerin satılması halinde bunların satış bedelleri;
4. Mahsullerin idrakinden evvel veya sonra hasara uğramalarından dolayı alınan sigorta tazminatları;
5. Amortismanla tabi iktisadi kıymetlerin (Zirai istihsalde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanunu'nun 328' inci maddesine göre hesaplanan hasılat.

Zirai mahsullerin, istihsal vasıtaları ile zat, aile veya işletme ihtiyaçlarında kullanılmak üzere istihlak maddeleri ile değiştirilmesi halinde verilen mahsulün emsal bedeli hasılat sayılır.

(2361 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesiyle değişen fıkra) Ziraat makine ve aletlerinin başka çiftçilerin zirai işlerinde çalıştırılması karşılığında herhangi bir istihlak maddesi veya istihsal vasıtası alınması halinde alınan maddesi veya vasıtaların emsal bedeli hasılat sayılır.

İşletmede istihsal edilip de tohum, yem ve sair suretlerle işletmede kullanılan zirai mahsullerin emsal bedeli hasılat sayılır; bu hasılatın sene sonunda bir kalemden yazılması caizdir.

(2361 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

Zirai İşletme Hesabı Esasında Giderler Madde 57

(202 sayılı Kanunun 26 ncı maddesiyle değişen madde) Tediye edilen veya borçlanılan meblağları ihtiva eden giderler aşağıda yazılı unsurlardan terekküp eder.

1. İşletme ile ilgili olarak tohum, gübre, fide, yem, ilaç ve benzeri maddelerin tedariki için yapılan giderler;
2. Satılmak üzere satın alınan hayvanların, zirai mahsullerin ve diğer maddelerin bedelleri;
3. İşletmelerde çalıştırılanlara ücret, prim ve sair namlarla hizmet mukabili yapılan ödemeler;
4. İşçilerin iaaşe, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri;
5. Zirai tesisat, makina, aletler ve taşıtların çalıştırılması ve bakımı için yapılan giderler (Yakıt, yağ, elektrik, yedek parça vesaire) ve tamir giderleri;
6. **(2361 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle değişen bent)** Vergi Usul Kanunu'na göre ayrılan amortismanlar;
7. Kira ve ücret mukabili kullanılan istihsal vasıtaları için yapılan ödemeler;

8. Zirai kazancın elde edilmesi ve idamesi için yapılan genel giderler;

a) İşletme için alınan ve işletme için harcanan borç paraların faizleri;

b) İşletme ile ilgili olmak şartı ile ödenen aynı vergi, resim ve harçlar;

c) İşletme ile ilgili ve yapılan işin önemi ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadını gerektirdiği süreye maksur olmak üzere);

d) İşletme ile ilgili olarak ödenen kira bedelleri;

e) Genel mahiyetteki sair giderler;

9. İşletme ile ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar;

10. Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (Zirai istihsalde kullanılan gayrimenkuller hariç) satılması halinde Vergi Usul Kanunu'nun 328'inci maddesine göre hesaplanan zararlar;

11. **(3239 sayılı Kanununun 52 nci maddesiyle değişen bent)** İşletmeye dahil olup, aynı zamanda zatî veya ailevi ihtiyaçlar için de kullanılan taşınmazların amortismanlarının tamamı ile giderlerinin yarısı.

İşletmede istihsal edilip de tohum, yem ve sair suretlerle kullanılan zirai mahsullerin emsal bedelleri masraf yazılır. (Bu giderlerin sene sonunda bir kalemde yazılması caizdir.)

(4369 sayılı Kanununun 81/C-3 maddesiyle değişen ibare Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998) Gerçek usulü geçiren çiftçilerin(*) önceki yıllardan devreden ürünleri Vergi Usul Kanunu'nun 45'inci maddesinde belirtilen ortalama maliyet bedeli esasına göre değerlendirilerek gider yazılır.

(5024 Sayılı Kanununun 9/b maddesiyle yürürlükten kaldırılan fıkra. Yürürlük:01.01.2004)**)

(*) (Değişmeden önceki şekli) (2361 sayılı Kanununun 41'inci maddesiyle eklenen fıkra) Muafiyetten veya götürülen gider usulünden gerçek usule geçen çiftçilerin

(**)(5024 Sayılı Kanunla kaldırılmadan önceki şekli) (4108 sayılı Kanununun 21 inci maddesiyle eklenen fıkra Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük: 2.6.1995) Yetiştirmesi uzun zaman alan ve kesilip satılmak üzere yetiştirilen ağaçların bu maddede yazılı giderlerinden, Vergi Usul Kanunu'nun 283'üncü maddesi uyarınca aktifleştirilen kısmı, ağaçların satıldığı yıl hariç olmak üzere her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yenide değerlendirilme oranında artırılarak kazancın tespitinde dikkate alınır.

Hasıllardan İndirilemeyecek Giderler

Madde 58

(202 sayılı Kanununun 27'nci maddesiyle değişen madde) 41'inci maddede yazılı giderler hasıllardan indirilemez. (İşletmede istihsal olunan mahsullerden teşebbüs sahibi ile eşi ve velayet altındaki çocukları tarafından istihsal edilenler hariç.)

Kazancın Bilanço Esasına Göre Tespiti

Madde 59

(202 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle değişen madde) (2361 sayılı Kanununun 42'nci maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

Çiftçiler, diledikleri takdirde, **(4369 sayılı Kanununun 81/C-4 maddesiyle değişen ibare Geçerlilik; 01.01.1998)**

Yürürlük: 29.07.1998) işletme hesabı yerine(*) bilanço esasına tabi tutulmalarını isteyebilirler.

Yazı ile yapılacak talep, müteakip vergilendirme dönemi başından, yeni işe başlıyanlarda ise işe başlama tarihinde itibaren hüküm ifade eder. Bu suretle bilanço esasını kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Zirai kazancın bilanço esasına göre tespitinde, 56, 57 ve 58'inci maddeler hükmü de gözönünde tutularak, ticari kazancın bu husustaki hükümleri uygulanır.
(*) (Değişmeden önceki ibare) İşletme hesabı veya götürü gider usulleri yerine

Götürü Gider Usulünden Gerçek Kazanç Esasına veya Bu Usulden Diğerine İntikal Madde 60

(4369 sayılı Kanununun 82/3-a maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*)
Götürü gider usulünden gerçek kazanç esasına veya bu usulden diğerine intikal (*) Madde 60 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) Götürü gider usulüne tabi olanlardan hasılatlarının tutarı 53'üncü maddedeki muayyen haddi aşanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren gerçek kazanç esasına tabi tutulurlar.

Gerçek kazanç esasına tabi olanlardan hasılatlarının tutarı aynı haddin altında kalanlar müteakip vergilendirme dönemi başından itibaren götürü gider usulüne tabi tutulurlar. (53'üncü maddenin son fıkrası hükmü mahfuzdur.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Ücretler

Ücretin Tarifi Madde 61

(2361 sayılı Kanununun 43'üncü maddesiyle değişen madde) Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı ödemeler de ücret sayılır:

1. 23'üncü maddenin 11 numaralı bendine göre istisna dışında kalan emeklilik, malüliyet, dul ve yetim aylıkları;
2. Evvelce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan diğer menfaatler;
3. Türkiye Büyük Millet Meclisi, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya idari kararlara göre kurulan daimi veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzeyen diğer kimselere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
4. Yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;
5. (3239 sayılı Kanununun 53'üncü maddesiyle değişen bent) Bilirkişilere, resmî arabuluculara,

ekspertlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler;

6. Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler.

(7103 Sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bent; Yürürlük: 27.03.2018)7. Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar.

İşverenin Tarifi

Madde 62

İş verenler, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir.

(2361 sayılı Kanunun 44'üncü maddesiyle değişen fıkra) 61'inci maddenin 1 ila 6 numaralı bentlerinde yazılı ödemeleri yapanlar bu kanunda yazılı ödevleri yerine getirmek bakımından işveren hükmündedir.

Gerçek Ücretler

Madde 63

[1] (Değişmeden önceki şekli) Sendikalar Kanunu hükümlerine göre

Ücretin gerçek safi değeri işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler toplamından aşağıdaki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.

1. **(2361 sayılı Kanunun 45'inci maddesiyle değişen hüküm)** 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 190'inci maddesi uyarınca yapılan kesintilerle, Ordu Yardımlaşma Kurumu ve benzeri kamu kurumları için yapılan kanuni kesintiler;

2. **(4697 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 07.10.2001)** Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklara ödenen aidat ve primler;(*)

3. **(6327 sayılı Kanunun 5.maddesiyle değişen bent; Yürürlük 01.01.2013)** Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortası poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, sağlık, hastalık, **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)** engellilik (5), işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler (İndirim konusu yapılacak primler toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(6) bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.).(****)

4. **(3239 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle eklenen bent) (5473 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 01.04.2006)** Çalışanlar tarafından ilgili kanunlarına göre, [1] sendikalara ödenen aidatlar (Şu kadar ki, aidatın ödendiğinin tevsik edilmesi şarttır.),

5. **(4842 sayılı Kanunun 37/1-d maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 01.01.2004)(***)**

Ücretin gerçek değerinin tayininde, Gelir Vergisi gibi şahsi vergiler ücretten indirilmez.

Yabancı parasiyle ödenen ücretler ödeme gününün borsa rayiciyle Türk parasına çevrilir.

Hizmet erbabına verilen ayınlar, verildiği gün ve yerdeki ortalama perakende fiyatlarına göre; konut tedariki ve sair suretle sağlanan menfaatler, konutun emsal kirasına veya menfaatin emsal bedeline göre değerlendirilir.

(*) (4697 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) Emekli aidatı veya sosyal sigorta primleri (Emekli Sandığı'nın veya Sosyal Sigorta Kurumu'nun Türkiye'de olması şartıyla);
(**) (4697 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (3239 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle değişen bent) Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigortaları için hizmet erbabı tarafından ödenen primler (Sigortanın Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması ve sigorta priminin ödendiği ayda elde edilen ücret üzerinden, kanunla kurulu sosyal güvenlik kurumlarına hizmet erbabı hissesi olarak hesaplanan prim veya aidatın aylık tutarını aşmaması şartıyla),

(***) (4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki bent) 5. (3946 sayılı Kanunun 13'üncü maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1994) Mükellefin kendisi, eşi ve çocukları ile ilgili eğitim, sağlık, gıda, giyim ve kira harcamalarının yıllık toplam tutarının 1/3'ü. Şu kadar ki indirim konusu harcamaların Türkiye'de yapılması, gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzelkişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi ve bu belgelerin işverene verilmesi şarttır. Bu suretle hesaplanan indirim tutarı, harcamanın yapıldığı yıla ait ücretin yıllık vergi matrahının % 35'ini geçemez. Bu indirim de dikkate alınmak suretiyle hesaplanan vergi ile mükellefin o yıl içinde tevkif suretiyle ödediği vergi tutarı arasındaki fark, ücretlinin ertesi yılda ödeyeceği gelir vergisinden mahsup edilir veya işverenler aracılığı ile kendisine nakden iade edilir. Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan % 35 nispetini sifıra kadar indirmeye kanunî oranına kadar artırmaya veya harcama konuları, harcama ve ücret tutarları itibariyle farklı oranlar tespit etmeye yetkilidir.

Ücretlilerin harcama belgelerinin işverene ibrazı, beyanı ve verginin iadesine ilişkin süreleri tespit etmeye, iadeyi nakden veya mahsuben yaptırmaya, bu uygulamanın usul ve esaslarını tayin ve tespiti Maliye Bakanlığı yetkilidir.

[1] (Değişmeden önceki şekli) Sendikalar Kanunu hükümlerine göre

(****) (6327 sayılı Kanununla değişmeden önceki şekli) 3. (4697 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 07.10.2001) Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,

İndirim konusu yapılacak prim, aidat ve katkıların toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 5'ini) ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. Bakanlar Kurulu bu oranı % 20 oranına kadar (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için % 10 oranına kadar) artırmaya ve belirtilen haddi asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.**(**)**

(5)Değişmeden önceki ibare: sakatlık

(6)Değişmeden önceki ibare: Bakanlar Kurulu

Diğer Ücretler(1)

Madde 64

(3946 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle değişen fıkra, Yürürlük; 1.1.1994) Aşağıda yazılı hizmet erbabının safi ücretleri (4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesiyle değişen ibare, Yürürlük; 1.1.1999) takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan (4444 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle değişen ibare, Yürürlük; 1.1.2000) asgari ücretin yıllık brüt tutarının % 25'idir(2) (3)

1. Kazançları (4369 sayılı Kanunun 81'nci maddesiyle değişen ibare) basit usulde tespit edilen ticaret erbabı(4) yanında çalışanlar; 2. Özel hizmetlerde çalışan şoförler;

3. Özel inşaat sahiplerinin ücretle çalıştırdığı inşaat işçileri;

4. (202 sayılı Kanunun 30'uncu maddesiyle değişen bent) Gayri menkul sermaye iradı sahibi yanında çalışanlar;

5. Gerçek ücretlerinin tespitine imkan olmaması sebebiyle, Danıştayın müsbet mütülaasıyla, (4369 sayılı Kanunun 81'inci maddesiyle değişen ibare, Yürürlük;1.1.1999) Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınanlar.(5)

(4369 sayılı Kanunun 81'inci maddesiyle değişen fıkra, Yürürlük; 1.1.1999) Diğer ücretler için yıllık beyanname verilmemesi, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bunlar beyannameye ithal edilmez.(6)

- (1) (Değişmeden önceki başlık) Götürü usulü
- (2) (Değişmeden önceki ibare) Maliye Bakanlığınca tanzim edilecek cetvellerde belirtilen iş nevelerine göre götürü olarak tespit edilmiş
- (3) (Değişmeden önceki ibare) Asgari ücretin yıllık brüt tutarının
- (4) (Değişmeden önceki şekli) götürü usulde tespit edilen ticaret, sanat ve serbest meslek erbabı
- (5) (Değişmeden önceki şekli) Maliye Bakanlığınca götürü ücret usulüne alınmış
- (6) (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 14'üncü maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük;1.1.1994) Her bir dereceye ait götürü ücretler, 46'ncı maddede dereceler karşılığı gösterilen safi kazancın % 50'sidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Serbest Meslek Kazançları

Serbest Meslek Kazancının Tarifi

Madde 65

(202 sayılı Kanunun 31'inci maddesiyle değişen madde) Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

Tahkim işleri dolayısıyla hakemlerin aldıkları ücretler ile kollektif, adi komandit ve adi şirketler tarafından yapılan serbest meslek faaliyeti neticesinde doğan kazançlar da, serbest meslek kazancıdır.

Serbest Meslek Erbabı

Madde 66

Serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetini yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez.

Bu maddenin uygulanmasında:

1. Gümrük komisyoncuları, bilumum borsa ajan ve acentaları, noterler, noterlik görevini ifa ile mükellef olanlar;
2. Bizzat serbest meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teşkilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar;
3. Serbest meslek faaliyetinde bulunan kollektif ve adi şirketlerde ortaklar, adi komandit şirketlerde komanditeler;
- 4.(**4842 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen bent Yürürlük; 01.01.2004**) Dava vekilleri, müşavirler, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticarî ve meslekî işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları;(*)
5. (**4369 sayılı Kanunun 36'ncı maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1999**) Vergi Usul Kanunu'nun 155' inin maddesinde belirtilen şartlardan en az ikisini taşıyan ebe, sünnetçi, sağlık memuru, arzuhalci, rehber gibi meslek faaliyetinde bulunanlar (şartlardan en az ikisini taşımayanlar ile köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye nüfusu 5.000'i aşmayan yerlerde faaliyette bulunanların bu faaliyetlerine ilişkin kazançları gelir vergisinden muaf tutulmuşlardır.)

Bu işler dolayısıyla serbest meslek erbabı sayılırlar. (*)**(4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki bent) 4. (4369 sayılı Kanunun 36'ncı maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Dava vekilleri, müşavirler, dış protezcileri, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticari ve mesleki işlerini takip edenler ve konser veren müzik sanatçıları;

Serbest Meslek Kazancının Tespiti

Madde 67

Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazanca ilave edilir.

(**2361 sayılı Kanunun 46'ncı maddesiyle eklenen fıkra**) Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde Vergi Usul Kanunu'nun 328'inci maddesine göre hesaplanan müspet fark kazanca eklenir.

Vergi, resim, harç, keşif, şahitlik, bilirkişilik ve ekspertiz gibi hususlara harcanmak üzere müşteri veya müvekkilden alınan ve tamamen bu hususlara sarf edilen para ve ayınlar kazanç sayılmaz.

(**202 sayılı Kanunun 32. maddesiyle değişen fıkra**) Serbest meslek erbabı, mesleki kazançlarını Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre tuttıkları "Serbest meslek kazanç defteri"ne istinaden tespit ederler (**4369 sayılı Kanunun 82/3-u maddesiyle yürürlükten kaldırılan parantez içi hüküm Yürürlük; 1.1.1999**)(*)

65'inci maddenin son fıkrasında yazılı şirketler de mesleki kazançlarını "Serbest meslek kazanç defteri" üzerinde

tespit ederler. Bu şirketlerin bilanço esasına göre tuttukları defterler serbest meslek kazancı defteri yerine geçer.

Serbest meslek erbabı için,

1. İttula hasil etmeleri kaydiyle, namlarına kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;

2. Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlik (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaksızın) veya ivazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya müşterisine olan borcu ile takası;

Tahsil hükmündedir.

Yabancı parasıyla yapılan ödemeler, ödeme gününün borsa rayici ile borsada rayici yoksa, Maliye Bakanlığı'ndan tespit edilecek kur üzerinden Türk parasına çevrilir.

(202 sayılı Kanunun 32'nci maddesiyle eklenen fıkra) Biletle girilen yerlerde faaliyette bulunan dar mükellefiyet tabi serbest meslek erbabı diledikleri takdirde, bilet bedelleri tutarından, bu bedellere dahil resimler düşüldükten sonra kalan miktarın yarısı safi kazanç sayılmak suretiyle vergilendirilir.
(*) (Parantez içi hükmün kaldırılmadan önceki şekli) (69'uncu madde hükmü mahfuzdur.)

Mesleki Giderler **Madde 68**

(5035 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle değişen madde; Geçerlilik:01.01.2004 Yürürlük:02.01.2004) Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasıllattan indirilir:

1. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (İkametgâhlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgâh için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgâhı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.).

2. Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müştemilatındaki iâşe ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı (bu primlerin ve aidatın geri alınmamak üzere Türkiye'de kain sigorta şirketlerinin veya emekli ve yardım sandıklarına ödenmiş olması ve emekli ve yardım sandıklarının tüzel kişiliği hâlinde bulunmaları şartıyla) ile 27 nci maddede yazılı giyim giderleri.

3. Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri (seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla).

4. Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanununun hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (amortismanı tâbi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde ayrı Vergi Kanununun 328 inci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil).

5. Kiralanan veya envantere dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri.

6. Alınan mesleki yayınlar için ödenen bedeller.

7. Mesleki faaliyetin ifası için ödenen mal ve hizmet alım bedelleri.

8. Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile meslek teşekküllere ödenen aidatlar.

9. Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen meslek, ilan ve reklam vergileri ile iş yerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar.

10. Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve mukavelenameye göre ödenen tazminatlar.

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez.(*)

(*)(5035 Sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli)(202 sayılı Kanunun 33'üncü maddesiyle değişen madde)

Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılattan indirilir.

1. Mesleki faaliyetin icrasına tahsis edilen işyeri kirası (ikametgahlarının bir kısmını işyeri olarak kullananlar için ikametgahın tamamı için ödedikleri kira ile ısıtma ve aydınlatma gibi sair masrafların yarısını indirebilirler. İşyeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgahı kendi mülkü olup bunun bir kısmını işyeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.

2. **(2772 sayılı Kanunun 6'ncı maddesiyle değişen bent)** Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen aydınlatma, ısıtma, telefon, kırtasiye giderleri, müstahdem ücretleri, meslek, ilan ve reklam vergileri ile işyerleriyle ilgili aynı vergi, resim ve harçlar.

3. Mesleki faaliyetin ifasında başkalarına gördürülen hizmetler için ödenen paralar.

4. Alınan meslek kitapları ve meslek dergileri için ödenen bedeller ve mesleki teşekküllere ödenen aidatlar.

5. Mesleki faaliyetle ilgili seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süre ile sınırlı olmak şartıyla);

6. Meslekin ifasına lüzumlu aletlerin eczaların ve sair maddelerin tedariki için yapılan giderler.

7. **(2361 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen bent)** Mesleki faaliyette kullanılan tesisat ve demirbaş eşyaları için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (Amortisman tabii iktisadi kıymetlerin elde edilmesi için çıkarılması halinde mezkur kanunun 328' nci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil olmak üzere).

8. **(2361 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen bent)** Serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emeklilik sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları.

9. Mesleki faaliyetle ilgili olarak kanun, ilam ve mukavelenameye göre ödenen tazminatlar.

10. **(4369 sayılı Kanunun 37'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** İşle ilgili olarak şehir içi ulaşım için posta, telgraf ve odabaşı ücretleri gibi müteferrik giderler ile envantere dahil olan binek otomobillerinin giderleri ve diğer giderleri Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanları.(*)

(2361 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen fıkra) Her türlü para cezaları ve vergi cezaları ile serbest meslek erbabının suçlarından doğan tazminatlar gider olarak indirilemez.

(x) (Değişmeden önceki şekli) 10. (2361 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen bent) Yukarıdaki bentle

dışında kalan, işle ilgili şehir dahili nakil vasıtaları ücretleri ile posta, telgraf ve odabaşı ücreti gibi müteferrik giderler (Bu bentte yazılı giderlere karşılık olmak üzere mükellefler diledikleri takdirde **(3946 sayılı Kanununun 26'nci maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 300.000 liradan **(95/759 sayılı B.K.K. ile 2.000.000 Yürürlük : 30.12.1995)** fazla olmamak kaydıyla gayri safi hasılatlarının % 10'unu

götürü olarak gider yazabilirler.)

Götürü Usul

Madde 69

(4369 sayılı Kanunun 82/3-c maddesiyle madde yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(*)

Götürü

(*) (Kaldırılmadan önceki şekli) Madde 69 _ **(202 sayılı Kanunun 34'üncü maddesiyle değişen madde)** Ebeveynler, öğretmenler, sağlık memurları, arzuhalçiler ve gerçek kazançlarının tespitinde zorluk bulunmasından dolayı Maliye Bakanlığına tayin edilecek olan ve mesleklerinin ifası yüksek tahsili icap ettirmiyen benzeri serbest meslek erbabının safi kazançları götürü olarak tespit olunur.

(2361 sayılı Kanunun 48'inci maddesiyle değişen hüküm) (Bu madde hükmü borsa ajan ve acentalarına, gümrük komisyoncularına, dava vekillerine, müşavirlere, dış protezcilerine, kurumlar ve tüccarlarla serbest meslek erbabının ticari ve mesleki işlerini takip eden muakkiplere ve konser veren müzik sanatçılarında şamil değildir.)

(3946 sayılı Kanununun 15'inci maddesiyle değişen fıkraya Yürürlük; 1.1.1994) Safi kazançların götürü usulde tespit ve vergilendirilmesinde, 46 ve 47'nci maddeler ile 48 inci maddenin 8 numaralı bendi ve 50'nci madde ve 51'inci maddenin 12 numaralı bendi hükümleri uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Gayrimenkul Sermaye İradı**

Gayrimenkul Sermaye İradının Tarifi **Madde 70**

Aşağıda yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlar gayrimenkul sermaye iradıdır:

1. Arazi, bina (Döşeli olarak kiraya verilenlerde döşeme için alınan kira bedelleri dahildir), maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı;
2. Voli mahalleri ve dalyanlar;
3. Gayrimenkullerin, ayrı olarak kiraya verilen mütemmim cüzileri ve teferruatı ile bilumum tesisatı demirbaş eşyası ve döşemeleri;
4. Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar;
5. **(3239 sayılı Kanununun 55'inci maddesiyle değişen bent)** Arama, işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları, ihtira beratı (İhtira beratının mucitleri veya kanunî mirasçıları tarafından kiralananmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır.), alameti farika, marka, ticaret unvanı, her türlü teknik resim, desen, model, plan ile sinema ve televizyon filmleri, ses ve görüntü bantları, sanayi ve ticaret ve bilim alanlarında elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgilerle gizli bir formül veya bir imalat usulü üzerindeki kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı gibi haklar (Bu hakların kullanılması için gerekli malzeme ve teçhizat bedelleri de gayrimenkul sermaye iradı sayılır.);
6. **(202 sayılı Kanununun 35'inci maddesiyle değişen bent)** Telif hakları (bu hakların, müellifleri veya bunların kanuni mirasçıları tarafından kiralananmasından doğan kazançlar, serbest meslek kazancıdır);
7. **(202 sayılı Kanununun 35'inci maddesiyle değişen bent)** Gemi ve gemi payları (Motorlu olup olmadıklarına ve tonilatolarına bakılmaz) ile bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtaları;
8. **(3239 sayılı Kanununun 55'inci maddesiyle değişen bent)** Motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç, makine ve tesisat ile bunların eklentileri.

(3239 sayılı Kanununun 55'inci maddesiyle değişen fıkraya) Yukarıda yazılı mallar ve haklar ticarî veya zirai bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratları ticarî veya zirai kazancın tespitine müteallik hükümlere göre hesaplanır.

(3239 sayılı Kanununun 55'inci maddesiyle değişen fıkraya) Tüccarlara ait olsa dahi, işletmeye dahil bulunmayan gayrimenkullerle haklar hakkında bu bölümdeki hükümler uygulanır.

(2361 sayılı Kanununun 49'uncu maddesiyle değişen fıkraya) Vakfın gelirinden hizmet karşılığı olmayarak alınan hisseler ile zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin sadece üründen pay alan arazi sahiplerinin gelirleri bu kanunun uygulanmasında gayrimenkul sermaye iradı addolunur.

Safi İrat **Madde 71**

Gayrimenkul sermaye iradında safi irat, gayrisafi hasıllardan iradın sağlanması ve idamesi için yapılan giderler indirildikten sonra kalan müspet farktır.

Gayrisafi Hasılat **Madde 72**

Gayrimenkul sermaye iratlarında, gayrisafi hasılat, 70'inci maddede yazılı mal ve hakların kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde o yıla veya geçmiş yıllara ait olarak nakden veya aynen tahsil edilen kira bedellerinin tutarıdır.

Ayn olarak tahsil edilen kiralarda, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre emsal bedeli ile paraya çevrilir.

Kiracı tarafından gayrimenkulü genişletecek veya iktisadi değerini devamlı surette artıracak şekilde gayrimenkulü ilave edilen kıymetler, kira müddetinin hitamında bedelsiz (Kıymetlerin emsal bedelinden düşük değerle devir halinde, aradaki fark bedelsiz devir sayılır) olarak kiralayana devrolunduğu takdirde, mezkur kıymetler kiraliya bakımından, bu tarihte aynen tahsil olunmuş addolunur.

Gelecek yıllara ait olup peşin tahsil olunan kiralarda, ilgili buldukları yılların hasılatı sayılır. Şu kadar ki, ölüm v. memleketi terk hallerinde mükellefiyetin kalktığı tarihi takibeden zamanlara ait olmak üzere peşin tahsil olunan kiralarda, mükellefiyetin kalktığı dönemin hasılatı addolunur.

Gayrimenkul iradı sahipleri için,

1. İttıla hasil etmeleri kaydıyla namlarına, kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya parayı yatırılması;
2. Kira olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlik (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz) veya kiracısına olan borcu ile takası; tahsil hükmündedir.

Yabancı parasiyle yapılan ödemeler, ödeme gününün borsa rayici ile, borsada rayici yoksa, Maliye Bakanlığı'ndan tespit edilecek kur üzerinden Türk parasına çevrilir.

Emsal Kira Bedeli Esası **Madde 73**

(3239 sayılı Kanunun 56'ncı maddesiyle değişen fıkra) Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri emsal kira bedelinden düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifaa bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen vergi değerinin % 5'idir. Diğer mal ve haklarda emsal kira bedeli, bu mal ve haklarının maliyet bedelinin, bu bedel bilinmiyorsa, Vergi Usul Kanunu'nun servetlerin değerlendirilmesi hakkındaki hükümlerine göre belli edilmiş değerlerinin % 10'udur.

Aşağıda yazılı hallerde emsal kira bedeli esası uygulanmaz:

1. Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadiyle bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması;
2. **(3239 sayılı Kanunun 56'ncı maddesiyle değişen bent)** Binaların mal sahiplerinin usul, furu veya kardeşlerinin ikametine tahsis edilmesi (Usul, furu ve kardeşlerden herbirinin ikametine birden fazla konut tahsis edilmiş ise binaların konutların yalnız birisi hakkında emsal kira bedeli hesaplanmaz. Kardeşler evli ise eşlerden sadece biri için emsal

kira bedeli hesaplanmaz.);

3. Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede ikamet etmesi.

4. **(3239 sayılı Kanunun 56'ncı maddesiyle eklenen bent)** Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler, özel idareleri ve belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan kiralamalarda.

Giderler

Madde 74

(2361 sayılı Kanunun 51'inci maddesiyle değişen fıkra) Safi iradın bulunması için, 21'inci maddeye göre istisna edilen gayrisafi hasıllata isabet edenler hariç olmak üzere gayrisafi hasıllattan aşağıda yazılı giderler indirilir:

1. Kiraya veren tarafından ödenen aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderleri;
2. Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün ehemmiyeti ile mütenasip olan idare giderleri;
3. Kiraya verilen mal ve haklara müteallik sigorta giderleri;
4. **(4369 sayılı Kanunun 38'inci maddesiyle, değişen bent Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)** Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren beş yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i (İktisap bedelinin % 5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllata uygulanır. Ancak, indirilmeyen kısım 88' inci maddenin 3' üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz), (*)
5. **(2361 sayılı Kanunun 51'inci maddesiyle, değişen bent)** Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen vergi, resim, harç ve şerefiyelerle kiraya verenler tarafından ödenmiş olmak şartıyla belediyelere ödenen harcamalara iştirak payları;
6. Kiraya verilen mal ve haklar için ayrılan amortismanlar (Amortisman tabi değer, malum ise maliyet bedeli, malum değilse, bina ve arazi için vergi değeri, diğer mallar için Vergi Usul Kanununun 267'nci maddesinin 3'üncü sırasına göre tespit edilen emsal değeridir) **(6745 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen ibare, Yürürlük; 07.09.2016)** ile kiraya veren tarafından yapılan ve gayrimenkulün iktisadi değerini artırıcı niteliği olan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamalar (Bu harcamalar bir takvim yılı içinde Vergi Usul Kanununun 313 üncü maddesinde belirlenen tutarı aşmıyor ise maliyet olarak dikkate alınabilir.);
7. Kiraya verenin yaptığı onarım giderleri (Emlakın iktisadi değerini artıracak surette tevsi, tadili veya bunlara ilaveler yapılması için ihtiyar olunan giderler onarım gideri sayılmaz);
8. Kiraya verilen mal ve haklara ait bakım ve idame giderleri;
9. Kiraladıkları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri kiralar ve diğer gerçek giderler;
10. **(2361 sayılı Kanunun 51'inci maddesiyle değişen bent)** Sahibi buldukları konutları kiraya verenlerin kira ile oturdukları konutun kira bedeli (kira indirimi gayri safi hasıllattan bu maddenin 1 ila 9 ve 11 numaralı bentlerinden yazılı giderler düşüldükten sonra, kalan miktar üzerinden yapılır; kiranın indirilemeyen kısmı 88'inci maddenin 3'üncü fıkrasının uygulanmasında gider fazlalığı sayılmaz);
11. **(202 sayılı Kanunun 37'nci maddesiyle eklenen bent)** Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak mukavelenameye kanuna veya ilama istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar.

Gayrimenkul sermaye mahiyetindeki mal ve hakların kısmen kiraya verilmesi halinde, yukarıda yazılı giderlerden yalnız bu kısma isabet edenler hasılatından indirilebilir.

(2361 sayılı Kanunun 51'inci maddesiyle değişen fıkrası) Mükellefler (hakları kiraya verenler hariç) diledikleri takdirde yukarıda yazılı giderlere karşılık olmak üzere hasılatlarından **(7061 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle değişen ibare;Yürürlük 1/1/2017 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 05.12.2017) %15'ini (**)** götürü olarak indirebilirler. Götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

Bu madde hükmünün uygulanmasında para cezaları ve vergi cezaları hasılatından gider olarak indirilemez.

(*) 4. (Değişmeden önceki şekli) Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri

(**) (7061 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) %25'ini

ALTINCI BÖLÜM

Menkul Sermaye İradı

Tarifi

Madde 75

(2361 sayılı Kanunun 52'nci maddesiyle değişen madde) Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkül sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradıdır.

Kaynağı ne olursa olsun aşağıda yazılı iratlar menkul sermaye iradı sayılır:

1. (5582 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 06.03.2007) Her nevi hisse senetlerinin kâr payları (kurucu hisse senetleri ve diğer intifa hisse senetlerine verilen kâr payları ve pay sahiplerine hazırlık dönemi için faiz olarak veya başka adlarla yapılan her türlü ödemeler ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları katılma belgelerine ödenen kâr payları ile konut finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen ipoteğe dayalı menkul kıymetlere ve varlık finansmanı fonlarını temsilen ihraç edilen varlığa dayalı menkul kıymetlere ödenen faiz, kâr payı veya benzeri gelirler dahil.);(1)

2. (3239 sayılı Kanunun 57'nci maddesiyle değişen bent) İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Limited Şirket ortaklarının, iş ortaklıklarının ortakları ve komanditerlerin kâr payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar bu zümreye dahildir. Kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan kârların ortaklara, kooperatifle yaptıkları muameleler nispetinde tevzii, kazanç dağıtımı sayılmaz.)

(5615 sayılı kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen paragraf Yürürlük; 1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 04.04.2007) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesindeki şartların birlikte gerçekleşmesi halinde; Türkiye'de yerleşik gerçek kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak ayrı ayrı ya da birlikte sermayesinin, kâr payının veya oy kullanma hakkının en az % 50'sine sahip olmak suretiyle kontrol ettikleri yurt dışı iştiraklerinin kazançları dağıtılsın veya dağıtılmasın, iştirakin hesap döneminin kapandığı ayı içeren yıl itibarıyla dağıtılan kâr payı sayılır. Türkiye'de vergilendirilmiş kazancın iştirak tarafından sonradan dağıtılması durumunda, elde edilen kâr paylarının vergilendirilmiş

kısmı bu tutardan indirilir.

Adi komandit şirketlerde komanditerlerin kâr payları, şirket kârının ilişkin bulunduğu takvim yılında elde edilmiş sayılır;

3. Kurumların idare Meclisi Başkan ve üyelerine verilen kar payları;

4.(4842 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 24.04.2003) Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısmı,(2)

5. (5582 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 06.03.2007)Her nevi tahvil (ipotek finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipoteğe dayalı menkul kıymetler hariç ipotekli sermaye piyasası araçları, varlık teminatlı menkul kıymetler dahil) ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi (6111 Sayılı Kanunla değiştirilen ibare Yürürlük; 25.02.2011)Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından(**) sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz.); (3)

6. (3239 sayılı Kanunun 57'nci maddesiyle değişen bent) Her nevi alacak faizleri (Adi, imtiyazlı, rehinli, senetli alacaklarla carî hesap alacaklarından doğan faizler ve kamu tüzelkişilerince borçlanılan ve senede bağlanmış olan meblağlar için ödenen faizler dahil.)

7. (4761 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 01.07.2002)Mevduat faizleri (Bankalara, bankerlere, tasarruf sandıklarına, tevdiat kabul eden diğer müesseselere yatırılan vadeli, vadesiz paralara ödenen faizler, bunlar dışında kalan kişi ve kuruluşlardan devamlı olarak para toplama işi ile uğraşanların her ne şekilde ve ad altında olursa olsun toplanan paralara sağladıkları gelirler ve menfaatler ile bankalar ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler de mevduat faizi sayılır.);(4)

8. Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponların satışından elde edilen bedeller;

9. İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kar paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar;

10. Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri;

11. (3239 sayılı Kanunun 57'nci maddesiyle bent kaldırılmıştır.)

12. (3239 sayılı Kanunun 57'nci maddesiyle değişen bent) Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr payları ve özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr payları.

13. (4842 sayılı Kanunun 37/1-e maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(5)

14. Menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler

15. **(6327 sayılı kanunun 6.maddesiyle değişen bent; Yürürlük 29.08.2012)**Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından;

a) On yıldan az süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlara ödenen irat tutarları,

b) On yıl süreyle prim veya aidat ödeyerek ayrılanlar ile vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu

nedenlerle ayrılanlara ödenen irat tutarları.(****)

(6327 sayılı kanunun 6.maddesiyle eklenen bent; Yürürlük 29.08.2012)16. Bireysel emeklilik sisteminden;

a) On yıldan az süreyle katkı payı ödeyerek ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile bu süre içinde kısmen ödeme alanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.),

c) Emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, maluliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarı (4632 sayılı Kanun kapsamında bireysel emeklilik hesabına yapılan Devlet katkılarının ödemeye konu olan kısımlarına isabet eden irat tutarı dahil.)."

(6327 sayılı kanunun 6.maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük 29.08.2012)"Bu maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; varsa fesih ve iştirak kesintisi indirilmeden önceki birikim tutarından, yatırıma yönlendirilen tutar indirilerek bulunur. Aynı fıkranın (16) numaralı bendinde yer alan irat tutarı; hak kazanılan Devlet katkısı ve getirileri dahil ödemeye konu toplam birikim tutarından, (varsa ertelenmiş giriş aidatı indirilmeksizin) ödenen katkı payları ve Devlet katkısının hak edilen kısmı indirilerek bulunur."

Yukarıda yazılı iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde nazara alınır.

17. Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler.

(1)(5582 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (2574 sayılı Kanunun 13'üncü maddesiyle değişen bent) Her nevi hisse senetlerinin kar payları (kurucu hisse senetleri ve diğer intifa hisse senetlerine verilen kar payları ve pay sahiplerine hazırlık dönemi için faiz olarak veya başka adlarla yapılan her türlü ödemeler ile (3824 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi ile değişen ifade Geçerlilik; 1.1.1992 Yürürlük : 11.7.1992) Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan yatırım fonları(*) katılma belgelerine ödenen kar payları dahil.)

(*) (3824 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli Yürürlük; 1.1.1992) Menkul Kıymetler Yatırım Fonları

(2)(4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki bent) 4. (4369 sayılı Kanunun 39'uncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1999 hesap dönemi kurum kazançlarından baş-lamak üzere 1.1.1999) Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren dar mükellef kurumların, indirim ve istisnalar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendinde yazılı kazançlar hariç) düşünülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi ve fon payı düşüldükten sonra

kalan kısım,(*)

(*) 4. (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1995) Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yıllık veya özel beyanname veren kurumların, indirim ve istisnalar (4108 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle değişen ifade Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) (Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 ve 6 numaralı bentlerine göre kurumlar vergisinden müstesna tutulan kazançlar hariç) (*) düşülmeden önceki kurum kazancından, hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan kısım;

(3)(5582 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli)(4369 sayılı Kanunun 39'uncu maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999) Her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler (Döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymelerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılmaz.)(*)

(*) 5. (Değişmeden önceki şekli) (3824 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi ile değişen bent Geçerlilik; 1.1.1992 Yürürlük; 11.7.1992) Her nevi tahvil faizleri ve hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler (Ödeme, menkul kıymetlerin gelirleriyle birlikte menkul kıymetlerin itfa bedelini de ihtiva ettiği takdirde, menkul kıymetlerin itfa edilen kısmı irat sayılmaz. Ancak, döviz cinsinden yahut dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetlerin itfası sırasında oluşan değer artışları irat sayılır.)

(4) (4761 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli)7. Mevduat faizleri (Bankalara, bankerlere, tasarruf sandıklarına, tevdiat kabul eden diğer müesseselere yatırılan vadeli, vadesiz paralara ödenen faizler ile bunlar dışında kalan kişi ve kuruluşlardan devamlı olarak para toplama işi ile uğraşanların her ne şekilde ve ad altında olursa olsun toplanan paralarla sağladıkları gelirler ve menfaatler de mevduat faizi sayılır);

(5)(4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki bent) 13. (3946 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1995) Mükerrer 75 inci maddede yazılı vergi alacağı.

(**)(6111 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden

(***)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)Bu maddenin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yer alan menkul

(****)(6327 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)(4697 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 07.10.2001) Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından;

a) On yıl süreyle prim, aidat veya katkı payı ödemediği ayrılanlara yapılan ödemeler,

b) On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer sandık ve sigortalardan on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler,

c) Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler.

Vergi Alacağı

Mükerrer Madde 75

(4842 sayılı Kanunun 37/1-f maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 24.04.2003)(1)
(1)(4842 sayılı Kanunla yürürlükten kalkmadan önceki mükerrer madde
(3946 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 1.1.1995) Tam mükellefiyete tabi kurumlarca:

1. Tam mükellefiyete tabi gerçek kişilere dağıtılan kâr paylarının
2. Adi ortaklıklara, kollektif ve adi komandit şirketlere dağıtılan kâr paylarının
3. Eshamlı komandit şirketlere dağıtılan kâr paylarından bu şirketlerin komandite ortaklarına isabet eden kısmının 1/5'i, (4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin (C) fıkrasının 6 numaralı bendi ile değiştirilen ibare Yürürlük 1.1.2000 tarihinden sonra elde edilen kar paylarına uygulanmak üzere 29.7.1998)(*), bunların vergi alacağına ilişkin teşkil edilmiştir (4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (r) bendi ile kaldırılan fıkra Yürürlük 1.1.1999(**)

(* (Değişmeden önceki ibare) 1/3'ü
(**) (Kaldırılmadan önceki şekli) Yatırım fonlarının katılma belgeleri ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinde elde edilen kâr payları için vergi alacağı hesaplanmaz.

İrat Sayılmayan Haller

Madde 76

(2361 sayılı Kanunun 53'üncü maddesiyle değişen madde) Menkul kıymetin kuponlu veya kuponsuz olarak satılması, iştirak hisselerinin devir ve temlik, menkul kıymetler ile iştirak hisselerinin tamamen veya kısmen itfa edilmesinin yapılması, kar karşılığında alınan paralarla itfa dolayısıyla verilen ikramiyeler menkul sermaye iradı sayılmaz. (5281 sayılı Kanunun 44/4-a maddesiyle 01.01.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yürürlükten kaldırılan fıkra. Yürürlük; 01.01.2006)(*)

(* (Kaldırılmadan önceki şekli) (4369 sayılı Kanunun 40'inci maddesiyle eklenen fıkra. Yürürlük 01.01.1999) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 6, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarına (döviz cinsinden açılan hesaplara ödenen faiz ve kar payları, dövize, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymetler ile döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç) aşağıda belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısım, bu iratların beyanı sırasında indirim olarak dikkate alınır. Bu hükmün tevkif yoluyla kesilen vergiye şumulü yoktur. Bu indirim, menkul kıymetler yatırım fonları ve ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları ve ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım fonları ve ortaklıklarından sağlanan kar payları hakkında da uygulanır. Ticari işletmelere dahil bu tür gelirler hakkında indirim uygulanmaz. İndirim oranı, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için tespit edilmiş olan yeniden değerlendirme oranının, aynı dönemde Devlet tahvili ve Hazine bonusu ihalelerinde oluşan bileşik ortalama faiz oranına bölünmesi suretiyle Maliye Bakanlığı'nca tespit edilir.

Vergi Alacağı

Madde 77

(3239 sayılı Kanunun 138/c maddesiyle kaldırılmıştır.)

Safi İrat

Madde 78

Safi iradın bulunması için menkul sermaye iradından aşağıdaki giderler indirilir:

1. Depo etme ve sigorta ücretleri gibi menkul kıymetlerin muhafazası için yapılan giderler;
2. Temettü hisseleri ile faizlerin tahsil giderleri (Şirket toplantılarına bizzat veya bilvekele iştirak gibi sermaye idaresi için yapılan giderler irattan indirilmez);
3. Menkul kıymetler ve bunların iratları için ödenen her türlü vergi, resim ve harçlar (gelir vergisi irattan indirilmez).

Yabancı Parası İle Ödenen Faiz ve Temettüleri **Madde 79**

Menkul sermaye iratları, yabancı parası ile tahsil edildiği veya yabancı parası olarak kayıtlara intikal ettirildiği veya bu iratlara yabancı parası olarak tasarruf edildiği takdirde mezkur iratlar, tahsil edildikleri veya kayıtlara intikal ettirildikleri veya tasarruf olundukları günün borsa rayici üzerinden, borsada rayici yoksa Maliye Bakanlığı'nca tayin olunacak kur üzerinden Türk Parasına çevrilir.

YEDİNCİ BÖLÜM **Diğer Kazanç ve İratlar**

Gelire Giren Diğer Kazanç ve İratlar **Madde 80**

(4783 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle değişen madde. Geçerlilik; 01.01.2003, Yürürlük; 09.01.2003)Aşağıda yazılı olup geçen bölümlerin dışında kalan kazanç ve iratlar bu bölümdeki hükümlere göre vergiye tâbi gelire dahildir :

1. Değer artış kazançları
2. Arzî kazançlar.(**)

(*) (4369 sayılı Kanunun 41 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli) Sair Kazanç ve İratlar
(**) (Değişmeden önceki şekli) Madde 80 - **(4369 sayılı Kanunun 41'inci maddesiyle, madde başlığı ile değişen madde Yürürlük; 1.1.1999)** (ÖNEMLİ NOT: 1999-2002 YILLARI GELİRLERİ İÇİN BU MADDE HÜKÜMLERİ YERİNE; 193 SAYILI G.V.K.'NA 4444 SAYILI KANUNLA EKLENEN GEÇİCİ 56. MADDE HÜKÜMLERİ UYGULANACAKTIR.) Bu Kanunun 2 nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen gelirler, kaynağı ne olursa olsun diğer kazanç ve irat olarak bu bölümde yer alan hükümlere göre vergilendirilir. Vergiden muaf esnafın bu faaliyetinden elde ettiği gelirin, alış ve gider belgelerinde yer alan tutarın iki katını; kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerin bu faaliyetlerinden elde ettikleri gelirin, aldıkları müstahsil makbuzlarında yer alan satış tutarları toplamını aşan kısmı da diğer kazanç ve irat sayılır.

Bu madde hükmüne göre vergilendirme yapabilmek için bir takvim yılı içinde elde edilen diğer kazanç ve iratlar kapsamındaki gelirin, 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşması şarttır.

Bu madde kapsamındaki kazanç ve iratların elde edildiği yılın tespit edilememesi veya mükellef tarafından ispat edilememesi halinde, harcamanın yapıldığı veya tasarrufun varlığının tespit edildiği yıldan bir önceki yılın geliri sayılır.(X)

(X) (Değişmeden önceki şekli) Gelire giren sair kazanç ve iratlar Madde 80 _ **(2361 sayılı Kanunun 55. maddesi ile değişen madde)** Aşağıda yazılı olup, geçen bölümlerin dışında kalan kazanç ve iratlar bu bölümdeki hükümlere göre vergiye tabi gelire dahildir:

1. Değer artışı kazançları;

2. Arizi kazançlar.

Değer Artışı Kazançları
Mükerrer Madde 80

(4783 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003) Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. **(5281 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle 01.01.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere değişen bent. Yürürlük; 01.01.2006)** İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar. (*)
2. 70 inci maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
3. Telif haklarının ve ihtira beratlarının müellifleri, mucitleri ve bunların kanunî mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
4. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
5. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
6. İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tâbi çiftçilerin ziraî istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak **(5615 sayılı kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 04.04.2007)** beş yıl içinde(8) elden çıkarılmasından doğan kazançlar (Kooperatiflerin ortaklarına bu sınıfları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkulleri tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.).

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyimini, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

(7104 Sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 06.04.2018) Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların elden çıkarılmasından doğan kazançların tamamı ile bir takvim(9) yılında elde edilen değer artışı kazancının, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar hariç, 6.000 (***)**(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2019 tarihinden itibaren 14.800 TL.)**Yeni Türk Lirası gelir vergisinden müstesnadır.

Faaliyetine devam eden ticarî bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticarî işletmeye dahil amortismanına tâbi iktisadî kıymetlerle birinci fıkrada yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticarî kazanç sayılır ve bunlara ticarî kazanç hakkındaki hükümler uygulanır. (**)

(*) (Değişmeden önceki şekli) 1. **(4842 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere değişen bent. Yürürlük ;24.4.2003)** İvazsız olarak iktisap edilenler, Türkiye'de kurulu menkul kıymet borsalarında işlem gören ve üç aydan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile

tam mükellef kurumlara ait olan ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar (üç aylık süreyi bir yıla kadar çıkartmaya veya tekrar kanuni süreye kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir)(x)

(x) **(Değişmeden önceki şekli)** 1. İvazsız olarak iktisap edilenler ile üç ay süreyle elde tutulan ve Türkiye'de kurulu menkul kıymet borsalarında işlem gören hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar. **(**)(4369 sayılı Kanununun 82/3-d maddesiyle kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(x)**

(x) (Kaldırılmadan önceki şekli)
Değer artışı kazançları:
Mükerrer Madde 80 _ (2361 sayılı Kanununun 56'ncı maddesiyle eklenen madde) Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. **(2588 sayılı Kanununun 18/c maddesiyle kaldırılmıştır) (Bakınız: Yürürlük maddesi).**

2. **(3239 sayılı Kanununun 58'inci maddesiyle değişen bent)** Borsada kayıtlı olanlar ve ivazsız olarak iktisap edilenler hariç, menkul kıymetlerin iktisap tarihinden başlayarak bir yıl içinde veya iktisaptan evvel elden çıkarılmasından sağlanan kazançların bir takvim yılındaki tutarının **(3946 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 500.000 lirayı **(G.T.: 200, 5.500.000.- Geçerlilik; 1.1.1996)** aşan kısmı.

3. **(2574 sayılı Kanununun 15'inci maddesiyle değişen bent)** 70'inci maddenin birinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançların **(3946 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 500.000 lirayı **(G.T.: 200, 5.500.000.- Geçerlilik; 1.1.1996)** aşan kısmı,

4. **(2574 sayılı Kanununun 15'inci maddesiyle değişen bent)** Telif haklarının ve ihtira beratlarının müellifleri, mucitleri ve bunların kanuni mirascıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançların **(3946 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993)** 500.000 lirayı **(G.T.: 200, 5.500.000.- Geçerlilik; 1.1.1996)** aşan kısmı,

5. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

6. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar,

7. **(3239 sayılı Kanununun 58'inci maddesiyle eklenen bent)** İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70'inci maddenin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 7 numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerin ziraî istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar (Kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkulleri tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır.)

Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyiimi, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade eder.

Faaliyetine devam eden ticari bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticari işletmeye dahil amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle birinci fıkrada yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticari kazanç sayılır ve bunlara ticari kazanç hakkındaki hükümler uygulanır.

(+) Diğer yıllar için 200 Seri No.lu G.V.K. Genel Tebliği ile 92/3892, 93/5146, 94/6300 ve 95/7593 sayılı B.K.K.'ya bakınız.

8. **(Değişmeden önceki şekli)** dört yıl içinde

(***)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2018 tarihinden itibaren 12.000 TL.) (296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2017 tarihinden itibaren 11.000 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2015 tarihinden itibaren 10.600 TL.)(284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2013 tarihinden itibaren 9.400 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi

Genel Tebliği ile 1.1.2012 tarihinden itibaren 8.800 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2011 tarihinden itibaren 8.000 TL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1.1.2008 tarihinden itibaren 6.800 YTL.)

9. Değişmeden önceki şekli: Bir takvim

Vergilendirilmeyecek Değer Artışı Kazançları
Madde 81

(4783 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003)

Aşağıdaki yazılı hallerde değer artışı kazancı hesaplanmaz ve vergilendirilmez :

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanunî mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadî kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması.
2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devir alan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahibi veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bütün ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).
3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin (2) numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nev'i değiştiren sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).(*)

(*) (4783 Sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli (4369 sayılı Kanunun 42'nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Aşağıdaki yazılı hallerde diğer kazanç ve iratlar vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması.
2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahibi veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bütün ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).
3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştiren sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).
4. Veraset yoluyla veya ivazsız olarak meydana gelen intikaller.
5. İktisap şekli ne olursa olsun, hisse senetleri ve portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketleri hisse senetlerinden oluşan menkul kıymetler yatırım fonlarının katılma belgelerinin, iktisap tarihinden başlayarak bir yıldan fazla süre ile elde tutulduktan sonra elden çıkarılması. (***)

(***) (Değişmeden önceki şekli Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları Madde 81 _ (2361 sayılı Kanunun 57'nci maddesiyle değişen madde) Aşağıdaki yazılı hallerde değer artışı kazancı hesaplanmaz ve vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleriyle (Bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması.
2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahibi veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bütün ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.)
3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu maddenin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nev'i değiştiren sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.)

Safi Değer Artışı

Mükerrer Madde 81

(4783 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değişen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003)

Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hâsılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerlendirme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır.

İşletmeye dahil amortismanla tâbi iktisadî kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadî kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde Vergi Usul Kanununun 26 ncı maddesinde yazılı itibari değer iktisap bedeli olarak kabul edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdî veya aynî sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan değer artışı kazançlarının hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarından ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım satımıyla devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticarî kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet veya hisselerin iktisap tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Yeni Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktarda yabancı sermayenin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Yeni Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir. (***5281 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle 01.01.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanma**

üzere eklenen cümle. Yürürlük; 01.01.2006) Şu kadar ki, bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 1 veya üzerinde olması şarttır.

(*)(Değişmeden önceki şekli) MÜKERRER MADDE 81- (4369 sayılı Kanunun 82/3-d maddesi ile yürürlükte kaldırılan madde. Yürürlük ; 01.01.1999)(x)

(x) (Kaldırılmadan önceki şekli) MÜKERRER MADDE 81 _ (3239 sayılı Kanunun 59'uncu maddesiyle değiştirilen madde) Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarmaya dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunan Hâsılâtın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerlendirme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur. Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre, takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, Kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilir. İşletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır. İşletmeye dahil amortismanla tabi iktisadî kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadî kıymetlerin maliyet bedeli yerine, amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır. Menkul kıymetlerin elde çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsih edilememesi halinde, Vergi Usul Kanununun 263'üncü maddesinde yazılı itibarî değer iktisap bedeli olarak kabul edilir. **(3418 sayılı Kanunun 25'inci maddesiyle eklenen fıkra)** Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye 'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan değer artış ve kazançlarının hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadarki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarından ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım satımıyla devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticarî kazancın hesabında dikkate alınır. **(3418 sayılı Kanunun 25'inci maddesiyle eklenen fıkra)** Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin, bu kıymet veya hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk lirası karşılığı ile bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır. **(3946 sayılı Kanunun 18'inci maddesiyle eklenen fıkra)** 1993 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere **Yürürlük 30.12.1993)** Bu Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının 7 numaralı bendinde belirtilen değer artış kazancının hesabında iktisap bedeli, gayrimenkul ve bu nitelikteki hakların iktisap edildiği ve elden çıkarıldığı takvim yılları hariç olmak üzere, her takvim yılı için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yenide değerlendirme oranında artırılarak tespit edilir.

Arızı Kazançlar

Madde 82

(4783 sayılı Kanunun 7 inci maddesiyle değiştirilen madde Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003) Vergiye tâbi arızı kazançlar şunlardır :

1. Arızı olarak ticarî muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançlar.
2. Ticarî veya ziraî bir işletmenin faaliyeti ile serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete hiç girişilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere

iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hâsılat.

3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklar (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinde doğan kazançlar dahil).

4. Arızî olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat.

5. Gerçek usulde vergiye tâbi mükelleflerin terk ettikleri işleri ile ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil).

6. Dar mükellefiyete tâbi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızî olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar.

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, ziraî veya meslekî bir faaliyete hiç girilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 10 milyar liralık(*) **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 33.000 TL.)** kısmı gelir vergisinden müstesnadır.

Bu maddede geçen "hâsılat" deyimini alınan para ve ayınlarla diğer suretlerle elde edilen ve para ile temsil edilebilen menfaatleri ifade eder.

Arızî kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir.

2. Bu maddenin birinci fıkrasının (2), (3), (4) ve (5) numaralı bentlerinde yazılı işlerde elde edilen hâsılatтан tevsik edilmek kaydıyla yapılan giderler indirilir.

3. Bu maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yazılı işlerde, 45 inci madde hükümleri uygulanır.(**)

(*) (Değişmeden önceki şekli) (302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 27.000 TL.) (296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 yılı için 24.000 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 23.000 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 21.000 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 20.000 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 19.000 TL.)(2004/8295 sayılı BKK ile 2005 takvim yılında uygulanmak üzere 13.000 YTL. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 29.12.2004(x), 2005/9826 sayılı B.K.K. ile 14.000 YTL. Geçerlilik 1.1.2006) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 15.000 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 16.000 YTL.)

(x) 2003/6578 sayılı B.K.K. ile 12.000.000.000 lira

(**)(Değişmeden önceki şekli) Diğer kazanç ve iratların matrahı (4783 Sayılı Kanunun 7 inci maddesiyle değişmeden önceki şekli) MADDE 82- (4369 sayılı Kanunun 43'üncü maddesiyle, başlığı ile birlikte değişen madde, Yürürlük; 1.1.1999) (ÖNEMLİ NOT: 1999-2002 YILLARI GELİRLERİ İÇİN BU MADDE HÜKÜMLERİ YERİNE; 193 SAYILI G.V.K.'NA 4444 SAYILI KANUNLA EKLENEN GEÇİCİ-56. MADDE HÜKÜMLERİ UYGULANACAKTIR..)1) Mal ve hakların elden çıkarılmasından elde edilen

diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanması halinde bunların rayiç değerleri esas alınır.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca takdir edilir. Faaliyeti durdurulan bir iktisadi işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasında, elden çıkarılan iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli olarak kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır. İktisadi kıymetlerin amortismanına tabi olması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır. Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin kârından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle, Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan kazançların hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. Şu kadar ki, bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların, münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılmasından doğan kazançlardan ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır. Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin bu kıymet ve hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet ve hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsü'nce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, yıl içinde elde edilen toplam gelirden, bu kanunun 76' ncı maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez. Bu maddede geçen "elden çıkarma" deyiimi, mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ve mal ve haklar üzerindeki tasarruf edebilme hakkının herhangi bir şekilde devredilmesini ifade eder.

Yukarıda belirtilen haller dışında elde edilen diğer kazanç ve iratların safi tutarı, elde edilen hasılat veya satış bedelinden, tevsik edilmek kaydıyla yapılan gider veya maliyet unsurlarının indirilmesi suretiyle bulunur.

2) Bu kanunun 2' nci maddesinin 1-6 bentleri veya bu maddenin 1 numaralı bendinde belirtilen gelirlerle ilişkilendirilemeyen ve harcandığı veya tasarruf edildiği tespit edilen tutarlar safi irat olarak kabul edilir. Tasarrufun varlığının bir mal veya hak iktisabı olarak tesbiti halinde, bu mal veya hakkın maliyet bedeli (maliyet bedeli bilinmiyorsa iktisap tarihindeki rayiç bedeli), mal veya hakkın iktisap tarihi bilinmiyorsa bir önceki yılın son günündeki rayiç bedeli vergiye tabi matrah kabul edilir.

3) Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arazi olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar hakkında söz konusu madde hükümleri uygulanır.(x)

(x) (Maddenin değişmeden önceki şekli)

Arızı

kazançlar:

Madde 82 _ (2361 sayılı Kanunun 59'uncu maddesiyle değişen madde) Vergiye tabi arızı kazançlar şunlardır:

1. Arızı olarak ticari muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançlar;
2. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetiyle serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete hiç girişilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hasılat;
3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklar (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinde doğan kazançlar dahil);
4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hasılat;
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil);
6. Dar mükellefiyete tabi olanların 45'inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar.

Yukarıda yazılı kazançlardan 1-4 numaralı bentlerde yazılı olanların (henüz başlamamış olan ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) 10.000 lirayı (94/6300 sayılı B.K.K. ile 100.000 Yürürlük : 27.12.1994 Geçerlilik; 1.1.1995) aşan kısmı, diğerlerinde tamamı vergiye tabidir. (+)

Bu maddede geçen hasılat deyimi, alınan para ve ayınlarla diğer suretlerle elde edilen ve para ile temsil edilebilen menfaatleri ifade eder.

Arızı kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu maddenin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden, maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir;
2. Bu maddenin birinci fıkrasının 2, 3, 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı işlerde elde edilen hasılatın tevsik edilmek kaydıyla yapılan giderler indirilir;
3. Bu maddenin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinde yazılı işlerde, 45'inci madde hükümleri uygulanır.

(+) Önceki had için 93/5146 sayılı B.K.K.'na bakınız.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Verginin Tarhı

BİRİNCİ BÖLÜM

Beyan Esası

Beyan Esası

Madde 83

Hilafına hüküm olmadıkça, Gelir Vergisi mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur.

Beyanname Çeşitleri

Madde 84

Gelir Vergisi beyanları:

1. Yıllık;
2. Muhtasar;
3. Münferit;

Beyanname ile yapılır.

1. Yıllık beyanname, muhtelif kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde edilen kazanç ve iratların bir araya getirilip toplanmasına ve bu suretle hesaplanan gelirin vergi dairesine bildirilmesine mahsustur.

Gelirin takvim yılının belli bir dönemine taalluk etmesi, beyannamenin yıllık vasfını değiştirmez.

2. Muhtasar beyanname, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kimseler tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirmesine mahsustur.

3. Münferit beyanname, dar mükellefiyete tabi olanların yıllık beyanname ile bildirmeye mecbur olmadıkları kazanç ve iratlardan, vergisi tevkif suretiyle alınmamış olanların bildirilmesine mahsustur.

İKİNCİ BÖLÜM Gelirin Toplanması ve Yıllık Beyanname

Gelirin Toplanması ve Beyan

Madde 85

(4369 sayılı Kanununun 44'üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1998 yılı gelirlerine uygulanmak üzere 29.7.1998) Mükellefler, ikinci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratları için bu kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname verirler. Bu kanuna göre beyanı gereken gelirlerin yıllık beyannamede toplanması zorunludur.

Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye dönemlerine şamil olmak üzere kollektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır.

Yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlar:

1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda;
2. Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği tevsik olunan hallerde, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda;

Elde edilmiş sayılır. (*)

Gelirin

Toplanması:

(*) Madde 85 _ (Değişmeden önceki şekli) 202 sayılı Kanununun 40'ıncı maddesiyle değişen madde) Mükellefler, ikinci maddede yazılı kaynaklardan bir takvim yılı içinde elde ettikleri kazanç ve iratları (Götürü usulde tespit edilen kazanç ve ücretler dahil) için bu kanunda aksine hüküm olmadıkça yıllık beyanname vermeye ve bu kazanç ve iratları yıllık beyannamelerinde toplamaya mecburdurlar. **(3946 sayılı Kanununun 19'uncü maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1994)** İstisna hadleri içinde kalan kazanç ve iratlar için yıllık beyanname verilmez. Tacirlerle çiftçiler ve serbest meslek erbabı ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerinden kazanç temin etmemiş olsalar bile, yıllık beyanname verirler. Bu hüküm şirketlerin faaliyet ve tasfiye devrelerine

şamil olmak üzere kollektif şirket ortakları ile komanditeler hakkında da uygulanır. Yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlar:
1. Mükellefin bunları Türkiye'de hesaplarına intikal ettirdiği yılda;
2. Türkiye'de hesaplara intikal ettirilmemesinin mükellefin iradesi dışındaki sebeplerden ileri geldiği tevsi olunan hallerde, mükellefin bunlara tasarruf edebildiği yılda;
Elde edilmiş sayılır.

Toplama yapılmayan haller

Madde 86

(4842 sayılı Kanunun 9'uncu maddesiyle değişen madde Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 24.04.2003)

- Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

1. Tam mükellefiyette;

a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen ziraat kazançları, bu Kanunun 75 inci maddesinin **(6327 sayılı kanunun 7.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 29.08.2012)**(15) ve (16) numaralı bentlerinde(5) yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,

b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler **(4962 sayılı Kanunun 17/D maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 07.08.2003)**(birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil)(*),

c) Vergiye tâbi gelir toplamının [(a) ve (b) bentlerinde belirtilenler hariç] 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması koşuluyla, Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan; birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları,

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 600 milyon lirayı(**) **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 2.200 TL.)** aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

2. Dar mükellefiyette, tamamı Türkiye'de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan; ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar.(***)

(*)(**Değişmeden önceki ibare**)(birden fazla işverenden ücret almakla beraber ücret dışındaki gelirleri için beyanname vermek zorunda olmayan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),

(**)(**Değişmeden önceki şekli**)(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 yılı için 1.800 TL.)(296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 yılı için 1.600 TL.) (287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 yılı için 1.500 TL.) (284 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2013 yılı için 1.390 TL.) (280 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2012 yılı için 1.290 TL.) (278 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı için 1.170 TL.) (2004/8295 sayılı BKK ile 2005 takvim yılında uygulanmak üzere 800 YTL. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük;

29.12.2004(x), 2005/9826 sayılı B.K.K. ile 875 YTL.Geçerlilik; 01.01.2006) (259 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2007 yılı için 900 YTL.)(266 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2008 yılı için 960 YTL.)

(x)2003/6578 sayılı B.K.K.ile 750.000.000 lira

(***)**(Değişmeden önceki şekli)**
Beyanname verilmeyen haller

MADDE 86 _ (4369 sayılı Kanunun 45'inci maddesiyle, başlığı ile birlikte 1998 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere değişen madde. Yürürlük; 29.07.1998) Aşağıda yazılı hallerde yıllık beyanname verilmez:

1. Tam mükellefiyette vergiye tabi gelir (yabancı memleketlerde elde edilenler hariç) sadece:

a) (4444 sayılı Kanunun 1'inci maddesiyle değişen bent. Geçerlilik; 1/1/1999; Yürürlük; 14/8/1999) Tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretlerden; (x)

b) (4444 sayılı Kanunun 1'inci maddesiyle yürürlükten kaldırılan bent. Geçerlilik; 1/1/1999; Yürürlük; 14/8/1999)(xx)

c) (4697 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 7.10.2001) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratları ile tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan menkul sermaye iratlarından ve vergi alacağı dahil kurumlardan elde edilen kâr paylarından;(xxx)

d) Tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan gayrimenkul sermaye iratlarından;

e) Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlardan;

f) Kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımlarından;

g) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların birkaçı veya tamamından; ibaret ise.

2. Dar mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece:

a) Tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile kurumlardan elde edilen kar paylarından;

b) Diğer kazanç ve iratlardan;

c) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların birkaçı veya tamamından; ibaret ise.

Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de 1 ve 2 numaralı bentlerde belirtilen gelirler beyannameye ithal edilmez.(xxxx)

(x) **(Değişmeden önceki şekli)** Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretlerden;

(xx) **(Kaldırılmadan önceki şekli)** b) Birden fazla işverenden alınan, tevkif suretiyle vergilendirilmiş ve yıllık gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan ücretlerden;

(xxx) **(Değişmeden önceki şekli)** (4444 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile bu kanuna eklenen Geçici 55'inci madde hükmüne göre yürürlüğü 31.12.2002 tarihine kadar ertelenen bent.) Tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayrisafi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin birinci ve ikinci gelir dilimleri toplamının yarısını aşmayan menkul sermaye iratlarından ve vergi alacağı dahil kurumlardan elde edilen kar paylarından;

(xxxx) **(Değişmeden önceki şekli)**
Toplama yapılmayan haller

MADDE 86 _ (3946 sayılı Kanunun 20'nci maddesiyle değişen madde. Yürürlük; 1.1.1994) Aşağıda yazılı hallerde gelir toplanmaz ve yıllık beyanname verilmez.

1. Yabancı memleketlerde elde edilenler hariç olmak üzere, tam mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;

- a) Tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretlerden (birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayri safi tutarları toplamı 225 milyon lirayı **(97/10351 sayılı B.K.K. ile 2.250.000.000.-TL)** aşan hizmet erbabının ücretleri hariç),(+)
- b) Tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunan ve gayri safi tutarları toplamı 225 milyon lirayı **(2.250.000.000.-TL)** aşmayan, arızı serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ve vergi alacağı dahil olmak üzere kurumlardan elde edilen kâr paylarından,(+)
- c) Götürü usulde vergilendirilen ücretler, ticari ve mesleki kazançlardan,
- d) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların bir kaçı veya tamamından ibaret ise.
2. Dar mükellefiyette vergiye tabi gelir sadece;
- a) Tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile kurumlardan elde edilen kâr paylarından,
- b) Değer artışı kazançları veya arızı kazançlardan,
- c) Yukarıda sayılan kazanç ve iratların bir kaçı veya tamamından ibaret ise.
- (+) Önceki hadler için 94/6300, 95/7593 ve 96/8955 sayılı B.K.K.'larına bakınız.

(5) (6327 sayılı kanununla değişmeden önceki şekli)(15) numaralı bendinde

Gelirin Toplanması ve Beyan

Madde 87

(4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (e) bendi ile kaldırılmıştır. Yürürlük 29.7.1998)(*)

İhtiyari toplama ve beyan:

(*)(Kaldırılmadan önceki şekli) Madde 87 _ (3946 sayılı Kanununun 21'inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük 1.1.1994) Tam mükellefiyette, vergiye tabi yıllık gayri safi kazanç ve iratlarının toplamı 225 milyon lirayı **(95/7593 sayılı B.K.K. ile 900.000.000 Yürürlük : 30.12.1995)** aşmayan mükelleflerin, bu kazanç ve iratlarından vergisi tevkif yoluyla kesilmiş bulunan ücretler, arızî serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ve vergi alacağı dahil olmak üzere kurumlardan elde edilen kâr payları, götürü usulde vergilendirilmiş bulunan ticari kazançlar ve ücretlerini beyannameye ithal etmeleri ihtiyaridir.(x)

(3946 sayılı Kanununun 21'inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1994) Ücretler (birden fazla işverenden ücret alan ve ücretlerinin yıllık gayri safi tutarları toplamı 225 milyon lirayı **(95/7593 sayılı B.K.K. ile 900.000.000 Yürürlük : 30.12.1995)** aşan hizmet erbabının ücretleri hariç), götürü usulde tespit olunan ticarî ve meslekî kazançlar, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısımları 225 milyon liralık **(95/7593 sayılı B.K.K. ile 900.000.000 Yürürlük : 30.12.1995)** haddin hesabında nazara alınmaz.

Ticari, zirai (götürü gider usulüne göre tespit edilen zirai kazançları için beyanname verenler hariç) veya meslekî kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar yukarıda yazılı ihtiyari toplamı hakkında faydalanamazlar.

Geliri telif ve patent haklarının kiralanmasından ibaret olup da, bu gelirin tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş olan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için yıllık beyanname vermeleri ihtiyaridir.

(3946 sayılı Kanununun 38'inci maddesinin 2/d fıkrası ile fıkra kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1994)

(x)Önceki hadler için 94/6300, 95/7593 ve 96/8955 sayılı B.K.K.'larına bakınız.

Zararların Kârlara Takas ve Mahsubu

Madde 88

(2361 sayılı Kanununun 63'üncü maddesiyle değişen madde) Gelirin (4369 sayılı Kanununun 82 nci madde-sinin 3

bendiyle kaldırılan parantez içi hüküm. Yürürlük; 29.7.1998(*) toplanmasında gelir kaynaklarının b kısmından hasıl olan zararlar **(4369 sayılı Kanunun 81/C-7 maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** (80'inci maddede yazılı diğer kazanç ve iratlardan doğanlar hariç)**) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.

(2574 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle değişen şekli) Bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı müteakip yılların gelirinden indirilir. Arka arkaya beş yıl içinde mahsup edilmeyen zarar bakiyesi müteakip yıllarda naklolunamaz.

Menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarında, gider fazlalığından doğanlar hariç, sermayede vukua gelen eksilmeler zarar addolunmaz.

(3380 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen fıkra) Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının (zarar dahil) her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edilebilecektir. Denetim kuruluşlarının hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kâr-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili makamlarca onaylanması zorunludur. Faaliyette bulunulan ülkede denetim kuruluşu olmaması halinde, her yıla ait vergi beyannamesinin, o ülke yetkili makamlarından alınan birer örneğinin mahallindeki Türk elçilik ve konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan ülkenin aynı mahiyetteki temsilcilerine onaylatılarak aslının ve tercüme edilmiş bir örneğinin ilgili vergi dairesine ibrazı yeterlidir.

(3380 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen fıkra) Türkiye'de mahsup edilen yurt dışı zararın, ilgili ülkede de mahsup edilmesi halinde, Türkiye'deki beyannameye dahil edilecek yurt dışı kazanç, mahsuptan önceki tutarı olacaktır.

(3380 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen fıkra) Türkiye'de Gelir Vergisi'nden istisna edilen kazançların ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilmez.

(3380 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle eklenen fıkra) Bu maddenin uygulamasıyla ilgili usul ve esaslar belirlenmeye Maliye ve Gümrük Bakanlığı yetkilidir.

(*) (Kaldırılmadan önceki parantez içi hükmü) (Aile reisi beyanlarında eş ve çocukların geliri dahil)
(**) (Değişmeden önceki ibare) (54 üncü maddeye göre hesaplanan gider fazlalığında doğanlar dahil, mükerrer 80'inci maddede yazılı değer artışı kazançlarından doğanlar hariç)

Diğer indirimler

Madde 89

(5228 sayılı Kanunun 28 inci maddesiyle başlığı ile birlikte değişen madde. Yürürlük; 31.07.2004) Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden aşağıdaki indirimler yapılabilir:

(6327 sayılı kanunun 8.maddesiyle değişen bent; Yürürlük 01.01.2013)1. Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)** engellilik **(8)**, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta

şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.).

(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanı(14) bu bentte yer alan oranları yarısına kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi, asgari ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.(7)

2. Beyan edilen **(5281 sayılı Kanunun 43/8-c maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004)** gelirin % 10'unu aşmaması(*), Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları (mükerrer 121 inci madde çerçevesinde eğitim ve sağlık harcamaları nedeniyle vergi indiriminden yararlanan ücretliler, aynı harcamalarını bu hükümden yararlanarak matrahlarından indiremezler).

3. Serbest meslek faaliyetinde bulunan veya basit usulde vergilendirilen **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)** engellilerin **(9)** beyan edilen gelirlerine, 31 inci maddede yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim (Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu **(6462 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 03.05.2013)** engelli **(10)** kişi bulunan serbest meslek erbabı ile hizmet erbabı (tevkifat matrahı dahil) da yararlanır.).

4. Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanınca(15) vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.

5. Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve **(6322 sayılı kanunun 9.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012)**rehabilitasyon merkezi ile mülki idare amirlerinin izni ve denetimine tabi olarak yaptırılacak ibadethaneler ve Diyanet İşleri Başkanlığı denetiminde yaygın din eğitimi verilen tesislerin**(6)** ve Gençlik ve Spor Bakanlığına ait gençlik merkezleri ile gençlik ve izcilik kamplarının **(6525 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle eklenen ibare. Yürürlük; 27.02.2014)** inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı.

6. Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan **(5281 sayılı Kanunun 43/8-d maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004)** gıda, temizlik, giyecek ve yakacak maddelerinin(**) maliyet bedelinin tamamı.

7. Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler, kamu yararına çalışan dernekler, **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanınca(15) vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve bilimsel araştırma faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan ya da Kültür ve Turizm Bakanlığınca desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen;

a) Kültür ve sanat faaliyetlerine ilişkin ticari olmayan ulusal veya uluslararası organizasyonların

gerçekleştirilmesine,

b) Ülkemizin uygarlık birikiminin kültürü, sanatı, tarihi, edebiyatı, mimarisi ve somut olmayan kültürel mirası ile ilgili veya ülke tanıtımına yönelik kitap, katalog, broşür, film, kaset, CD ve DVD gibi manyetik, elektronik ve bilişim teknolojisi yoluyla üretilenler de dahil olmak üzere görsel, işitsel veya basılı materyallerin hazırlanması, bunlarla ilgili derleme ve araştırmaların yayınlanması, yurt içinde ve yurt dışında dağıtımı ve tanıtımının sağlanmasına,

c) Yazma ve nadir eserlerin korunması ve elektronik ortama aktarılması ile bu eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılmasına,

d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı, yaşatılması, rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri yapılması ve nakil işlerine,

e) Kurtarma kazıları, bilimsel kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarına,

f) Yurt dışındaki taşınmaz Türk kültür varlıklarının yerinde korunması veya ülkemize ait kültür varlıklarının Türkiye'ye getirilmesi çalışmalarına,

g) Kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarına,

h) 2863 sayılı Kanun kapsamındaki taşınır kültür varlıkları ile güzel sanatlar, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki ürün ve eserlerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koleksiyonuna kazandırılması ve güvenliklerinin sağlanmasına,

i) Somut olmayan kültürel miras, güzel sanatlar, sinema, çağdaş ve geleneksel el sanatları alanlarındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda araştırma, eğitim veya uygulama merkezleri, atölye, stüdyo ve film platosu kurulması, bakım ve onarımı, her türlü araç ve teçhizatın tedariki ile film yapımına,

j) Kütüphane, müze, sanat galerisi ve kültür merkezi ile sinema, tiyatro, opera, bale ve konser gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerin sergilendiği tesislerin yapımı, onarımı veya modernizasyon çalışmalarına,

İlişkin harcamalar ile bu amaçla yapılan her türlü bağış ve yardımların % 100'ü **((700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)Cumhurbaşkanı(14), bölgeler ve faaliyet türleri itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye veya kanuni oranına kadar çıkarmaya yetkilidir).**

8. 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

(6728 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle kaldırılan bent;Yürürlük 09.08.2016)(12)

10. **(6552 sayılı Kanunun 92 inci maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 11.09.2014) (700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)Cumhurbaşkanı(15) başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan ayni ve nakdî bağışların tamamı.(11)**

11. **(5904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 03.07.2009) İktisadi işletmeleri hariç,Türkiye Kızılay Derneğine (6322 sayılı kanunun 9.maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 15.06.2012)ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine(7) makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamı.**

(6322 sayılı kanunun 9.maddesiyle eklenen bent; Yürürlük 15.06.2012)12. Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların beyan edilen gelirin %10'unu

aşmayan kısmı.

(6322 sayılı kanunun 9.maddesiyle eklenen bent; Yürürlük 15.06.2012)13. Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanan mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, **(6728 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle değişen ibare;Yürürlük 09.08.2016)** çağrı merkezi, ürün testi, sertifikasyon, veri saklama, veri işleme, veri analizi ve ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belirlenen mesleki eğitim **(13)** alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmeleri ile ilgili bakanlığın izni ve denetimine tabi olarak eğitim ve sağlık alanında faaliyet gösteren ve Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere hizmet veren işletmelerin münhasıran bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazancın %50'si. Bu indirimden yararlanılabilmesi için fatura veya benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi şarttır. Bu bentte yer alan oranı, hizmet alanları **(6728 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle eklenen ibare;Yürürlük 09.08.2016)** ve kazanç tutarları itibarıyla sifıra kadar indirmeye veya %100'e kadar artırmaya **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(14), bu bendin uygulamasına ve denetime ilişkin usul ve esasları belirlemeye ilgili bakanlıkların görüşünü almak suretiyle Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(6518 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 19.02.2014) 14. 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna göre kurulan korumalı işyerlerinde istihdam edilen ve iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli çalışanlar için diğer kişi ve kurumlarca karşılanan tutar dâhil yapılan ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının yüzde 100'ü oranında korumalı işyeri indirimi (İndirim, her bir engelli çalışan için azami beş yıl süre ile uygulanır ve yıllık olarak indirilecek tutar, her bir engelli çalışan için asgari ücretin yıllık brüt tutarının yüzde 150'sini aşamaz.). Bu bentte yer alan oranı, engellilik derecelerine göre yüzde 150'ye kadar artırmaya veya tekrar kanuni oranına indirmeye **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(14); bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşünü alarak Maliye Bakanlığı yetkilidir

Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.(***)

(6663 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 01.01.2016) 15. Basit usulde tespit edilen ticari kazançların yıllık 8.000 **(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 yılı için 11.000 TL.)** Türk lirasına kadar olan kısmı (Bu Kanunun mükerrer 20 nci maddesinde yer alan kazanç istisnasından faydalananlar bu bent hükmünden yararlanamaz. Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.).

(*) **(Değişmeden önceki şekli)** gelirin %5'ini aşmaması
(**) **(Değişmeden önceki şekli)** gıda maddelerinin
(***) **(Değişmeden önceki şekli)** araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 40'ı oranında hesaplanacak

(****)(Değişmeden önceki şekli)
Sigorta Primi, teberru ve diğer indirimler(1)
MADDE 89-Mükellefler yıllık beyanname ile bildirecekleri gelirlerden aşağıdaki indirimleri yapabilirler:

1. **(4697 sayılı Kanununun 7 inci maddesiyle değişen bent Yürürlük; 07.10.2001)** Beyan edilen gelirin % 10'unu(bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahısına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla; eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir.), Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan % 10 oranını % 20 oranına kadar (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için % 10 oranına kadar) artırmaya ve belirtilen haddi asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.(2)

2. **(4369 sayılı Kanununun 46'ncı maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ve belediyelere, köylere ve kamu menfaatine yararlı derneklere, Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara, müzelere, sinema, tiyatro, opera, bale, klasik müzik, klasik Türk müziği ve plastik sanatlar alanındaki üretim ve etkinlikler ile bu alanlarda kurulacak özel araştırma, eğitim ve uygulama merkezlerine, Kültür Bakanlığı'nca da desteklenen veya desteklenmesi uygun görülen uluslararası sanatsal organizasyonlara özel ve tüzel kişiler tarafından makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar. (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5'ini, kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu aşarsa fazlası indirilmez.)

(4842 sayılı Kanununun 10'uncu maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 24.04.2003) Yukarıda sayılan kamu idare ve müesseselerine bağışlanan **(4962 sayılı Kanununun 17/E maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 07.08.2003)**okul, sağlık tesisi(5) ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu inşaası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşaası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımların tamamı yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden indirilir.

(5035 Sayılı Kanununun 14 üncü maddesiyle eklenen alt bent; Geçerlilik;01.01.2004, Yürürlük:02.01.2004) Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile belediyeler dahil diğer kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı olan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu nezdinde eski eser tescilli abide eserlerin; bakımı, onarımı, restore edilmesi ve yaşatılması amacıyla abide eserin kayıtlı olduğu kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımların tamamı yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilir.

(5035 Sayılı Kanununun 14 üncü maddesiyle eklenen alt bent; Geçerlilik; 01.01.2004, Yürürlük:02.01.2004) Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedelinin tamamı, yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilir. Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde Takdir Komisyonu'nca tespit edilecek değer esas alınır.

Mükelleflerin, yılı içinde yaptıkları kendi araştırma ve geliştirme harcamaları tutarını geçmemek üzere ilgili dönemde ödemeleri gereken yıllık gelir vergisinin % 20'sinin kanuni süresinde tahsilinden vazgeçilerek, bu orana isabet eden vergi üç yıl süre ile faizsiz olarak ertelenebilir. Ertelenen bu vergi üç yıl içinde gelir vergisinin ödenme taksitleri ile birlikte eşit taksitler halinde ödenir. Bu uygulamanın esas ve usulleri Maliye Bakanlığı'nca tayin ve tespit olunur.(3)

3. **(4369 sayılı Kanununun 46 ncı maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Mesleki faaliyet icra eden veya basit usulde vergilendirilenlerden tüccar ve ücretli durumuna girmeksizin yapılan imalat,

tamirat ve küçük sanat işleriyle uğraşan özürülülerin gelir vergisi matrahına esas kazançlarına,(**4842 sayılı Kanunun 36/1-a maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.01.2004**) bu Kanunun 31 inci maddesinde(4) yer alan esaslara göre hesaplanan yıllık indirim uygulanır. Bu indirim, bakmakla yükümlü olduğu özürülü kişi bulunan serbest meslek erbabı ve ücret geliri elde edenler içinde uygulanır. İndirim, hizmet erbabının tevkifat matrahına uygulanır.

4. (4842 sayılı Kanunun 10'uncu maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 24.04.2003) Beyan edilen gelirin % 5'ini aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları (mükerrer 121 inci madde çerçevesinde eğitim ve sağlık harcamaları nedeniyle vergi indiriminden yararlanan ücretliler, aynı harcamalarını bu hükümden yararlanarak matrahlarından indiremezler).

5. (5105 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen bent. Yürürlük:13.03.2004) 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

(1) (Değişmeden önceki başlık) Sigorta primi, teberru ve iane indirimleri:

(2) (4697 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 1. (3239 sayılı Kanunun 63'üncü maddesiyle değişen bent) Beyan edilen gelirin % 5'ini ve her bir kişi için asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigortalarının primleri (Sigortanın Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta şirketi nezdinde aktedilmiş ve gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olmak, beyannameye alınmış ücretler varsa bunların safi miktarlarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunmak şartıyla; eşlerin ve çocukların kendi gelirleri için ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait sigorta primleri aile reisi gelirinden indirilmez.)Dar mükellefiyete tabi olanlar sigorta primi indirimi yapamazlar.

(3) 2. (4369 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle değişmeden önceki şekli) (3239 sayılı Kanunun 63'üncü maddesiyle değişen bent) Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idareleri ile belediyelere, köylere ve kamu menfaatlerine yararlı derneklere ve Türk Kanunu Medenisi gereğince kurulan vakıflara makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar. (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5'ini aşarsa fazlası indirilmez.)Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler veya köylere bağışlanan okul, cami, kreş ve spor tesisleri ile 50 yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde 35 yatak) kapasitesinden az olmamak üzere yurt, huzurevi ve sağlık tesislerinin inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin, faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar. Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar. (Şu kadar ki, bu fıkrada geçen bağış ve yardımların miktarı ile bu bağış ve yardımların yapılacağı yerler ve tahsis edileceği kuruluşlar Bakanlar Kurulunca çıkartılacak bir yönetmelikle belirlenir.)Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın mevcutsa mukayyet değeri, bu değer mevcut değilse Vergi Usul Kanunu hükümleri dairesinde Takdir Komisyonunca tespit edilecek değer esas alınır.Mükelleflerin, yılı içinde yaptıkları kendi araştırma ve geliştirme harcamaları tutarını geçmemek üzere ilgili dönemde ödemeleri gereken yıllık gelir vergisinin % 20'sinin kanunî süresinde tahsilinden vazgeçilerek, bu orana isabet eden vergi üç yıl süre ile faizsiz olarak ertelenebilir. Ertelenen bu vergi üç yıl içinde gelir vergisinin ödenme taksitleri ile birlikte eşit taksitler halinde ödenir.Bu uygulamanın usul ve esasları Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

(4) (4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) bu kanunun 31' inci maddesinin 2 numaralı bendinde

(5) (5)(4962 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) okul

(6)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) rehabilitasyon merkezi

(7)(6327 sayılı kanununla değişmeden önceki şekli) 1. Beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir).

Bakanlar Kurulu bu bentte yer alan oranları bir katına kadar artırmaya ve belirtilen haddi asgarî ücretin yıllık tutarının iki katını geçmemek üzere yeniden belirlemeye yetkilidir.

(8) Değişmeden önceki ibare: sakatlık

(9) Değişmeden önceki ibare: özürülülerin

(10) Değişmeden önceki ibare: özürülü

(11) Değişmeden önceki bent: 10. (5436 sayılı Kanunun 14/b maddesiyle eklenen bent. Geçerlilik; 26.12.2004, Yürürlük; 24.12.2005) Bakanlar kurulunca yardım kararı alınan doğal afetler dolayısıyla Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan aynı veya nakdi bağışların tamamı.

(12) Kaldırılmadan önceki şekli: 9. Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik (5746 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişen bent) araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının % 100'ü oranında hesaplanacak(****) "Ar-Ge indirimi".

Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan giderlerden ve tamamen araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde kullanılmayan amortisman tabi iktisadi kıymetler için hesaplanan amortisman tutarlarından verilen paylar üzerinden Ar-Ge indirimi hesaplanmaz. Ar-Ge indiriminden yararlanılacak harcamaların kapsamı ile uygulamadan yararlanılabilmesi için gerekli belgeleri ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(13) Değişmeden önceki ibare: çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti

(14) Değişmeden önceki ibare: Bakanlar Kurulu

(15) Değişmeden önceki ibare: Bakanlar Kurulunca

Matrahtan ve Gelir Unsurlarından İndirilmeyecek Giderler

Madde 90

(202 sayılı Kanunun 45'inci maddesiyle değişen madde) Gelir Vergisi ile diğer şahsi vergiler ve her ne şekilde olursa olsun vergi cezaları ve para cezaları, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler Gelir Vergisi'nin matrahından ve gelir unsurlarından indirilmez.

(3505 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle eklenen fıkra) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri, vergi matrahından ve gelir unsurlarından indirilmez.

Yıllık Beyannamenin Şekil ve Muhtevası

Madde 91

(2995 sayılı Kanunun 1'inci maddesiyle değişen madde) Yıllık beyannamelerin şekil, muhteva ve ekleri Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca tayin ve tespit olunur. Mükellefler beyanlarını bu beyanname ile yapmaya veya bu beyannamelerde yazılı bilgilere mütenazır olarak bildirmeye mecburdurlar.

Yıllık Beyannamenin Verilmesi

Madde 92

(4842 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 01.01.2004) Bir takvim yılına ait beyanname izleyen yılın **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** Mart ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar**(4)**, gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticarî kazançlardan ibaret olması halinde izleyen yılın **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** Şubat ayının başından yirmibeşinci günü akşamına kadar**(5)**, tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin, işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.**(3)**

Takvim yılı içinde memleketi terk edenlerin beyannameleri memleketi terke takaddüm eden 15 gün, ölüm halinde ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde verilir.

(1) (Değişmeden önceki şekli) Mart ayı içinde

(2) (Değişmeden önceki şekli) Şubat ayı içinde

(3) (Değişmeden önceki şekli) (4369 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999 tarihinden itibaren verilen beyannameler için uygulanmak üzere 29.7.1998) Bir takvim yılına ait beyanname:

1. Gelirin sadece gayrimenkul sermaye iradından ibaret olması halinde izleyen yılın Ocak ayı içinde,
2. Gelirin sadece basit usulde tespit edilen ticari kazançlardan ibaret olması halinde izleyen yılın Şubat ayı içinde,
3. Diğer hallerde izleyen yılın Mart ayı içinde,

Tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine, dar mükellefiyette Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye de vergi muhatabı yoksa işyerinin (işyeri birden fazla ise bu işyerlerinden herhangi birisinin) bulunduğu yer vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.**(x)**

(x) Madde 92 _ (Değişmeden önceki şekli) (202 sayılı Kanunun 46'nci maddesiyle değişen madde) Bir takvim yılına ait beyanname ertesi yılın Mart ayı içinde:

1. Tam mükellefiyette vergiyi tarha yetkili vergi dairesine;
2. Dar mükellefiyette, Türkiye'de vergi muhatabı mevcutsa, onun Türkiye'de oturduğu yerin, Türkiye'de vergi muhatabı yoksa işyerinin (İşyeri birden fazla ise, bu işyerlerinden herhangi birisinin) bulunduğu mahal vergi dairesine verilir veya taahhütlü olarak posta ile gönderilir.

Takvim yılı içinde memleketi terk edenlerin beyannameleri memleketi terke takaddüm eden 15 gün, ölüm halinde, ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde verilir.

(4) (Değişmeden önceki şekli) Mart ayının onbeşinci günü akşamına kadar

(5) Şubat ayının onbeşinci günü akşamına kadar

Aile Reisi Beyanı

Madde 93

(4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (e) bendi ile kaldırılmıştır. Yürürlük 29.7.1998)(*)

Aile reisi beyanı:

(*) Madde 93 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) (202 sayılı Kanunun 47'nci maddesiyle değişen madde) Tarafından Mükellefiyette, eşlerin ve velayet altındaki çocukların yıllık beyanname ile bildirilmesi icabeden gelirleri (Medeni Kanunun cevaz verdiği hallere münhasır olmak üzere, ayrı yaşayan eşlerin gelirleri hariç) aşağıdaki esaslara göre aile reisi tarafından tek beyanname ile bildirilir.

1. Eşlerin ve çocukların her birinin geliri beyannameye ayrı gösterilir;
2. Geliri olan eşler beyannameyi ayrıca imzalarlar;
3. Beyannameye gösterilen bütün gelirler birleştirilmek suretiyle toplam yapılır ve bu toplam üzerinden vergi aile reisi namına tarh olunur.

Eşlerin her biri yalnız kendi gelirine isabet eden vergi kısmından veya bunlara tekabül eden cezalardan sorumludur. Verginin eşlere isabet eden kısımları, bunların aile geliri içinde hisseleri nispetinde hesaplanır.

Anonim ve limited şirketlerden alınan kâr hisseleri ile komanditerlerin komandit şirketlerden aldıkları kâr hisseleri hariç olmak üzere, eşlerin ve çocukların aşağıda yazılı iratları hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz:

1. Karı koca arasında mal ayrılığı usulünün cari bulunması halinde, karının evlenmeden evvel mevcut veya evliliği esnasında miras veya vasiyet yoluyla iktisap ettiği mallardan dolayı sağladığı menkul ve gayrimenkul sermaye iratları (Evlenmeden evvel kocadan veya kocasının yardımı ile başkalarından iktisap edilen mal ve hakların iratları hariç);
2. Çocukların üçüncü bir şahıstan miras veya vasiyet yoluyla iktisap ettikleri mallardan dolayı sağladıkları menkul ve gayrimenkul sermaye iratları;
3. Karı ve çocukların 1/1/1947 tarihinden evvel iktisap ettikleri mallardan dolayı sağladıkları menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

Bu madde hükmünün uygulanmasında; aile reisi, eşler için koca, çocuklar için baba, baba ölmüş veya velayet altındaki nez'edilmişse anadır.

(3239 sayılı Kanunun 64'üncü maddesiyle değişen fıkra) Çocuk tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilmek suretiyle bakılanlar dahil) 18 yaşını doldurmamış evlatları ifade eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergi Tevkifatı ve Muhtasar Beyanname

Vergi Tevkifatı

Madde 94

(3946 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle değişen madde. Yürürlük; 1.1.1994)

Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

1. Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre,

2. Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden **(4369 sayılı Kanunun 81/C-8 maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 1.1.1999)** (Noterlere**(1)** serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) 18'inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile % 17. Yürürlük; 3.2.2009)(2)**

b) Diğerlerinden, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %20. Yürürlük; 3.2.2009)(3)**

3. 42 nci madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara (kurumlar dahil) ödenen istihkak bedellerinden,

(2009/14592 sayılı B.K.K. ile "42 nci madde kapsamına giren işler dolayısıyla bu işleri yapanlara ödenen istihkak bedellerinden % 3" Yürürlük; 3.2.2009)(4)

4. Dar mükellefiyete tabi olanlara, telif ve patent haklarının satışı dolayısıyla yapılan ödemelerden, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %20. Yürürlük; 3.2.2009) (4)**

5. a) 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden, **(5)**

b) **(5035 Sayılı Kanunun 48/4-d maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2004, Yürürlük; 02.01.2004)** Vakıflar (mazbut vakıflar hariç)**(6)** ve derneklere ait gayrimenkullerin kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden,**(7)**

c) Kooperatiflere ait gayrimenkullerin kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden,**(8)**

(6322 sayılı kanunun 10.maddesiyle eklenen alt bent; Yürürlük 15.06.2012)d) Yabancı devletlere, yabancı kamu idare ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlara ait diplomatik statüsübunmayan gayrimenkullerin kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1/5 ile;

"a) 70 inci maddede yazılı mal ve hakların kiralanması karşılığı yapılan ödemelerden % 20,

b) Vakıflar (mazbut vakıflar hariç) ve derneklere ait gayrimenkullerin kiralanması karşılığında bunlara yapılan kira ödemelerinden % 20,"

Yürürlük; 3.2.2009)

6. a) Dağıtılın veya dağıtılmasın Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8 inci maddesinin 4 numaralı bendinin;

i) (a), (c) ve (d) bentlerinde yazılı kazançlardan, **(9)**

ii) (b) alt bendinde yazılı kazançlardan, (9)

b)(4842 sayılı Kanununun 12 nci maddesiyle değişen alt bent. Yürürlük; 24.04.2003)

i) Tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve bu vergilerden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.) (10)

ii) Tam mükellef kurumlar tarafından; dar mükellef gerçek kişilere, dar mükellef kurumlara (Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla kâr payı elde edenler hariç) ve gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (Kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.), (10)

iii) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iradının ana merkeze aktarılan tutarı üzerinden, (11) (12)

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1/6 ile;

"a) Tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve gelir vergisinden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz.) % 15,

b) Tam mükellef kurumlar tarafından; dar mükellef gerçek kişilere ve gelir vergisinden muaf olan dar mükelleflere dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarından (kârın sermayeye eklenmesi kâr dağıtımı sayılmaz) % 15,"

Yürürlük; 3.2.2009)

c) (5035 Sayılı Kanununun 49/2 maddesiyle yürürlükten kaldırılan alt bent. Geçerlilik; 01.01.2004, Yürürlük; 02.01.2004)(13)

7- 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (5228 sayılı Kanununun 29 uncu maddesiyle değiştirilen parantez içi ibare. Yürürlük; 01.01.2005) (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar,(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) (14)

a) Devlet tahvili faizlerinden, (15)

b) Hazine bonusu faizlerinden, (15)

c) (4369 sayılı Kanununun 48 inci maddesiyle değiştirilen bent. Yürürlük; 29.7.1998) Toplu Konut İdaresi, (6322 sayılı kanununun 10.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012)28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri(39) ve Özelleştirme İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlere(16), (15)

d) Nama yazılı tahvil faizlerinden, (17)

e) Hamiline yazılı tahvil faizlerinden, (17)

f) (5582 sayılı Kanununun 29 uncu maddesiyle eklenen bent Yürürlük; 06.03.2007) İpotek

finansmanı kuruluşları ve konut finansmanı kuruluşları tarafından ihraç edilen ipotekli sermaye piyasası araçlarından elde edilen kâr payı ve faiz gelirlerinden,

g) Diğerlerinden, (17)

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1 ile;

"7. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar dahil)

a) Devlet tahvili ve Hazine bonosu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden % 0,

(2011/1854 sayılı BKK ile değişen alt bent) b) Diğerlerinden;

ba) Tam mükellef kurumlar tarafından yurt dışında ihraç edilen tahvillerin;

i) Vadesi 1 yıla kadar olanlardan elde edilen faizlerinden % 10,

ii) Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlardan elde edilen faizlerinden % 7,

iii) Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlardan elde edilen faizlerinden % 3,

iv) Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlardan elde edilen faizlerinden %0,

bb) Tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarının;

i) Vadesi 1 yıla kadar olanlara sağlanan gelirlerden % 10,

ii) Vadesi 1 yıl ile 3 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden % 7,

iii) Vadesi 3 yıl ile 5 yıl arası olanlara sağlanan gelirlerden % 3,

iv) Vadesi 5 yıl ve daha uzun olanlara sağlanan gelirlerden %0,

bc) (ba) ve (bb)'de belirtilenler dışında kalanlar için % 10, (18)"

Yürürlük; 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilen gelirlere uygulanmak üzere, 3.2.2009) (19)

8. Mevduat faizlerinden (5228 sayılı Kanununun 29 uncu maddesiyle değiştirilen parantez içi ibare. Yürürlük; 01.01.2005) (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, (700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil);(14)

a) Döviz tevdiat hesaplarına yürütülen faizler ile özel finans kurumlarınca döviz katılma hesaplarına ödenen kar paylarından, (20)

b) Nama yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden, (20)

c) Hamiline yazılı mevduat hesaplarına yürütülen faizlerden, (20)

d) Diğerlerinden, (21)

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1 ile;

"8. Mevduat faizlerinden (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, ,(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar dahil) % 15,"

Yürürlük; 3.2.2009) (22)

9. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 12 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından (5228 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle değiştirilen parantez içi ibare. Yürürlük; 01.01.2005) (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar,(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) (14)

a) Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr paylarından, (23)

b) Kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığı ödenen kâr paylarından, (23)

c) Özel finans kurumlarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr paylarından, (23)

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1 ile;

"9. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (12) numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, ,(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar dahil) % 15,"

Yürürlük; 3.2.2009) (22)

10.a) 6322 sayılı kanunun 10. maddesiyle değişen alt bent; Yürürlük 01.07.2012) Başbayiler hariç olmak üzere, 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda tanımlanan şans oyunlarına ilişkin olarak; bilet, kupon ve benzerlerini satanlara, düzenlenen her türlü bahis ve şans oyunlarının oynatılmasına aracılık edenlere, diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden (2012/3322 sayılı B.K.K. ile %15 Yürürlük; 01.07.2012)(40)

b) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlara bu faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden.(25) (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %20. Yürürlük; 3.2.2009)(26)

11. (4108 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 1.8.1995) Çiftçilerden satın alınan ziraî mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden;(27)

a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlar için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile % 1. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile % 2. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

b) Diğer ziraî mahsuller için,

i) Ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai mahsuller için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %2. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

ii) (i) alt bendi dışında kalanlar için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile % 4. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

c) Ziraî faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için,

i) Orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetler için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %2. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

ii) Diğer hizmetler için (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %4. Yürürlük; 3.2.2009)(28),

d) (4697 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 10.07.2001) Çiftçilere yapılan doğrudan gelir desteği ve alternatif ürün ödemeleri için, (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %0. Yürürlük; 3.2.2009)(29)

12. PTT acenteliği yapanlara, bu faaliyetleri nedeniyle ödenen komisyon bedeli üzerinden, (2009/14592 sayılı B.K.K. ile %20. Yürürlük; 3.2.2009)(30)

13. (4108 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 1.8.1995) (4369 sayılı Kanununun 81/C-8 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 1.1.1999) Esnaf muaflığından(31) yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,(32) (28)

"13. Esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,

a) (06.06.2012 tarih ve 2012/3322 sayılı BKK ile değişen alt bent, Yürürlük; 30.06.2012) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (6) ve (8) numaralı bentlerinde yer alan emtia bedelleri veya bu emtianın imalinde ödenen hizmet bedelleri üzerinden %2 (42)

b) Hurda mal alımları için % 2,

c) Diğer mal alımları için % 5,

ç) (2018/11750 sayılı BKK ile Yürürlük 18/5/2018) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında esnaf muaflığından yararlananlara ihtiyaç fazlası elektrik bedeli olarak yapılan ödemeler üzerinden % 0,"

d) Diğer hizmet alımları (a, b ve c alt bentleri hariç olmak üzere mal ve hizmet bedelinin ayrılamaması hali de bu kapsamdadır) için % 10,"

Yürürlük; 3.2.2009)

14. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 14 numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından **(5228 sayılı Kanunun 29 uncu maddesiyle değiştirilen parantez içi ibare. Yürürlük; 01.01.2005)** (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)** Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil) **(14) (33)**

(2009/14592 sayılı B.K.K. Madde 1 ile;

"14. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (14) numaralı bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar, (700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(44) vergi muafiyeti tanınan vakıflar, kamu menfaatine yararlı dernekler ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar, meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar dahil) % 15,"

Yürürlük; 3.2.2009) (22)

15. (4697 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 07.10.2001)

a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %15. Yürürlük; 3.2.2009)(34)**

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %10. Yürürlük; 3.2.2009)(34)**

c) **(6327 sayılı Kanunun 9 ncu maddesiyle kaldırılan alt bent. Yürürlük; 29.08.2012)(43)**

16. (6327 sayılı kanunun 9.maddesiyle eklenen bent; Yürürlük 29.08.2012)

a) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından **(2012/3571 sayılı B.K.K. ile %15. Yürürlük; 29/8/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 06.09.2012),**

b) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından **(2012/3571 sayılı B.K.K. ile %10. Yürürlük; 29/8/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 06.09.2012),**

c) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (16) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından **(2012/3571 sayılı B.K.K. ile %5. Yürürlük; 29/8/2012 tarihinden geçerli olmak üzere 06.09.2012),**

17. 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (17) numaralı bendi kapsamındaki menkul sermaye iratlarından,

18. ((6745 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle eklenen bent, Yürürlük; 07.09.2016) Vergi Usul Kanununun 11 inci maddesinin yedinci fıkrası kapsamına giren ödemelerden,

% 25 vergi tevkifatı yapılıır.

(5615 sayılı Kanununun 6 ncı maddesiyle eklenen bent. Yürürlük; 04.04.2007) Vergilendirme rejiminin, Türk vergi sisteminin sahip olduğu vergilendirme kapasitesi ile en az aynı düzeyde bir vergilendirme imkânı sağlayıp sağlamadığı ve bilgi değişiminde bulunup bulunmadığı hususu da göz önünde bulundurulmak suretiyle, **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)** Cumhurbaşkanı(44) ilan edilecek ülkelerde yerleşik veya faaliyette bulunanlara (Türkiye'de yerleşik olanların bu ülkelerde bulunan işyerleri dahil) nakden veya hesaben yapılan veya tahakkuk ettirilen her türlü ödemeler üzerinden, bu ödemelerin verginin konusuna girip girmediğine veya ödeme yapılanın mükellef olup olmadığına bakılmaksızın % 30 oranında vergi kesintisi yapılır. Emsaline uygun fiyatlarla satın alınan mal ve iştirak hisseleri için yapılan ödemeler, emsaline uygun fiyatlarla, deniz ve hava ulaştırma araçlarının kiralanması için yapılan ödemeler ile yapılan işin tamamlanabilmesi bakımından zorunluluk arz eden geçiş ücreti, liman ücreti gibi ödemeler üzerinden yapılacak kesinti oranını; her bir ödeme türü, faaliyet konusu ya da sektör itibarıyla ayrı ayrı belirlemeye, sifıra kadar indirmeye veya kanunî seviyesine kadar getirmeye **(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018)** Cumhurbaşkanı(45) yetkilidir. Yurt dışındaki finans kuruluşlarından temin edilen borçlanmalara ilişkin anapara, faiz ve kâr payı ödemeleri ile sigorta ve reasürans ödemeleri üzerinden bu fıkra uyarınca vergi kesintisi yapılmaz.

Tüccar, serbest meslek erbabı ve çiftçilerin yukarıdaki hükümlere göre yapacakları tevkifat; ticari, mesleki ve zirai işleriyle ilgili ödemelerine münhasırdır.

Yukarıdaki bentlerde yazılı vergi tevkifatının yapılmasında 96 ncı madde hükmü göz önünde tutulur.

(4842 sayılı Kanununun 12 nci maddesiyle değişen fıkra. Yürürlük; 24.04.2003) Bu maddenin (6) numaralı bendinin (a) alt bendine göre üzerinden vergi tevkifatı yapılan kurum kazancından kâr payı alanlara, tevkif suretiyle alınan vergi red ve iade olunmaz.**(35)**

(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanı(45), bu maddede yer alan tevkifat nispetini, her bir ödeme ve gelir için ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir. Bu yetki;

- Tam ve dar mükellefler ile gerçek ve tüzel kişiler itibarıyla,

(6322 sayılı kanununun 10.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012)6, 7, 8, 9 ve 16 numaralı**(41)** bentlerde yer alan kazanç ve iratlardan; mevduat veya menkul kıymetin vadesi, menkul kıymetlerin türleri ile bankalar ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumlar arasındaki borsa para piyasasında değerlendirilen paralara ödenen faizler için,**(36)**

- 6 numaralı bendin (b) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratları kapsamına giren Devlet tahvili, Hazine bonusu faizleri ve Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresi'nce çıkartılan menkul kıymetlerin gelirlerine isabet eden kısım için (bu kısım, bu faiz ve gelirlerin toplam kurum hasılatı içindeki payına göre hesaplanır),

- **(4108 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle değişen alt bent. Yürürlük; 1.8.1995)** 11 numaralı bent gereğince zirai mahsul bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatında, zirai mahsulün ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıp satılmadığına veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine, zirai faaliyet kapsamında ifa edilen hizmetler için de faaliyetin türü ve niteliğine, münhasıran zirai alet ve makinalarla verilen hizmetlere veya zirai işletmenin başka kişilerin işlerinde kullanılmak suretiyle yapılmasına göre,**(37)**

- **(4108 sayılı Kanununun 23 üncü maddesiyle değişen alt bent. Yürürlük; 1.8.1995)** 13 numaralı bentte yer alan ödemelerde ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıklarına, ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı, emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına, iş grupları, iş nev'ileri, sektörler ve

emtia gruplarına göre,(38)

(6327 sayılı kanunun 9.maddesiyle eklenen paragraf; Yürürlük 29.08.2012)- Birinci fıkranın (15) ve (16) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratlarından; prim ve katkı paylarının, ücretin safi tutarı ile ticari kazancın tespitinde veya diğer gelir unsurlarına ilişkin gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapıp yapılmadığına, indirim konusu yapılması halinde indirime esas süreye, Devlet katkısı elde edilip edilmediğine veya Devlet katkısı elde edilen süreye, sigortalı ve katılımcıların kalış sürelerine ve ayrılma biçimlerine göre,

Farklı oranlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

,(700 Sayılı KHK'nın 45 nci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük: 09.07.2018) Cumhurbaşkanı(45), bu maddede yer alan tevkifat nispetini, kara, deniz ve hava ulaştırması işiyle işgal eden dar mükellefler için, ülkeler itibariyle ve karşılıklı olmak şartıyla, ayrı ayrı veya topluca sifra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmak suretiyle yeniden tespit etmeye yetkilidir.

(4761 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle eklenen fıkra. Yürürlük; 01.07.2002) Maliye Bakanlığı, vergiye tâbi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

DİPNOTLAR

(1) (Değişmeden önceki şekli) 69 uncu maddede yazılı olanlara ve noterlere

(2) Önceki hadler için;99/13230, 93/5148, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(3) Önceki hadler için; 99/13646, 99/13623, 93/5148, 2003/6577, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(4) Önceki hadler için; 93/5148, 2003/6577, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(5) Önceki hadler için; 99/13646, 99/12623, 96/8955, 95/6529, 93/5148, 2003/6577, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(6) (Değişmeden önceki şekli) Vakıflar

(7) Önceki hadler için; 95/6424, 93/5148, 2003/6577, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(8) Önceki hadler için; 96/8955, 95/6429, 93/5148, 2003/6577, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız. (Kurumlar için bakınız; 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile aynı Kanunun 15 ve 30 uncu maddeleri uyarınca yayımlanan 2009/14593 ve 2009/14594 sayılı B.K.K.'ları.)

(9) Önceki hadler için; 93/5148, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız (Kurumlar için bakınız; 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile aynı Kanunun 15 ve 30 uncu maddeleri uyarınca yayımlanan 2009/14593 ve 2009/14594 sayılı B.K.K.'ları.)

(10) Önceki hadler için; 2003/5590, 2003/6577, 2006/10731 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(11) Önceki hadler için; 2003/5590, 2003/6577, 2006/10731 sayılı B.K.K.'lara bakınız (Kurumlar için bakınız; 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile aynı Kanunun 15 ve 30 uncu maddeleri uyarınca yayımlanan 2009/14593 ve 2009/14594 sayılı B.K.K.'ları.)

(12) (Değişmeden önceki şekli)

b) (4369 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle, 1999 hesap dönemi kurum kazançlarından başlamak

üzere değişen bent. Yürürlük; 01.01.1999) ,

i) Kurumlar vergisinden istisna kazançlara isabet eden kısım düşüldükten sonra, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı kar paylarından (Karın sermayeye ilavesi kar dağıtımı sayılmaz.) (kurumlar ile gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve muaf olanlara ödenenler dahil),

1) Halka açık anonim şirketlerde, (99/13230 sayılı B.K.K. ile %5. Geçerlilik; 1.9.1999, Yürürlük; 25.8.1999)(Önceki hadler için, 93/5148 sayılı B.K.K. ile %10.)

2) Diğerlerinde, (99/13230 sayılı B.K.K. ile %15. Geçerlilik; 1.9.1999, Yürürlük; 25.8.1999) (Önceki hadler için 99/13230 sayılı B.K.K. ile %15, 95/7593, 93/5148 sayılı B.K.K.'lar ile %20.)

ii) (4605 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 30.11.2000) Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin (1) numaralı bendinde yer alan iştirak kazançları istisnasından yararlanan kazançlar hariç, yatırım indirimi istisnasından yararlanan kazançlar dahil olmak üzere; dağıtılsın dağıtılmasın, kurumlar vergisine tabi kurumların, kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratlarından (İstisna uygulamasının zarar doğurması halinde bu zarara isabet eden tevkifat, istisnadan kaynaklanan zararın indirildiği dönemde yapılır. Tevkifat uygulamasında mahsup edilen zarar tutarının öncelikle istisna uygulamasından kaynaklandığı kabul edilir.), [(Değişmeden önceki şekli) Dağıtılsın dağıtılmasın kurumlar vergisine tabi kurumların, Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin 1 numaralı bendi dışında kalan kurumlar vergisinden müstesna kazanç ve iratlarından,] (2000/1689 sayılı B.K.K. ile %18. Yürürlük; 8.12.2000) (Önceki hadler için 99/13230 sayılı B.K.K. ile %15, 95/7593, 93/5148 sayılı B.K.K.'lar ile %20.)

iii) Dağıtılsın dağıtılmasın Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının 4 numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından indirim ve istisnalar düşüldükten sonra kalan kısmından, (99/13230 sayılı B.K.K. ile %15. Geçerlilik; 1.9.1999, Yürürlük; 25.8.1999)(Önceki hadler için, 93/5148 sayılı B.K.K. ile %20.)

Bu alt bendin (i) ve (ii) alt bentleri uyarınca yapılan tevkifat, beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisine mahsup edilemez.

(13) (Kaldırılmadan önceki şekli)

c) (4369 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle eklenen alt bent. Yürürlük; 1.1.1999) Vakıflar ve derneklerin (kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile sendikalar, meslek odaları ve bunların üst kuruluşları, borsalar ve siyasi partiler hariç), iktisadi işletmelerinden elde edilenler dışında kalan ve tevkifata tabi tutulmamış olan her türlü gelirlerinden (dernek ve vakıflara kuruluşları sırasında tahsis edilen sermaye, üyelerine emeklilik aylık ve ikramiyesi vermek üzere çalışan vakıfların aidat gelirleri hariç, sıfır oranlı tevkifata tabi tutulmuş gelirleri ile bağış ve yardımlar dahil);

i - Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu menfaatlerine yararlı sayılan dernekler için (Bu bent gereğince yapılan tevkifat binde birden fazla olamaz) (2003/6577 sayılı B.K.K. ile %0. Yürürlük; 1.1.2004)

ii - Diğer vakıf ve dernekler için (Bu bent gereğince yapılan tevkifat yüzde birden fazla olamaz),

(2003/6577 sayılı B.K.K. ile %0. Yürürlük; 1.1.2004) (Önceki hadler için; 98/12225 sayılı B.K.K.'ya bakınız.)

(14) (Değiştirilmeden önceki şekli) (4369 sayılı Kanunun 48 inci maddesiyle değiştirilen parentez içi hüküm. Yürürlük; 29.7.1998) (Kanunla kurulan dernek ve vakıflar ile dernek ve vakıf olmamakla birlikte; odalar, borsalar meslek örgütleri ve bunların üst kuruluşları, siyasi partiler, emekli ve yardım

sandıkları gibi vergi uygulamalarında dernek ve vakıf olarak kabul edilenler hariç, dernek ve vakıflar ile tam mükellef kurumlara ödenenler dahil)

(15) Önceki hadler için; 98/11794, 97/14121, 96/8955, 96/8635, 94/5255, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(16) **(Değiştirilmeden önceki şekli) c)** Toplu Konut İdaresi ile Kamu Ortaklığı İdaresince çıkarılan menkul kıymetlere sağlanan gelirlerden

(17) Önceki hadler için; 96/8955, 96/8635, 94/5255, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(18) Önceki hadler için; 2009/14592 sayılı B.K.K.'da değişiklik yapan 2010/1182 ve 2011/1854 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(19) (Bakınız; Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi uyarınca yayımlanan 2006/10731, 2008/14272, 2009/14580, 2010/926 sayılı B.K.K.'ları; Kurumlar için, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile aynı Kanunun 15 ve 30 uncu maddeleri uyarınca yayımlanan 2009/14593 ve 2009/14594 sayılı B.K.K.'ları.)

(20) Önceki hadler için; 2001/2847, 2000/1713, 99/13646, 99/13230, 96/8955, 2000/1713, 2001/2847, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(21) Önceki hadler için; 96/8955, 98/11465, 98/11593, 2002/4369, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(22) (Bakınız; Gelir Vergisi Kanununun geçici 67/5 maddesi; kurumlar için, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası ile aynı Kanunun 15 ve 30 uncu maddeleri uyarınca yayımlanan 2009/14593 ve 2009/14594 sayılı B.K.K.'ları.)

(23) Önceki hadler için; 96/8955, 99/13230, 99/13646, 2000/1713, 2001/2847, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız.

(24) Önceki hadler için; 99/13230, 99/12623, 98/11601, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(25) **(4369 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 10. (4108 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle değişen bent. Yürürlük; 1.8.1995)** Başbayiler hariç olmak üzere Millî Piyango İdaresince çıkartılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden **(95/7137 sayılı B.K.K. ile % 20)** Bu bent kapsamına giren, ödemeler hakkında 13 numaralı bent hükümleri uygulanmaz.

(4108 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 10. Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak milli piyango bileti satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden, **(93/5148 sayılı B.K.K. ile % 25)**

(26) Önceki hadler için; 99/13230, 98/11601, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(27) **(Değişmeden önceki şekli) 11-Çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller için yapılan ödemelerden;**
a) Hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için,

b) Diğer zirai mahsuller için,

(28) Önceki hadler için; 95/7137, 93/5148, 2003/6577, 2005/9266, 2006/11449 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(29) Önceki hadler için; 2001/2839, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(30) Önceki hadler için; 93/5148, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(31) **(Değişmeden önceki şekli)** Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabı ile esnaf muafliğından

(32) **(Değişmeden önceki şekli)** 13. Götürü usule tabi olan ticaret ve serbest meslek erbabına, esnaf muafliğından yararlananlara ve diğer kişilere mal ve hizmet alımları için gider pusulası karşılığında yapılan ödemelerden,

a) Mal alımları için **(93/5148 sayılı B.K.K. ile % 5. Yürürlük; 1.1.1994),**

b) Hizmet alımları (mal ve hizmet bedelinin ayrılmaması hali de bu kapsamdadır) **(93/5148 sayılı B.K.K. ile % 10. Yürürlük; 1.1.1994)**

(33) Önceki hadler için; 94/5255, 97/10421, 99/13230, 99/13646, 2000/1713, 2001/2847, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(34) Önceki hadler için; 2002/5000, 2003/6577 sayılı B.K.K.'lara bakınız

(35) **(Değişmeden önceki şekli)** Bu maddenin 6 numaralı bendinin (a) ve (b) alt bentlerine göre üzerinden vergi tevkifatı yapılan kurum kazancından kâr payı alanlara, tevkif suretiyle alınan vergi red ve iade olunmaz.

(36) **(Değişmeden önceki şekli)** 6, 7, 8 ve 9 numaralı bentlerde yer alan kazanç ve iratlardan, mevduat veya menkul kıymetin vadesi ve menkul kıymetlerin türlerine göre,

(37) **(Değişmeden önceki şekli)** 11 numaralı bent gereğince ziraî mahsul bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatında, zirai mahsulün ticaret borsalarında tescil ettirilerek satılıp satılmadığını veya destekleme kapsamında alım yapan kurumlar ile diğerlerine göre.

(38) **(Değişmeden önceki şekli)** 13 numaralı bentte yer alan ödemelerde ödeme yapılan kişilerin mükellef olup olmadıklarına veya ödemenin konusunun emtia veya hizmet alımı emtia ve hizmet alımının birlikte olmasına göre.

(39)**(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)**Kamu Ortaklığı İdaresi

(40)**(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)a)** Baş bayiler hariç olmak üzere Milli Piyango İdaresince çıkarılan biletleri satanlar ile diğer kişilerce çıkartılan bu nitelikteki biletleri satanlara yapılan komisyon, prim ve benzeri ödemelerden, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %20. Yürürlük; 3.2.2009)(24)**

(41)**(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli)**6, 7, 8 ve 9 numaralı

(42)**(2012/3322 sayılı BKK ile değişmeden önceki şekli)** 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yer alan emtia bedelleri veya bu emtianın imalinde ödenen hizmet bedelleri üzerinden % 2,

(43)**(6327 sayılı kanunla kaldırılmadan önceki şekli)**75 inci maddenin ikinci fıkrasının (15) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan menkul sermaye iratlarından, **(2009/14592 sayılı B.K.K. ile %5. Yürürlük; 3.2.2009)(34)**

(44) **(Değişmeden önceki şekli)** Bakanlar Kurulunca

(45) **(Değişmeden önceki şekli)** Bakanlar Kurulu

Tevkifata Tabi Olmayan Ücretler

Madde 95

Aşağıda yazılı hizmet erbabının ücretleri hakkında vergi tevkif usulü cari olmaz:

1. Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı
2. 16'ncı maddede yazılı istisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri;
3. Maliye Bakanlığı'nca yıllık beyanname ile bildirilmesinde zaruret görülen ödemeler

Bunlar gelirlerini, bu kısmın 2'nci bölümündeki hükümlere göre, yıllık beyanname ile bildirirler.

Vergi Tevkifatında Uyulacak Esaslar

Madde 96

(2772 sayılı Kanunun 11'inci maddesiyle değişen madde) Vergi tevkifatı, 94'üncü madde kapsamına giren nakte veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder. Vergi tevkifatı, ücretler dışında kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde bu vergi, bilfiil ödenen miktar ile ödemeyi yapanın yüklediği verginin toplamı üzerinden hesaplanır.

Vergi Tevkifatının Gösterilmesi

Madde 97

İşverenler, hizmet erbabına ödedikleri ücretlerden 94'üncü madde gereğince yaptıkları vergi tevkifatını Vergi Usul Kanunu'nda yazılı ücret bordrosunda veya bordro yerine geçen diğer kayıtlarda göstermeye mecburdurlar.

(2574 sayılı Kanunun 21'inci maddesiyle değişen fıkra) 94'üncü maddede yazılı ödemelerden yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenin kayıt ve hesaplarında ayrıca gösterilir.

(2574 sayılı Kanunun 21'inci maddesiyle değişen fıkra) 94'üncü maddede yazılı mevduat faizlerinden yapılan vergi tevkifatı takvim yılının sonunda mevduat hesabı yılı içinde kapatılmışsa, hesabın kapatıldığı tarihte vergi kesenin kayıt ve hesaplarında gösterilir.

Muhtasar Beyannamenin Verilme Zamanı

Madde 98

2772 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle değişen madde) 94'üncü madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri karlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** ertesi ayın yirmiüçüncü günü akşamına kadar(4), ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı olduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar. Yıl sonlarında tahakkuk ettirilen mevduat faizlerinden kesilecek vergilerin bildirilmesi için bu süre bir ay uzatılır.

Aynı belediye hudutları içinde muhtelif yerlerde yapılan ödeme ve tahakkuklar ile bunlara ait vergilerin bir merkezden bildirilmesi caizdir.

(3505 sayılı Kanunun 14'üncü maddesiyle değişen fıkra) Ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94'üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı buldukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)**Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim

aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar(5) verebilirler(3)

(1) (Değişmeden önceki şekli) (4842 sayılı Kanunun 36/1-b maddesiyle değişen ibare.

Yürürlük;01.01.2004) ertesinin yirmiüçüncü günü akşamına kadar(x)

(X) (Değişmeden önceki şekli) ertesinin yirminci günü akşamına kadar

(2) (5035 Sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (4842 sayılı Kanunun 36/1-b maddesiyle değişen ibare

Yürürlük; 01.01.2004) Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar verebilirler.(x)

(x) (4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20'nci günü

(3) (Değişmeden önceki şekli) Çalıştırdıkları hizmet erbabının sayısı yirmi ve daha az olan işverenler, 94'üncü maddeye göre yapacakları bircümle tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı oldukları vergi dairesine evvelden bildirmek ;şartıyla her ay yerine Şubat, Mayıs, Ağustos ve Kasım aylarının 20'nci günü akşamına kadar verebilirler.

(4) (Değişmeden önceki şekli) ertesinin yirminci günü akşamına kadar

(5) (Değişmeden önceki şekli) Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirminci günü akşamına kadar

Madde 98/A

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesi, vergi kanunlarına göre verilmesi gereken muhtasar beyanname ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek, kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesine mahsustur.

Muhtasar beyanname ile aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek verilmesi hususunda zorunluluk getirmeye veya kaldırmaya, kapsama girecekleri gruplar, sektörler, gayrisafi iş hasılatları, istihdam edilen işçi sayıları, gelir unsurları, il ve ilçe sınırları itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte tespit etmeye, muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile ilgili olduğu dönemi ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müştereken yetkilidir.

Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin verilmesinde bu Kanunun 98 inci maddesinde belirtilen yer ve süreler dikkate alınır. Maliye Bakanlığı; bölge, il, ilçe, mahal ve sektörlerle göre yetkili vergi dairesini ve beyannamenin verilme zamanını belirlemeye yetkilidir.

Bu Kanunda ve diğer kanunlarda, muhtasar beyanname ile aylık prim ve hizmet belgesine yapılmış olan atıflar, bu iki belgenin tek bir beyanname olarak birleştirildiği durumlarda, muhtasar ve prim hizmet beyannamesine yapılmış sayılır.

Muhtasar Beyannamenin Muhteviyatı

Madde 99

(5838 sayılı Kanunla değişen madde) Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve ekleri ile üçer aylık verilen beyannamelerin dönemini aylık olarak belirlemeye ve tevkifat konuları itibarıyla ayrı ayrı beyanname verme mecburiyeti getirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.*

*Değişmeden önceki şekli (5615 sayılı Kanunla değişen madde Yürürlük; 04.04.2007) Muhtasar beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve tevkifat konuları itibarıyla ayrı ayrı beyanname verme mecburiyeti getirmeye

Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Muhtasar Beyanname Verilmeyecek Haller

Madde 100

Genel bütçeye dahil idare ve müesseseler yaptıkları vergi tevkifatı için beyanname vermezler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Özel Haller ve Münferit Beyanname**

Münferit Beyannamenin Verilmesi

Madde 101

(2361 sayılı Kanunun 68'inci maddesiyle değişen madde) (4369 sayılı Kanunun 49 uncu maddesiyle değişen fıkra Yürürlük; 1.1.1999)

Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar:

1. Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını, gayrimenkulün bulunduğu,
2. Menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan diğer kazanç ve iratlarını, mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,
3. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratlarını işletmenin bulunduğu,
4. Arızı olarak ticari işlemlerin yapılmasından veya bu nitelikteki işlemlere tavassuttan elde edilen diğer kazanç ve iratlarla, arızı olarak serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançlar ve dar mükellefiyete tabi olanların 45' inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar, faaliyetin yapıldığı veya yolcu veya yükün taşıta alındığı,
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri diğer kazanç ve iratlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil), ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri diğer kazanç ve iratları, vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ve diğer her türlü kazanç ve irada ilişkin ödemenin Türkiye'de yapıldığı,
6. Diğer hallerde Maliye Bakanlığı'nca belirlenen,

Yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar. (*)

Bu kazanç ve iratlardan serbest meslek faaliyetlerine ilişkin olanların beyannamelerinin bu faaliyetlerin sona erdiği **(4369 sayılı Kanunun 81/C-9 uncu maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** bu kazanç dışındaki diğer kazanç ve iratlarla ilgili(**) beyannamelerin ise bu kazanç ve iratların iktisap olunduğu tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili vergi dairesine verilmesi mecburidir.

Geliri telif ve patent haklarının satışından ibaret olan ve tamamı üzerinden tevkif suretiyle gelir vergisi ödemiş bulunan dar mükellefiyete tabi kimselerin bu gelirleri için münferit beyanname vermeleri ihtiyaridir.

(*) (Değişmeden önceki şekli) Dar mükellefiyete tabi mükelleflerden yıllık beyanname vermeye mecbur olmayanlar:

1. Mükerrer 80'inci maddenin 1 numaralı bendi ile 82'nci maddenin 3 numaralı bendinde sayılan kazançlarını; gayrimenkulün bulunduğu,
  2. Mükerrer 80'inci maddenin 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde sayılan kazançların; mal ve hakların Türkiye'de elden çıkarıldığı,
  3. Mükerrer 80'inci maddenin 5 ve 6 numaralı bentlerinde sayılan kazançlarla ticari veya zirai bir işletmenin faaliyetinin durdurulması veya terkedilmesi karşılığında elde ettikleri hasılatları; işletmenin bulunduğu;
  4. 82'nci maddenin 1, 4 ve 6 numaralı bentlerinde sayılan kazançlarla serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terkedilmesi karşılığında elde edilen hasılatları ve vergisi tevkif suretiyle alınmamış serbest meslek kazançlarını; faaliyetin ifa edildiği veya yolcu veya yükün taşıta alındığı;
  5. 82'nci maddenin 5 numaralı bendinde sayılan kazançlarla ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi veya ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde ettikleri hasılatları ve vergisi tevkif suretiyle alınmamış menkul sermaye iratlarını ödememenin Türkiye'de yapıldığı; Yerin vergi dairesine münferit beyanname ile bildirmeye mecburdurlar.
- (**) (Değişmeden önceki şekli) diğer kazanç ve iratlarla ilgili

Münferit Beyannamenin Muhteviyatı

Madde 102

Münferit beyannamede aşağıda yazılı malumatın gösterilmesi lazımdır:

1. (2361 sayılı Kanunun 69'uncu maddesiyle değişen bent) Mükellefin adı ve soyadı, varsa unvanı ile adresi ve bağlı bulunduğu vergi dairesi ile mükellef hesap numarası;
2. Beyanname mükellef adına Türkiye'de başka bir kimse tarafından verilmişse, beyannameyi verenin adı ve soyadı, varsa ünvanı ile adresi;
3. Muamelenin yapıldığı tarih veya tarihler;
4. Elde edilen kazançların nev'i;
5. Elde edilen kazançların tutarı.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Verginin Nispeti

Esas Tarife

Madde 103

(305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL'ye kadar	% 15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	% 20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	% 27

98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası % 35

oranında vergilendirilir.(1)

(302 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2018 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

14.800 TL'ye kadar % 15

34.000 TL'nin 14.800 TL'si için 2.220 TL, fazlası % 20

80.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL, (ücret gelirlerinde 120.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL), fazlası % 27

80.000 TL'den fazlasının 80.000 TL'si için 18.480 TL, (ücret gelirlerinde 120.000 TL'den fazlasının 120.000 TL'si için 29.280 TL), fazlası % 35

oranında vergilendirilir.(2)

(2) (296 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2017 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

13.000 TL'ye kadar % 15

30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası % 20

70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası % 27

70.000 TL'den fazlasının 70.000 TL'si için 16.150 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.950 TL), fazlası % 35

oranında vergilendirilir.(3)

(3)(290 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2016 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

12.600 TL'ye kadar % 15

30.000 TL'nin 12.600 TL'si için 1.890 TL, fazlası % 20

69.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL), fazlası % 27

69.000 TL'den fazlasının 69.000 TL'si için 15.900 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.970 TL), fazlası % 35

oranında vergilendirilir.(4)

(4)(287 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2015 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

12.000 TL'ye kadar	% 15
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	% 20
66.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL, (ücret gelirlerinde 106.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL), fazlası	% 27
66.000 TL'den fazlasının 66.000 TL'si için 15.190 TL, (ücret gelirlerinde 106.000 TL'den fazlasının 106.000 TL'si için 25.990 TL), fazlası	% 35

oranında vergilendirilir.

(4) (285 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2014 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.) Gelir vergisine tabi gelirler;

11.000 TL'ye kadar	% 15
27.000 TL'nin 11.000 TL'si için 1.650 TL, fazlası	% 20
60.000 TL'nin 27.000 TL'si için 4.850 TL, (ücret gelirlerinde 97.000 TL'nin 27.000 TL'si için 4.850 TL), fazlası	% 27
60.000 TL'den fazlasının 60.000 TL'si için 13.760 TL, (ücret gelirlerinde 97.000 TL'den fazlasının 97.000 TL'si için 23.750 TL), fazlası	% 35

oranında vergilendirilir.(*)

Verginin Hesaplanması
Madde 104

(2361 sayılı Kanununun 71'inci maddesiyle değişen madde) Yıllık Gelir Vergisi, vergiye tabi gelirlerin yıllık toplamından 31'inci maddedeki indirimler düşüldükten sonra 103'üncü maddedeki nispetler uygulanmak suretiyle hesaplanır.

Ücretlerin vergilendirilmesinde aylık vergi; yıllık vergi 12'ye bölünmek, gündelik vergi aylık vergi 30'a bölünme suretiyle hesaplanır.

(5281 sayılı Kanununun 44/4-b maddesiyle yürürlükten kaldırılan fıkra. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük 31.12.2004)(*)

(*) (Kaldırılmadan önceki şekli)Verginin hesaplanmasında matrahın ve verginin Yeni Türk Lirası kesirleri nazara alınmaz.

Vergi Tevkifatı Nispetleri
Madde 105

(3239 sayılı Kanununun 138/c maddesiyle kaldırılmıştır.)

ALTINCI BÖLÜM
Tarh Muamelesi

Tarh Yeri
Madde 106

Gelir Vergisi, mükellefin ikametgahının bulunduğu mahal vergi dairesince tarh edilir. Şu kadar ki;

1. İşyeri ve ikametgahı ayrı vergi daireleri bölgesinde bulunan mükelleflerin vergileri, Maliye Bakanlığı'nca uygun görüldüğü takdirde ve mükellefe de evvelden bildirmek kaydıyla işyerinin bulunduğu;

2. **(4369 sayılı Kanununun 81/C-17'nci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** Diğer(*) ücretlerle, gezici olarak çalışanların ticaret ve serbest meslek kazançlarının vergileri, bu ücret ve kazanç sahiplerinin ikametgahlarının bulunduğu yerin vergi dairesince tarh edilmemişse, faaliyetlerini icra ettikleri;

3. Dar mükellefiyete tabi olanların vergileri, beyannamelerini vermeye mecbur oldukları;

Yerin vergi dairesince tarh olunur.

(*) 2. (Değişmeden önceki ibare) Götürü usulde tespit edilen

Tarhiyatın Muhatabı
Madde 107

Gelir Vergisi bu vergiyle mükellef olan gerçek kişiler namına tarh edilir. Şu kadar ki;

1. Küçüklerle kısıtlılarda, bunların nam ve hesabına kanuni temsilcileri;
2. **(4369 sayılı Kanununun 82/3-g maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 29.7.1998)(*)**
3. Verginin tevkif suretiyle alınması halinde, mükellef hesabına tevkifat yapmaya mecbur olanlar;
4. **(1137 sayılı Kanununun 5'inci maddesiyle değişen bent)** Dar mükellefiyette, mükellefin Türkiye' de daimi temsilcisi mevcutsa mükellef hesabına daimi temsilci (Türkiye'de birden fazla daimi temsilcinin mevcudiyetinde, mükellefin tayin edeceği, tarhiyat tarihine kadar böyle bir tayin yapılmamışsa, temsilcilerden herhangi birisi), daimi temsilci mevcut değilse, kazanç ve iratları yabancı kişiye sağlayanlar;

Tarhiyatta muhatap tutulurlar.

(*)2. (Kaldırılmadan önceki şekli) Aile reisi beyanlarında gelir sahibi eş ve çocuklar hesabına aile reisi;

Vergilendirme Dönemi

Madde 108

(2361 sayılı Kanununun 73'üncü maddesiyle değişen madde) Gelir Vergisi'nde vergilendirme dönemi, geçim takvim yılıdır. Şu kadar ki:

1. Mükellefiyetin takvim yılı içinde kalkması halinde, vergilendirme dönemi, takvim yılı başından mükellefiyetin kalkması tarihine kadar geçen süreye inhisar eder;
  2. **(4369 sayılı Kanununun 82/3-h maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(*)**
  3. **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15'inci maddeleriyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Diğer ücretler vergilendirme dönemi, hizmetin ifa olduğu takvim yılıdır.**(**)**
  4. Tevkif yoluyla ödenen vergilerde, istihkak sahipleri ayrıca yıllık beyanname vermeye mecbur değilse tevkifatı ilgili bulunduğu dönemler vergilendirme dönemi sayılır ve kesilen veya kesilmesi icabeden vergiler yıllık vergini yerine geçer;
  5. Münferit beyanname ile bildirilmesi gereken gelirlerin vergilendirilmesinde, vergilendirme dönemi yerine geliri iktisap tarihi esas tutulur
- (*) 2. (Kaldırılmadan önceki şekli)** Götürü usulde tespit olunan ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında vergilendirme dönemi, faaliyetin icra olduğu takvim yılıdır;*
- (**) 3. (Değişmeden önceki şekli)** Götürü usulde tespit olunan ücretlerde vergilendirme dönemi, hizmetin ifa olduğu bütçe yılıdır. Götürü ücretlerini yıllık beyannameye ithal mecburiyetinde olanlar mezkur ücretlerini, bütçe yılının bittiği takvim yılının geliri meyanında bildirirler;

Tarih Zamanı

Madde 109

(2361 sayılı Kanununun 74'üncü maddesiyle değişen madde) Gelir Vergisi:

1. Beyanname verilmesi icabeden hallerde, beyannamenin verildiği günde, beyanname posta ile gönderilmişse vergiyi tarh edecek daireye geldiği tarihi takibeden yedi gün içinde;
2. **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15-17'nci maddeleriyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1999)** Diğer(*)ücretlerde hizmetin ifa olduğu **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15'inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük 01.01.1999)** takvim yılının(**) ikinci ayında, **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15'inci maddesiyle değişen ibare**

Yürürlük; 01.01.1999) takvim yılı(***)içinde işe başlanması halinde, işe başlama tarihinden itibaren bir ay içinde

3. (4369 sayılı Kanununun 82/3-i maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(****)

Tarh edilir.

(4369 sayılı Kanununun 81/C-10 uncu maddeleriyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) 2 numaralı bentte yazılı diğer ücret(*****)sahiplerinden bu bentlerde belirtilen tarh zamanlarının hitamından evvel memleketi terk edenlerin vergileri, memleketi terke tekaddüm eden 15 gün içinde tarh olunur.

(4369 sayılı Kanununun 81/C-10 uncu maddeleriyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) 2 numaralı bentte yazılı diğer ücret(*****)sahipleri, tarh zamanlarında, vergi karnelerini bağlı oldukları vergi dairelerine ibraz ederek vergilerini tarh ettirmeye mecburdurlar.

(*)(Değişmeden önceki şekli) Götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançlarında, faaliyetin icra olunduğu takvim yılının Nisan ayında, takvim yılı içinde işe başlanması halinde, işe başlama tarihinden itibaren bir ay içinde
(*****) (Değişmeden önceki şekli) 2 ve 3 numaralı bentlerde yazılı kazanç ve ücret

Vergilendirme Dönemi İçinde İşe Başlayan Diğer Ücret Sahiplerinin Vergi Matrahı ve Vergileri **Madde 110**

(202 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle değişen madde)

1. (4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değiştirilen ibare Yürürlük; 1.1.1999) Takvim yılı (*) içinde işe başlıyan **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değiştirilen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** Diğer ücret(**) sahiplerinin vergi matrahı, yıllık **(4369 sayılı Kanununun 81/C-11 maddesiyle değiştirilen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** diğer ücret matrahından(***) , işe başlama ayı hariç tutulmak suretiyle, o yılın sonuna kadar aylara isabet eden miktardır.

(4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) Takvim yılının(****) birinci yarısı içinde işini bırakan **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** diğer ücret(*****) sahiplerinden, keyfiyeti takvim yılının ikinci yarısı girmeden haber verenlerin ikinci taksite isabet eden vergileri terkin olunur.

2. (4369 sayılı Kanununun 82/3-k maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1999)(*****)

(*) (İbarenin değişmeden önceki şekli) Bütçe yılının
(**) (İbarenin değişmeden önceki şekli) Götürü ücret matrahtan
(***) (İbarenin değişmeden önceki şekli) Götürü matrahtan
(****) (Değişmeden önceki şekli) Bütçe yılının
(*****) (Değişmeden önceki şekli) Götürü ücret matrahtan
(*****) (Kaldırılmadan önceki şekli) Takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan götürü ticaret ve serbest meslek kazancı sahiplerinin vergi matrahı, yıllık götürü matrahtan işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılmak suretiyle, çalışılan aylara isabet eden miktardır.

YEDİNCİ BÖLÜM
Ortalama Kar Haddi, Asgari Gayri Safi Hasılat ve
Gider Esaslarına Göre Gelir Tayini

Ortalama Kar Haddi ve Asgari Gayrisafi Hasılat Esası
Madde 111

(4108 sayılı Kanununun 39'uncu maddesiyle madde kaldırılmıştır. Yürürlük; 1.1.1996)(*)
(*) Madde 111 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) (2772 sayılı Kanununun 14'üncü maddesiyle değişen şekli) Kısmen veya tamamen perakende satış yapan ticaret erbabı ile imalatçıların gösterdikleri gayrisafi kazançlar, Vergi Usul Kanununa göre tespit olunan ortalama kar hadlerinin perakende satılan emtianın maliyet bedeline uygulanması suretiyle bulunacak miktarlara göre düşük olduğu takdirde, beyan edilen gayrisafi kazançlar yerine, bu suretle bulunan miktarlar ikmalen vergi tarhına esas alınır. Perakende satıştan maksat; satışı yapılan madde veya malzemenin aynen veya işlendikten sonra satışını yapan kimseler dışındakilere satılmasıdır. Otel, motel, tatilköyü, pansiyon, bar, pavyon, dansing, gazino, lokanta, kahvehane, kırbahçesi, plaj, hamam, kuaför salonu, erkek berberi, güzellik salonları, tamirhaneler ve emsali hizmet işletmeleri sahiplerinin ve her nevi taşıma işiyle uğraşanların gösterdikleri gayrisafi hasılat, inceleme elemanlarınca yıl içinde yapılan tespitler esas alınarak hesaplanacak asgari gayrisafi hasılatı göre düşük olduğu takdirde, beyan olunan gayrisafi hasılat yerine, bu suretle tespit edilecek asgari gayrisafi hasılat vergi tarhına esas tutulur. Şu kadar ki, bu suretle bulunacak safi kazanç, mükelleflerce tevsik edilen mutad giderler toplamının % 20'sinden düşük olduğu takdirde, vergi tarhına esas alınacak miktar, bu giderler toplamının % 20'sidir. Bu maddeye göre tarhiyat yapılabilmesi için tespit olunacak farkın **(3946 sayılı Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Geçerlilik; 31.12.1993)** üçyüzbin lirayı **(94/6300 sayılı B.K.K. ile 1.000.000 Geçerlilik; 1.1.1995)** lirayı aşması ve tespit edilen bu farklılık nedeniyle mükelleften izahat talep edilmesine rağmen, mükellefin süresi içinde izahat vermemiş olması veya verdiği izahatın yeterli görülmemesi şarttır.

Talih Oyunları Salonlarından Elde Edilen Kazançlarda Asgari Vergi
Mükerrer Madde 111

(4108 Sayılı Kanununun 24'üncü maddesiyle eklenen Mükerrer madde Yürürlük; 1.7.1995) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na göre talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri; cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, talih oyunları salonlarında bulundurdıkları ilk 6 oyun masasının her biri için **(4369 sayılı Kanununun 53. maddesiyle değiştirilen Mükerrer 123 üncü maddenin 1 inci bendine göre 01.01.1999 tarihinden itibaren uygulanmak üzere belirlenen tutarlar)** (*) aylık 800.000.000 lira, sonra gelen her oyun masası için ise 600.000.000 lira ve ilk 60 oyun makinesinin her biri için 80.000.000 lira, sonra gelen her oyun makinesi için ise 60.000.0000 lira asgari vergi öderler(**)

Yukarıda yer alan tutarlar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre o yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranı ile çarpılmak suretiyle yeniden tespit edilir ve izleyen yılda bu tutarlar esas alınır. **(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)** Cumhurbaşkanı(***) bu tutarları 10 katına kadar artırmaya yetkilidir. Bu yetki, talih oyunlarının salonlarının bulunduğu turizm bölge, alan ve merkezleri itibariyle farklı miktarlar tespit edilmek suretiyle de kullanılabilir.

Aylık dönemler itibariyle hesaplanan bu vergi, müteakip ayın 20'nci günü akşamına kadar gelir vergisi bakımından bağlı bulunulan vergi dairesine bir beyanname ile beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Bir önceki yıl içinde tahakkuk eden bu vergiler, yıllık beyanname üzerinden bu faaliyete ilişkin olarak hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir, mahsup edilemeyen vergiler ise red ve iade edilmez.

Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazanca isabet eden kısmının; bu madde gereğince ödenen asgari vergi kadarki kısmı terkin edilir. Geçici verginin talih oyunları salonlarından elde edilen kazanca isabet eden kısmı, talih oyunları salonlarından sağlanan hâsılâtın toplam hâsılât içindeki payına göre hesaplanır.

Yapılan incelemeler sonucunda bu madde gereğince ödenmesi gereken, geçmiş dönemlere ait asgari verginin eksik beyan edildiğinin tespit edilmesi halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen asgari vergi tarh edilir ve tarh edilen bu vergiye ceza ve gecikme faizi tatbik edilir. Yıllık beyanname verme süresi geçtikten sonra bu tarhiyat, yıllık beyanname beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanan vergiyi aşan vergi farkı için yapılır. Bir önceki dönemde ödenmesi gereken verginin yıllık beyanname mahsup edilen tutarı için ise ceza ve mahsup tarihine kadar gecikme faizi aranır.

Talih oyunları salonları işletmeciliği faaliyetinde bulunan kurumlar vergisi mükellefleri de cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde asgari vergi öderler.

Bu uygulamanın usul ve esasları Maliye Bakanlığı'nca tayin ve tespit olunur.

(*)(**Değişmeden önceki şekli**) 4108 sayılı Kanunla belirlenen tutarlar sırasıyla 100.000.000, 75.000.000, 10.000.000 ve 7.500.000 liradır.(x)

(x) 97/10351 sayılı B.K.K ile 1998 yılı için belirlenen tutarlar sırasıyla 800.000.000, 600.000.000, 80.000.000 ve 60.000.000 liradır. Önceki hadler için 95/7593 ve 96/8955 sayılı B.K.K.'larına bakınız.

(**) Bu madenin fiilen uygulama imkanı olmamasına rağmen 2000 yılı için yukarıdaki tutarların 1999 yılı yeniden değerlendirme oranı olan %52,1 oranında arttırılarak dikkate alınması gerekmektedir.

(***) **Değişmeden önceki şekli:** Bakanlar Kurulu

Asgari Zirai Kazanç Esası

Madde 112

(4369 sayılı Kanununun 82/3-n maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük; 29.7.1998)(*

Asgari zirai kazanç esas

(*) Madde 112 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) (2361 sayılı Kanununun 76'ncı maddesiyle değişen madde) Zirai

kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit edenlerin beyan ettikleri hasılat ve giderler il

götürü gider usulüne göre tespit edenlerin beyan ettikleri hasılat, Vergi Usul Kanunu uyarınca yapılan ekim ve sayım

beyanları (Bu konuda idarece bir inceleme yapılmışsa ayrıca bu inceleme sonuçları) dikkate alınarak, aynı kanun

sözü edilen zirai kazanç ölçüleri esas tutulmak suretiyle hesaplanacak hasılat veya giderlere göre (3946 sayılı

Kanununun 26'ncı maddesiyle belirlenen miktar Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik

31.12.1993) 300.000(x) liradan (G.T. 200 3.400.000, Geçerlilik; 1.1.1996) fazla bir farklılık gösterdiği ve b

farklılık mükellef tarafından haklı sebeplerle izah edilemediği takdirde, bu hasılat ve giderler yerine vergi incelemes

sırasında zirai kazanç ölçülerine göre tespit edilen hasılat ve giderler ikmalen vergi tarhına esas alınır.

Birinci fıkra uyarınca yapılacak tarhiyatta, hasılatın elde edildiği yıl için tespit edilmiş zirai kazanç ölçüleri esa

alınır.

Asgari Zirai Vergi

Mükerrer Madde 112

(4369 sayılı Kanununun 82/3-n maddesiyle kaldırılmıştır. Geçerlilik; 1.1.1998 Yürürlük: 29.7.1998)(*

Asgarî ziraî vergi

(*) Mükerrer Madde 112 _ (Kaldırılmadan önceki şekli) ((3239 sayılı Kanununun 67'nci maddesiyle değişen madde) Çiftçilerin bu Kanununun 94'üncü maddesine göre zirai mahsullerinin satış hasılatı üzerinden tevkif yoluyla

ödedikleri vergi, asgari ziraî vergi addolunur

Ortaklıklarda tevkif suretiyle alınan vergi, ortaklara hisseleri nispetinde paylaşılır.

Hasılat esaslı kazanç tespiti

Madde 113

(7186 sayılı kanununun 1 inci maddesiyle değişen madde; Yürürlük: 19.07.2019) Şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden mükelleflerin talep etmeleri hâlinde söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının (25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler için hesapladıkları katma değer vergisi dâhil tutarın) %10'u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır. Vergiye tabi kazancın bu suretle tespitinde ilgili faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmaz ve bu kazançta herhangi bir indirim veya istisna uygulanmaz.

Kazançları birinci fıkra kapsamında tespit edilenlerin;

- a) Bu faaliyetlerine ilişkin gider veya maliyetleri, vergiye tabi diğer kazanç veya iratlarının tespitinde dikkate alınmaz.
- b) Bu kazançları dışındaki beyana tabi diğer kazanç veya iratları hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.
- c) İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkmaları mümkün değildir.

4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 353 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümleri uyarınca bir takvim yılı içinde iki kez ceza kesilen mükellefler, cezanın kesildiği ve takip eden iki takvim yılına ait kazançları için bu madde hükümlerinden yararlanamaz.

Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan oranı iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, kanuni oranına getirmeye; Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Servet Beyanı

Beyanda Bulunacaklar

Madde 114

(2995 sayılı Kanununun 4'üncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

Beyan Esası

Madde 115

(2995 sayılı Kanununun 4'üncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

Beyanın Şekli ve Muhtevası
Madde 116

(2995 sayılı Kanununun 4'üncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

DOKUZUNCU BÖLÜM
Hayat Standardı Esası

Hayat Standardı Esası
Mükerrer Madde 116

(4369 sayılı Kanununun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (o) bendi ile kaldırılmıştır.
Yürürlük; 1.1.1999)(*)

Hayat standardı esası:

(*) Mükerrer Madde 116 _ **(Kaldırılmadan önceki şekli)** (2772 sayılı Kanununun 15'inci maddesiyle **eklenen madde**) Gerçek usulde Gelir Vergisine tabi ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin beyan ettikleri gelir (Zarar beyan edilmesi hali dahil); **(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle artırılan hadler.)** 800.000 liraya (Zirai kazanç sahipleri ile ikinci sınıf tacirler için 450.000 liraya) aşağıda belirtilen hayat standardı göstergelerine göre belirtilen ilavelerin yapılmasından sonra bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu şekilde tespit olunan tutardan 31'inci maddedeki indirimler yapıldıktan sonra kalan miktar vergi tarhına esas alınır. **(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle eklenen hüküm)** Şu kadar ki; ticari, zirai ve meslekî kazanç sahiplerinin bu faaliyetleri dolayısıyla hayat standardı esasına göre vergi tarhına esas alınacak geliri, yukarıda yazılı tutarlardan aşağı olamaz. **(*) (*)Hayat standardı göstergeleri ilave edilecek tutar**(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle **artırılan tutarlar.**)1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda

(*)Hayat standardı göstergeleri İlave edilecek tutar

(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle artırılan tutarlar.)

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (İşletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);

a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	120.000 Lira
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 1900 cc'ye kadar olanlarda	180.000 Lira
c) Silindir hacmi 1901 (dahil) cc'den fazla olanlarda	360.000 Lira

2. Mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler tarafından bizzat kullanılan birden fazla binalardan (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil);

a) Mülkiyeti yukarıda sayılan kişilere ait olanların her biri için	Yıllık emsal kira bedelinin yarısı
b) Kiralanmış olanlardan (tatil amacı ile gidilen otel,	120.000 Lira

motel ve benzeri dahil) her biri için

3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (İşletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir;

- a) Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için 1.200.000 Lira
- b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için 240.000 Lira

4. özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;

- a) Şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için 240.000 Lira
- b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için 1.200.000 Lira

5. Yarış atı yetiştirenlerde her bir yarış atı için (taylar dahil) 240.000 Lira

6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için, 360.000 Lira

(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle değişen fıkra) Yukarıda yer alan tutarlar asgarî hadlerdi. Bu tutarların on katı ise, uygulanacak azamî hadleri teşkil eder.

(3239 sayılı Kanununun 68'inci maddesiyle değişen fıkra) Bakanlar Kurulu, bu maddede belirtilen tutarları, azamî hadleri aşmamak şartıyla, herbirini ayrı ayrı veya topluca her yıl artırmaya yetkilidir. Bu yetki kazanç ve faaliyet konuları itibarıyla kullanılabilir.

Yıl içinde işe başlayan veya işi bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler gözönünde tutulur.

Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan gösterge tutarları gözönüne alınarak topluca uygulanır.

Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekamül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

(3505 sayılı Kanununun 34/b maddesiyle fıkra kaldırılmıştır.)

88'inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu ile 89'uncu maddeye göre yapılacak indirimler yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

(2995 sayılı Kanununun 2'nci maddesiyle değişen fıkra) Vergi incelemeleri ile tespit edilen matrah farkları üzerinden veya 111, 112, mükerrer 112'nci maddelere göre yapılacak tarhiyat, tarhiyatta konu olacak farkların bu maddeye göre hesaplanan geliri veya bu gelire isabet eden vergiyi aşan kısmına inhisar eder.

BEŞİNCİ KISIM
Verginin Ödenmesi
BİRİNCİ BÖLÜM
Taksitler

Yıllık Beyana Tabi Gelirler Üzerinden Tahakkuk Eden Vergilerde Ödeme(*)
Madde 117

(4842 sayılı Kanununun 14'üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 01.01.2004) 1. Şubat ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Şubat ve Haziran aylarında;

2. Mart ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Mart ve Temmuz aylarında;

Olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.

Maliye Bakanlığı, gelirlerinin büyük bir kısmı ziraî kazançtan oluşan mükellefler hakkında gerekli görülen hallerde, iki taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre, özel ödeme zamanları tayin edebilir. (**)

(*) (Değişmeden önceki başlık) Yıllık beyana tabi gelirlerle götürü tespit olunan ticari ve mesleki kazançlar üzerinden tahakkuk eden vergilerde ödeme

(**) (4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki madde) (4369 sayılı Kanununun 51'inci maddesiyle değiştirilen fıkra Yürürlük; 29.7.1998)

1. Ocak ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Ocak, Nisan, Temmuz aylarında;

2. Şubat ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Şubat, Mayıs, Ağustos aylarında;

3. Mart ayı içerisinde verilmesi gereken beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi Mart, Haziran, Eylül aylarında;

Olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. **(1)**

Maliye Bakanlığı, gelirlerin büyük bir kısmını zirai kazanç teşkil eden mükellefler hakkında lüzum görülen hallerde, üç taksitten fazla olmamak üzere, belli üretim bölgeleri ve ziraat ürünlerine göre, özel ödeme zamanları tayin edebilir.

(1) (Fıkranın değişmeden önceki şekli) (2361 sayılı Kanununun 82'nci maddesiyle değişen madde) (2772 sayılı Kanununun 16'ncı maddesiyle değişen fıkra) Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi, Mart, Haziran ve Eylül aylarında; götürü usulde tespit edilen ticari kazançlar ile serbest meslek kazançları üzerinden tahakkuk ettirilen Gelir Vergisi ise Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ancak, kazançları götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazanç sahiplerinden takvim yılı içinde işe başlayanlar, o yıla ait Gelir Vergisini bir sonraki yılın Gelir Vergisi taksitleriyle birlikte ve üç eşit taksitte ödeyebilirler.

Beyan Esasına Tabi Mükelleflerde Peşin Ödeme

Mükerrer Madde 117

(2772 sayılı Kanununun 20/2'nci maddesiyle kaldırılmıştır.)

Diğer (*) Ücretler Üzerinden Tahakkuk Eden Vergilerde Ödeme

Madde 118

(202 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesiyle değişen madde) (4369 sayılı Kanununun 81/C-17'inci maddeleriyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.999) Diğer ücretlerin vergisi: (**)

1. Öteden beri işe devam edenlerde, yıllık verginin yarısı takvim yılının ikinci, diğer yarısı sekizinci ayında;

2. **(4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999)** Takvim yılının (***) birinci yarısı içinde işe başlayanlarda, yıllık verginin yarısı verginin karneye yazıldığı ayda; diğer yarısı takvim yılının sekizinci ayında;

3. (4369 sayılı Kanununun 81/C-15 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) Takvim yılının (****) ikinci yarısı içinde işe başlayanlarda, verginin karneye yazıldığı ayda;

Ödenir.

(*) (Değişmeden önceki ibare) Götürü usulde tespit edilen vergi
(**) (Değişmeden önceki ibare) Götürü usulde tespit edilen ücretlerin vergisi
(***) (Değişmeden önceki ibare) Bütçe yılının
(****) (Değişmeden önceki ibare) Bütçe yılının

Vergi Tevkifatının Yatırılması

Madde 119

(4108 sayılı Kanununun 25'inci maddesiyle değişen madde Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) 94'üncü madde gereğince yapılan vergi tevkifatı, vergi kesenler tarafından (5035 Sayılı Kanununun 48/4-f maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik:01.01.2004; Yürürlük:02.01.2004) beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı gün akşamına kadar(*) bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır.(4842 sayılı Kanununun 37/1-g maddesiyle cümlü yürürlükten kaldırılmıştır Yürürlük; 01.01.2004)(**)(***)

(5838 sayılı Kanunla eklenen madde Yürürlük; 01.03.2009) "Maliye Bakanlığı, 94 üncü maddeye göre tevkifat yapacaklardan on ve daha az hizmet erbabı çalıştıranlar ile hizmet erbabı çalıştırmayanlara ilişkin olarak beyanname verme süresinden itibaren üç ayı geçmeyecek şekilde, ödeme zamanı belirlemeye yetkilidir."

(*) (5035 Sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) beyanname verecekleri süre içinde
(**)(4842 sayılı Kanununla yürürlükten kaldırılan cümle)Ancak, 94'üncü maddenin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinin (b) alt bendinde yazılı menkul sermaye iratlarının dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı; bir beyanname verme süresinde, diğerleri kurumlar vergisinin ikinci ve üçüncü taksitlerinin ödeme süreleri içinde olmak üzere üç eşit taksitte ödenir
(***) (2772 sayılı Kanununun 17. maddesi ile değişen şekli) Madde119-94 ve 96. maddeler gereğince yapılan vergi tevkifatı vergi kesenler tarafından beyanname verecekleri süre içerisinde bağlı buldukları vergi dairesine yatırılır. Ancak 94.maddesinin 8 numaralı bendinden yazılı kazanç ve iratların dağıtılmaması halinde yapılacak vergi tevkifatı; biri beyanname verme süresinde, diğerleri Kurumlar vergisinin 2. ve 3. taksitleri ile birlikte olmak üzere üç eşit taksitte ödenir.

Münferit Beyanname İle Bildirilen Kazançların Vergisi

Madde 120

Münferit beyanname ile bildirilen kazançların vergisi, beyanname verme süresi içinde vergi dairesine ödenir.

Geçici Vergi

Mükerrer Madde 120

(4369 sayılı Kanununun 52 nci maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) Ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) ile serbest meslek erbabı cari vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, bu Kanunun ticari veya mesleki kazancın tespitine ilişkin hükümlerine göre (indirim ve istisnalar ile Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri de dikkate alınarak) belirlenen ilgili hesap döneminin (4444 sayılı Kanununun 2'nci maddesiyle değiştirilen ibare. Yürürlük; 1.1.2000) altışar aylık(1)(2000/1514 sayılı BKK ile üçer aylık Yürürlük; 01.01.2001)(2) kazançları (42 nci madde kapsamına giren kazançlar ile noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) üzerinden 103 üncü maddede yer alan

tarifenin ilk gelir dilimine uygulanan oranda geçici vergi öderler. Geçici vergi matrahının hesaplanmasında dönem sonu mal mevcutları, kayıtlar üzerinden tespit edilebilir. **(4842 sayılı Kanunun 37/1-h maddesiyle cümle yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük; 24.04.2003)(3)**

(4444 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle eklenen fıkra, Yürürlük; 1.1.2000) (700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanı(13) geçici vergi dönemlerini üç aya indirmeye, **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** geçici verginin beyan süresini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü(11), ödeme süresini ise onyedinci günü akşamı olarak belirlemeye(4) yetkilidir.

Hesaplanan geçici vergi, **(4444 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değiştirilen ibare. Yürürlük; 1.1.2000)** altı aylık(5) **(2000/1514 sayılı BKK ile üç aylık. Yürürlük; 01.01.2001)(6)** **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü günü akşamına kadar(12) bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve onyedinci günü akşamına kadar ödenir.(7) Aynı dönem içinde tevkif edilmiş bulunan gelir vergisi (42 nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) hesaplanan geçici vergiden mahsup edilir.

Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin % 10'u aşan tutarda eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Mahsup süresi geçtikten sonra, kesinleşen geçici vergiler terkin edilir, ancak gecikme faizi ve ceza tahsil edilir.

Bir önceki takvim yılında **(4444 sayılı Kanunun 2'nci maddesiyle değiştirilen ibare. Yürürlük; 1.1.2000)** altışar aylık(8) **(2000/1514 sayılı BKK ile üçer aylık. Yürürlük; 01.01.2001)(9)** dönemler halinde tahakkuk ettirilerek tahsil edilen geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, o yılın sonuna kadar yazılı olarak talep edilmesi halinde mükellefe red ve iade edilir.

işin bırakılması halinde, işin bırakıldığı dönemi izleyen dönemlerde geçici vergi ödenmez.

Geçici vergi uygulamasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığı'nca tespit edilir.(10)

(1) (4444 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) üçer aylık

(2) 2000/239 sayılı B.K.K. ile 31.12.2000 tarihine kadar uygulanmak üzere üçer aylık

(3) (Kaldırılmadan önceki şekli) Geçici vergi matrahının hesabında, yıllık beyanname kazancın yetersiz olması nedeniyle indirilemeyen tutar hariç, harcama yapılmadıkça yatırım indirimi uygulanmaz.

(4)(Değişmeden önceki şekli)geçici verginin beyan ve ödeme sürelerini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın onbeşinci günü akşamı olarak belirlemeye

(5)(4444 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) üç aylık

(6)2000/239 sayılı B.K.K. ile 31.12.2000 tarihine kadar uygulanmak üzere üç aylık

(7)(Değişmeden önceki şekli) dönemi izleyen ikinci ayın 15 inci günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

(8)(4444 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) üçer aylık

(9)2000/239 sayılı B.K.K. ile 31.12.2000 tarihine kadar uygulanmak üzere üçer aylık

(10)(Değişmeden önceki şekli) Mükerrer Madde 120 _ **(3505 sayılı Kanunun 15'inci maddesiyle eklenen madde)** Gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, carî vergilendirme döneminin gelir vergisine mahsup edilmek üzere, geçici vergi öderler.

Geçici vergi tutarı, içinde bulunulan yılda verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazançta (Bu Kanununun 42 nci maddesi kapsamına giren kazançları elde edenlerin ve noterlik görevini ifa ile mükellef olanların bu işlerden sağladıkları kazançlar hariç) isabet eden kısmının % 50'sidir. **(93/5143 sayılı B.K.K. ile % 50 Yürürlük : 31.12.1993 Geçerlilik; 1.3.1994)** Bu oranı, % 100'e kadar artırmaya veya % 25'e kadar indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Geçici vergi, yıllık gelir vergisi beyanamesi ile beyan edilir ve yıllık gelir vergisi ile birlikte tarh ve tahakkuk ettirilir. Geçici verginin ilk taksidi yıllık beyannamenin verildiği Mart ayında, diğer taksitleri ise her ayın 20 nci günü akşamına kadar olmak üzere 12 eşit taksitte ödenir.

(3946 sayılı Kanununun 24'üncü maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 1.1.1994) Kurumlar da dahil olmak üzere, mükellefler dilerlerse, ilgili hesap döneminde üçer aylık bilanço ve gelir tablosuna göre hesaplanan kazançlarının % 25'ini geçici vergi olarak öderler. Bu usulde hesaplanan geçici vergi, üçer aylık dönemleri takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar gelir veya kurumlar vergisi bakımından bağlı olunan vergi dairesine beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir. Bu usulü seçen mükellefler hakkında ikinci fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu usulü seçen mükellefler iki yıl geçmeden bu usulden dönemezler.

(3946 sayılı Kanununun 24'üncü maddesiyle eklenen fıkra Yürürlük; 1.1.1994) Yapılan incelemeler sonucunda, geçmiş dönemlere ait geçici verginin eksik beyan edildiğinin tespiti halinde, eksik beyan edilen bu kısım için re'sen veya ikmalen geçici vergi tarh edilir. Ancak, yıllık beyanname verme süresi geçtikten sonra geçici verginin aslı aranmaz, bu vergiye gecikme faizi ve ceza uygulanır.

Bir önceki takvim yılında tahakkuk eden geçici vergi, yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar, içinde bulunulan yıla ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsuplara rağmen kalan geçici vergi tutarı, mükellefin o yıl sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde kendisine red ve iade edilir.

(Fıkra, 1989/42 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edilmiştir.)(x)

'şin bırakılması halinde, işin bırakıldığı ayı takip eden aylara ilişkin geçici vergi taksitleri ödenmez. Geçici verginin yıllık tutarı ile işin bırakıldığı aya kadar (bu ay dahil) olan tutarı arasındaki fark, vergi dairesince terkin edilir.

Cari vergilendirme dönemine ilişkin ödenmemiş geçici verginin; aynı dönemde ticari ve mesleki kazançlar üzerinden tevkif yolu ile ödenen gelir vergisi (42'nci maddede belirtilen kazançlardan yapılan tevkifat hariç) kadarlık kısmı, terkin edilir. Terkin işleminin yapılabilmesi için tevkif yoluyla ödenen verginin belgelendirilmesi şarttır.

Geçici vergiye yapılacak itirazlar, geçici verginin tahsilini durdurmaz.

Geçici vergiye ilişkin usul ve esaslar Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından tespit edilir.

(x) (İptal edilmeden önceki şekli) (Anılan Anayasa Mahkemesi kararı; 6.4.1990 gün ve 20484 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Yeni işe başlayan mükelleflerde, bir önceki yıl gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, 2.fıkrasında yer alan oranla çarpılması suretiyle bulunan tutarın 1/12'si, müteakip yılın Mart ayına kadar olan ay sayısı (işe başlanılan ay hariç) ile çarpılmak suretiyle geçici vergi hesaplanır. Bu tutar, işe başlanılan ayı takip eden ayın 20'sine kadar, vergi dairesine tahakkuk fişi ile tahakkuk ettirilir; ilk taksidi aynı süre içinde, diğer taksitleri ise her ayın 20'nci günü akşamına kadar eşit taksitler halinde ödenir.

(11) **(Değişmeden önceki şekli)** geçici verginin beyan süresini üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın onuncu

(12) **(Değişmeden önceki şekli)** dönemi izleyen ikinci ayın onuncu günü akşamına kadar

(13) **(Değişmeden önceki şekli)** Bakanlar Kurulu

İKİNCİ BÖLÜM Mahsuplar

Vergi Tevkifatının Mahsubu

Madde 121

Yıllık beyannamede gösterilen gelire dahil kazanç ve iratlardan (4369 sayılı Kanunun 81/C-12 maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 1.1.1999) bu kanuna göre kesilmiş(*) bulunan vergiler, beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisi'nden mahsubedilir.

(2361 sayılı Kanunun 84'üncü maddesiyle değişen fıkra) Mahsubu yapılan miktar (4369 sayılı Kanunun 82/3-1 maddesiyle kaldırılan parantez içi hüküm Yürürlük; 1.1.1999)(**) Gelir Vergisi'nden fazla olduğu takdirde aradaki fark vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine red ve iade olunur.

(5035 Sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle eklenen fıkra;Geçerlilik;01.01.2004, Yürürlük:02.01.2004)Maliye Bakanlığı; iadeyi mahsuben veya nakden yaptırmaya, inceleme raporuna, yeminli mali müşavir raporuna veya teminata bağlamaya ve iade için aranılacak belgeleri belirlemeye yetkilidir.

(5035 Sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle eklenen fıkra;Geçerlilik;01.01.2004, Yürürlük:02.01.2004)Bu yetki; kazanç türlerine, iade şekillerine, geliri elde edenin veya ödemeyi yapanın hukuki statüsüne göre ayrı ayrı kullanılabilmesi gibi belli hadler çerçevesinde de kullanılabilir.

(5035 Sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle eklenen fıkra;Geçerlilik;01.01.2004, Yürürlük:02.01.2004)Mahsuben iade işlemi, aranan tüm belgelerin tamamlanması koşuluyla, yıllık gelir vergisi beyannamesinin verildiği tarih itibarıyla yapılır. İkmalen veya resen yapılan tarhiyatlarda mahsup işlemi, mahsup talebine ilişkin dilekçe ve eklerinin eksiksiz olarak vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınarak yapılır. Aranan belgelerin tamamlanması aşamasında yapılan tahsilatlar yönünden düzeltme yapılmaz.

(5615 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen fıkra;Geçerlilik;01.01.2007, Yürürlük:04.04.2007)Kontrol edilen yabancı kurumlara yapılan ödemeler üzerinden 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kesilen vergiler, Türkiye'de yıllık beyannameyle bildirilen kontrol edilen yabancı kurum kârı üzerinden hesaplanacak gelir vergisinden mahsup edilebilir. Mahsup edilecek vergi, kontrol edilen yabancı kurumun bu ödemelerden kaynaklanan kazancına isabet eden gelir vergisinden fazla olamaz.

(*) (Değişmeden önceki ibare) bu Kanuna göre kesilmiş veya götürü usulde tespit edilmiş olan kazanç ve ücretler dolayısıyla ödenmiş

(**) (Kaldırılmadan önceki ibare) (Götürü usulde tespit edilen ticari ve mesleki kazançlar için ödenen vergi ile asgari zirai vergiden doğanlar hariç)

Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimi (*)

Mükerrer Madde 121

(6824 sayılı kanunun 4 üncü maddesiyle başlığıyla birlikte değişen mükerrer madde; Yürürlük: 01.01.2018)Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle gelir vergisi mükellefi olanlar ile kurumlar vergisi mükelleflerinden (finans ve bankacılık sektörlerinde faaliyet gösterenler, sigorta ve reasürans şirketleri ile emeklilik şirketleri ve emeklilik yatırım fonları hariç olmak üzere), bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları taşıyanların yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannameleri üzerinden

hesaplanan verginin %5'i, ödenmesi gereken gelir veya kurumlar vergisinden indirilir. Şu kadar ki hesaplanan indirim tutarı, her hâl ve takdirde 1 milyon (305 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 1/1/2019 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere 1.200.000 TL)Türk lirasından fazla olamaz. İndirilecek tutarın ödenmesi gereken vergiden fazla olması durumunda kalan tutar, yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihi izleyen bir tam yıl içinde mükellefin beyanı üzerine tahakkuk eden diğer vergilerinden mahsup edilebilir. Bu süre içinde mahsup edilemeyen tutarlar red ve iade edilmez. Gelir vergisi mükelleflerinin yararlanacağı indirim tutarı, ticari, zirai veya mesleki faaliyet nedeniyle beyan edilen kazançların toplam gelir vergisi matrahı içerisindeki oranı dikkate alınmak suretiyle hesaplanan gelir vergisi esas alınarak tespit edilir.

Söz konusu indirimden faydalanabilmek için;

1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) ve bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin kanuni süresinde ödenmiş olması (Her bir beyanname itibarıyla (7162 sayılı kanunun 3 üncü maddesiyle değişen ibare; **Yürürlük:30.01.2019**)250 Türk lirasına(***) kadar yapılan eksik ödemeler bu şartın ihlali sayılmaz.) (7162 sayılı kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen cümle; **Yürürlük:30.01.2019**) Vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması halinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.

2. (1) numaralı bentte belirtilen süre içerisinde haklarında beyana tabi vergi türleri itibarıyla ikmalen, re'sen veya idarece yapılmış bir tarhiyat bulunmaması (Yapılan tarhiyatların kesinleşmiş yargı kararlarıyla veya 213 sayılı Vergi Usul Kanununun uzlaşma ya da düzeltme hükümlerine göre tamamen ortadan kaldırılmış olması durumunda bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.),

3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla vergi aslı (vergi cezaları dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,

şarttır.

İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile önceki dört takvim yılında 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 uncu maddesinde sayılan fiilleri işlediği tespit edilenler, bu madde hükümlerinden yararlanamazlar.

Bu madde kapsamında vergi indiriminden yararlanan mükelleflerin, öngörülen şartları taşımadığının sonradan tespiti hâlinde ilgili vergilendirme döneminde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler, vergi ziyaı cezası uygulanmaksızın tarh edilir. Bu hüküm, indirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yılda herhangi bir vergiye ilişkin beyanların gerçek durumu yansıtmadığının indirimden yararlanıldıktan sonra tespiti üzerine yapılan tarhiyatların kesinleşmesi hâlinde de uygulanır ve bu takdirde indirim uygulaması dolayısıyla ödenmeyen vergiler açısından zamanaşımı, yapılan tarhiyatın kesinleştiği tarihi takip eden takvim yılının başından itibaren başlar.

Bu maddede geçen vergi beyannamesi ve vergi ibareleri, Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken vergi beyannameleri ile bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.

Birinci fıkrada yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan tutarın %5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. (700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle

değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanı(**), birinci fıkrada yer alan oranı ve tutarı iki katına kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye, kanuni oran ve tutarına getirmeye; Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. (*)

(*)Değişmeden önceki şekli: Ücretlilerde vergi indirimi

(5615 sayılı Kanununun 31 inci maddesiyle kaldırılmıştır Yürürlük;1/1/2007 tarihinden geçerli olmak üzere 04.04.2007)

(**) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

(***) Değişmeden önceki şekli: 10 Türk lirasına

Diğer (*) Ücret Vergisinin Mahsubu

Madde 122

(4369 sayılı Kanununun 81/C-17'inci maddesiyle değişen şekli, Yürürlük: 1.1.1999) Diğer ücret kapsamındaki vergilendirilen (**) hizmet erbabı muhtasar beyannameye tabi işverenler nezdinde çalışmaya başladıkları takdirde bu tarihten sonraki aylara ait olmak üzere peşin ödemiş oldukları vergiler gerçek ücretleri üzerinden hesaplanan vergilere mahsup edilir ve mahsubu yapılan miktar hizmet erbabının vergi karnesine işveren tarafından kaydolunur.

(*) (Değişmeden önceki başlık) Götürü

(**) (Değişmeden önceki şekli) Ücretleri götürü olarak tespit edilen

Vergi Alacağı'nın Mahsubu ve İadesi

Mükerrer Madde 122

(3239 sayılı Kanununun 138/b maddesiyle kaldırılmıştır.)

Yabancı Memleketlerde Ödenen Vergilerin Mahsubu

Madde 123

Tam mükellefiyete tabi mükelleflerin yabancı memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratlardan mahallinde ödedikleri benzeri vergiler, Türkiye'de tarh edilen Gelir Vergisi'nin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmından indirilir.

Birinci fıkra hükmünce indirilecek miktar Gelir Vergisi'nin yabancı memleketlerde elde edilen kazanç ve iratlardan isabet eden kısmından fazla olduğu takdirde, aradaki fark nazara alınmaz.

Gelir Vergisi'nin yabancı memlekette elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden kısmı, bunların gelire olan nispeti üzerinden hesaplanır.

Birinci fıkrada yazılı vergi indiriminin yapılması için:

1. Yabancı memlekette ödenen vergilerin gelir üzerinden alınan şahsi bir vergi olması;
2. Yabancı memlekette vergi ödendiğinin yetkili makamlardan alınan ve mahallindeki Türk elçilik veya konsoloslukları, yoksa orada Türk menfaatlerini koruyan memleketin aynı mahiyetteki temsilcileri tarafından tasdi edilmiş ve vesikalarla tevsik edilmesi;

Şarttır.

2 numarada yazılı vesikalar taksit zamanına kadar gelmemiş olursa, yabancı memlekette elde edilen kazanç ve iratlara isabet eden vergi kısmı bir yıl süre ile ertelenir.

Aranan vesikalar bu süre zarfında vergi dairesine ibraz edildiği takdirde vergi tenzil edilir; süre geçtikten sonra erteleme hükmü kalkar ve vesikalar ibraz edilse bile nazara alınmaz. Vergi Usul Kanunu'nda yazılı mücbir sebeplerden dolayı vergiye ait hükümler mahfuzdur.

Yabancı memleketlerde ödenen vergilerin ilgili buldukları kazanç ve iratlar mükellef tarafından hangi yıl gelirine ithal edilmişse, bu vergiler de o gelire ait vergiden indirilir.

Bu madde gereğince yapılan vergi indiriminde yabancı para ile ödenen vergilere, bunların ilgili bulunduğu kazanç ve iratlara uygulanan kambiyo rayıcı uygulanır.

(5615 Sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle eklenen fıkra;Geçerlilik;01.01.2007, Yürürlük:04.04.2007) Kontrol edilen yabancı kurumlara ilişkin hükümlerin uygulandığı durumlarda, yurt dışı iştirakin toplam vergi yükünü hesabında esas alınan vergiler, ödenmiş olmaları şartıyla, Türkiye'de vergilendirilecek kontrol edilen yabancı kurum kârları üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilir.

Yetki

Mükerrer Madde 123

(4842 sayılı Kanunun 16'ncı maddesiyle değişen madde Yürürlük; 24.04.2003) 1. Bu Kanunun 21, 23/8, 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1.1.2003 tarihi itibariyle geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmiştir.

2. Bu Kanunun 19, 21, 23/8, 31, 47, 48, mükerrer 80, 82(**6663 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 10.02.2016**) ve 86 ncı maddeleri ile 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendinde(**) yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların % 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. **(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)**Cumhurbaşkanı(***), bu surette tespit edilen had ve tutarları % 50'sine kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin (2) numaralı fıkrası uygulanır. (*)

(*)(4842 sayılı Kanunla değişmeden önceki madde)

(4369 sayılı Kanunun 53'üncü maddesiyle değişen madde Yürürlük; 1.1.1999) 1. Bu kanunun Mükerrer 111 inci maddesinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1/1/1998 tarihi itibariyle geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmiştir.

2. Bu kanunun 21, 23/8, Ek: 2, 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır. Bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların yüzde 5'ini aşmayan kesirler dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen had ve tutarları yarısına kadar artırmaya veya indirmeye yetkilidir.

3. Bu kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesinin gelir dilim tutarları hakkında, bu maddenin 2 numaralı fıkrası uygulanır. Vergi tarifesinin gelir dilimlerine karşılık gelen kanuni vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 5 puana kadar indirmeye veya kanuni hadlerine kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.(1)

(1) Yetki:

Mükerrer Madde 123 _ **(Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle değişen**

madde Yürürlük : 30.12.1993 Geçerlilik; 31.12.1993) 1. Bu Kanunun; 13, 17, 21, 47, 53, 68, Mükerrer 80, 111 ve 112 nci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarlar, 1.1.1993 tarihi itibariyle geçerli olan had ve tutarlarına yükseltilmiştir.

2. Bu Kanunun 13, 17, 21, **(4108 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle eklenen ifade Yürürlük; 2.6.1995)** 23/8, ek 2, 47, 53, 68, mükerrer 80, 82, 86, 87, 111 ve 112 nci maddelerinde yer alan maktu had ve tutarların her birini ayrı ayrı veya topluca 10 katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

3. Bakanlar Kurulu, 47, 86 ve 87 nci maddeler de yazılı hadler hariç olmak üzere, 2'nci fıkrada yazılı yetkilerini kullanmadığı takdirde, her bir takvim yılında uygulanacak maktu had ve tutarlar, önceki yılda uygulanan maktu had ve tutarlara bu yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artış yapılmak suretiyle tespit edilir.

4. **(4108 sayılı Kanunun 26'ncı maddesiyle değişen bent Yürürlük; 2.6.1995)** Bu Kanunun 103'üncü maddesinde yer alan vergi tarifесinin ilk gelir dilimi tutarını 10 katına kadar artırmaya ve tarifенin diğer gelir dilimlerini de ilk dilim tutarının katları şeklinde belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu yetki kullanılmadığı takdirde, tarifенin ilk dilim tutarı hakkında bu maddenin 3 numaralı fıkrası uygulanır ve tarifенin diğer gelir dilimlerinin tutarları ilk dilimin katları şeklinde yeniden düzenlenir. Vergi tarifесinin gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranlarını, her bir dilim için ayrı ayrı veya topluca 10 puana kadar artırmaya veya indirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

5. Bu maddeye göre, maktu had ve tutarların tespitinde 100 000 liraya, 103'üncü maddede yer alan gelir dilimleri tutarlarının tespitinde ise 10 000 000 liraya kadar olan tutarlar nazara alınmaz.

(**)Değişmeden önceki ibare: 86 ve mükerrer 121 inci maddelerinde

(***) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

Son Hükümler

Kaldırılan Hükümler

Madde 124

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile mezkur kanunu değiştiren 5820, 6247, 6582, 6838 ve 6908 sayılı kanunlar 1/1/1961 tarihinden, 2897, 3343, 4750 ve 5818 sayılı kanunlarla 4040, 4226 sayılı kanunların Hayvanlar Vergisini ilgilendiren hükümleri de 1/1/1962 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçmiş Yıllara Ait Vergiler(*)

Geçici Madde 1

a) **(2361 sayılı Kanunun 86'ncı maddesiyle eklenen madde)** 1981 takvim yılından önceki dönemlerde elde edilen kazanç ve iratlar (Götürüler dahil) ile ücretlere(*);

b) 1981 mali yılından önceki dönemlerde elde edilen **(4369 sayılı kanunun 81/C-5 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.01.1999)** diğer ücretlere(**); ait vergiler bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça eski hükümler göre alınır.

(*) Geçmiş yıllara ait vergiler (2361 sayılı Kanunun 86'ncı maddesiyle 193 sayılı Kanunun 10, 202 sayılı Kanunun 10, 484 sayılı Kanunun 4, 113 sayılı Kanunun 2 geçici maddesi kaldırılmıştır)

(**) **(Değişmeden önceki şekli)** Götürü ücretlere

Esnaf Muafliğının Kaybedilmesi

Geçici Madde 2

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 9'uncu maddesinde yer alan esnaf muaflığı şartlarını 1/1/1981 tarihi itibarıyla taşımayanlar, 1981 takvim yılında esnaf muaflığından faydalanamazlar.

Götürülüğün Kaybedilmesi

Geçici Madde 3

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 46, 47 ve 48'inci maddelerinde sayılan götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını 1/1/1981 tarihi itibarıyla taşımayanlar, 1981 takvim yılında götürü usulden faydalanamazlar. Bu mükellefler hakkında Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazancın gerçek usulde tespiti hakkındaki hükümleri uygulanır.

Sakatlık İndirimi

Geçici Madde 4

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 31'inci maddesinde belirtilen sakatlık indirimine ait yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, daha önce Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin bu kanunla değiştirilmeden önceki 1 numaralı bendi hükmüne göre ücretleri vergiden müstesna tutulan mükellefler, Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 31'inci maddesinin hükümlerine göre, 1'inci derece sakat sayılarak bu dereceye ait indirimden faydalanırlar.

Yatırım İndirimi

Geçici Madde 5

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) 1/1/1981 tarihinden önce yapılmış olan yatırım indirimi kapsamına giren yatırım harcamalarına yatırım indirimine ilişkin eski hükümler, bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamalarına ise yatırım indirimine ilişkin yeni hükümler uygulanır.

1/1/1981 tarihinden önce başladığı halde henüz bitmemiş olan yatırım indirimi kapsamına giren yatırımlar nedeniyle uygulanacak yatırım indirimi tutarı yukarıdaki hükme göre hesaplanacak indirimler toplamını geçemez.

Senelere Sari İnşaat ve Onarma İşleri

Geçici Madde 6

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce taahhüdüne bağlanmış ve henüz bitmemiş veya bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bitmekle beraber henüz beyan edilmemiş olan inşaat ve onarma işlerine ait kazançlar Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 42'nci maddesi hükümlerine göre tespit edilir ve dağıtımına tabi tutulmadan işin bittiği yılın geliri olarak beyan edilir.

Zirai Kazançlarda Götürü Gider Emsal Nispetinin Uygulanması

Geçici Madde 7

(2454 sayılı Kanununun 15 inci maddesiyle değişen madde)(2361 sayılı Kanununun 86 ncı maddesiyle eklenen madde) 1980 takvim yılına ilişkin olup götürü gider esasına göre vergilendirilen zirai kazançlarda götürü gider emsali bütün zirai mahsuller ile kara ve su avcılığında %70 olarak uygulanır.

Emlak Vergisinin Gider Yazılması

Geçici Madde 8

(2361 sayılı Kanununun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) 1980 takvim yılı içinde elde edilen gayrimenkul sermaye iratları üzerinden hesaplanacak Gelir Vergisi'nden, Gelir Vergisi Kanunu'nun 1/1/1981 tarihinden önce

yürürlükte olan mükerrer 122'inci maddesi hükmü uyarınca Emlak Vergisi'nin mahsubu yapılmaz. Mahsubu kabul edilmeyen Emlak Vergisi Gelir Vergisi Kanunu'nun 74'üncü maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendine göre gider yazılır veya götürü gider usulünü kabul edenlerde aynı maddenin 3'üncü fıkrasında yazılı götürü gider oranı % 25 olarak uygulanır.

Menkul Sermaye İradı

Geçici Madde 9

a) **(2361 sayılı Kanununun 86'inci maddesiyle eklenen madde)** Kurumların 1980 takvim yılı karlarından idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kar paylarına Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 75'inci maddesinin 3 numaralı bendi hükmü uygulanır.

b) Dar mükellefiyete tabi kurumların 1980 takvim yılı ticari bilançolarına göre hasıl olan karlarından Kurumlar Vergisi düşüldükten sonra kalan kısımlarına Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik 75'inci maddesinin 3 numaralı bendi hükmü uygulanır.

Ortalama Kar Haddi ve Asgari Gayri Safi Hasılat Esası

Geçici Madde 10

(2574 sayılı Kanununun 30'uncu maddesiyle değişen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun değişik 111'inci maddesinin (B) fıkrası kapsamına giren işkolları ve meslek gruplarından Maliye Bakanlığı'nca uygun görülenlerde faaliyette gösteren mükelleflerin 1980 takvim yılı kazançlarına da asgari gayri safi hasılat esası uygulanır.

Ancak, mezkûr takvim yılında uygulanacak asgari gayri safi hasılat miktarları 1982 takvim yılı sonuna kadar tespit edilmiştir.

Zararların karlara takas ve mahsubu

Geçici Madde 11

(2574 sayılı Kanununun 35'inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

1982, 1983 ve 1984 Yılları Gelirlerine Uygulanacak Vergi Tarifeleri

Geçici Madde 12

(2574 sayılı Kanununun 31'inci maddesiyle değişen şekli) 1982, 1983 ve 1984 takvim yıllarına ait gelirler aşağıdaki yazılı vergi tarifelerine göre vergilendirilirler.

A) 1982 takvim yılına ait Gelir Vergisi'ne tabi gelirler;

1.000.000 liraya kadar % 39

3.000.000 liranın 1.000.000 lirası için 390.000 lira; fazlası % 44

5.000.000 liranın 3.000.000 lirası için 1.270.000 lira; fazlası % 49

10.000.000 liranın 5.000.000 lirası için 2.250.000 lira, fazlası % 59

15.000.000 liranın 10.000.000 lirası için 5.200.000 lira; fazlası % 69

25.000.000 liranın 15.000.000 lirası için 8.650.000 lira; fazlası % 74

25.000.000 liradan fazlasının 25.000.000 lirası için 16.050.000 lira; fazlası % 65

Nispetinde vergilendirilir.

B) (2772 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle değişen madde) 1983 takvim yılına ait Gelir Vergisi'ne tabi gelirler

1.000.000 liraya kadar % 36

3.000.000 liranın 1.000.000 lirası için 360.000 lira; fazlası % 41

5.000.000 liranın 3.000.000 lirası için 1.180.000 lira; fazlası % 49

10.000.000 liranın 5.000.000 lirası için 2.160.000 lira, fazlası % 59

15.000.000 liranın 10.000.000 lirası için 5.110.000 lira; fazlası % 69

25.000.000 liranın 15.000.000 lirası için 8.560.000 lira; fazlası % 74

25.000.000 liradan fazlasının 25.000.000 lirası için 15.960.000 lira; fazlası % 65

Nispetinde vergilendirilir.

C) 1984 takvim yılına ait Gelir Vergisi'ne tabi gelirler;

1.000.000 liraya kadar % 30

3.000.000 liranın 1.000.000 lirası için 300.000 lira; fazlası % 35

5.000.000 liranın 3.000.000 lirası için 1.000.000 lira; fazlası % 43

10.000.000 liranın 5.000.000 lirası için 1.860.000 lira, fazlası % 53

15.000.000 liranın 10.000.000 lirası için 4.510.000 lira; fazlası % 63

25.000.000 liranın 15.000.000 lirası için 7.660.000 lira; fazlası % 68

25.000.000 liradan fazlasının 25.000.000 lirası için 14.460.000 lira; fazlası % 60

Nispetinde vergilendirilir.

Hizmet Erbabının Ücretlerindeki Artışın Ödenmesi

Geçici Madde 13

(2361 sayılı Kanunun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) Hizmet erbabının 1981 takvim yılının Ocak ve Şubat ayları net ücretlerinde, Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler dolayısıyla meydana gelecek artışlar, 1982 mali yılı içinde Bakanlar Kurulu'nun tespit edeceği tarihlerde tayin edilecek usul ve esaslara göre ödenir. Toplu İş Sözleşmesi düzenine tabi personel hakkında geçici 14'üncü madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun Yürürlüğe Girdiği Tarihte Devam Etmekte Olan Toplu İş Sözleşmelerine Tabi

Hizmet Erbabının Ücret Farklarının Ödeme Şekil ve Zamanı

Geçici Madde 14

(2361 sayılı Kanunun 86'ncı maddesiyle eklenen madde) 12 Eylül 1980 tarihinden önce yürürlüğe girmiş olup da halen uygulanmakta bulunan toplu iş sözleşmelerine tabi olanların (Toplu sözleşmelere paralel olarak zam alan kapsam dışı personel dahil) net ücretlerinde Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikler dolayısıyla meydana gelecek artışlar toplu iş sözleşmeleri sona erinceye kadar T.C. Merkez Bankası'nda açılacak bir hesapta toplanır.

T.C. Merkez Bankası'nda toplanan bu meblağ, Bakanlar Kurulu'nca tespit edilecek usul ve esaslara göre en geç 1982 mali yılı sonuna kadar hak sahiplerine ödenir.

İşverenler birinci fıkrada belirtilen farkları en geç ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar T.C.

Merkez Bankası'ndaki hesaba yatırmak mecburiyetindedirler. Ücret farklarını T.C. Merkez Bankası'ndaki hesaba zamanında yatırmayan işverenler hakkında yatırılması gereken miktarın iki katına kadar para cezasına hükmolunur. Vadesinde ödenmeyen paralar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki kanun hükümleri uygulanır.

Vergi Karnesi

Geçici Madde 15

(2574 sayılı Kanunun 32'nci maddesiyle değişen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun değişik 35'nci maddesinin (E) bendinde yer alan vergi karnesi esası yürürlüğe girinceye kadar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 2365 sayılı kanunla değiştirilen 247'nci maddesinin değişmeden önceki hükümleri uyarınca, aile durumu sual varakası esası uygulanan yerlerde, bu belge ile indirimlerin uygulanmasına devam olunur.

Genel İndirim

Geçici Madde 16

(2361 sayılı Kanunun 86'nci maddesiyle eklenen madde) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 31'inci maddesinde belirtilen genel indirim hadleri, ekonomik koşullar gözönünde bulundurularak 1/1/1983 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere yeniden düzenlenir.

Götürü Gider Esasından Faydalanma

Geçici Madde 17

(2454 sayılı Kanunun 16'nci maddesiyle eklenen madde) 1980 takvim yılı kazançlarını götürü gider esasına göre beyan eden çiftçilerden mezkur yıl hasılatları dört milyon lirayı aşmamış olanlar 1981 yılında da götürü gider usulünden faydalanırlar.

İştirak Kazançlarında Tevkifat

Geçici Madde 18

(2454 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle eklenen madde) 1980 yılı kazançlarına ilişkin olarak 1981 takvim yılında Kurumlar Vergisi beyannamesi veren kurumların 1980 takvim yılında elde ettikleri ve iştirak kazançları istisnası kapsamına giren kazançları üzerinden dağıtılsın veya dağıtılmasın; % 33; 1/3 nispetinde vergi tevkifatı yapılır.

(3946 sayılı Kanunun 38-1/e maddesiyle kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 19

Mülga:26/12/1993 - 3946/38 md

(2574 sayılı Kanunun 33'üncü maddesiyle eklenen Madde)

Geçici Madde 20

(2574 sayılı Kanunun 33'üncü maddesiyle eklenen Madde) Mükelleflerin mükerrer 117'inci madde uyarınca 1981 takvim yılında peşin olarak ödedikleri vergiler, 1981 takvim yılına ait beyanname üzerinden hesaplanan Gelir Vergisi'ne mahsup edilir. Mahsubu yapılan miktarın hesapların Gelir Vergisi'nden fazla olması halinde, aradaki fark 1982 takvim yılına ilişkin olarak ödenmesi gereken peşin vergiye mahsup edilir. Bu iki mahsuba rağmen arta kalan kısım var ise, bu meblağ vergi dairesince mükellefe bildirilir ve mükellefin tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaatı üzerine kendisine red ve iade olunur.

(2574 sayılı Kanunun 34'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 21

(2574 sayılı Kanunun 34'üncü maddesiyle eklenen madde) 1981 takvim yılında Gelir Vergisi Kanunu'nun 47 v

48'nci maddelerinde yer alan eski hadleri aşmakla birlikte bu kanunla getirilen yeni hadleri aşmamış olan mükellefler, 1982 takvim yılında da götürü usulde vergilendirilmeye devam olunurlar.

(2995 sayılı Kanunun 5'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 22

(2995 sayılı Kanunun 5'inci maddesiyle eklenen madde) Mükellefler hakkında servet beyanı ve gider esasını dayanılarak geçmişe yönelik inceleme ve tarhiyat yapılamaz. Mükelleflerin geçmiş vergilendirme dönemlerine ait servet bildirimlerinde beyan ettikleri servet unsurları ile yıllık gelir vergisi beyannamelerinde beyan ettikleri giderler vergi incelemelerinde ve takdir işlemlerinde veri olarak kullanılamaz.

Bu kanunun yürürlük tarihinden önce servet beyanlarına dayanılarak yapılmış bulunan tarhiyatlar terkin edilir. Bu konuda sürdürülen ihtilaflardan ve incelemelerden vazgeçilir.

(3239 sayılı Kanunun 70'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 23

(3239 sayılı Kanunun 70'inci maddesiyle eklenen madde) 1 Ocak 1986 tarihinden önce açtırılan döviz tevdiat hesapları için ödenen faizler ile bu tarihten evvel ihraç edilen özel kanunlarla veya devletin, kanunların verdiği yetkiye dayanarak akdettiği mukavelelerle her türlü vergiden istisna edilmiş olan menkul kıymetlerin faiz, kâr payı ve ikramiyeleri gelir vergisinden müstesnadır. **(3946 sayılı Kanunun 38-1/f maddesiyle cümle kaldırılmıştır.)**

Yürürlük;

1.1.1994)(*)

(*) (Cümlenin kaldırılmadan önceki şekli) Şu kadar ki, bu Kanunla Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 11'inci madde hükmü uyarınca Kurumlar Vergisinden müstesna tutulan kazançların dağıtımı halinde, bu kazançlar üzerinden % 25 oranında Gelir vergisi tevkifatı yapılır.

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 24

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde) 1991 yılı sonuna kadar yurt dışı faaliyet zararlarını yurt içi kazanç ve iratlardan mahsup edecek mükellefler geçmiş beş yıllık faaliyet sonuçlarını Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik 88'inci maddesindeki esaslara göre tevsik etmek zorundadırlar.

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 25

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde) Bakanlar Kurulu, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8 inci maddesinin 12 numaralı bendine göre vergiden müstesna tutulan kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanunu'nun 9 üncü maddesinin (A) fıkrasının 8 numaralı bendi gereğince yapılacak vergi tevkifatı nispetini en çok yedi yıl süre ile "0" sıfır olarak tespit etmeye yetkilidir.

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 26

(3380 sayılı Kanunun 8'inci maddesiyle eklenen madde) Bu kanunun yürürlük tarihinden önce, yatırım teşviki veya yatırım indirimi belgesi almış olup, yatırımı devam eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunun 3'üncü maddesiyle değişik ek 3'üncü maddesi hükmünden yararlanırlar.

(4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (p) bendi ile kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 27

Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md

(3393 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 28

(3393 sayılı Kanunun 12'nci maddesiyle eklenen madde) a) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik 12'nci maddesinde yer alan, işletme büyüklüğü ölçülerini on katına kadar artırma konusundaki yetki, Bakanlar Kurulu'nca 1987 yılı için, 1.1.1987 tarihinde yürürlüğe girecek şekilde de kullanılabilir.

b)Mülga: 25/6/1992 - 3824/26 md.

(3418 sayılı Kanunun 27'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 29

(3418 sayılı Kanunun 27'nci maddesiyle eklenen madde) Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçek usulde mükellefiyeti tesis edilen PTT acentelerinden, PTT acenteliği işi yanında başka faaliyetleri de bulunanların, PTT acenteliği dışındaki faaliyetlerinden dolayı, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usule tabi olmanın genel ve özel şartlarını taşımaları ve 31.3.1989 tarihine kadar bağlı buldukları vergi dairesine yazılı olarak başvurmaları halinde bu mükellefler Gelir Vergisi Kanunu'nun 50'nci maddesi hükmü dikkate almaksızın, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde teklif olunurlar.

(3418 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 30

(3418 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde) a) Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 81'inci maddesine bu kanunla eklenen fıkralar, bu kanunun yayımı tarihinde yurt dışına transfer edilmemiş kazançlarla ilgili olarak uygulanır.

b) 2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanunu'nun 106'ncı maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Eki Geçici 7'nci maddesine göre ödenmekte olan hakim ve yargı ödenekleri ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personeli Kanunu'nun 12 nci maddesine göre ödenen üniversite ödenekleri, 1.1.1988 tarihinden 31.12.1997 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Bu hüküm, 15.12.1987 - 14.1.1988 dönemini kapsamak üzere 15.12.1987 tarihinde peşin olarak ödenen ödeneklerden, 1.1.1988 - 14.1.1988 dönemine isabet eden kısım hakkında da uygulanır.

(3505 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 31

(3505 sayılı Kanunun 17'nci maddesiyle eklenen madde) Yapısı itibariyle sürücüsünden başka ondört ve daha fazla kişiye oturma yeri olan ve insan taşımaya mahsus kara taşıtları ile yolcu taşıyan mükelleflerden, bu kanunla yürürlüğe girdiği tarihten önce mükellefiyetleri gerçek usulde tesis edilenler, 31.12.1988 tarihi itibariyle götürü usulde tabi olmanın şartlarını taşıdıkları ve 31.12.1988 tarihine kadar bağlı buldukları vergi dairesine yazılı olarak başvurdukları takdirde, 1.1.1989 tarihinden itibaren götürü usulde vergilendirilirler.

(K; 1989/42 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edilmiştir.)

Geçici Madde 32

İptal: Ana.Mah.'nin 7/11/1989 tarih ve E. 1989/6. K. 1989/42 sayılı Kararıyla.

(3505 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 33

(3505 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle eklenen madde) a) 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticarî kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının 1987 yılı gelirleri ile ilgili olarak verdikleri yıllık beyanname üzerinden hesaplanan (hayat standardı esasına göre tarhiyat yapılması halinde, bu tarhiyat esas alınır) gelir vergisinin, ticarî ve meslekî kazançta isabet eden kısmının 2/12'sidir. Bu tutar Ocak ve Şubat aylarında katma değer vergisi beyannamesi ile birlikte beyan edilerek aynı süre içinde iki eşit taksit olarak ödenir. 1988 yılı içinde işe başlayan mükelleflerin, 1989 yılı Ocak ve Şubat aylarına ilişkin geçici vergi tutarı, 1988 yılı gelirleri için uygulanan ve mükellefin durumuna uyan hayat standardı temel gösterge tutarı dikkate alınarak yukarıdaki esaslara göre hesaplanır.

1988 yılı Aralık ayına ilişkin olarak 1989 yılı Ocak ayında verilmesi gereken katma değer vergisi beyannamelerinde bu aya ait dahilî tevkifat beyan edilmez ve ödenmez.

b) Ödeme kaydedici cihaz alan ikinci sınıf tacirler, ilk defa satın aldıkları cihazlar nedeniyle ve bir defaya mahsus olmak üzere, bu cihazları aldıkları tarihi takip eden aydan başlamak üzere 12 aya ilişkin geçici vergi taksitlerini ödemezler. Geçici verginin bu aylara isabet eden tutarı vergi dairesince terkin edilir. 5.11.1988 tarihinden itibaren ilk defa ödeme kaydedici cihaz satın alan ikinci sınıf tacirlerden, ödeme kaydedici cihazı 1988 Kasım ayında satın alanlar 11 ay süreyle, 1988 Aralık ayında satın alanlar ise 12 ay süreyle, 1.1.1989 tarihinden itibaren geçici vergi taksitlerini ödemezler.

c) 1988 ve önceki yıllara ait olup mahsubu yapılamayan dahilî tevkifat tutarı, 1988 yılı gelirlerinin beyan edildiği yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutar 1989 yılına ilişkin olarak ödenecek geçici vergiye, artan kısmı diğer vergi borçlarına mahsup edilir. Bu mahsupların rağmen kalan dahilî tevkifat tutarı, mükellefin 1989 yılı sonuna kadar yazılı olarak talep etmesi halinde, kendisine red ve iade edilir.

d) Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesinin (A) fıkrasına eklenen 15 numaralı bent hükmü, mükelleflerin 1988 yılına ait olup 1989 yılında beyanı gereken matrahlarının tespitinde indirilecek gelirler hakkında da uygulanır.

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 34

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde) a) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değiştirilen 46'ncı maddesi hükmü uyarınca yeniden tespit edilen miktarlara göre yeni takdirler yapılınca kadar, takdir komisyonlarınca takdir edilen ve uygulanmakta olan her bir dereceye ait götürü ticaret ve serbest meslek kazançlarına, her bir derecede yapılan artışlar oranında ilave yapılır.

b) Kazançları 1990 yılında götürü usulde vergilendirilen mükelleflerden 31/12/1990 tarihi itibarıyla Gelir Vergisi Kanunu'nun 48'inci maddesinin bu Kanunla düzenlenen alış, satış ve hâsıl hadlerini aşmayanların, götürü usulde tabi olmanın diğer şartlarını da taşımaları kaydıyla, 1991 yılında da götürü usulde vergilendirilmelerine devam olunur.

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 35

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde), 1) (4369 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin (C) fıkrasının 13 numaralı bendi ile değişen ibare. Yürürlük; 29.7.1998) 1/1/1990-31/12/1998 (*) tarihleri arasında, gerçek usulde gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest

meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir.

2-a) Hayat standardı temel gösterge tutarı; faaliyetin yapıldığı takvim yılı sonunda geçerli olan ve 16 yaşından büyük sanayi kesiminde çalışan işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının, birinci sınıf tacirleri için, 3, 1 katı, ikinci sınıf tacirleri için 1,8 katı, serbest meslek erbabı için de 2,8 katıdır.

b) Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu maddeye göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplamasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır.

c) Bir mükellefin aynı yılda ticari ve mesleki faaliyette bulunması halinde, temel gösterge tutarı her bir kazanç için ayrı ayrı uygulanır.

Aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunan mükellefin temel gösterge tutarına, birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarının % 50'si oranında ilave yapılır.

Ticari faaliyette bulunan adi ortaklıklar ile kollektif şirketlerde ortakların, komandit şirketlerde komandite ortakların bu ortaklık veya şirkete ilişkin temel gösterge tutarı; ortakların birisi için temel gösterge tutarı, diğer ortakların her biri için temel gösterge tutarının % 50'si dikkate alınmak suretiyle tespit edilen toplam tutarın, ortaklık ve şirket mukavelelerinde yazılı hisse oranlarında, hisse oranları belli edilmemiş ise her ortağa eşit olarak ortak sayısına bölünmek suretiyle uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasında, adi ortaklıklara, kollektif, adi ve eshamlı komandit şirketlere ait işyerlerinin her biri, ortaklar bakımından ayrı ayrı işyeri hükmündedir.

Bu maddenin uygulanmasında, komanditer ortaklar dikkate alınmaz.

d) Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; 3030 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir belediyesi olan illerin, büyükşehir belediye sınırları içinde faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde ise, birinci derecede öncelikli yörelerde % 50 oranında, ikinci derecede öncelikli yörelerde % 40 oranında indirilerek dikkate alınır.

e) Bu fıkranın (a), (c) ve (d) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle altın imalatı ve/veya altın ticareti ile uğraşanlar için % 50 oranında artırılarak uygulanır.

f) **(4325 sayılı Kanununun 9 ncu maddesiyle değişen bent, Yürürlük; 1997 yılı kazançlarına uygulanmak üzere 23.1.1998)** İlk defa işe başlayan mükellefler ile götürülük şartlarını haiz olanlardan kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükellefler için işe veya gerçek usulde vergilendirilmeye başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esası uygulanmaz. (**)

g) Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 116'ncı maddesinde yer alan hayat standardı gösterge tablosunun;

_ 1 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 2.000.000, 3.000.000 ve 5.000.000 lira,

_ 2 (b) numaralı bendindeki tutar 2.000.000 lira,

_ 3 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 20.000.000 ve 4.000.000 lira,

_ 4 numaralı bendindeki tutarlar sırasıyla 4.000.000 ve 20.000.000 lira,

_ 5 numaralı bendindeki tutar 4.000.000 lira,

_ 6 numaralı bendindeki tutar 5.000.000 lira,
olarak uygulanır.

Hayat standardı gösterge tutarları, kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde % 50, kalkınmada ikinci derecede öncelikli yörelerde % 40 oranında indirilerek dikkate alınır.

Hayat standardı gösterge tutarları aile reisi beyanları da dahil olmak üzere bir defa dikkate alınır.

h) (4108 sayılı Kanununun 27'nci maddesiyle eklenen bent Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında, faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle hayat standardı temel gösterge tutarını, % 75'e kadar indirmeye **(95/7593 sayılı B.K.K. ile 11 ila 20 yaş arası bir taşıtla faaliyette bulunanlarda % 25, 21 ve daha yukarı yaşta bir taşıtta faaliyette bulunanlarda % 50 indirimli uygulanır. Yürürlük: 30.12.1995)** Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu yetki, taşıtların yaşlarına göre gruplandırılarak farklı oranlar uygulanmak suretiyle de kullanılabilir. Bir araçtan yaşına bakmaksızın yalnız bir hayat standardı vergisi tahsil edilir.(***)

1) (4108 Sayılı Kanununun 27'nci maddesiyle eklenen bent Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) Ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin tedavi maksadıyla yapacağı yurt dışı seyahatler ile bir defaya mahsus olmak üzere yapılan hac seyahatleri için hayat standardı ilave göstergeleri uygulanmaz.

Şu kadar ki, tedavi maksadıyla yapılan seyahatlerin ilgili sağlık kurullarından alınacak raporlarla tevsik edilmesi şarttır.

3. İptal: Ana.Mah.'nin 12/11/1991 tarih ve E.1991/7, K.1991/43 sayılı Kararıyla;

4. Çiftçiler, noter vekilleri, geçici yetkili noter yardımcıları ile ruhsatlı dava vekilleri hakkında hayat standardı esas uygulanmaz.

5. Asgari ücret tutarının değiştirilmediği yıllarda esas alınacak temel göstergeler tutarı, önceki yılda uygulanan temel göstergeler tutarına, faaliyetin yapıldığı yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında ilave yapılmak suretiyle tespit edilir.

Şu kadar ki, asgari ücret tutarının değiştirildiği yıllarda, asgari ücrete göre hesaplanan temel göstergeler tutarının, yukarıda yazılı esasa göre yeniden değerlendirme oranı dikkate alınarak belirlenen temel gösterge tutarından daha düşük olması halinde, yukarıda yazılı esasa göre tespit edilen temel gösterge tutarları dikkate alınır.

Bu maddenin 2 numaralı fıkrasının (g) bendinde yazılı, her bir yılda uygulanacak hayat standardı ilave göstergeler tutarları, temel göstergeler tutarında yapılan artışlar oranında artırılır.

Hayat standardı temel ve ilave göstergelerinin tespitinde 100.000 liraya kadar olan tutarlar nazara alınmaz.

6. Bu maddenin yürürlükte olduğu tarihlerde, Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 116'ncı maddesinin bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

7. (3946 sayılı Kanununun 27'nci maddesiyle eklenen hüküm 1993 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere Yürürlük; 30.12.1993) Mükellefler; kendilerine eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden gelir vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı mevduat ve hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir.

8. (3946 sayılı Kanununun 27'nci maddesiyle 7 numaralı fıkra 8 numaralı fıkra olmuştur Yürürlük;

30.12.1993) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tayin ve tespitine Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(*)(Değişmeden önceki ibare) 1/1/1990-21/12/1999

(**) f) (Değişmeden önceki şekli) (3946 sayılı Kanunun 27'nci maddesiyle değişen bent yürürlük: 1.1.1994) İlk defa işe başlayan mükelleflerde işe başlanılan yılda, götürülük şartlarını haiz olanlardan kendi isteği ile götürü usulden gerçek usule geçen mükelleflerde ise, gerçek usulde vergilendirilmeye başlandığı yıldan itibaren üç yıl süre ile faaliyette bulunulan yörede uygulanan temel gösterge tutarının yarısı uygulanır.

(***) (95/7593 sayılı BKK göre; 1995 ve müteakip yıllara ilişkin hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde, münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle uygulanmakta olan haya sandardı temel gösterge tutarları 11 ila 20 yaş arası bir taşıtla faaliyette bulunanlarda %25, 21 ve daha yukarı yaşla bir taşıtta faaliyette bulunanlarda %50 indirimli uygulanır. Yürürlük:30.12.1995)

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 36

(3689 sayılı Kanunun 7'nci maddesiyle eklenen madde) a) Gelir Vergisi Kanunu'nun;

- 1) 13'üncü maddesinde yazılı 10.000.000 liralık tutar, 25.000.000 liraya,
  - 2) 17' nci maddesinde yazılı 60.000 liralık tutar, 600.000 liraya,
  - 3) 21' inci maddesinde yazılı 120.000 liralık tutar, 1.000.000 liraya,
  - 4) 24' üncü maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı 360.000 liralık tutar, 500.000 liraya,
  - 5) 31' inci maddesinde yazılı günlük 200 liralık tutar, 1.200 liraya, aylık 6.000 liralık tutar, 36.000 liraya, yıllık 72.000 liralık tutar, 432.000 liraya,
  - 6) Ek 2'nci maddesinin 4 numaralı bendinde yazılı 40.000.000 liralık tutar, 1.000.000.000 liraya, 20.000.000 liralık tutar, 250.000.000 liraya, 4.000.000 liralık tutar, 100.000.000 liraya,
  - 7) 47'nci maddesinde yazılı 700.000 liralık tutar, 7.000.000 liraya, 48.000 liralık tutar 1.000.000 liraya,
  - 8) 53'üncü maddesinde yazılı 4.000.000 liralık tutarlar, 50.000.000 liraya,
  - 9) 68' inci maddesinin 10 numaralı bendinde yer alan 20.000 liralık tutar, 90.000 liraya,
  - 10) Mükerrer 80'inci maddesinin 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde yazılı 100.000 liralık tutarlar, 200.000 liraya,
  - 11) 86 ve 87'nci maddelerinde yazılı 9.000.000 liralık tutarlar, 36.000.000 liraya,
  - 12) 111 ve 112'nci maddelerinde yazılı 10.000 liralık tutarlar, 100.000 liraya,
- Yükseltilmiştir.

b) Bu maddenin (a) fıkrasının 1, 3, 7, 8 ve 9 numaralı bentlerinde yer alan hükümler, mükelleflerin 1990 yılı gelirleri için de uygulanır.

(3946 sayılı Kanunun 38-1/g maddesiyle kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 37

Mülga: 26/12/1993 - 3946/38 md.

(3946 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 38

(3946 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 1.1.1994) Gelir Vergisi Kanunu'nun yürürlükten kaldırılan Mükerrer 20' nci maddesinde yer alan istisna hükmünün uygulanmasına, 1.1.1994 tarihinde önce faaliyete geçen işletmelerin kazançları hakkında, istisna süresi sona erinceye kadar devam olunur.

(3946 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 39

1) **(3946 sayılı Kanunun 28'inci maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 1.1.1994)** 1.1.1994 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlanmış olan yatırımlar için yapılacak harcamalara (kurumlar vergisi mükelleflerinin yatırım harcamaları dahil) yatırım indirimine ilişkin eski hükümler, bu tarihten sonra alınan Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlı yatırım harcamalarına ise yatırım indirimine ilişkin yeni hükümler uygulanır. Bu kanunla değişik Ek 3'üncü maddenin dördüncü fıkrası hükmü, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce alınan Teşvik Belgeleri kapsamında 1.1.1994 tarihinden itibaren yapılan harcamalara da uygulanır.

2) Bu kanunla Gelir Vergisi Kanunu'nun 38'inci ve mükerrer 81 inci maddelerinin sonuna eklenen fıkraların hükmü, 1/1/1994 tarihinden önce iktisap edilen gayrimenkul ve iştirak hisseleri hakkında, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yeniden değerlendirme oranının tespit edildiği yıldan itibaren uygulanır.

3) a) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki 94'üncü maddesinin (A) fıkrasının 7, 8 ve 15 numaralı bentleri ile bu kanunla kaldırılan mükerrer 39'uncu maddesi, özel hesap dönemleri de dahil olmak üzere, kurumların 1993 yılına ait olup, 1.1.1994 tarihinden itibaren beyan edilecek kazançları hakkında da uygulanır.

b) Tam mükellef kurumlardan 1994 yılı içinde elde edilen kâr payları için Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki hükümleri, özel hesap dönemi 1994 yılı içinde biten kurumlardan aynı yıl içinde elde edilen kâr payları ve vergi alacakları hakkında ise Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişen hükümleri uygulanır.

c) Kurumların 1.1.1995 tarihinden önceki dönemlere ait ihtiyat akçeleri ve banka provizyonlarının bu tarihten sonra dağıtılması veya sermayeye eklenmesi halinde, bu kâr payları için Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik hükümleri uygulanır.

d) Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı'nca tayin ve tespit edilir.

4) Mülga: 25/5/1995 - 4108/39 md.

5) Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.

6) Tam mükellefiyete tabi kişilerin yanında çalışan gemi adamlarına, münhasıran uluslararası sularda geçen hizmetleri karşılığında ödenen ücretler, 1.1.1994 - 31.12.2000 tarihleri arasında gelir vergisinden müstesnadır. Bu ücretler üzerinden % 10 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Bu istisnanın tevkif yoluyla ödenen gelir vergisine şumulü yoktur.

Bakanlar Kurulu % 10 oranını, % 25 oranına kadar artırmaya veya kanuni oranına kadar indirmeye yetkilidir.

7) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik 85, 86 ve 87 nci maddelerinde yer alan hükümler, 75

inci maddenin ikinci fıkrasının 5, 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yer alan ve 1.1.1997 tarihinden önce elde edilen menkul sermaye iratları hakkında uygulanmaz. Ticari İşletmeye dahil olan bu gelirler, bu maddenin kapsamı dışındadır.

(4369 sayılı Kanununun 82 nci maddesiyle kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 40

Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.

(4369 sayılı Kanununun 82 nci maddesiyle kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 41

Mülga: 22/7/1998 - 4369/82 md.

(4108 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 42

(4108 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 2.6.1995) Gelir Vergisi Kanunu'nun 51' inci maddesinin 4 numaralı bendinin bu kanunla değişmeden önceki hükmü uyarınca, 1.1.1994 tarihinde itibaren gerçek usule alınmış olan mükelleflerden 31.12.1994 tarihi itibarıyla götürü usule tabi olmaya ilişkin şartları topluca taşıyanlar; bu kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar bağlı oldukları vergi dairesine yazılı olarak müracaat ederek bu tarihe kadar 1995 yılına ilişkin götürü usule ait gelir vergisini tarh ve tahakkuk ettirdikleri takdirde, 1.1.1995 tarihinden itibaren götürü vergilendirme usulünden yararlandırılır. Götürü usule geçen mükelleflerin 1994 yılına ait gerçek usule göre tespit edilen kazançları ile 1.1.1995 tarihinden bu kanunun yayımı tarihine kadar tevkif ettikleri gelir vergisi ve düzenledikleri belgelerde gösterilen katma değer vergisi, genel esaslar çerçevesinde göre beyan edilerek ödenir.

(4108 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 43

(4108 sayılı Kanununun 28'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 2.6.1995) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik Ek 3' üncü maddesi hükümleri 1.1.1994 tarihinden sonra, Ek 4' üncü maddesi hükmü 1.1.1995 tarihinden sonra, Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlanmış olan yatırımlar için 1.1.1995 tarihinden itibaren yapılan yatırım harcamalarına uygulanır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesinin bu kanunla değiştirilen ikinci fıkrasının 4 numaralı bendi hükmü, 1995 yılı hesap döneminden itibaren elde edilen kazançlara uygulanır.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 44

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 29.7.1998) Götürü usule tabi ticaret erbabından Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişik 47 ve 48' inci maddelerinde sayılan basit usule tabi olmaları genel ve özel şartlarını 31.12.1998 tarihi itibarıyla taşıyanlar 1.1.1999 tarihinden itibaren basit usule tabi olurlar.

Götürü usulde vergilendirilmekte iken 1.1.1999 tarihinden itibaren basit usulde vergilendirilme kapsamına alınan mükellefler, bu tarih itibarıyla mevcut mallarını alış bedelleri ile, bu bedel bilinmiyorsa kendileri tarafından tespit edilecek rayiç bedelleri ile değerlemeye tabi tutarlar.

1.1.1999-31.12.2003 tarihleri arasındaki kazançlara uygulanmak üzere, münhasıran belediye teşkilatı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücavir alan sınırları hariç) işyerlerinde faaliyet gösteren ve basit usulde vergilendirilen mükelleflerin 103' üncü maddede yazılı tarifenin birinci gelir diliminin yarısını aşmayan kazançları için beyanname verilmaz.

Basit usule tabi mükelleflerin 2001 yılı sonuna kadar, ilgili vergilendirme dönemleri için beyan edecekleri safi kazanç tutarlarının, Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki 46' ncı maddesine göre intibah ettirildikleri derecelerin buldukları yöreler itibariyle belirlenen ve 1998 yılında uygulanacak olan götürü safi kazanç tutarlarının 1999, 2000 ve 2001 yıllarında yeniden değerleme oranında artırılan tutarlarını aşması halinde beyan edilen tutarlar yerine bu tutarlar vergilemeye esas alınır. Bu uygulamada takvim yılı içinde işe başlayan veya işi bırakan mükelleflerin götürü safi kazancı, işe başlanılan ay hariç tutulmak ve işin bırakıldığı ay tam sayılma suretiyle hesaplanan tutardır. Bu süre içinde 48 inci maddede yazılı hadler aranmaz. 31.12.2001 tarihinde basit usul tabi olmanın şartlarını topluca taşıyanların kazançları, şartları taşıdıkları sürece takip eden yıllarda da basit usul göre tesbit edilir.

Yapılan denetimlerde, bir takvim yılı içinde iki defa belge almadığı veya vermediği tespit edilen mükellefler intibah ettirildikleri derecenin bir üstünden, birinci dereceden vergilendirilenler ise intibah ettirilen derecelere ait safi kazanç tutarları % 50 oranında artırılmak suretiyle bulunan tutar üzerinden vergilendirilirler.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 45

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 29.7.1998)

1) 1997 takvim yılındaki satış hasılatı; 1996 yılı için uygulanan satış hasılatı tutarının yeniden değerleme oranında artırılmış tutarını aşmayan küçük çiftçiler, 1997 takvim yılında elde ettikleri zirai kazançlar için yıllık gelir vergisi beyanname vermezler. 1997 yılı zirai kazancına ilişkin olarak 1998 yılı içerisinde beyanname veren çiftçilerin beyannamelerinde gösterilen zirai kazançları üzerinden hesaplanarak tahakkuk ettirilen vergileri terkin, tahsil edilmiş vergileri iade edilir.

Bu kanunun 53' üncü maddesinin birinci fıkrası hükmünde yer alan on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmak şartı kendi işinde kullanılması koşuluyla, on yıl süre ile dikkate alınmaz.

2) Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki 53' üncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibariyle bu kanunun 54' üncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmamaları halinde, 01/01/1998 tarihinden itibaren zirai mahsülleri ve hizmetlerini satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirilirler.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 46

1) **(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998)** 31.12.2008 tarihine kadar uygulanmak üzere; iktisap şekli ne olursa olsun, **(4783 sayılı Kanununun 8/1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003)** dört yıldan fazla **(1)** elde tutulan (veraset yoluyla iktisap edilenlerde **(4783 sayılı Kanununun 8/1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003)** dört yıllık süre **(2)** şartı aranmaz); konutlar ile köy kıymet beyan defterine kayıt edilmesi gereken gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar gelir vergisinde müstesnadır.

Diğer kazanç ve irat tutarının hesaplanmasında; 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresinin bitmesinde önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılı genel beyan

döneminde beyan edilecek emlak vergisi değeri esas alınır.

1.1.1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihte sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşmuş ortalama fiyatı; 1.1.1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elde çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir.

Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden itibaren gayrimenkullerde 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz.

2) Bu kanunun 2' nci maddesinin 1-6 numaralı bentlerinde sayılan gelir unsurları ile ilişkilendirilemeyen ve elde edildiği dönemin tespit edilememesi nedeniyle bu kanunun 80' inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bir önceki yılın geliri olarak vergilendirilecek olan diğer kazanç ve iratlar üzerinden tarh edilecek vergilere **(4783 sayılı Kanunun 8/1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.01.2003 tarihinden geçerli olmak üzere 09.01.2003)** 2002 yılı(3) sonuna kadar vergi zıya cezası ile usulsüzlük cezası uygulanmaz.
(1) (4783 sayılı Kanunun 8/1 maddesiyle değişmeden önceki ibare) beş yıldan fazla süreyle uygulanmaz.
(2) (4783 sayılı Kanunun 8/1 maddesiyle değişmeden önceki ibare) beş yıllık süreyle uygulanmaz.
(3) (4783 sayılı Kanunun 8/1 maddesiyle değişmeden önceki ibare) 2003 yılı

(4369 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 47

(4369 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle eklenen madde, Yürürlük; 29.7.1998) Bu kanunun yayımlandığı tarihten itibaren itibariyle sahip olunan ve mevcudiyeti devlet tarafından veya devlet güvencesinde tutulan kayıt ve siciller ve diğer kanunlarla kanaat getirici vesikalarla ispat edilen para ve alacak ile altın, döviz ve diğer mallardan karşılanan mal edinimleri ve harcamalardan hareketle bu kanunun 82' nci maddesinin 2 numaralı fıkrasına göre tarhiyat yapılamayacağı gibi, bu kanunun 82' nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının 2' nci fıkrasının 7 numaralı bendine göre de geçmişe yönelik inceleme ve tarhiyat yapılamaz.

Bu maddede geçen kanaat getirici vesika tabiri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar, posta ve telegraf idaresi, noterler ile tapu, trafik gibi kamu kurum ve kuruluşlarının kayıt ve belgeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun ikinci kitap üçüncü kısmında yer alan belgeleri ifade eder.

Mükelleflerin bu kayıtlarda yer almayan veya yukarıda sayılan vesikalarla kanıtlanamayan nakit para, mevduat sertifikası, döviz ve benzeri kıymetlerini 30.9.1998 tarihi itibariyle asgari bir gün süreyle Türkiye'de kurulu mevduat bankalarına kabulüne yetkili bankaların Türkiye'deki şubelerinde bulundurduklarının tevsiki şartıyla bu kıymetlerden karşılanan mal edinimleri ve harcamalar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Söz konusu kuruluşlar mükelleflerin bu konudaki taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Maliye Bakanlığı bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(4369 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 48

(4369 sayılı Kanunun 54'üncü maddesiyle eklenen madde, Yürürlük; 29.7.1998) Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil), işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan emtia, makina, teçhizat ve demirbaşlarını kendilerince veya bağlı oldukları meslek kuruluşunca tespit edilecek rayiç bedel ile bu kanunun yayımını izleyen üçüncü ayın son iş gününe kadar bir envanter listesi ile vergi idarelerine bildirmek suretiyle defterlerine kaydedebilirler. Bu suretle beyan edilen kıymetlerin satılması halinde satış bedeli bunların deftere kaydedilen bedelinden düşük olamaz. Bildirime dahil edilen varlıklar için amortisman

ayrılmaz.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca aktiflerine kaydettikleri emtia için ayrı makina, teçhizat ve demirbaşlar için ayrı özel karşılık hesabı açarlar. Emtia için ayrılan karşılık, ortaklara dağıtılması veya işletmenin tasfiye edilmesi halinde sermayenin unsuru sayılır ve vergilendirilmez. Makina, teçhizat ve demirbaşlar envantere kaydedilir ve ayrılan karşılık birikmiş amortisman addolunur. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu emtiayı defterlerinin gider kısmına satın alınan mal olarak kaydederler. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 49

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil), kayıtlarında yer aldığı halde işletmelerinde mevcut olmayan mallarını, bu kanunun yayımlandığı tarihi takip eden ikinci ayın sonuna kadar, aynı nevide mallara ilişkin cari yıl kayıtlarına göre tespit edilen gayri safi kâr oranını dikkate alarak faturalamak ve her türlü vergisel yükümlülüklerini yerine getirmek suretiyle kayıt ve beyanlarına intikal ettirebilirler. Gayri safi kâr oranının cari yıl kayıtlarına göre tespit edilemediği hallerde mükellefin bağlı olduğu meslek odalarının belirleyeceği oranlar esas alınır. Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin olarak geçmişe yönelik ceza ve faiz uygulanmaz. Yılı içerisinde ödenmesi gereken vergilerin, ödeme sürelerinde değişiklik yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 50

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) 1.1.1999 tarihinden önce Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlanan yatırım harcamalarına, Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişikliği yapılmadan önceki Ek 1 ve Ek 4' üncü maddeleri ile Ek 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası hükümleri ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun bu kanunla kaldırılan mükerrer 8' inci maddesi hükmü; 1.1.1999 tarihinden sonra Yatırım Teşvik Belgesi'ne bağlanmış olan yatırım harcamalarına ise söz konusu maddelerin bu kanunla değişik hükümleri uygulanır.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 51

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) Kendilerine özel hesap dönen tayin edilmiş gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, 31.12.1998 tarihi itibarıyla içinde buldukları üç aylık dönem takip eden dönemden başlayarak bu kanunun değişik mükerrer 120 ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 25 inci maddeleri uyarınca geçici vergi öderler. Geçici vergi beyannamesi verilen dönemlere ilişkin yıllık beyannamelelerinden tahakkuk ettirilen geçici vergi taksitleri terkin edilir.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 52

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) 1.7.1998 tarihinden sonra elde edilen ücretler için, bu tarih itibarıyla mevcut vergi matrahı dikkate alınarak, bu kanunun 94' üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendine göre yapılacak tevkifatlara münhasır olmak üzere aşağıdaki tarife uygulanır.

1.000.000.000 liraya kadar % 20

2.000.000.000 liranın 1.000.000.000 lirası için 200.000.000 lira, fazlası % 25

4.000.000.000 liranın 2.000.000.000 lirası için 450.000.000 lira, fazlası % 30

8.000.000.000 liranın 4.000.000.000 lirası için 1.050.000.000 lira, fazlası % 35

16.000.000.000 liranın 8.000.000.000 lirası için 2.450.000.000 lira, fazlası % 40

16.000.000.000 liradan fazlasının 16.000.000.000 lirası için 5.650.000.000 lira, fazlası % 45

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 53

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) Bu kanunun yayımından önce ihraç edilen her nevi tahvil ve Hazine bonosu ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlerden yapılan gelir vergisi tevkifatı sırasında, Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki 75' inci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendi hükmü uygulanır.

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 54

(4369 sayılı Kanununun 54'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 29.7.1998) 1998 yılı gelirleri için, bu kanunun 45' inci maddesiyle değiştirilen 193 sayılı Kanun'un 86' ncı maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendinin (b), (c) ve (d) alt bentlerinde yer alan hadler yerine, 2.500.000.000 lira esas alınır.

(4444 sayılı Kanununun 3'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 55

(4444 sayılı Kanununun 3'üncü maddesiyle eklenen madde. Yürürlük; 14.8.1999) (5281 sayılı Kanununun 43/8- maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004) 1.1.1999-31.12.2005 tarihleri arasında(*) elde edilen ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin 7, 12 ve 14 numaralı bentlerinde yazılı **(5281 sayılı Kanununun 43/8-e maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004)** menkul sermaye iratları, menkul kıymetler yatırım fonları katılma belgelerinde ödenen kâr payları veya bu fonların katılma belgelerinin İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında alım satımında elde edilen kazançlar ile Türkiye'de Kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemler sonucunda elde edilen kazançlar için(**) yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez. Ticari işletmeye dahil olan bu gelirler, bu maddenin kapsamı dışındadır. **(*) (Değişmeden önceki şekli) (5035 sayılı Kanununun 48/4- h maddesi ile değişen ibare. Geçerlilik; 1.1.2004 Yürürlük; 2.1.2004)** 1.1.1999-31.12.2004 tarihleri arasında (x) **(x) (Değişmeden önceki şekli) (4783 sayılı Kanununun 8/2.maddesi ile değişen ibare. Geçerlilik; 1.1.2003 Yürürlük;9.1.2003)** 1.1.1999-31.12.2003 tarihleri arasında (+) **(+) (Değişmeden önceki şekli) 1.1.1999-31.12.2002 tarihleri arasında**

(4444 sayılı Kanununun 3'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 56

(4444 sayılı Kanununun 3'üncü maddesiyle eklenen madde. Yürürlük; 14.8.1999) 1999 - 2002 yılları gelirlerini vergilendirilmesinde 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 1, 2, 80, 81, 82, Geçici 46 ve Geçici 47 nci maddelerine yerine aşağıdaki hükümler uygulanır.

Mevzu

A) Gerçek kişilerin gelirleri (Gelir Vergisi) ne tabidir. Gelir, bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

Gelirin unsurları

B) Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticarî kazançlar,

2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safi miktarları il nazara alınır.

Diğer kazanç ve iratlar

C) Aşağıda yazılı olan diğer kazanç ve iratlar bu maddedeki hükümlere göre vergiye tabi gelire dahildir:

1. Değer artışı kazançları,
2. Arızî kazançlar.

Değer artışı kazançları

D) Aşağıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazançlarıdır.

1. 'vazsız olarak iktisap edilenler hariç olmak üzere; hisse senetlerinin iktisap tarihinden başlayarak üç ay içinde veya iktisaptan evvel elden çıkartılmasından sağlanan kazançlar ile diğer menkul kıymetlerin (menkul kıymetle yatırım fonlarının katılma belgeleri hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar,
2. 70 inci maddenin birinci fıkrasının 5 numaralı bendinde yazılı hakların (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar,
3. Telif haklarının ve ihtira beratlarının müellifleri, mucitleri ve bunların kanuni mirasçıları dışında kalan kimse tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar,
4. Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar,
5. Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar,
6. 'ktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı mal (gerçek usulde vergiye tabi çiftçilerin zirai istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak dört yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar (kooperatiflerin ortaklarına bu sıfatları dolayısıyla tahsis ettikleri gayrimenkuller tahsis tarihinde ortak tarafından satın alınmış sayılır).

Yukarıda yazılı mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan değer artışı kazançlarının herbirinin 3.500.000.000 TL'yi aşan kısmı vergiye tabidir.

Bu fıkrada geçen "elden çıkarma" deyimini, yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temlik, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulması ifade eder.

Faaliyetine devam eden ticari bir işletmenin kısmen veya tamamen satılmasından veya ticari işletmeye dahil amortisman tabi iktisadi kıymetlerle yukarıdaki bentlerde yazılı hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar ticari kazanç sayılır ve bunlara ticari kazanç hakkındaki hükümler uygulanır.

Vergilendirilmeyecek değer artışı kazançları

E) Aşağıda yazılı hallerde değer artışı kazancı hesaplanmaz ve vergilendirilmez:

1. Ferdi bir işletmenin sahibinin ölümü halinde, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine devam olunması ve mirasçılar tarafından işletmeye dahil iktisadi kıymetlerin kayıtlı değerleri ile (bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) aynen devir alınması,
2. Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine aktif ve pasifiyle bütün halinde devrolunması, devralan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahibi veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan özsermayesi tutarında ortaklık payı alması (Bütün ortaklık payını temsil eden hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.),
3. Kollektif ve adi komandit şirketlerin bu fıkranın 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dahilinde nevi değiştirerek sermaye şirketi haline dönüşmesi (Kollektif ve adi komandit şirketlerin şekil değiştirerek anonim şirket haline dönüşmesi halinde şekil değiştiren kollektif ve adi komandit şirketlerin ortaklarının anonim şirketteki ortaklık paylarını gösteren hisse senetlerinin nama yazılı olması şarttır.).

Safi değer artışı

F) Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarmaya dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunur. Hasılatın ayın ve menfaat olarak sağlanan kısmının tutarı Vergi Usul Kanununun değerlendirme ile ilgili hükümlerine göre tayin ve tespit olunur.

Maliyet bedelinin mükelleflerce tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre takdir komisyonlarınca tespit edilecek bedel, kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilmiş işletmelerde ise son bilançoda veya envanter kayıtlarında gösterilen değer esas alınır.

İşletmeye dahil amortisman tabii iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine, amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsih edilememesi halinde, iktisap tarihindeki rayiç bedel iktisap bedeli olarak kabul edilir. Aynı yıl içinde birden fazla menkul kıymet alınıp satılması halinde, bunların kazancı birlikte hesaplanır. Alım satımın birinden doğan zarar, diğerinin kârından mahsup edilir.

Dar mükelleflerin (kurumlar dahil), yabancı sermaye mevzuatına göre ilgili mercilerden izin almak suretiyle Türkiye'ye bizzat getirdikleri nakdi veya aynı sermaye karşılığında iktisap ettikleri menkul kıymetler ile iştirak hisselerini elden çıkarmalarından doğan değer artışı kazançlarının hesabında, kur farkından doğan kazançlar dikkate alınmaz. ?u kadar ki bu mükelleflerin Türkiye'de elde ettikleri kazançların münhasıran bu menkul kıymet veya iştirak hisseleri dolayısıyla elde edilen menkul sermaye iratlarından ve bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılmasında doğan değer artışı kazançlarından ibaret olması şarttır. Bu mükelleflerin, Türkiye'de menkul kıymet alım satımıyla devamlı olarak uğraşmaları halinde, kur farkından doğan kazançlar da ticari kazancın hesabında dikkate alınır.

Kur farkından doğan kazançların hesabında, menkul kıymet veya iştirak hisselerinin iktisabına tahsis edilen yabancı sermayenin, bu kıymet veya hisselerin iktisap tarihindeki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı ile bu kıymet veya hisselerin elden çıkarılması tarihindeki aynı miktar yabancı sermayenin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuruna göre hesaplanan Türk Lirası karşılığı arasındaki fark esas alınır.

Mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edilir.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılması halinde kazanç, yıl içinde elde edilen toplam gelirden, bu Kanunun 76 no

maddesinde belirtilen indirim oranının uygulanması suretiyle bulunacak kısmın düşülmesi suretiyle hesaplanabilir. Bu durumda iktisap bedeli endekslenmez.

Değer artışı kazancının hesaplanmasında; 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresinin bitmesinden önce iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde, bunların maliyet bedeli olarak 1998 yılı genel beyan döneminde beyan edilen emlak vergisi değeri esas alınır.

1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen ve menkul kıymetler borsasında işlem gören hisse senetlerinin bu tarihte sonra elden çıkarılması halinde bunların maliyet bedeli olarak, 1998 yılının son işlem gününde borsada oluşan ortalama fiyatı; 1/1/1999 tarihinden önce iktisap edilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinin elde çıkarılmasında 1998 yılının son günündeki değeri esas alınabilir.

Bu maddeye göre maliyet bedeli kabul edilen tutarlar endekslenmiş maliyet bedeli kabul edilir ve iktisap tarihinden gayrimenkullerde 1998 yılı emlak vergisi beyanname verme süresi sonuna, hisse senetlerinde 1998 yılı sonuna kadar olan süre için yeniden endeksleme yapılmaz.

Arızı kazançlar

G) Vergiye tabi arızı kazançlar şunlardır:

1. Arızı olarak ticari muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançlar,
2. Ticarî veya ziraî bir işletmenin faaliyetiyle serbest meslek faaliyetinin durdurulması veya terk edilmesi, henüz başlanmamış olan böyle bir faaliyete hiç girişilmemesi, ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen hasılat,
3. Gayrimenkullerin tahliyesi veya kiracılık hakkının devri karşılığında alınan tazminatlar ile peştemallıklarla (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinden doğan kazançlar dahil),
4. Arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hasılat,
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin terk ettikleri işleriyle ilgili olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dahil),
6. Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar.

Yukarıda yazılı kazançlardan 1-4 numaralı bentlerde yazılı olanların (henüz başlamamış olan ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) 3.500.000.000 lirayı aşan kısmı, diğerlerinde tamamı vergiye tabidir.

Bu fıkrada geçen hasılat deyimi, alınan para ve ayınlarla diğer suretlerle elde edilen ve para ile temsil edilebilen menfaatleri ifade eder.

Arızı kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu fıkranın 1 numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden, maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir,
2. Bu fıkranın 2, 3, 4 ve 5 numaralı bentlerinde yazılı işlerde elde edilen hasılattan tevsik edilmek kaydıyla yapılan giderler indirilir,
3. Bu fıkranın 6 numaralı bendinde yazılı işlerde, 45 inci madde hükümleri uygulanır.

H) Bu Kanunun geçici 47 nci maddesi kapsamındaki değerler ile işlem ve bildirimlerden hareketle bunlara taraflı olanlar da dahil olmak üzere herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat (Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin

ikinci fıkrasının 7 numaralı bendi dahil) yapılamaz.

(4444 sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle eklenen madde)

Geçici Madde 57

(4444 sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle eklenen madde. Yürürlük; 14.8.1999) 1999-2002 yılları gelirlerini (ücretler hariç) vergilendirilmesinde bu Kanunun 103 üncü maddesindeki tarifinin mükerrer 123 üncü maddeye göre belirlenen gelir dilimlerine karşılık gelen vergi oranları beş puan artırılmak suretiyle uygulanır. Bu Kanunun mükerrer 120 nci maddesinin uygulanmasında bu hüküm dikkate alınmaz.

(4605 sayılı yasanın 5'inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 58

(4605 sayılı yasanın 5. Maddesi ile eklenen geçici madde; Geçerlilik 1.1.2000; Yürürlük 30.11.2000)1) 1/1/2000 _ 31/12/2001 tarihleri arasında, gelir vergisine tabi ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı, bu maddede belirtilen hayat standardı esasına tabidir. (*)

2- a) Hayat standardı temel gösterge tutarı;

- Birinci sınıf tacirler için 3.500.000.000,

- İkinci sınıf tacirler için 2.000.000.000,

- Ticari kazancı basit usulde tespit edilenlerden, geçici 44 üncü madde hükmü uyarınca beyan edilecek ticari kazancın azami tutarının belirlenmesinde esas alınacak derecelerden;

1. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 1.000.000.000,

2. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 650.000.000,

3. dereceye intibak ettirilmiş olanlar için 300.000.000,

- Serbest meslek erbabı için 3.200.000.000,

Liradır.

b) Ticari kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabının zarar beyanı da dahil olmak üzere, bu faaliyetleri ile ilgili olarak beyan edecekleri kazançları, temel gösterge tutarlarına hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilavelerin yapılması suretiyle bulunacak tutardan düşük olduğu takdirde, bu maddeye göre belirlenen tutar, vergi tarhına esas gelirin hesaplamasında ilgili kazanç tutarı olarak dikkate alınır. Ticari kazancı basit usulde tespit olunanlar için hayat standardı göstergelerine göre belirlenen ilave tutarlar dikkate alınmaz.

c) Bir mükellefin aynı yılda ticari ve mesleki faaliyette bulunması halinde, temel gösterge tutarı her bir kazanç için ayrı ayrı uygulanır.

Aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunan mükellefin temel gösterge tutarına, birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarının %50'si oranında ilave yapılır.

Ticari faaliyette bulunan adi ortaklıklar ile kollektif şirketlerde ortakların, komandit şirketlerde komandite ortakların bu ortaklık veya şirkete ilişkin temel gösterge tutarı; ortakların birisi için temel gösterge tutarı, diğer ortakların her biri için temel gösterge tutarının % 50'si dikkate alınmak suretiyle tespit edilen toplam tutarın, ortaklık ve şirket mukavelelerinde yazılı hisse oranlarında, hisse oranları belli edilmemiş ise her ortağa eşit olarak ortak sayısına bölünmek suretiyle uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasında, adi ortaklıklara, kollektif, adi ve eshamlı komandit şirketlere ait işyerlerinin her biri, ortaklar bakımından ayrı ayrı işyeri hükmündedir.

Bu maddenin uygulanmasında, komanditer ortaklar dikkate alınmaz.

d) Bu fıkranın (a) ve (c) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; 3030 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir belediyesi olan illerin, büyükşehir belediye sınırları içinde faaliyette bulunan mükellefler için % 25 oranında artırılarak, kalkınmada öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükelleflerde ise, % 50 oranında indirilerek dikkate alınır.

e) Bu fıkranın (a), (c) ve (d) bentlerinde yer alan temel gösterge tutarları; faaliyetin ifa edildiği yöreler itibariyle altın imalatı ve/veya altın ticareti ile uğraşanlar için % 50 oranında artırılarak uygulanır.

f) İlk defa işe başlayan mükellefler için işe başlanılan ve izleyen yılda hayat standardı esası uygulanmaz. Bu bent hükmünün uygulanmasında aynı işin mükellefin eş ve çocukları ile bakmakla yükümlü olduğu kişiler tarafından yapılması hali ilk defa işe başlama sayılmaz.

g) İş bırakan mükellefler için faaliyette bulunulan süreler göz önünde tutulur.

h) Hayat standardı gösterge tutarları aşağıdaki gibidir.

Hayat Standardı Göstergeleri

İlave Edilecek Tutar (TL)

1. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait özel binek otomobillerinin her biri için (işletmelerinde kayıtlı olanlar dahil);	
a) Silindir hacmi 1600 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	450.000.000
b) Silindir hacmi 1601 (dahil) cc'den 2000 (dahil) cc'ye kadar olanlarda	700.000.000
c) Silindir hacmi 2001 (dahil) cc'den fazla olanlarda	1.200.000.000
2. Mülkiyeti mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait ve bunlar tarafından bizzat kullanılan birden fazla binalardan (Bağımsız bölümler, katlar, sayfiye ve dinlenme evleri dahil) her biri için;	Yıllık emsal kira bedelinin % 25'i
3. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait (işletmeye kayıtlı olanlar dahil) her bir;	
a) Hava taşıtı, yat, kotra, sürat teknesi için	4.600.000.000
b) On beygir gücü üstünde motorlu diğer özel tekneler için	900.000.000
4. Özel hizmetlerde devamlı ve ücret karşılığı çalıştırılan;	
a) şoför, mürebbiye, aşçı, hizmetçi, bahçıvan ve benzerlerinin her biri için	900.000.000
b) Kaptan, pilot ve benzerlerinin her biri için	4.600.000.000
5. Mükellefin kendisine, eşine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilere ait her bir yarış atı için (taylar dahil),	1.200.000.000
6. Turistik amaçlı yurt dışı seyahatlerde, seyahate katılan mükellefin kendisi, eşi, çocukları ve bakmakla yükümlü olduğu diğer kişilerden her birinin her seyahati için,	900.000.000

Mükellefin eşinin veya çocuklarının hayat standardı esasına tabi faaliyetinin bulunması durumunda, hayat standardı göstergeleri sadece bunların kazançlarının tespitinde dikkate alınır.

Hayat standardı gösterge tutarları, kalkınmada öncelikli yörelerde % 50 oranında indirilerek dikkate alınır.

i) Bu madde, birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde işin devam ettiği yıllar ve bu yıllar için geçerli olan gösterge tutarları göz önüne alınarak topluca uygulanır.

j) 11 ve daha yukarı yaşta olan bir taşıtla münhasıran nakliyecilik faaliyetinde bulunan mükellefler hakkında, faaliyetin ifa edildiği yöreler itibarıyla hayat standardı temel gösterge tutarı, % 50 oranında indirilerek dikkate alınır. Bir araçla nakliyecilik yapan mükelleflerde aracın yaşına ve ortaklık olarak faaliyette bulunup bulunmadığına bakılmaksızın hayat standardı temel gösterge tutarı bir defa dikkate alınır.

k) **İptal:** Ana.Mah.nin 16/1/2003 tarihli ve E.:2001/36, K.:2003/3 sayılı Kararı ile;

Şu kadar ki, tedavi maksadıyla yapılan seyahatlerin ilgili sağlık kurullarından alınacak raporlarla tevsik edilmesi şarttır.

3) Noter vekilleri, geçici yetkili noter yardımcıları, ruhsatlı dava vekilleri, ebeler, sünnetçiler, sağlık memurları, arzuhalciler ve mesleklerinin ifası yüksek tahsili icap ettirmeyen benzeri serbest meslek erbabından Maliye Bakanlığınca tayin edilecek olanlar ile belediye teşkilâtı bulunmayan köylerde (belediyelerin mücavir alanları hariç) işyeri bulunan basit usule tabi mükellefler hakkında hayat standardı esaslı uygulanmaz.

4) Hayat standardı temel ve ilave göstergeler tutarları, faaliyette bulunulan yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle tespit edilir. Bu şekilde hesaplanan tutarların % 5'ini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz. Bakanlar Kurulu, bu surette tespit edilen tutarları % 50 fazlasına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye yetkilidir.

5) Mükellefler; kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait ve üzerinden (...)(**) vergisi ödenen gelirleri (hamiline yazılı menkul kıymetlerden elde edilen gelirler hariç) ile kendilerine ve eşlerine ait emekli, maluliyet, dul ve yetim aylığı bulunduğunu belgelendirdikleri takdirde, bu gelirler, hayat standardı esasına göre kazancın tespitinde izah nedeni gelir olarak kabul edilir. İzah nedeni gelirler öncelikle mükelleflerin kendilerine ait beyanları için esas alınır. Arta kalan bir tutarın olması halinde eşler ve çocuklar, sadece arta kalan tutarı kendi beyanlarında izah nedeni gelir olarak dikkate alırlar.

6) 88 inci maddeye göre yapılacak zarar mahsubu, 89 uncu maddeye göre yapılacak indirimler ve yatırım indirimi istisnası dahil istisnaların uygulanması, yalnızca bu madde gereğince tespit edilecek geliri aşan gelir kısmı için mümkündür.

7) Bu maddeye göre yapılacak tarhiyata itiraz, tahakkuk eden verginin tahsilini durdurmaz. Ancak, Danıştay ve vergi mahkemelerince bu davalar öncelikle ele alınır ve dosyanın tekemmül ettiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır.

8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

(*)2001 yılı için belirlenen temel gösterge, ilave gösterge ve diğer hususlar için G.V.K. Genel Tebliği 244'e bakınız.

(**) Bu arada yer alan "gelir" ibaresi, Ana.Mah.nin 16/1/2003 tarihi ve E: 2001/36, K:2003/3 sayılı Kararı ile iptal edilmiş ve metinden çıkarılmıştır.

(4710 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 59

(4710 sayılı Kanunun 1. maddesiyle eklenen geçici madde. Yürürlük; 24.10.2001) (5281 sayılı Kanunun 43/8- f maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004) 31.12.2007 tarihine kadar **(5281 sayılı Kanunun 43/8-f maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2005, Yürürlük; 31.12.2004)** 26.07.2003 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet tahvilleri ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ve elde çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının; 2001 yılında 50 milyar lirası, 2002 ve izleyen yıllarda bu tutarın veya artırılmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmasıyla bulunacak tutar gelir vergisinden müstesnadır. Bu istisnadan yararlananlar, **(4783 sayılı Kanunun 8/3 üncü maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2003, Yürürlük; 09.01.2003)** mükerrer 80 inci(*) ve geçici 56 ncı maddelerde yer alan istisnalardan ayrıca yararlanamazlar. Ticari işletmelere ait olan bu tür gelirler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

(*) 80 inci

(4761 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 60

(4761 sayılı Kanunun 3'üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 22.06.2002) Mevcut veya yeni kurulacak olan sermaye şirketlerine, aynî veya nakdî sermaye olarak konulan değerlerden hareketle; herhangi bir vergi incelemesi ve tarhiyat (Vergi Usul Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (7) numaralı bendi dahil) yapılamaz. Bu hükmün uygulanabilmesi için 31.12.2002 tarihine kadar; mevcut sermaye şirketlerinde sermaye artırım işlemlerinin, yeni kurulacak şirketlerde şirket kuruluşunun tamamlanması ve sermaye olarak konulan değerlerin şirket aktifine girmiş olması şarttır.

(4842 sayılı Kanunun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 61

(4842 sayılı Kanunun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 24.04.2003) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırımlarla ilgili yatırım harcamalarına (teşvik belgelerine bu tarihten sonra ilave edilen iktisadî kıymetler için yapılan harcamalar hariç), yatırım indirimi uygulamasına ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanununun bu tarihten önce yürürlükte bulunan hükümleri uygulanır.

Yukarıda belirtilen şekilde yatırım indirimi istisnasından yararlanan kazançlar ile bu maddenin yürürlük tarihinden önce gerçekleşen yatırımlar üzerinden hesaplanan ve kazancın yetersiz olması nedeniyle sonraki dönemlerden devreden yatırım indiriminden yararlanan kazançlar üzerinden dağıtılsın, dağıtılmasın %19,8 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır.

İsteyen mükellefler, bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında bu tarihten itibaren yaptıkları harcamaları (öngörülen harcamalar kapsamında daha önce yapılan yatırım indirimi istisnasından yararlanmış harcamalar hariç) için bu Kanunun 19 uncu maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde yatırım indirimi istisnasından yararlanabilirler. Bunun için bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki ilk geçici vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verileceği tarihe kadar bağlı bulunulan vergi dairesine bir bildirimde bulunulması ve tercihin, alınmış olan yatırım teşvik belgelerinin tamamı için yapılması şarttır.

(4842 sayılı Kanunun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 62

(4842 sayılı Kanununun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 24.04.2003)1. Kurumlar vergisi mükelleflerinin;

- a) 31.12.1998 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde ettikleri kazançlarının,
  - b) (a) bendi kapsamı dışında kalan ve 31.12.2002 veya daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilen, kurumlar vergisinden istisna edilmiş kazançlarının,
  - c) Geçici 61 inci madde kapsamında tevkifata tâbi tutulmuş kazançlarının,
- Dağıtımını halinde 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılmaz.

2. Gerçek kişilerce (1) numaralı fıkranın (a) bendi kapsamında elde edilen kâr payları gelir vergisinden müstesnadır.

3. Gerçek kişilerce (1) numaralı fıkranın (b) ve (c) bendi kapsamında elde edilen kâr paylarının net tutarına elde edilen kâr payının 1/9'u eklendikten sonra, bulunan tutarın yarısı vergiye tâbi gelir olarak dikkate alınır. Bu gelirle ilgili olarak yıllık beyanname verilmesi halinde, beyannameye intikal ettirilen tutarın 1/5'i beyanname üzerinde hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilir.

4. Kurumlar vergisi mükelleflerinin doğrudan veya iştirakleri aracılığıyla, bu maddenin (1) numaralı fıkrasında belirtilen nitelikte kâr payı elde etmeleri halinde, bu kâr paylarının dağıtımını ve kâr payı elde eden gerçek kişilerce bu kâr paylarının beyanı ile ilgili olarak (1), (2) ve (3) numaralı fıkra hükümleri uygulanır.

5. Bu madde kapsamındaki kâr payları için 22 nci madde hükümleri uygulanmaz.

(4842 sayılı Kanununun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde)
Geçici Madde 63

(4842 sayılı Kanununun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 24.04.2003)1. İşlenmiş altın ticareti ve imalatı ile iştigal eden gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil) 4811 sayılı Kanununun 13 üncü maddesine istinaden bildirimde bulunmayanların 31.12.2002 tarihi itibarıyla defter kayıtlarında yer alan altın maliyet bedelleri, İstanbul Altın Borsasının aynı tarihteki (aynı tarihte işlem görmemesi halinde bu tarihten önceki son işlem günündeki) has altın kapanış fiyatından düşük olamaz. Maliyet bedelinin bu fiyattan düşük olması halinde aradaki fark altın satış kârı addolunur ve 2002 yılı kazancına eklenerek bu Kanunun yayımını izleyen ikinci ayın sonuna kadar beyan edilir ve tahakkuk eden vergi aynı sürede ödenir.

2. Kıymetli maden ve ziynet eşyası imalatı ve ticareti faaliyetinde bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükellefler (adi, kollektif ve adi komandit şirketler dahil) işletmelerinde mevcut olup kayıtlarında yer almayan kıymetli maden (altın, platin ve gümüş) ve kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet, inci gibi) ile bunlardan mamûl ziynet eşyasını 4811 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen şekilde bildirmeleri halinde aynı Kanununun 13 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre vergi öderler.

(4842 sayılı Kanununun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde)
Geçici Madde 64

(4842 sayılı Kanununun 17'inci maddesiyle eklenen geçici madde Yürürlük; 24.04.2003)31.12.2007 tarihine kadar sporculara ücret olarak yapılan ödemeler gelir vergisinden müstesnadır. Bu ücretler üzerinden % 15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılır. Bu istisnanın tevkif yoluyla ödenen gelir vergisine şümulü yoktur.

Bakanlar Kurulu % 15 oranını % 25 oranına kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

(5024 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 65

(5024 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde: Yürürlük;30.12.2003) Geçici 61 inci maddede kapsamında yatırım indirimi istisnası uygulamasını seçmiş olan mükellefler, bu tercihlerini bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilmesi gereken ilk geçici vergi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar bağış buldukları vergi dairesine bildirimde bulunmak suretiyle değiştirebilirler. Bu şekilde tercihlerini değiştiren mükellefler, 24.4.2003 tarihinden itibaren yaptıkları harcamalar (öngörülen harcamalar kapsamında daha önce yatırım indirimi istisnasından yararlanmış harcamalar hariç) için 19 uncu maddede yer alan hükümler çerçevesinde yatırım indirimi istisnasından yararlanabilirler. Tercihlerini değiştirmeyen mükellefler ise, yatırım indirimi istisnası tutarlarının tespitinde, enflasyon düzeltmesi uygulaması sonucu yatırım indiriminden yararlanan iktisadî kıymetlerin ilgili olarak oluşan düzeltme farklarını dikkate alamazlar. 19 uncu madde kapsamında yatırım indirimi istisnası tutarlarının tespitinde 1.1.2004 tarihine kadar yapılan harcamaların tutarları düzeltilmiş değerleri ile dikkate alınmaz.

(5255 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 66

(5255 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen geçici madde. Yürürlük; 13.11.2004) İzmir Üniversite Sporları Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kuruluna yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlerden indirilir.

(5281 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle 01.01.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere eklenen geçici madde. Yürürlük; 01.01.2006)

Geçici Madde 67

5281 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle 01.01.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere eklenen geçici madde. Yürürlük; 01.01.2006)1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,

b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,

c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),

d) **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen bent. Geçerlilik; 01.01.2006)** Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler Üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar.**(6009 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişen cümle Yürürlük; 01.10.2010)**5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için bu oran % 0 olarak uygulanır.**(10)**

(2006/10731 sayılı B.K.K. ile tam mükellef gerçek kişi ve kurumlar için bu oran %10 olarak uygulanır. Yürürlük; 23.07.2006) Aynı menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması halinde, ilk giren ilk çıkar

yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenir. Bir menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının alımından önce elden çıkarılması halinde, elden çıkarılma tarihinden sonra yapılan ilk alım işlemi esas alınarak üzerinden tevkifat yapılacak tutar tespit edilir.**(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen ibare. Geçerlilik; 01.01.2006)** Aynı gün içerisindeki işlemlerde ağırlıklı ortalama yöntemi kullanılabilir. Alış ve satış işlemleri dolayısıyla ödenen komisyonlar ile Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınır.

Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir. Döviz, altına veya başka bir değere endeksli menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alış ve satış bedeli olarak işlem tarihindeki Yeni Türk Lirası karşılıkları esas alınarak tevkifat matrahı tespit edilir. Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının yabancı bir para cinsinden ihraç edilmiş olması halinde ise tevkifat matrahının tespitinde kur farkı dikkate alınmaz.

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı sahibinin, bu kıymetleri başka bir banka veya aracı kuruma aktarması halinde, söz konusu menkul kıymetlerin alış bedeli ve alış tarihi aktarma yapılan kuruma bildirilir. Aktarmanın başka bir kişi veya kurum adına yapılması halinde, alış bedeli ve alış tarihinin ilgili banka veya aracı kuruma bildirilmesinin yanı sıra işlem Maliye Bakanlığına da bildirilir. Bu bildirimler, başka bir kişi veya kurum adına naklin aynı banka veya aracı kurumun bünyesinde gerçekleştirilmesi veya kıymetin sahibi tarafından fiziken teslim alınması halinde de yapılır.

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının fiziken bir banka veya aracı kuruma teslim edilmesi halinde alış bedeli olarak, tevsik edilmesi kaydıyla, kıymet sahibinin beyanı esas alınır ve yapılan işlem Maliye Bakanlığına bildirilir.

(5527 sayılı Kanunun 1/b maddesiyle değişen paragraf. Geçerlilik; 01.10.2006)(6322 sayılı kanunun 11.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012) Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri(13) tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci madde hükümleri uygulanmaz.(1)

Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları, verilecek muhtasar beyannameye dahil edilmez. Banka ve aracı kurumlar, tevkif ettikleri vergileri şekli ve muhteviyatı Maliye Bakanlığınca belirlenecek bir beyanname ile tevkifat **(5615 Sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:04.04.2007)** dönemini izleyen ayın yirmüçüncü günü akşamına kadar**(8)** bağlı oldukları vergi dairesine beyan eder ve yirmialtıncı günü akşamına kadar öderler.

(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen paragraf. Geçerlilik; 01.01.2006) Bu maddenin uygulaması bakımından banka veya aracı kurumlar (işleme taraf olanlar) kendilerinde bulunan veya ulaştırılan bilgi ve belgeler kapsamında tarhiyattan sorumlu tutulurlar. Bilgilerin eksik veya yanlış olması nedeniyle eksik beyan edilen kısım için bildiri yapan adına gerekli tarhiyat yapılır.

2) Bu Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından **((6322 sayılı kanunun 11.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012)**Hazine ve 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri**(13)** tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden elde edilenler hariç), ödemeyi yapanlarca, banka veya aracı kurumlara veya bunlar aracılığıyla diğer gerçek ve tüzel kişilere ödenenler hariç, % 15 oranında vergi tevkifatı yapılır. **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile tam mükellef gerçek kişi ve kurumlar için bu oran %10 olarak uygulanır. Yürürlük; 23.07.2006)** Bankalara veya aracı kurumlara alış bedeli tevsik edilmeksizin teslim edilmiş olan menkul kıymetlerin gelirlerinin ödenmesinde ise ödeme banka veya aracı kurumlar aracılığıyla yapılsa dahi tevkifat yapılır. Menkul kıymetin bir banka veya aracı kurum aracılığıyla alınmış olması halinde tevkifatta, bu işlemdeki itfa bedeli ile alış bedeli arasındaki fark esas alınır. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.

3) Bankalar ile aracı kurumlar, bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını (hisse senetleri ile (1) numaralı fıkranın altıncı paragrafında belirtilen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları hariç) (1) numaralı fıkra kapsamında tevkifata tâbi tutulmaksızın almaları halinde, kendilerine satış yapanlar adına satış bedeli ile alış bedeli arasındaki fark üzerinden % 15 oranında tevkifat yaparlar. **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile tam mükellef gerçek kişi ve kurumlar için bu oran %10 olarak uygulanır. Yürürlük; 23.07.2006)** Menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının daha önce bir banka veya aracı kurumdan alınmamış olması halinde, tevkifatın yapılmasında alış bedeli yerine ihraç bedeli esas alınır. Tevkif edilen vergiler (1) numaralı fıkra kapsamında verilecek beyannameye dahil edilmek suretiyle beyan edilir ve ödenir.

4) **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle değişen fıkra. Geçerlilik; 01.01.2006)** Bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca % 15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları 98 inci ve 119 uncu maddelerde belirtilen sürelerde beyan edilir ve ödenir. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. **(2)**

5) Gelir sahibinin gerçek veya tüzel kişi ya da dar veya tam mükellef olması, vergi mükellefiyeti bulunup bulunmaması, vergiden muaf olup olmaması ve elde edilen kazancın vergiden istisna olup olmaması (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkra hükümleri uyarınca yapılacak tevkifatı etkilemez. Şu kadar ki, **(6745 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen ibare, Yürürlük; 07.09.2016)** 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi kapsamına giren kurumlar ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan borsa yatırım fonları ve emeklilik yatırım fonlarının elde ettikleri kazançlar üzerinden (1) ve (4) numaralı fıkralar uyarınca tevkifat yapılmaz. **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonlarının (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarda belirtilen gelirleri için %0 oranında tevkifat yapılır. Yürürlük; 01.10.2006)** **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarda belirtilen gelirleri için 01.10.2006 tarihine kadar %10, 01.10.2006 tarihinden itibaren %0 oranında tevkifat yapılır.)**

6) Bu maddenin (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarında belirtilen tevkifat oranlarını yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ile döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirleri için beş puana kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye**(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)**Cumhurbaşkanı**(16)** yetkilidir.

7) (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tâbi tutulan kazançlar için gerçek kişilerce yıllık veya münferit beyanname verilmez. Diğer gelirler dolayısıyla verilecek yıllık beyannameye bu gelirler dahil edilmez. **(5527 sayılı Kanunun 1/c maddesiyle eklenen cümle. Yürürlük; 07.07.2006)**Söz konusu fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tabi tutulmasın dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca **(6111 Sayılı Kanunla değiştirilen ibare Yürürlük; 25.02.2011) (6322 sayılı kanunun 11.maddesiyle değişen ibare; Yürürlük 15.06.2012)**Hazine, 4749 sayılı Kanuna göre kurulan varlık kiralama şirketleri ve tam mükellef kurumlar**(14)** tarafından **(12)** yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname verilmez. Ticarî faaliyet kapsamında elde edilen gelirler ticarî kazanç hükümleri çerçevesinde kazancın tespitinde dikkate alınır ve tevkif suretiyle ödenmiş olan vergiler, 94 üncü madde kapsamında tevkif edilen vergilerin tâbi olduğu hükümler çerçevesinde tevkifata tâbi kazançların beyan edildiği beyannamelerde hesaplanan vergiden mahsup edilir. Şu kadar ki, (2) ve (3) numaralı fıkralar kapsamında tevkif suretiyle ödenen verginin, işlemten doğan kazancın tâbi olduğu tevkifat oranı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşan kısmı yıllık beyanname hesaplanan vergiden mahsup edilmez.

8) Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları **(5527 sayılı Kanunun 1/ç maddesiyle değişen hüküm. Geçerlilik; 01.10.2006)**(borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil)**(3)** ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının Kurumlar Vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları, dağıtılın veya dağıtılmasın % 15 oranında vergi tevkifatına tâbi tutulur.. **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları için bu oran %0 olarak uygulanır. Yürürlük; 01.10.2006) (2006/10731 sayılı B.K.K. ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları ile menkul kıymetler yatırım ortaklıkları için 01.10.2006 tarihine kadar bu oran %10, 01.10.2006 tarihinden itibaren %0 olarak uygulanır.)** Bu kazançlar üzerinden 94 üncü madde uyarınca ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu fon veya ortaklıklarının katılma belgelerinin ilgili fona iadesinden elde edilen gelirler ile hisse senetlerinin alım satımından elde edilen kazançlar için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez. Ticarî işletmeye dahil olan bu nitelikteki gelirler, bu fıkra kapsamı dışındadır.

9) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2006)** Hazine bonoları ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin elde tutulması veya elden çıkarılması suretiyle sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde, 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.**(4)**

10) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce iktisap edilmiş olan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından veya elde tutulma sürecinde elde edilen gelirler **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle kaldırılan parantez içi hüküm. Geçerlilik; 01.01.2006)**için bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.**(5)**

11) **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen fıkra. Geçerlilik; 01.01.2006)** Dar mükellefler de dahil olmak üzere, bu madde kapsamında tevkifata tabi tutulan ve yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançlar için takvim yılı itibarıyla yıllık beyanname verilebilir. Beyan edilen gelirden, aynı türden menkul kıymetler için yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilir. Beyan edilen gelir üzerinden % 15 oranında vergi hesaplanır. **(2006/10731 sayılı B.K.K. ile bu oran %10 olarak uygulanır. Yürürlük; 23.07.2006)** Hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilir, mahsup edilemeyen tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilir. Şu kadar ki, mahsup edilemeyen zararlar izleyen takvim yıllarına devredilemez.

12) Bu maddede geçen, "banka" kavramı 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu kapsamında Türkiye'de faaliyette bulunan bankaları, **(5436 sayılı Kanununun 14/d maddesiyle eklenen ibare. Geçerlilik; 01.01.2006)** ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını "aracı kurum" kavramı ise 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında Türkiye'de faaliyette bulunan aracı kurumları ifade eder.

13) Bu maddede geçen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı ifadesi, özel bir belirleme yapılmadığı sürece Türkiye'de ihraç edilmiş ve Sermaye Piyasası Kurulunca kayda alınmış ve/veya Türkiye'de kurulu menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon borsalarında işlem gören menkul kıymetler veya diğer sermaye piyasası araçları ile kayda alınmamış olsa veya menkul kıymet ve vadeli işlem borsalarında işlem görmese dahi Hazinece veya diğer kamu tüzel kişilerince ihraç edilecek her türlü menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracını ifade eder.

Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergelere dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alma, satma, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri bu madde uygulamasında diğer sermaye piyasası aracı addolunur.

14) **(5436 sayılı Kanununun 14/d maddesiyle değişen fıkra. Geçerlilik; 01.01.2006)** Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında **(5615 Sayılı Kanununun 10 uncu maddesiyle değişen ibare. Geçerlilik; 01.01.2007 ;Yürürlük:04.04.2007)** 31.12.2008 tarihine kadar **(9)** yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için **(1)** numaralı fıkroda belirtilen tevkifat oranı sıfır olarak uygulanır. Tam ve dar mükellef kurumların (Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunmayanlar hariç) **(5527 sayılı Kanununun 1/d maddesiyle "2006 yılında" ibaresi fıkra metninden kaldırılmıştır. Yürürlük; 07.07.2006)** aralarında yaptıkları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançları bakımından bu madde hükmü uygulanmaz. Şu kadar ki banka ve benzeri finans kurumları için Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunma şartı aranmaz. **(6)**

15) **(5436 sayılı Kanununun 14/d maddesiyle eklenen fıkra. Geçerlilik; 01.01.2006)** Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin 5281 sayılı Kanunla kaldırılmadan önceki 2 numaralı fıkrasında "Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonu" olarak addolunmuş dar mükellefiyete tabi yatırım fonlarının vergilendirilmeye ilişkin 31.12.2005 tarihindeki bu statüleri; a) 31.12.2005 tarihinden önce ihraç edilen menkul kıymetlerle (hisse senetleri hariç) sınırlı olmak üzere bu menkul kıymetlerin tamamı itfa edilinceye kadar, b) 31.12.2005 tarihinde portföylerinde bulunan hisse senetleri için ise bu menkul kıymetlerin bu tarihten sonra portföyden ilk çıkış tarihine kadar, devam eder.

16) **Bu madde kapsamına girmeyen ve 1.1 2006 tarihinden önce iktisap edilmiş olan menkul kıymetlerin elden çıkarılmasından sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.**

17) **(5527 sayılı Kanununun 1/e maddesiyle eklenen fıkra. Yürürlük; 07.07.2006)(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018)** Cumhurbaşkanı **(16)** bu maddede yer alan oranları **(6009 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.10.2010)** her bir sermaye piyasası aracı, kazanç **(11)** ve irat türü ile **(6322 sayılı kanununun 11.maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 15.06.2012)** bunların vadesi **(6728 sayılı kanununun 17 inci maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 09.08.2016)**, elde tutulma süresi ve bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden **(6322 sayılı kanununun 11.maddesiyle eklenen ibare; Yürürlük 15.06.2012)** veya diğer şekillerde elden çıkarılmasından elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı sınırlara kadar indirmeye veya %15'e kadar artırmaya yetkilidir.

18) **(5436 sayılı Kanununun 14/d maddesiyle değişen fıkra. Geçerlilik; 01.01.2006)** Bu madde

hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye, vergiye tabi işlemlere taraf veya aracı olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.(6)

19) Bu madde hükümleri (6655 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük; 01.01.2016)31.12.2020(15) tarihine kadar uygulanır.

(1) (5527 sayılı Kanunula değişmeden önceki şekli) Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonlarının (borsa yatırım fonları hariç) katılma belgelerinin ilgili olduğu fona iadesi, menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin alım satımı, Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, **(5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen ibare. Geçerlilik; 01.01.2006)** tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.**(*) (5436 sayılı Kanunun 14/d maddesiyle eklenen ibare. Geçerlilik; 01.01.2006)** Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci madde hükümleri uygulanmaz.

(*) (Değişmeden önceki şekli) Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonlarının (borsa yatırım fonları hariç) katılma belgelerinin ilgili olduğu fona iadesi, menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin alım satımı, Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde,tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

(2)(Değişmeden önceki şekli) 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca % 15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.

(3)(Değişmeden önceki şekli)(borsa yatırım fonları hariç)

(4)(Değişmeden önceki şekli) Bu maddenin yürürlük tarihinden önce ihraç edilmiş olan her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerin elde tutulması veya elden çıkarılması suretiyle sağlanan gelirlerin vergilendirilmesinde (Dar mükellef kurumların, bu menkul kıymetleri elden çıkarmak suretiyle sağladıkları kazançlar hariç) bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde, 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.

(5)(Kaldırılmadan önceki şekli) Bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce iktisap edilmiş olan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından veya elde tutulma sürecinde elde edilen gelirler (Dar mükellef kurumların, bu menkul kıymetleri elden çıkarmak suretiyle sağladıkları kazançlar hariç) için bu madde hükümleri uygulanmaz. Bu gelirlerin vergilendirilmesinde 31.12.2005 tarihi itibarıyla geçerli olan hükümler uygulanır.

(6)(Değişmeden önceki şekli) Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemlerden 2006 yılında elde edilen kazançlar için (1) numaralı fıkrada belirtilen tevkifat oranı sıfır olarak uygulanır.

(7)(Değişmeden önceki şekli) Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(8) (Değişmeden önceki şekli) dönemini izleyen ayın yirminci günü akşamına kadar

(9) (Değişmeden önceki şekli) 2006 yılında

(10) (6009 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) (5527 sayılı Kanunun 1/a maddesiyle eklenen cümle. Yürürlük; 07.07.2006) Dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar için bu oran %0 olarak uygulanır.

(11) (6009 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli)her bir kazanç

(12) (6111 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare) Hazine tarafından

(13)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) Hazine

(14)(6322 sayılı kanunla değişmeden önceki şekli) Hazine ve tam mükellef kurumlar

(15) (6655 sayılı kanunla değişmeden önceki ibare)31.12.2015

(16) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

(5281 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1.1.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 1.1.2006)

Geçici Madde 68

(5281 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1.1.2006 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere 1.1.2006)(6655 Sayılı Kanunla değiştirilen ibare Yürürlük; 01.01.2016) 31/12/2020(*) tarihine kadar Türkiye Jokey Kulübünce organize edilen yarışmalara katılan atların jokeyleri, jokey yamakları ve antrenörlerine ücret olarak yapılan ödemeler üzerinden % 20 oranında Gelir Vergisi tevkifatı yapılır. Ödemeyi yapanın 94 üncü madde kapsamında tevkifat yapma zorunluluğu bulunup bulunmamasının ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde düzenlenmiş olan istisnanın tevkif yoluyla ödenecek Gelir Vergisine etkisi yoktur. Türkiye Jokey Kulübü aracılığıyla yapılan ücret ödemelerinde Gelir Vergisi tevkifatı bu Kulüp tarafından yerine getirilir.

Tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan bu gelirler için yıllık beyanname verilmez. Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanı(**), % 20 oranını % 25 oranına kadar artırmaya veya kanunî oranına kadar indirmeye yetkilidir.

(*)(6655 sayılı Kanunla değişmeden önceki ibare)31/12/2015

(**) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

(5479 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 08.04.2006)

Geçici Madde 69

(5479 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 08.04.2006) Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri; 31/12/2005 tarihi itibarıyla mevcut olup, 2005 yılı kazançlarından indiremedikleri yatırım indirimi istisnası tutarları ile;

a) 24/4/2003 tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 19 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9/4/2003 tarihli ve 4842 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmadan önceki ek 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri çerçevesinde başlanılmış yatırımları için belge kapsamında 1/1/2006 tarihinden sonra yapacakları yatırımları,

b) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga 19 uncu maddesi kapsamında 1/1/2006 tarihinden önce başlanan yatırımlarla ilgili olarak, yatırımla iktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edip bu tarihten sonra yapılan yatırımları,

nedeniyle, 31/12/2005 tarihinde yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre hesaplayacakları yatırım indirimi istisnası tutarlarını, **(6009 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 2010 takvim yılı kazançlarına uygulanmak üzere 01.08.2010)** yine bu tarihteki mevzuat hükümleri (bu Kanunun geçici 61 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan vergi oranına ilişkin hüküm dâhil) çerçevesinde kazançlarında indirebilirler. (*)

(6009 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle eklenen cümleler Yürürlük; 2010 takvim yılı kazançlarına uygulanmak üzere 01.08.2010) Şu kadar ki, vergi matrahlarının tespitinde yatırım indirimi istisnası olarak indirimi konusu yapılacak tutar, ilgili kazancın % 25'ini aşamaz. Kalan kazanç üzerinden yürürlükteki vergi oranına göre vergi hesaplanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(*)(6009 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) yine bu tarihteki mevzuat hükümleri (vergi oranına ilişkin hükümler dahil) çerçevesinde sadece 2006, 2007 ve 2008 yıllarına ait kazançlarından indirebilirler.

(5479 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 08.04.2006)

Geçici Madde 70

(5479 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere 08.04.2006) 2006 takvim yılına ilişkin olarak yapılmış ücret ödemeleri için bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bu kadar yapılmış olan gelir vergisi tevkifat tutarlarının 103 üncü maddede bu Kanunla yapılan değişiklik hükmü uyarınca hesaplanan vergiden fazla olması halinde, fark vergi tutarı terkin edilir, tahsil edilmişse mükellefleri sonraki dönemlerde ödeyecekleri gelir vergisinden mahsup edilir. Eksik olması halinde ise bu fark, vergi sorumlular tarafından bu Kanunun yayımlanmasından sonra yapılacak ilk ücret ödemesinden kesilerek bu ödemenin ait olduğu döneme ilişkin muhtasar beyannamenin verilme ve ödeme süresi içinde topluca (muhtasar beyanname verme yükümlülüğü olmayanlar hariç) verilecek ayrı bir beyanname ile beyan edilir ve ödenir. Bu beyanname için ayrıca damga vergisi hesaplanmaz. Anılan sürede düzeltilen söz konusu fark için gecikme faizi ve vergi cezası aranmaz. Eksik tahakkuk etmiş olan verginin bu süre içinde tamamlanmaması halinde bu tarihte vergi ziyayı doğmuş olur. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usûl ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir."

(5615 Sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle eklenen madde.

Geçerlilik:01.01.2007;Yürürlük:04.04.2007)

Geçici Madde 71

(5615 Sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle eklenen madde. Geçerlilik:01.01.2007; Yürürlük:04.04.2007) Bu Kanunun mükerrer 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin uygulanmasına ilişkin olarak, 70 inci maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde sayılan ve 1/1/2007 tarihinden önce iktisap edilmiş olan mal (gerçek usûlde vergilendirilen çiftçilerin ziraî istihsalde kullandıkları gayrimenkuller dahil) ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançların vergilendirilmesinde dört yıllık süre esas alınır.

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 72

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde. Yürürlük:01.07.2008) (1) (7063

Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:20.12.2017) 31/12/2019 (1) tarihine

kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden aşağıdaki oranlarda gelir vergisi tevkifatı

yapılır.

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

1) En üst ligdekiler için % 15,

2) En üst altı ligdekiler için % 10,

3) Diğer liglerdeki için % 5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden % 5.

(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan ücret ve ücret sayılan ödemelerin vergilendirilmesinde 31/12/2007 tarihinde yürürlükte olan hükümler uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(1) Değişmeden önceki ibare: 31/12/2017

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 73

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde. Geçerlilik:01.01.2008;

Yürürlük:06.06.2008) (1) 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında gelir vergisi stopajı teşviki uygulanan ücretlerin vergilendirilmesinde, öncelikle Kanunun 32 nci maddesinde yer alan asgari geçim indirimi dikkate alınır.

(2) Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 74

Yürürlüğü kalmamıştır.

(5838 sayılı Kanunla eklenen madde Yürürlük; 01.03.2009)

Geçici Madde 75

(5838 sayılı Kanunla eklenen madde Yürürlük; 01.03.2009) (6487 sayılı Kanunla değişen ibare Yürürlük; 11.06.2013) 31/12/2023 (*) tarihine kadar, 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen Ar-Ge **(6676 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.03.2016)** tasarım ve destek personelinin (**), bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisinin; **(6676 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 01.03.2016)** doktoralı olanlar ile 5746 sayılı Kanun kapsamındaki temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için yüzde 95'i, yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde 90'ı ve diğerleri için yüzde 80'i (***)verilecek muhtasar beyanname üzerinden

tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu süre içerisinde, anılan maddenin bu maddeye aykırı olan hükmü uygulanmaz.

(*) (6487 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) 31/12/2013

(**) (6676 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) ve destek personelinin

(***) (6676 sayılı Kanunla değişmeden önceki şekli) doktoralı olanlar için yüzde 90'ı, diğerleri için yüzde 80'i

(5904 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 03.07.2009)

Geçici Madde 76

10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar, **(7161 sayılı kanunun 5 inci maddesiyle değişen ibare ; Yürürlük: 01.01.2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere üzere 18.01.2019)31/12/2023 (*)** tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

İstisna edilen bu kazançlar üzerinden 94 üncü madde kapsamında tevkifat yapılmaz. Münhasıran bu kazançlar için gelir vergisi mükelleflerince yıllık beyanname verilmez, bu kazançlar verilecek beyannamelelere dahil edilmez.

(*) Değişmeden önceki ibare : 31/12/2018

(5904 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen madde Yürürlük; 03.07.2009)

Geçici Madde 77

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlerle ilgili olarak 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesi uyarınca işverenlerce işçiye ödenen işe başlatmama tazminatları, damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmaz. Anılan dönemlere ilişkin işe başlatmama tazminatı gelir vergisi tevkifatına tabi tutulan mükelleflerin; tarha yetkili vergi dairelerine başvuruları ve dava açmamları, açılmış davalardan vazgeçmeleri şartıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca tahsil edilen gelir vergisinin red ve iade işlemleri yapılır.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(6009 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 78

(6009 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 01.01.2010 tarihinden geçerli olmak üzere 01.08.2010)2010 takvim yılına ilişkin olarak yapılmış ücret ödemeleri için bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılmış olan gelir vergisi tevkifat tutarlarının, 103 üncü maddede bu Kanunla yapılan değişiklik hükmü uyarınca hesaplanan vergiden fazla olması halinde, fark vergi tutarı terkin edilir, tahsil edilmişse mükelleflerin sonraki dönemlerde ödeyecekleri gelir vergisinden mahsup edilir, mahsup imkânının olmaması halinde ise red ve iade olunur. Eksik olması halinde ise bu fark, vergi sorumluları tarafından bu Kanunun yayımlanmasından sonra yapılacak ilk ücret ödemesinden kesilerek bu ödemenin ait olduğu döneme ilişkin muhtasar beyannamenin verilme ve ödeme süresi içinde topluca (muhtasar beyanname verme yükümlülüğü olmayanlar hariç) verilecek ayrı bir beyanname ile beyan edilir ve ödenir. Bu beyanname için ayrıca damga vergisi hesaplanmaz. Anılan sürede düzeltilen söz konusu fark için gecikme faizi ve vergi cezası aranmaz; eksik tahakkuk etmiş olan verginin bu süre içinde tamamlanmaması halinde bu tarihte vergi ziyayı doğmuş olur. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usul ve

esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

(6303 sayılı Kanunun 9 ncu maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 79

Yürürlüğü Kalmamıştır.

(6322 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 80

(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanınca(*) istatistiki bölge birimleri sınıflandırması, kişi başına düşen milli gelir veya sosyoekonomik gelişmişlik düzeyleri dikkate alınmak suretiyle belirlenen illerde yapılacak yatırımlar için Ekonomi Bakanlığı tarafından düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2023 tarihine kadar gerçekleşen yatırımlarda teşvik belgelerinde öngörülen ve fiilen istihdam edilen işçilerin ücretlerinin sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin brüt tutarına tekabül eden kısmı üzerinden hesaplanan gelir vergisi, yatırımın kısmen veya tamamen işletilmesine başlanılan tarihten itibaren 10 yıl süreyle verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

Birinci fıkraya istinaden terkin edilecek verginin hesabında, öncelikle 32 nci maddede yer alan asgari geçim indirimi dikkate alınır.

Yatırımın tamamlanamaması veya teşvik belgesinin iptal edilmesi halinde, gelir vergisi stopajı teşviki uygulaması nedeniyle terkin edilen vergiler, vergi ziyası cezası uygulanmaksızın gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.

Yatırımın faaliyete geçmesinden önce devri halinde devralan, aynı koşulları yerine getirmek kaydıyla gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından yararlanır.

Yatırımın kısmen veya tamamen faaliyete geçmesinden sonra devri halinde, gelir vergisi stopajı teşviki uygulamasından devir tarihine kadar devreden, devir tarihinden sonra ise kalan süre kadar devralan yararlanır.

Bu madde kapsamındaki gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlananlar, diğer kanunlarda yer alan ayrımahiyetteki hükümlerden ayrıca yararlanamazlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(*) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulunca

(6322 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle eklenen geçici madde)Basit usulde vergilendirmeye geçişte sürelerin hesabı:

Geçici Madde 81

46 ncı maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında yer alan şartların tespitine 1/1/2012tarihinden itibaren başlanır.

(6327 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 82

31/12/2017 tarihine kadar, 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamına giren bireysel katılım yatırımcısı tam

mükellef gerçek kişiler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini en az iki tam yıl elde tutmaları şartıyla, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümlerine göre hesapladıkları hisselerin tutarlarının %75'ini yıllık beyannamelerine konu kazanç ve iratlarından hisselerin iktisap edildiği dönemde indirebilirler. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında projesi son beş yıl içinde desteklenmiş kurumlara iştirak sağlayan bireysel katılım yatırımcıları için bu oran %100 olarak uygulanır.

Yıllık indirim tutarı 1.000.000 TL'yi aşamaz. İlgili yıl kazancından indirilemeyen kısım, izleyen yıllarda 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınır.

İki tam yıl elde tutma şartının yerine getirilmemesi halinde, bireysel katılım yatırımcısı indirimi dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler yönünden vergi ziyayı doğmuş sayılır. Bu maddeye göre zamanında alınamayan vergiler ile vergi cezalarında zamanaşımı, verginin tarihini veya cezanın kesilmesini gerektiren durumun doğduğu tarihi takip eden yılın başından itibaren başlar.

Bireysel katılım yatırımcılarının vergi desteklerinden yararlanabilmesi için, birinci fıkrada belirtilen iştirak hisselerini iktisap etmeden önce Hazine Müsteşarlığına başvurarak bireysel katılım yatırımcısı lisansı almış olmaları ve lisans kapsamında ortaklık kurdukları kurumlar tarafından yapılacak faaliyetleri beyan etmeleri şarttır.

Bireysel katılım yatırımcıları, iştirak ettikleri kurumun doğrudan veya dolaylı olarak ya da ayrı ayrı veya birlikte hâkim ortağı olamazlar. Bireysel katılım yatırımcısı; eşinin, kendisinin veya eşinin altsoyu ve üstsoyu ile üçüncü derece dahil yansoy hısımları ve kayın hısımlarının ya da idaresi, denetimi veya sermayesi bakımından doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan ya da nüfuzu altında bulunan kurumlara iştirak edemez.

4059 sayılı Kanunun ek 5 inci maddesi kapsamında vergi desteğinden yararlanması Hazine Müsteşarlığınca desteklenmeyen sektörlerde ve/veya faaliyetlerde yatırım yapıldığının tespit edilmesi, ortaklık paylarına ilişkin Hazine Müsteşarlığınca getirilen şartlara uyulmaması, dördüncü fıkra kapsamında beyan edilen faaliyetlerde bulunulmaması ve beşinci fıkradaki hükme aykırı işlem tesis edilmesi durumunda üçüncü fıkra hükümleri uygulanır.

İki yıllık süre şartının yerine getirilememesine neden olan mücbir sebep halleri ile uygulamaya ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı müştereken yetkilidir.

(700 Sayılı KHK'nın 45 inci maddesiyle değişen ibare; Yürürlük:09.07.2018) Cumhurbaşkanı(*) birinci fıkrada yer alan 31/12/2017 tarihini beş yıla kadar uzatmaya, bu madde kapsamında indirim oranını ve azami indirim tutarını %50'sine kadar artırmaya ve bu oran ve tutarları sifıra kadar indirmeye yetkilidir.

(*) Değişmeden önceki şekli: Bakanlar Kurulu

(6358 sayılı Kanunun 17 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 83

EXPO 2016 Antalya Ajansına yapılan her türlü nakdî ve ayni bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı; gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirilir.

(6456 sayılı Kanununun 15 inci maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 84

Avrupa Birliği organlarıyla akdedilen ve usulüne göre yürürlüğe konulan anlaşmalar çerçevesinde proje karşılığı sağlanan hibeler, özel bir fon hesabında tutulur ve gelir olarak dikkate alınmaz. Söz konusu hibelerle gerçekleştirilecek projelere ilişkin olarak bu fondan yapılan harcamalar, gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider ve maliyet olarak dikkate alınmaz. Proje sonunda herhangi bir şekilde harcanmayan ve iade edilmeyen tutarın kalması hâlinde bu tutar gelir kaydedilir.

Birinci fıkra çerçevesinde sağlanan hibelerle finanse edilen yıllara sâri inşaat ve onarım işlerine ilişkin ödemeler üzerinden ve yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden, fon hesabından yapılan harcama tutarları ile sınırlı olmak üzere, 94 üncü maddenin birinci fıkrasının (2) ve (3) numaralı bentleri ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri uyarınca vergi kesintisi yapılmaz.

(6486 sayılı Kanununun 13 üncü maddesiyle eklenen geçici madde)

Geçici Madde 85

Gerçek veya tüzel kişilerce, 15/4/2013 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazla 31/7/2013 tarihine kadar Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyette bulunan bankalara veya 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca faaliyette bulunan aracı kurumlara bildirilir ya da vergi dairelerine beyan edilir.

Birinci fıkrada sayılan kıymetler, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihini takip eden ay sonuna kadar kanuni defterlere kaydedilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiyesi hâlinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %2 oranında vergi tarh edilir ve bu vergi, tarhiyatı yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir.

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak %2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim yapıldığı ayı izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler. Bu fıkra ile üçüncü fıkraya göre ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

Bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Ancak diğer nedenlerle bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2013 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri ile takdir komisyonu kararları uyarınca gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu madde kapsamında beyan edilen tutarlar, bu tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi koşuluyla mahsup edilerek tarhiyat yapılır. İndirimi reddedilen katma değer vergisine ilişkin mahsup edilecek matrah tutarı, indirimi reddedilen vergiye esas teşkil eden bedeldir. Şu kadar ki, indirimi reddedilen vergiye ilişkin bedelin tespit edilememesi hâlinde mahsup edilecek matrah tutarı, %18 katma değer vergisi oranında dikkate alınarak hesaplanır.

Tahakkuk eden verginin vadesinde ödenmemesi veya bu maddede yer alan diğer şartların yerine getirilememesi nedeniyle mahsup imkânından yararlanılamaması, vergi aslının gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Amm Kanununun Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takip ve tahsiline engel teşkil etmez. Tahsil edilmiş olan

vergiler red ve iade edilmez.

Bildirim ve beyana konu edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

Bildirildiği veya beyan edildiği hâlde, 15/4/2013 tarihi itibarıyla yurt dışında bulunduğu kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar dolayısıyla beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

Bildirim veya beyanın yapıldığı tarihi takip eden ay sonuna kadar Türkiye'ye getirilmeyen veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları dolayısıyla beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların;

- a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumlara ilişkin iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları,
- b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları,
- c) Yurt dışında bulunan iş yeri ve daimi temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları,

31/10/2013 tarihine kadar elde edilenler de dâhil olmak üzere, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/12/2013 tarihine kadar Türkiye'ye transfer edilmesi kaydıyla gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır.

Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların, kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumların tasfiyesinden doğan kazançları, 31/12/2013 tarihine kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

Bildirim ve beyan süresi sona erdikten sonra bildirim veya beyanlara ilişkin düzeltme yapılamaz.

İlgili kurum ve kuruluşlar, gerçek veya tüzel kişilerin bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Bu maddede yer alan bildirim ve beyan sürelerini izleyen üçüncü ayın sonuna kadar uzatmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu madde uyarınca verilmesi gereken beyannamelerin şekil, içerik ve ekleri ile verileceği yeri ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bu maddenin uygulamasında kanaat verici belge: Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi, noter gibi kurum ve kuruluşların kayıt ve belgelerini, 213 sayılı Kanunun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeler ve muadili belgeler ile bilgi değişiminde bulunulan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeleri ifade eder.

6486 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun için tıklayınız.

(6753 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle eklenen geçici madde)
Geçici Madde 86

2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin net ücretleri bu Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarife nedeniyle 32 nci maddedeki esaslara göre sadece kendisi için asgari geçim indirimi hesaplanan asgari ücretlilere 2016 yılı Ocak ayına ilişkin ödenen net ücretin altında kalanlara, bu tutar ile 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak aylık hesaplanan net ücreti arasındaki fark tutar, ücretlinin asgari geçim indirimine ayrıca ilave edilir. Bu fıkrada geçen net ücret, yasal kesintiler sonrası ücret tutarına asgari geçim indiriminin ilavesi sonucu oluşan ücreti ifade eder.

Bu Kanunun bu maddeye aykırı olan hükümleri 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık ayları için uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile mahsup şeklini ve dönemini belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(7061 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle eklenen geçici madde;Yürürlük 1/9/2017 tarihinden geçerli olmak üzere 05/12/2017)

Geçici Madde 87

(7061 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle eklenen geçici madde;Yürürlük 1/9/2017 tarihinden geçerli olmak üzere 05/12/2017)

2017 yılı Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin net ücretleri bu Kanunun 103 üncü maddesinde yazılı tarife nedeniyle 32 nci maddedeki esaslara göre sadece kendisi için asgari geçim indirimi hesaplanan asgari ücretlilere 2017 yılı Ocak ayına ilişkin ödenen net ücretin altında kalanlara, bu tutar ile 2017 yılı Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak aylık hesaplanan net ücreti arasındaki fark tutar, ücretlinin asgari geçim indirimine ayrıca ilave edilir. Bu fıkrada geçen net ücret, yasal kesintiler sonrası ücret tutarına asgari geçim indiriminin ilavesi sonucu oluşan ücreti ifade eder.

Bu Kanunun bu maddeye aykırı olan hükümleri 2017 yılı Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık ayları için uygulanmaz.

Bu maddenin yayımlandığı tarih itibarıyla birinci fıkrada yer alan dönemlere ilişkin olarak verilmiş olan muhtasar beyannamelerde beyan edilen ve birinci fıkra hükmü kapsamında ilave asgari geçim indirimi uygulanamaması nedeniyle çalışanlarca fazla ödenen vergiler, bunlara iade edilmek üzere, vergi sorumlularınca bu maddenin yayımı tarihinden sonra verilecek muhtasar beyannameler üzerinde hesaplanan vergiden mahsup edilmek suretiyle reddolunur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile mahsup şeklini ve dönemini belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(7104 Sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 06.04.2018)
Geçici Madde 88

Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servislere ait ticari plakaların, bu maddenin yürürlük tarihinden önce elden çıkarılmasından doğan kazanç ve işlemlerle ilgili olarak vergi incelemeleri veya takdir işlemlerine istinaden herhangi bir vergi tarhiyatı yapılmaz, vergi cezası kesilmez, daha önce yapılmış olan tarhiyatlardan ve kesilmiş cezalardan varsa açılmış davalardan feragat edilmesi kaydıyla vazgeçilir, tahakkuk eden tutarlar terkin edilir, tahsil edilen tutarlar red ve iade edilmez.

(7162 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle eklenen Geçici Madde; Yürürlük: 30.01.2019)
Geçici Madde 89

27/3/2018 tarihinden önce karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar üzerinden tevkif edilerek tahsil edilen gelir vergisi, hizmet erbabının düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları ve dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri şartıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununun düzeltmeye ilişkin hükümleri uyarınca red ve iade edilir.

Bu madde hükümlerinden yararlanmak üzere vazgeçilen davalarla ilgili olarak yargılama giderleri ve vekâlet ücretine hükmedilmez.

Hakkında kesinleşmiş yargı kararı bulunan iade talepleriyle ilgili olarak bu madde hükmü uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Geçici Madde 90

(7186 sayılı kanunun 2 nci maddesiyle eklenen geçici madde; Yürürlük: 19.07.2019) Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını, bu maddedeki hükümler çerçevesinde, 31/12/2019 tarihine kadar Türkiye'deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişiler, söz konusu varlıkları serbestçe tasarruf edebilirler.

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak %1 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirimi izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

Birinci fıkra kapsamına giren varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31/12/2019 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmaksızın bu madde hükümlerinden yararlanılır.

Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla bu madde hükümlerinden yararlanılır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca defter tutan mükellefler, bu madde kapsamında Türkiye'ye getirilen varlıklarını, dönem kazancının tespitinde dikkate almaksızın işletmelerine dâhil edebilecekleri gibi aynı varlıkları vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabılır kazancın tespitinde dikkate almaksızın işletmelerinden çekebilirler.

Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, 31/12/2019 tarihine kadar vergi dairelerine beyan edilir. Beyan edilen söz konusu varlıklar, 31/12/2019 tarihine kadar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın kanuni defterlere kaydedilebilir. Bu takdirde, söz konusu varlıklar

vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabılır kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmeden çekilebilir. Bu fıkra kapsamında beyan edilen taşınmazların aynı sermaye olarak konulmak suretiyle işletme kayıtlarına alınması hâlinde, sermaye artırım kararının beyan tarihi itibarıyla alınmış olması ve söz konusu kararın beyan tarihini izleyen onuncu ayın sonuna kadar ticaret siciline tescil edilmesi kaydıyla, bu madde hükümlerinden faydalanılabilir. Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %1 oranında vergi tarh edilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir.

Bu madde kapsamında ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez. Türkiye'ye getirilen veya kanuni defterlere kaydedilen varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

Bu madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Bu hükümden faydalanılabilmesi için bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi ve birinci fıkra uyarınca bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi şarttır.

Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan süreleri, bitim tarihlerinden itibaren altı aya kadar uzatmaya; Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamına giren varlıkların Türkiye'ye getirilmesi, bildirim ve beyanı ile işletmeye dâhil edilmelerine ilişkin hususları, bildirim veya beyana esas değerlerin tespiti, bildirim ve beyanların şekli, içeriği ve ekleri ile yapılacağı yeri, maddenin uygulanmasında kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Yürürlük Maddeleri

Madde 125

Bu kanun 1 Ocak 1961 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürürlük Maddeleri

Madde 126

Bu kanun hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.